הארץ

יום ד' י"ג סיון תשמ"ז, 10 ביוני 1987 VOL. 68/20705 JUNE 10 1987

המזרח קרוב!

אגיש מציעה מגוון שרותי תובלה מהמזרח הרחוק
★ תובלה אוירית
★ תובלה ימית
★ תובלה משולבת ים־אויר
נסיוננו הרב מבטיח הגעה מהירה וזולה של מטענך
אגיש
הובלה בינלאומית בע"מ
רח' ריב"ל 18, ת"א
טל' 03-371282

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: דני אנג'ל מבעלי מאפיית אנג'ל
על: בניעת המאפיות הקיבוציות להתיים
(עמ' 2)

★

50 שנה לבי"ס תיכון חדש
(עמ' 3)

★

לקראת הבחירות בבריטניה מחר: 44 אחוז לשמרנים, 33 אחוז לליבור
(עמ' 5)

★

חתונה בבית נמרודי: כולם הוזמנו — פרט לעמירם ניר
(עמ' 6)

★

אב לשלושה הצית עצמו וניכווה קשה
(עמ' 8)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: נאה.
הטמפרטורות:
● ירושלים: 18–27.
● תל־אביב: 18–26.
● חיפה: 17–28.
● באר־שבע: 15–31.
הגולן 15–30, צפת 17–28, עפולה 15–30, שומרון 15–28, נתב"ג 17–28, אילת 24–38.

זכו בלוטו

בהגרלה שנערכה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 3, 7, 12, 17, 22, 38. המספר הנוסף: 5.

אתה צריך מזגן?
אל תתרוצץ — קרא לווינר!
ת"א 03-9630303 • חיפה 04-671416 • י-ם 02-718910 • ב"ש 057-72317 • אילת 059-72933
אלקטרה

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5975	-0.0005
בנקים	1.8999	-0.0007
שחור	1.5900	–

שער הסל

יציג	1.6822	+0.0034

בגליון זה 14 עמודים

פרס: עוד 2 מדינות עומדות לחדש היחסים

טוגו מחדשת יחסיה עם ישראל

היחסים נותקו עקב מלחמת יום הכיפורים ● הודעה רשמית שפורסמה בלומה הבירה: גם מצרים הקימה קשרים עם ישראל

מאת עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ"

לסוכנות הידיעות הצרפתית. טוגו החליטה אתמול לחדש את הקשרים הדיפלומטיים עם ישראל. כך נאמר בהודעה רשמית שפורסמה בלומה.

החלטה זו היתה צפויה זה כמה חודשים, ונתקבלה לאחר שמנהיגי טוגו גיבשו מדיניות של השתחררות מלחצים גושיים, מסרו משקיפים.

הקשרים בין שתי המדינות נותקו ב־1973 עקב מלחמת יום הכיפורים.

בהודעה הרשמית ששודרה ברדיו טוגו, נאמר:

"הוועד המרכזי של מפלגת איחוד העם, סבור כי אין שום דבר המונע עוד את הנורמליזציה של היחסים בין ישראל לטוגו. "לנוכח העובדה
(סוף בעמוד 4)

צילום קבוצתי בוונציה. משמאל לימין: ראש ממשלת יפן נאקאסונה, ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר, הנשיא רייגן, ראש ממשלת איטליה פאנפאני, נשיא צרפת מיטראן, קנצלר גרמניה קוהל. (תצלום איפי)

משתתפי פיסגת ונציה: נפסיק את הטיסות למדינות שיסרבו להסגיר או להעמיד למשפט תוקפי מטוסים

7 המנהיגים הסכימו על הפעלת שיטה חדשה לתיאום המדיניות הכלכלית והמוניטארית

(ע"ח). מנהיגי שבע המדינות התעשייתיות המערביות העיקריות קראו אתמול בוועידתן בוונציה למאמצים דחופים כדי לשים קץ למלחמת איראן־עיראק והבטיחו לשתף פעולה כדי להבטיח את חופש השיט למיכליות נפט במפרץ.

כן הבטיחו שלא לעשות ויתורים כלשהם לטרוריסטים או לשולחיהם. הצהרתם מרחיקה לכת ומבטיחה להפסיק את הטיסות למדינות המסרבות להסגיר או להעמיד למשפט אנשים שביצעו התקפה מכל צורה שהיא נגד התעופה האזרחית.

רימוני יד נורו אתמול לתחום שגרירויות ארה"ב ובריטניה ברומא ושתי מכוניות תופת התפוצצו מול השגרירות האמריקאית שם. בעיקבות פיגועים אלה הוחקו אמצעי הביטחון בפיסגה. חבלנים בוונציה פוצצו מיכל חשוד שנפל בלי אגונה בקירבת המלון שבו שרים כתבים אמריקאים, המסקרים את הפיסגה. אולם נתברר כי לא היה בו חומר נפץ.

שבעת המנהיגים הצביעו על הפתיחות החדשה בבריה"מ בראשותו של גורבאצ'וב. אך קראו למוסקווה להוציא את כוחותיה מאפגאניסטן ולכבד את התחייבויותיה בתחום זכויות האדם.

הם קידמו בברכה את הסיכויים להסכם בעניין הנשק, העשוי לשחרר את אירופה מכל הטילים הגרעיניים הסובייטיים והאמריקאים, להוציא את הקטנים ביותר. והכריזו: "אנו מעריכים את המאמצים של ארה"ב לשאת ולתת בדבר קיצוצים מאוזנים, משמעותיים וניתנים לביקורת של כלי נשק גרעיניים". כן קראו להטיל איסור על נשק כימי ולהקטין את הכוחות הקונבנציונאליים.

בראיון בטלוויזיה לפני פירסום ההודעה אמר שר החוץ האמריקאי שולץ, כי ההכנות לועידת פיסגה אמריקאית־סובייטית חדשה מתקדמות יפה, אך סרב לנקוב במועד.

מיקוח בכלכלי־מוניטארי

שבע המדינות הגיעו לכלל הסכם בדבר הפעלת שיטה מטופחת מעקב ותיאום של המדיניות הכלכלית והמוניטארית. שר האוצר הבריטי, נייג'ל לאוסון, אמר לאחר ישיבה משותפת של אשי המדינות ושל שרי החוץ והכספים, שההסכם הכלכלי מבוסס על הסכם פאריס מפברואר (שנתקבל ע"י ה מדינות המתועשות, לבד מאיטליה). אותו הסכם כלל קריאה לשים קץ להידרדרות
(סוף בעמוד 2)

צעיר ערבי נדקר אמש מצפון לדהיישה ● לפי אחת העדויות היו 4 תוקפיו חובשי כיפות שברחו לכיוון חברון ● נערך מצוד אחריהם

תושבים בדהיישה תקפו חיילי צה"ל ביריות

עשרות תושבים הקימו אמש מיתרסים במחנה, מנעו בכוח כניסת חיילים, וכמה מהם פתחו באש אקדחים ● עוצר הוטל על המקום

מאת אהוד צור, סופר "הארץ"

התנגשויות חמורות בין תושבים בדהיישה לבין חיילי צה"ל אירעו סמוך לחצות. עשרות תושבים הקימו מיתרסים וניסו למנוע בכוח כניסת חיילי צה"ל למחנה. כמה מהתושבים ירו באקדחים לעבר חיילי צה"ל.

קודם לכן נמסר: כביש ירושלים–חברון באזור דהיישה שוב היה אמש זירה לסידרה של מעשי אלימות חמורים, והם נפצע באורח בינוני ערבי תושב בית לחם, ונוסעת באוטובוס בקו שבין ירושלים לקריית־ארבע נפצעה קל מידויי אבנים.

שלוש תקריות שאירעו בשעות הערב הגבירו את המתיחות באזור, ובעקבותיהם הוזרמו כוחות גדולים של צבא, משטרה ומשמר הגבול לסביבה. מחנה הפליטים דהיישה שוב היה שרוי בעוצר במשך שעות הלילה. מחסומים הוצבו בכמה נקודות לאורך כביש ירושלים–חברון.

התקרית הראשונה אירעה מעט אחרי השעה 9 בערב: ערבי כבן 18 תושב בית לחם נדקר בסכין ליד צומת בית גאלה, כמה מאות מטרים מצפון למחנה דהיישה. ארבעה צעירים שתקפו אותו — לפי אחת העדויות חובשי כיפות — נמלטו במכונית בכיוון העיר חברון. הצעיר שנדקר הובא לבית החולים "הוסייני" בבית גאלה כשהוא סובל מפציעות
(סוף בעמוד 4)

מצרים מגנה "הדיכוי בשטחים"

קדומי: יחסי אש"ף ומצרים שבים לקדמותם

מאת סופר "הארץ" לענינים ערביים

מצרים גינתה אתמול את "צעדי הדיכוי הישראלים בשטחים הכבושים", ואף הגישה מחאה רשמית בעניין זה.

סוכנות הידיעות המצרית מסרה כי שגריר ישראל בקהיר משה ששון נקרא אתמול למשרד החוץ, והובע בפניו חששה של ממשלת מצרים "מצעדי הדיכוי".

ראש מחלקת החוץ באש"ף פארוק קדומי אמר אתמול כי היחסים עם מצרים שבים לקדמותם, וכי אש"ף ניצב עתה בפני "התפתחויות צבאיות ומדיניות". קדומי עומד לצאת בקרוב למוסקווה.

האלוף שחק: צבא סוריה לא קוצץ ולא ביטל שום יחידה

"גם השנה אין איום מידי וממשי על בטחון ישראל" ● לאש"ף מאחז בעל כושר לחימה התקפי במרחב צידון, עם אלפי מחבלים ● ידיעה מוואשינגטון: הממשל בוחן אפשרות לחדש המגעים עם סוריה ולהגיע להידברות ישירה עם אסד ● "גם אסד מעוניין"

מאת סופר "הארץ" לענינים ערביים והסופר הצבאי של "הארץ"

הצבא הסורי לא קטן בשום דבר ולא בוטלה אף לא יחידה אחת בצבא גדול ומודרני זה, המנסה להיערך בשיטה שלה יותר מפאת הקשיים הכלכליים של סוריה. דברים אלה אמר אתמול ראש אמ"ן המודיעין, האלוף אמנון שחק, במפגש עם תא הסופרים לענינים ערביים באגודת העיתונאים בתל־אביב, לרגל יום חיל המודיעין.

האלוף שחק קבע, כי גם בשנה הקרובה, כמו בשנה שעברה, לא קיים איום מידי וממשי להידרדרות המצב הבטחוני של ישראל. לדבריו, יציאת מצרים ממעגל הלוחמה ומלחמת המפרץ מעקרים במידה לא קטנה את האיום הערבי הכולל על ישראל.

הוא ציין, כי לאש"ף מאחז בעל כושר לחימה התקפי מול ישראל במרחב צידון, ובו מצויים כמה אלפי מחבלים.

בתשובה לשאלת "הארץ" ציין שחק, כי חיל המודיעין מושפע מתהליכים העוברים על כלל צה"ל, וכי אין לחיל כל מה שהיה בעבר, כדי להכין התמודדות טובה יותר. האולם לחיל המודיעין יש את האמצעים, שהוא מאד זקוק אליהם ואת האנשים הדרושים לכך, שגם בשנה הבאה יצליח החיל למלא את מה שנדרש ממנו.

בנושא אחר אמר אלוף אמנון שחק, כי בעוד אין הסכמה ערבית כוללת, ביחס לאופיה וביחס להרכב המשלחות לוועידה הבינלאומית בנושא המזה"ת. יתכן, אמר האלוף, כי ברגע שהנושא יעמוד בשעה, תהיה נטיה בקרב מדינות ערב לקיים ועידת פסגה מוקדמת על מנת לגבש עמדה אחידה בנושא.

האלוף שחק הוסיף, כי לתהליך, שיחל עם כינוס ועידה בינלאומית,
(סוף בעמוד 4)

בית־משפט בארה"ב יקבע היום: האם קמחי חייב להעיד

מאת צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). בית המשפט הפדראלי יכריע היום בעניין מתן עדותו של דוד קמחי לפני התובע המיוחד לורנס וולש.

ישראל דוחה את דרישתו של החוקר לגבות עדות ישירה מפי קמחי. בתגובה הציע וולש גם לגביית עדות.

דיון נפרד יהול בית המשפט הפדראלי בעניינו של אל שווימר.

אתמול נסתיים חלקה הראשון של חקירת הקונגרס בפרשה האיראנית.

כוונה בליכוד: תיקון חוק המרת הדת יוגש לכנסת בהצעה פרטית

— כנראה כבר בראשית השבוע הבא ● שמיר יתבע משמעת סיעתית גם מהליברלים ● פרס ידרוש להביא תחילה נושא זה לאישור הקבינט — כדי לסכל הבאתו לאישור בממשלה

מאת אילן שחורי

בצמרת הליכוד גובשה בימים האחרונים החלטה להביא לתיקונו של חוק המרת הדת כפי שהובטח לסיעת ש"ס על ידי הצעת חוק פרטית בכנסת ולא על ידי הממשלה, ככל הנראה כבר בראשית השבוע הבא.

ראש הממשלה יצחק שמיר עומד לקיים מחר בבוקר דיון מיוחד בנושא זה בלשכתו בהשתתפות כל שרי הליכוד וראשי הסיעה בכנסת. בישיבה עומד שמיר לתבוע משמעת סיעתית מחלטת בנושא התיקון לחוק, כולל תמיכת כל חברי הסיעה הליבראלית.

כמו כן תתקיים הערכה אם אכן יהיה בידי הליכוד להשיג לתיקון רוב באמצעות הצעת חוק פרטית. לסופר "הארץ" נודע גם, כי ראשי תנועת התחיה, עומדים לאיים בגרירה על ראשי המפלגה הליבראלית, כי אם לא תהיה תמיכה מוחלטת של הליבראלים בתיקון לחוק, תיקון שיבטיח את תמיכת ש"ס בליכוד, עשויה תנועת התחיה לדון מחדש בהסכם האיחוד עם המפלגה הליבראלית.

המגמה המתגבשת בצמרת הליכוד היא להגיש לכנסת את התיקון בדרך של הצעת חוק פרטית כבר בראשית השבוע הבא. הצעת חוק פרטית תהיה הצבעה טרומית על התיקון, דבר שיביא להארכת זמן אישור התיקון. ההחלטה בליכוד להביא לביצוע ההסכם עם ש"ס בדרך של הצעת חוק פרטית ולא בדרך של תיקון החוק על ידי הממשלה, דבר המקצר באורח משמעותי את התהליך, נבע מהתנגדות מוחלטת הקיימת במפלגת העבודה לתיקון החוק.

בשיחות בלתי רשמיות שהתקיימו בנושא זה בין נציגי הליכוד לראשי המערך הובהר, כי מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ימשש את זכותו וידרוש להביא תחילה נושא זה לאישור הקבינט, מחשש שהליכוד באמצעות שרי המפד"ל והשר יגאל הורביץ עשוי לזכות ברוב בממשלה. תיקון בקבינט ימנע את הגשת ההצעה לממשלה.

האוצר: "לביא" אחד יעלה 82 מ' דולר — לעומת 35 מיליון לאף־16

"הפסקת הפרוייקט תאפשר להפנות העובדים שיפלטו לפרוייקטים חלופיים, אך בטווח הקצר תהיה בעיית תעסוקה ל־1,500" ● לדעת האוצר, אפשר להמיר כספי הסיוע מארה"ב ל"לביא" לפיתוח פרוייקטים חלופיים ● ביקורת על שמערכת הבטחון התחמקה במשך שנים מלמסור נתונים על הפרוייקט: "היה אפשר להציג הנתונים הללו לפני שנתיים"

מאת צבי זרחיה

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משרד האוצר מתנגד בתקיפות להמשך פרוייקט ה"לביא" ומציג נתונים על התייקרותו של הפרוייקט לעומת רכישת מטוסי אף־16 סי. באוצר מותחים ביקורת על משרד הבטחון על דרך טיפולו בפרוייקט.

לדברי גורמים בכירים באוצר, יתרת עלות הפיתוח של 75 מטוסי "לביא" תהיה גבוהה ב־2 מיליארד דולר מרכישת 75 מטוסי אף־16 סי. העלות הכוללת של המטוס נאמדת כעת ב־3.5 מיליארד דולר לעומת 1.250 מיליארד דולר שאמרה מערכת הבטחון בשנת 80'.

סך הוצאות הייצור של 150 מטוסי "לביא", מראשית הפרוייקט
(סוף בעמוד 4)

שמיר מסתייג ממשאל־עם על הוועידה; מעדיף הכרעה בבחירות

מאת עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ"

ראש הממשלה יצחק שמיר מסתייג מרעיון משאל העם בעניין הוועידה הבין־לאומית, רעיון עליו דיבר השבוע שמעון פרס בחוג.

לדברי מקורביו הוא סבור כי הבחירות הן ההזדמנות היחידה לשאול את העם לדעתו על הוועידה הבינ"ל. מה גם שיש לשנות את החוק לצורך עריכת משאל־עם.

ממלאכתו שמעון פרס בודק באחרונה את האפשרות של משאל־עם, על מנת לנסות ולקדם את רעיון הוועידה גם במקרה שלא יהיה בידיו להביא להקדמת הבחירות.

שני ישראלים, קלמנוביץ' ודווידסון, נעצרו בלונדון; ארה"ב מבקשת הסגרתם

קלמנוביץ' הוא איש־עסקים המשמש גם נספח תרבות ומסחר של סיירה־לאון בישראל ● רקע הפרשה — עסקי יהלומים, זכיונות־כריה, כסף ומאבקי־כוח במדינה האפריקאית ● האף־בי־איי מבקש לחקור את השניים בפרשת היעלמם של שלושה מיליון ליש"ט

מאת שאול צדקא, סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). איש העסקים הישראלי שבתאי קלמנוביץ', הפעיל במערב־אפריקה, נעצר בשבוע שעבר בחשאי בלונדון, לאחר שארה"ב ביקשה את הסגרתו. עימו נעצר עוד ישראלי, ביל (ול־אדימיר) דווידסון. השניים עצורים בכלא בריקסטון, ומואשמים שהם חפים מפשע. נודע כי האף־בי־איי מבקש לחקור אותם על היעלמם של 3 מיליון ליש"ט.

אולם נראה כי מעצרם הוא חלק ממאבק כוחות בסיירה לאון שבמערב אפריקה. בפרשה מעורבים אנשי עסקים לבנוניים שצברו עוצמה כלכלית רבה במדינה. מקורבי השניים טוענים כי נפלו קורבן לתככים אפריקאיים שבהם מעורב נשיאה המודח של סיירה לאון.

קלמנוביץ', המשמש בישראל נספח תרבות ומסחר של סיירה לאון ושל מדינת החסות הדרום־אפריקאית בופוטטסואנה, הוא בעל זכיונות לכריית יהלומים וזהב בכמה מדינות אפריקאיות, ובהן מרוקו, ועסקיו מובקים גם מדינות קומוניסטיות כגון ברית המועצות וצ'כוסלובקיה. הוא ודווידסון נחשבים ל"אישים חזקים" בסיירה לאון ומקורבים לנשיא.

צרותיהם של השניים החלו לאחר שמשטרת פרישאון, בירת המדינה, הוציאה צו מעצר נגד ג'מיל סעיד מוחמד, איש עסקים לבנוני שצבר במרוצת השנים יותר הון מבקופת סיירה לאון כולה.

זה היה בשנים ששלט במדינה הנשיא סייקה סטיוונס. בדצמבר 1985 אילץ סטיוונס להעביר את השלטון לג'וזף מומו, וזה ניסל את ג'מיל מוחמד ממעמד המיוחד והעניק לקלמנוביץ' את מירב זכיונות הכרייה במדינה. בתמורה, מימן קלמנוביץ', בשיתוף חלק ממקורביו הישראלים, כמה פרוייקטים גדולים, כגון השקעה של 3 מיליון דולר בחוות תנינים עסקים שבה השתתפה גם חברת "כלל".

מוחמד נטר טינה לנשיא החדש, וברח ללונדון, ימים אחדים לפני נסיון ההפיכה נגד הנשיא מומו ב־23

שבתאי קלמנוביץ'

שוק ההון

קונים מלוות קצרי מועד

מאת יהודה שרוני

היקף הפעילות במלוות קצרי המועד (מק"מ), גדל אתמול ל־62.8 מיליון ש"ח.

רכישת המק"מ נראית בעיקר לקרנות הנאמנות, מכיוון שהן מקבלות תשואה עד 18 אחוז לשנה, בשעה שהריבית על הפקדונות השקליים נמוכה יותר.

היקף הפעילות בשוק המניות היה נמוך מאוד. המשקיעים נשארים בעמדת המתנה עד שיתבהר המצב הפוליטי.

ערך את העמוד: משה ויינגלר

לצאת נשכר לחו"ל

בדקתי השוויתי החלטתי

רציתי לשכור רכב בחו"ל. הציעו לי להשוות מחירים. רק בבאדג'ט ראיתי בבדול את השורה התחתונה והסופית (בלי האותיות הקטנות שמשנות את התמונה).

● רק באדג'ט מאפשרת לי מחיר זול גם כשאני משלם רק 20% בארץ!.

● רק באדג'ט מחשבת עבורי את המע"מ של ארץ ההשכרה עפ"י מחיר זול זה ולא לפי תעריף אחר.

● רק בבאדג'ט אני לא חייב לשכור מינימום 14 יום בכדי ליהנות מתעריף זול זה.
התעריף תקף לכל השכרה כבר החל מ־7 ימים!.

● נוכחתי שבבאדג'ט גם התעריף זול יותר וגם יש לי אפשרות לשלם רק 20%!
(מובן שגם בתשלום מראש התעריף תקף).

אז החלטתי — באדג'ט, וטבלת ההשוואה אומרת הכל.

כדאי!

תשלום רק 20% בארץ!

Budget® rent a car

הטבלה משווה מחירי השכרת רכב לשבוע ימים בהתבסס על תשלום חלקי בארץ של 20% בלבד!

מדינה	מטבע	באדג'ט	חברה א'	חברה ב'
גרמניה	מרק גרמני	219	294	294
צרפת	פרנק צרפתי	875	1,148	1,260
איטליה	לירטות איטלקיות	210,000	301,700	280,000
אוסטריה	שילינג אוסטרי	1,600	2,240	2,240
אנגליה	ליש"ט	95	112	105

*המחירים לרכב סוג A, לשבוע, ללא הגבלת ק"מ, לא כולל מיסים וביטוח.

לפרטים נוספים פנה אל סוכן הנסיעות שלך או לבאדג'ט - מרכז ההזמנות, דרך פתח תקוה 74, תל אביב, טל' 03-335171

שלם פחות 20% בארץ

Budget rent a car באדג'ט השכרת רכב

דגש

طبق الأصل

"אורוות שלמה שבהר הבית ייהפכו למיסגד שיכיל 100 אלף מתפללים"

כך מסרו 6 הח"כים מוועדת הפנים שסיירו בהר ● ח"כי הליכוד: אין לעבור על כך בשקט; זו הפרה של הסטאטוס־קוו ● ח"כי המערך: המוסלמים מתפללים שם בלאו־הכי ● אבטחת הסיור עלתה 80 אלף ש"ח ● קצין משטרה: על כל ח"כ שמרו 160 שוטרים

ועדת הפנים, מוקפת כוחות בטחון, מסיירת בהר־הבית. (צילום: רחמים ישראלי)

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

800 שוטרים, אנשי מג"ב ואנשי היחידה המיוחדת למלחמה בטרור איבטחו אתמול את ביקור ששת חברי ועדת הפנים של הכנסת על הר הבית.

על ההר עצמו ליוו את הח"כים במעגל צפוף יותר ממאה שוטרים שבידיהם אלות ומגינים. בסך הכל היו על ההר 576 שוטרים ואנשי מג"ב. עוד 224 שוטרים איבטחו את הח"כים מחוץ להר. בסך הכל עלה מבצע האבטחה כ־80 אלף ש"ח. בשטח פיקד אישית על מבצע האבטחה, חסר התקדים בהיקפו, מפכ"ל המשטרה דוד קראוס, מפקד המחוז הדרומי רחמים קומפורטי ומפקד מרחב ירושלים יוסף יהודאי. קצין בכיר חישב ומצא כי בחשבון כולל שמרו 160 שוטרים על כל ח"כ.

על מבצע האבטחה חסר־התקדים בהיקפו הוחלט לאחר שבביקור הקודם של הח"כים בהר הותקפו בידי המון ערבי מוסת. עיתונאים לא הורשו גם הפעם להיכנס לתחום ההר, והם צפו בביקור מגג בניין המחכמה הסמוך.

בתום הביקור מסרו חברי הכנסת על גילוי חדש: הוואקף משפץ את אורוות שלמה, במטרה להפכן למסגד חדש שיכיל 100 אלף מתפללים. ח"כי הליכוד — דב שילנסקי, בני שליטא, עובדיה עלי ואמאל נאסר אלדין הבהירו כי הם רואים שינוי מתוכנן זה בחומרה רבה. לעומתם התייחסו הח"כים דב בן־מאיר ואהרון נחמיאס מהמערך, לכוונת המוסלמים "להפוך את המקום לבית תפילה" — באיפוק.

"עיריית ירושלים תעצור"

"הם הולכים להוסיף שם מסגד גדול יותר מאל־אקצא — איך אפשר לעבור על כך בשקט", שאל יו"ר הוועדה דב שילנסקי. ח"כ עובדיה עלי הוסיף: "השיפוץ הזה הוא הפרה של הסטאטוס־קוו. נכון שלא הוקמו שם מבנים חדשים, אבל המגמה להפוך את אורוות שלמה למסגד שיכיל 100 אלף מתפללים הוא דבר שאינו מתקבל על הדעת".

דב בן־מאיר אמר לעומת זאת: "איני רואה בזה שינוי. בלאו הכי זה מקום שבו מתפללים המוסלמים. בלאו הכי לא בונים שם בית כנסת. הם יכולים להתפלל היכן שהם רוצים. אם יהיו כאן הפרות של חוקי הבנייה — עיריית ירושלים תעצור אותם. הם מבקרים כאן פעם בשבועיים".

ח"כ אהרון נחמיאס היה שותף לדעת חברו לסיעה: "לא ראינו שום בנייה בלתי־חוקית. אני חושב שצריך לשנות את התקנון ולא לאפשר ליו"ר הוועדה לקבוע סיור בהר הבית כל אימת שהוא חפץ בכך".

שתי תקריות ארעו ברחבת הכותל כשירדו הח"כים מההר: גרשון סלומון יו"ר חוג נאמני הר הבית פתח בצעקות על בן־מאיר, ואילו אמיר חשין יועץ ראש עיריית ירושלים לענייני ערבים ניסה להעמיד את שילנסקי על "טעותו", כדבריו. חשין אמר לכתבים: "על הר הבית מתפללים עשרות אלפי מוסלמים, שהתפללו בתוך שטח הר הבית, לא רק במסגדים, אלא גם מעל השטח ומתחת לפני השטח. זאת זכותם ואין כאן כל שינוי סטטוס אם הופכים את זה מאורוות למשהו אחר".

ראיתי שמעתי

ביגון עדיין שבוי בידי הסחבת הבירוקרטית

"לא אשלים עם הסחבת הבירוקרטית של ה"אוביר" (משרד ההגירה הסובייטי)", אמר יוסף ביגון כאשר נודע לו שהבקשה הנוספת לעלייה שנשלחה אליו מישראל ב־30 באפריל טרם הגיעה אליו. בשיחה טלפונית עם ידידה, ד"ר ליזי לוברסקי, סיפר ביגון בהתמרמרות כי הוא "התבקש" לחדש את כל "המסמכים הדרושים" למרות שתיק עם כל הניירת נמצא ב"אוביר" במוסקווה. למרות התקנות החדשות, אבה, "נמשך משחק בירוקרטי שרירותי שסופו סירוב. כפי שקרה בתהליך דומה עם אידה נודל ואחרים".
עתי"ם

להט ממליץ לתרום לכפר של אייבי, חבר המועצה

ראש עיריית תל אביב, שלמה להט, המליץ לאחרונה בפני הנהלת העירייה להקצות סכום של 100 אלף דולר להקמת "כפר התקווה הטובה", פרי יוזמתו של אייבי נתן, שמטרתו היא לגמול מכורים מסמים. הסברו של להט הוא כי הכפר יוקם אמנם בנגב, אבל רבים ב"לקוחותיו" יהיו דווקא תושבי תל אביב וכי המדובר בפעולה חיובית. בכירים בעיריית תל אביב הצביעו על העובדה שבין שאר תפקידיו, אייבי נתן הוא גם חבר מועצה. תרומה כה נאה לפרוייקט ששמו של חבר המועצה נתן קשור בו ודאי לא תזיק ללהט בהצבעות במועצה.
חיים הנדוורקר

במצוקת המושבים אין חדש

כאשר ועדת הכספים מתדיינת בשאלה איך לתת את הסיוע למושבים במצוקה, כדאי לקרוא את דבריו של המושבניק אילן דינבק: "מצוקת המושבים נובעת מכך שהמושבניקים, אשר התרגלו לקבל סיוע קבוע מהסוכנות, לקחו במשך השנים, עם הפסקת הסיוע, אשראי מהבנקים ללא כל סלקציה, ולא היו מודעים לכך שכל נכסיהם שועבדו בגין האשראי. הפתרון לבעיה הוא שינוי שיטת הערבויות, כולל מתן ערבות ממשלתית לחלק מהחובות".

העניין הוא שאת הדברים האלה כתב דינמן במדור החקלאי של "הארץ" ב־17/3/77. הוא היה אז מנכ"ל טנא וגם, באותה עת, מנהל קרן החקלאות השיתופית.
אברם צחר

הות'ורן תפס את הפרינציפ

השחקן הבריטי נייג'ל הות'ורן המגלם את דמותו של "סר האמפרי", סיים אתמול ביקור של שבוע בישראל. ביום שני בערב היה אורח הכבוד בארוחת ערב חגיגית שנערכה במעמד שר התיירות, אברהם שריר במלון "דניאל" בהרצליה מטעם האגודה לקידום התיירות בישראל, בית הספר לתיירות והקרן ע"ש הח"כ יצחק זייגר ז"ל. בדברי התודה שהשמיע הות'ורן, העלה את הרעיון שבשובו לאנגליה יציג בפני ראש הממשלה שייבחר בבחירות הקרובות רעיון להתקבל כמנכ"ל כללי לשר התיירות. "זהו הג'וב שבו עושים חיים משוגעים. לאכול ולהיות בבתי מלון של חמישה כוכבים, לרבוץ בחופי הרוחצה ולהשתחרר מכל אחריות, תוך כדי בילוי בקוקטיילים", התלוצץ השחקן.
עתי"ם

ה"אש" ליחכה 20 אלף אלבומים

רמי קליינשטיין עצמו לא האמין שאלבומו "אש" ימכר ב־20 אלף עותקים עוד לפני שעלה על במה בתל אביב. מספר כזה של עותקים מכורים מזכה את בעליו בתקליט זהב וזה אמנם העניק אתמול לקליינשטיין מנכ"ל חברת התקליטים "הליקון", רוני בראון, לצלילי פיצוח אגרול ב"סינית האדומה" בתל אביב. ריטה לא ניצבה לצידו ברגע החגיגי: היא מטיילת בימים אלה בגרמניה.

רמי קליינשטיין

מבחנו הבא של קליינשטיין יהיה במוצאי שבת, בהופעת בכורה באולם הסינרמה.

פרס לצלם שעשה מהצילום אמנות

צלם האופנה בן לם קיבל בימים אלה את פרס אנריקו קאבליוטי לצילום. את הפרס העניק לו מוזיאון ישראל באמצעות אוצר המוזיאון, ניסן פרץ. בן לם בן ה־47, למד צילום בלונדון ומזה 20 שנה הוא נחשב אחד מצלמי האופנה המובילים והמעניינים ביותר בישראל. בין הנימוקים למתן הפרס נאמר שעבודתו החדשנית והמקורית של לם תרמה לעליית רמת צילום האופנה בישראל וקביעת סטנדרטים חדשים בתחום זה. תפיסתו הרעננה השפיעה על צלמים צעירים ממנו.
שלומית קיסרי

בעריכת עירית רוזנבלום

שיחת היום / גדעון אלון

עם: דני אנג'ל, מבעלי מאפיית אנג'ל
על: כניעת המאפיות הקיבוציות לדתיים

לחם חלם

בבעל ותק רב בתחום המאפיות, איך אתה מסביר את העובדה שדווקא המאפיות של הקיבוצים נכנעות לדרישות החרדים ומסרבות לרכוש קמח מחיטה מקומית לצרכי אפיה?

לפני כמה שבועות היתה לי פגישה עם מנכ"ל משרד התעשיה והמסחר, יורם בליזובסקי, והוא אמר לי, שזהו סקנדל, שהקיבוצים, שמקבלים סובסידיה ממשלתית לחיטה, שהם מגדלים, אינם מוכנים להשתמש בחיטה מקומית בגלל הוראות הבד"צ (בית דין צדק של העדה החרדית).

כלומר הם חוששים שהבד"ץ יחרים את הלחם שלהם?

בדיוק כך. הם לא רוצים לריב עם הדתיים. יש למאפיות של הקיבוצים הרבה קליינטורה דתית. למשל המאפייה של קבוץ עינת מספקת לחם לבני ברק והמאפייה של משמר השרון פתחה להפסיד קנים בשכונות הדתיות של נתניה.

אני מבין שכל הבעיה התעוררה בגלל שנת השמיטה. איך התמודדו עם הבעיה הזו בשנות שמיטה קודמות?

בעבר לא חששו בעלי המאפיות להפסיד קליינטים דתיים. עכשיו הדתיים שולטים בכל מקום ומכתיבים לממשלה מה לעשות. מי שאשמה במצב היא הממשלה, שאיננה רוצה להתעסק עם הדתיים וזקוקה להם משיקולים קואליציוניים ופוליטיים. שמעתי ששר התעשיה, אריאל שרון, אפילו לא השתתף בדיון שהתקיים בנושא זה.

איך מתירים את הבעיה?

מנכ"ל משרד התעשיה והמסחר סיפר לי שהיתה תוכנית למכור את החיטה המקומית שלנו למצרים ושהאמריקאים ישלחו אלינו את החיטה, שהם מעבירים למצרים. אבל כנראה שההצעה הזו עלתה על שרטון ולא יצא ממנה שום דבר. אילו עשו כל המאפיות יד אחת ומשתמשות בתערובת של חיטה מקומית וחיטה מיובאת, לא היתה לחרדים ברירה והם היו חייבים להשתמש בלחם הזה, או שהיו אוכלים מצות בשנת שמיטה.

איך אתה במאפיה שלך מתמודד עם האוכלוסיה החרדית שאתה מספק לה לחם?

בירושלים, במשך כל השנים, קיים נוהג שבשנת שמיטה טוחנו קמח מתוצרת חוץ, לכן לא היתה לנו בעייה עם הבד"ץ.

כלומר אתה מאשים אך ורק את הממשלה במצב שנוצר?

ודאי. כל העניין הזה הוא הזוי. במקום שהממשלה תכתיב את המדיניות, נוצר מצב שהחרדים הם שמכתיבים את התנאים. זה לא סקנדל?

ישראל מפסידה 25 — 30 ד' לכל טון בעסקת יצוא חיטה וייבוא חיטה אחרת במקומה

— אומרים גורמים באוצר ● מזכיר התק"ם, ישעיהו פרי, על כניעת המאפיות הקיבוציות לחרדים: אני מרגיש רע מאד

מאת צבי זרחיה ואלי אלעד
סופרי "הארץ"

ישראל מפסידה על יצוא החיטה לחו"ל, עקב רכישת חיטה מיובאת כ־7.8 מיליון דולר לשנה. כך אמרו אתמול גורמים בכירים באוצר.

הם ציינו, כי בגלל בעיית השמיטה, מבקשת עתה ישראל למכור את החיטה למדינות שונות בחו"ל ולרכוש חיטה מסובסדת מארה"ב. הועלתה אפשרות שארה"ב תמכור לישראל חיטה מסובסדת, מכירה שתקטין את הפסדיה של ישראל בעניין.

באוצר גילתה מדינה מסויימת, שבאוצר סירבו לנקוב בשמה, התעניינות ברכישת החיטה מישראל. אך ישראל מחפשת לקוחות נוספים, שיהיו מוכנים לרכוש החיטה הישראלית. עקב יצוא החיטה ורכישת חיטה חלופית נגרם לישראל הפסד של 25־30 דולר לכל טונה.

אתמול נמסר ל"הארץ", כי המאפיות הקיבוציות הגדולות בכפר החורש, משמר השרון ובעינת הודיעו לגורמים הממשלתיים כי לא ירכשו קמח מחיטה ישראלית, מפני שהן תחת השגחת של בד"ץ (בית דין צדק) של העדה החרדית.

משקל שלוש המאפיות מהווה 71% מכלל יצור הלחם בארץ ורכישות של מאפיות אלו באות מיבולי הקיבוצים.

שר האוצר ימנע קליטת חיטה

לנוכח העובדה שטרם הושג הסכם על הסדר לקליטת החיטה הישראלית במאפיות, הודיע האוצר, כי הוא שוקל לעצור את קליטת החיטה לאלתר במחסני הממשלה.

שלשום נמתחה ביקורת על כניעת הקיבוצים ללחץ הבד"ץ, שאינו סר למרותה של הרבנות הראשית, המתירה שימוש בחיטה ישראלית.

עקב הלחץ החרדי עלולה להימנע קליטתה של חיטה ישראלית במאפיות, בהיותה "ספולה" השנה בגלל שנת השמיטה, שהחרדים "נוהגים לקיימה" ואילו הרבנות הראשית — לא.

מזכיר התק"ם: שרון מעכב הסדר

אמש הגיב מזכיר התק"ם, ישעיהו פרי, על הסכם המאפיות הקיבוציות עם הבד"ץ שפורסם עליו ב"הארץ": "אני מרגיש רע מאד עם מה שקורה. יש פה בהחלט כניעה לתכתיב כפייתי, לא רק על ידי המאפיות הקיבוציות וענף המאפיות בכלל, אלא של גורמים פוליטיים ציבוריים.

"המאפיות הקיבוציות אינן יכולות להפוך את עצמן לבשר תותחים במאבק הזה תוך התבדלות מכל המאפיות האחרות".

מזכיר התק"ם אמר עוד, כי הפיתרון היחיד הבא בחשבון במצב שנוצר הוא סידור עבודה כולל, שאותו צריך לארגן משרד המסחר והתעשיה באחריותו של השר הממונה, אריאל שרון.

"מאחר, שיש לי חשש שמשיקולים פוליטיים ואלקטוראליים השר שרון אינו מתכוון לנקוט עמדה מועילה, שתפתור את הבעיה, אמר מזכיר התק"ם, אני פונה אליו, שיבוא ויוכיח שהחשש שלנו אינו במקומו.

"כל ניסיון להטיל אחריות לנזקים הגורמים למגדלים על המאפיות הקיבוציות אינו בא בחשבון ואנו תובעים חד־משמעית מהממשלה לקלוט את כל החיטה המקומית במחיר שהוסכם ולהסדיר את הנושא מיידית בחוזה".

פרי הוסיף, כי כמות הקמח המקומי, שלושת המאפיות הקיבוציות יכולות להשתמש בו במסגרת מכסת הלחם תפח הייצור שלהן מסתכמת ב־10־12 אלף טונות חיה אחוז חסר משמעות בכמות הכללית של 250 אלף טונות חיטה מקומית.

ניתן לטענתו, להסדיר את הבעיה על ידי קביעת 2־3 מאפיות, שיספקו לחם לחרדים ולמחמירים על פי דרישתם, בעוד כל יתר המאפיות ינהגו על פי קביעת הרבנות הראשית ויקלטו קמח מחיטה מקומית.

"משלחת השמאל מישראל תיוועד עם שני חברי הוועד הפועל של אש"ף"

— מסר אבראיאד, סגנו של ערפאת ● מכחיש הידיעה שהוא עצמו ייפגש עם הישראלים ● "אני תומך בדו־שיח עם הכוחות הישראליים המתקדמים" ● המשלחת — כבר בבודפשט

תוניס (ע"צ). שני חברים בוועד הפועל של אש"ף, מחמוד עבאס (אבו מאזן) ועבד ראבו אל־יחיה ייפגשו מחר בבודפשט עם משלחת של פעילי השמאל בישראל, רובם יהודים ממוצא מזרחי — מסר אמש אחד מראשי אש"ף בתוניס.

סלח חאלף, המכונה אבראיאד, חבר הוועד המרכזי של "פתח", מסר לסוכנות הידיעות הצרפתית כי פגישה זו תתקיים "תוך יישום של החלטת המועצה הלאומית הפלשתינית בעניין הדו־שיח עם הכוחות הישראליים המכירים בזכויות העם הפלשתיני להקמת מדינה משלו, ומכירים באש"ף כנציג היחיד של עם זה".

בהחלטה מדינית שאישרה המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר נאמר כי היא תומכת "בפיתוח היחסים עם הכוחות הדמוקרטיים הישראליים התומכים במאבק העם הפלשתיני נגד הכיבוש הציוני של פלשתין, ומכירים בזכותו להגדרה עצמית".

אבראיאד הכחיש כי הוא עצמו ישתתף במיפגש הישראלי־פלשתיני בבודפשט, כפי שמסרו עיתונים בישראל, אך הדגיש כי הוא תומך בדו־שיח עם הכוחות הישראליים המתקדמים.

קרייסקי בירך

(ע). לטיף דורי, מזכיר הוועד לדיאלוג ישראל־פלשתין, שב אתמול ארצה מווינה, מסר שמשלחת השמאל שפגש בבירת אוסטריה הגיעה כבר לבודפשט.

דורי, שעמד בראש המשלחת הראשונה שנפגשה בשנה שעברה עם אנשי אש"ף ברומניה, נועד בווינה עם קנצלר אוסטריה לשעבר ברונו קרייסקי, שבירך על צאת המשלחת השניה להונגריה לפגישה עם נציגי אש"ף. "צריך להמשיך בדיאלוג ביניכם ביתר שאת, מאחר שהוא מקרב את השלום ואת ההבנה בין שני העמים", אמר קרייסקי לדורי.

קרייסקי, שהיה במועצה הפלשתינית באלג'יר לפני חודש, שיבח את "ההחלטה החשובה על הידוק הקשרים עם הכוחות הדמוקרטיים בישראל", כהגדרתו. בתום השיחה הביע קרייסקי הזדהות עם ארבעת חברי המשלחת הראשונה, שמשפטם יימשך ביום ד' בשבוע הבא בבית המשפט ברמלה, וגינה בחריפות את החוק הישראלי האוסר מפגשים בין ישראלים לבין אנשי אש"ף, מסר דורי, שביקר במספר ארצות באירופה, על־פי הזמנת ארגוני השלום בהן.

במלאת 5 שנים למלחמה

הורי הנעדרים בלבנון פונים ל"רגשותיו האבהיים" של הנשיא אסד

מאת דן סגיר
סופר "הארץ"

במלאת חמש שנים למלחמת לבנון פנו אתמול נציגי ההורים של החיילים הנעדרים במלחמה בקריאה נרגשת אל נשיא סוריה, חאפז אל־אסד, ורגשותיו האבהיים, לשתף פעולה בבירור גורל בניהם הנעדרים מאז מלחמת לבנון. הם קוראים לאסד לשחררם במידה שהם שבויים בידי סוריה או בידי ארגוני המחבלים שבהשפעתה.

"אין ספק שהכתובת בעניין זה הם הסורים. הם היחידים שיכולים לדעת את האמת, ואם אינם יודעים — הם אלה שיכולים לחקור את הדברים", אמר בפגישה עם העיתונאים ראש אגף כוח־אדם במטכ"ל, האלוף מתן וילנאי.

לדבריו, הוצע לסורים מספר פעמים באמצעות גורמים שונים בעלי קשרים והשפעה לקיים צוות חקירה בינ"ל לגבי גורל החיילים, ולשם כך העביר להם צה"ל את החומר המצוי בידיו, וכן שאלות. אולם הסורים טרם נענו לבקשות השונות.

עובד של השגרירות בקהיר נפצע בתאונת דרכים

משאית פגעה במכוניתו של יוסי יוגב ● התאונה — סמוך למקום שבו הותקפו לפני שבועיים 3 דיפלומטים מארה"ב

קהיר (ע"צ). עובד של שגרירות ישראל בקהיר, יוסי יוגב, נפצע שלשום בתאונת דרכים סמוך לשער בנת מעדי שבדרום קהיר, ליד הבילוס, כך מסרה השגרירות.

הפצוע הובא לארץ לקבל טיפול. דובר משרד החוץ בירושלים מסר לכתב עתי"ם כי יוגב נפצע קל בלסת, ומצבו שפיר. הוא נמצא בביתו ומקבל טיפול רפואי.

העיתון "אל־אהרם" מסר כי משאית פגעה בבוקר במכוניתו של הדיפלומט הישראלי, כשנסע לשגרירות בלב העיר.

משקיפים אמרו כי התאונה אירעה סמוך למקום שבו הותקפו ב־26 במאי 3 דיפלומטים אמריקאים. שניים מהם נפצעו בראשם.

"השנים בברלין" — ציוריו של גיאורג גרוס בתערוכה המוצגת במוזיאון תל־אביב

מאת חיים הנדוורקר

תערוכה מיצירותיו של גיאורג גרוס — "השנים בברלין" — נפתחה אמש בביתן הלנה רובינשטיין של מוזיאון תל אביב.

התערוכה הגיעה ארצה מברלין, שם הוצגה לרגל חגיגות 750 השנים ליסודה, והיא מתקיימת בתמיכת הסנאט של ברלין והקהילה היהודית שם.

מנהל מוזיאון תל אביב, מארק שפס, אמר כי לא ניתן להדביק תווית של זרם כלשהו לאמן.

את התערוכה פתח עורך "הארץ", גרשום שוקן, שאמר, כי גרוס היה רשם גדול אשר ביטא מסורת גרמנית ארוכה של רישום הנצמד בראיה חדה ובריאליזם עד כדי אכזריות.

מטרותיו, הוסיף שוקן, היו מלחמה ומערכה נגד כוחות חברתיים ופוליטיים שבהם ראה אסון לעם הגרמני כמו המיליטריזם, הלאומנות, הניצול הקפיטליסטי והכוחות שייצגו את הריאקציה. מערכה זו ניהל גרוס, אמר שוקן, בצורה חריפה ואכזרית. ב־1932 עזב גרוס את גרמניה עם משפחתו והיגר לארה"ב. שם החל בחיים חדשים ובקריירה חדשה. שם גם החל להיות אמן א־פוליטי ובמידה רבה גם איבד מגדולתו.

ביקורת על הצגת סניורה גם בעתונו "אל פג'ר"

מאת אורי ניר

נמשכות התגובות הנזעמות בשטחים על הצהרתו של חנא סניורה בדבר כוונתו להרכיב רשימה פלשתינית לבחירות לעיריית ירושלים. גם בתוך עיתונו של סניורה, "אל־פג'ר", עדיין נשמעים דברי ביקורת קשים ביותר על יוזמתו. שלשום התפרסמה בעיתון ידיעת הבהרה מטעם בעליו של "אל־פג'ר", פול עג'לוני, ובה נאמר כי עג'לוני מתנגד למהלכו של סניורה, וכי גם העיתון כמוסד אינו שותף להשקפתו של סניורה.

מפלגת העבודה מחדשת צוות התגובות

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

בישיבת מפלגת העבודה הוחלט אתמול על הקמת "צוות תגובות" כפי שפעל בעת שמפלגת העבודה היתה באופוזיציה, מחשש שעמדות מפלגת העבודה אינן מובנות בציבור, ומתוך ההנחה כי מפלגת העבודה והליכוד נמצאים עתה בתקופת בחירות.

יומן פסטיבל ישראל

מוסיקה / אורי אפשטיין

בגדי המלך פיליפ החדשים

אנסמבל פיליפ גלאס באמפיתיאטרון הר הצופים.

הכלים של אנסמבל פיליפ גלאס לקוחים מן האפסנאות של הטכנולוגיה האקוסטית האלקטרואקוסטית המתקדמת — סינטסייזר, קלידים אלקטרוניים, סקסופונים, חלילים ומערכת הגברה אלקטרונית מעולה — כדי לתת למאזין את ההרגשה המחוזקת כי הוא בן לגניסיס של הזמנים המודרניים. מערכת ההגברה היא חלק מהקונספציה הבסיסית — לפי דברי גלאס עצמו — ולא אביזר מסייע לעיקר, כי עיקר כזה אינו בנמצא.

המרכיבים המוסיקליים בנויים מתבניות בסיסיות, פשוטות ופשטניות — ולכן נוחות לקליטה ושוות לכל נפש — החוזרות על עצמן פעמים אין ספור באופן זהה או במהפך או בחילופים קלים, בפנייה צינית מתוחכמת אל המכנה המשותף הנמוך ביותר של תפישה מוסיקלית. והיוצרים אפקט מצטבר ומהמם על מי שניתן להיפנט בקלות. אפקט זה גורם למאזין — בהתאם למבנה הפנימי האינדיבידואלי של כל אחד ואחד — להגיב באותות של התמכרות, או העמדת פני התמכרות, או מבוכה, או שיעמום.

ככל שהמופע נמשך, מתגבש הרושם כי הדבר היחיד המשתנה מדי פעם הוא רק הכותרת של הקטעים — ואילו המוסיקה עצמה חוזרת על עצמה ללא שינוי עקרוני. ככל שהיא משתנה, לכאורה, היא נשארת יותר אותו הדבר. איפשהו מאחורי הקלעים היתה מורגשת נוכחותו של האנס כריסטיאן אנדרסן. קשה היה להשתחרר מהאסוציאציה של בגדי המלך החדשים.

היום בפסטיבל ישראל

● בתיאטרון שרובר "ברמן" בביצוע המרכז התיאטרוני של פיטר ברוק. 80 דקות, שירה בצרפתית, אין תרגום סימולטני ויש טקסט בעברית. הצגת חובה, אבל אין להשיג כרטיסים. 17:00.

● ב"בימה על בימה" — "אתה יכול לשרוק עד מחר בבוקר" מאת יורם פורת ובבימויו, בביצוע המכון לאמנויות תלדה ובימת תיאטרון הגליל. 20:30.

● באולם הנרי קראון — "שניים מתוך אחד" — רקדנים וכוריאוגרפית ישראלית, להקת בלדראן, המגיעים לפסטיבל מבלגיה. 20:45.

● בתיאטרון הקטן "ברהרס" — "סמינר לחוזרים בתשובה", שכתב ב. מיכאל, ומבצע שלמה ניצן. שעה. 22:00.

● באולם ז'ראר בכר — "ינה המוחשי" מאת שון אוקייסי, בביצוע תיאטרון ה"גייט" מדבלין. באנגלית. בהצגה הראשונה אין תרגום סימולטני. ניתן להשיג את הטקסט בעברית. 21:00.

● בכנסיית הדורמיציון — הקאנטוריי מקלן בביצוע "המלך דוד" של ארתור הונגר. 20:30.

● באמפיתיאטרון הר הצופים — האנסמבל של פיליפ גלאס. 20:30.

● בתיאטרון "הבימה" בתל־אביב — "הקומפלקסים" בביצוע תיאטרון קומפליסיטה. באנגלית ושפת הגוף. מצחיק מאוד. 20:30.

● בבית החייל בתל־אביב — המחזה "אמריקה" של שלמה גרוניך ויורם פורת. 20:30.

● במוזיאון ישראל — "מודיטוף" — הצגה במופעים שונים המיועדת לילדים והוריהם. בין היתר בניית מוביל ענק מקופסאות שימורים, להקת "קנטילנה" ועוד. אחה"צ.

המעלות של
אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	8	11	גשום	8	10
אתונה	18	26	בהיר	17	27
בוקרשט	15	30	בהיר	–	–
בריסל	9	15	גשום	8	11
וינה	10	15	גשום	12	16
ז'נבה	8	15	מ"ח	9	16
לונדון	8	10	גשום	6	13
ליסבון	16	12	מ"ח	11	20
מדריד	10	19	מ"ח	9	19
ניו־יורק	15	25	גשום	16	20
פאריס	10	15	מ"ח	8	13
פרנקפורט	9	14	מ"ח	9	13
ציריך	9	13	גשום	10	15
קהיר	20	30	בהיר	19	30
קופנהאגן	6	11	גשום	18	12
רומא	16	19	גשום	15	26
שטוקהולם	10	14	מ"ח	9	18

EL AL אל על

דיוני הפיסגה בוונציה

(סוף מעמוד 1)

שער הדולר. גם היתה קריאה למדיניות כלכלית, אשר כל אחת מן המדינות המשתתפות התחייבה לקיימם.

אשר לנושא החובות, אמר לאוסטן כי יש סיכויים טובים שתתקבל יוזמה חדשה להקלת עול החובות הרובץ על המדינות העניות באפריקה.

ר"מ יפאן, יאסוהירו נאקאסונה, פנה לנשיא רייגן לנקוט צעדים חופים כדי לצמצם את גרעונה התקציבי של ארה"ב, בעיה שלא תבוא כנראה על פתרונה בפיסגת ונציה, היא בעיית הסובסידיות החקלאיות בקהילה האירופית וביפאן.

השיחות התנהלו במנזר סן ג'ורג'ו. שבעת המנהיגים הסתגרו בספריה של המנזר, ואילו שרי החוץ והאוצר קיימו פגישות נפרדות באולמות אחרים.

משטרת רומא מסרה כי רימוני היד שנורו מתוך משגרי רקטות מתוצרת בית לעבר שגרירות ארה"ב, גרמו נזק קל. אך לא היו נפגעים כאשר התפוצצו אתמול בבוקר. קצת לפני כן התפוצצו שתי מכוניות ממולכדות שחנו ברחוב שליד השגרירות האמריקאית.

הרימונים נורו מתוך חדר בקומה הרביעית של מלון "אמבאשיאטורי". אדם בעל תווי פנים מזרחיים, מצויד בדרכון קנאדי ע"ש ארווין יאל, 37, יליד טורונטו, התגורר בימים האחרונים בחדר זה. החוקרים מצאו בחדר שני צינורות לשיגור רימוני יד, קשורים במנגנון של שעון. האיש לא השאיר חפצים אישיים כלשהם בחדר.

דובר של השגרירות הבריטית אמר כי רימון יד שהתפוצץ ליד גדר בבריכה מלאכותית בחצר הבניין ולא גרם נזק. המשטרה מסרה כי מצאה משגר מאולתר ברחוב, ליד מוזיאון שבקרבת השגרירות הבריטית.

אדם שטען כי הוא מדבר בשם "הבריגדות האנטי־אימפריאליסטיות הבינלאומיות" טילפן היום לסוכנות הידיעות הצרפתית ברומא, וטען כי ארגונו ביצע את הפיגועים.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת יקירנו

מיכאל (מיקי) מיכאלי

על מועד ההלויה להתקשר לטלפונים: 052־84076, 03־842884.

אבלים: רעייתו אסתר (אתי)
הוריו: בתיה ואליהו מיכאלי
ילדיו: ורד, סיגל, עמרי, יריב ואילת
אחיות: טלילה ותמר
משפחות: מיכאלי, ברכוז, אריה ובולקיה

עדות ראיה / אוד גונדר

תיכון חדש: 50 שנה האדם במרכז

את יובל ה־80 שלה חגגה הגמנסיה העברית הרצליה אשתקד, ברוב עם, בפארק הירקון. תיכון חדש קיבץ אמש בתל אביב את בוגרי 50 מחזוריו בחצר בית הספר פינה ומישהו מאלה שהצטופפו שם אמר שאולי דווקא טוב שכך, במעט אי הסדר שאי אפשר בלעדיו. זו, הוא טען, רוח תיכון חדש האמיתית.

חצר בית הספר שוב איננה מה שהיתה פעם. את הצריף שנשק לה ובו חנות המכולת, שם אפשר היה לקנות סיגריות בודדות, על מנת להתנסות ביניקות עשן ראשונות בהפסקות — הרסו. במקומו נוספו בניינים ספק שיש לשיכון צמרת, מעוז הכסף. הנרשק למה שסימל שנים ארוכות את מעוז השמאל. שמואל שמעוני, מנהל בית הספר היום אמר, כי ב־50 שנותיו העמיד המוסד הזה את האדם במרכז. לדבריו, שנה התיכון היום מהתיכון דאז — ולכן עודנו, וכך גם יישאר — חדש. אחר כך עולים אל הבמה שניים מאחרוני המורים, מייסדי בית הספר: ד"ר יהויקים פאפוריש, מורה לגיאוגרפיה ולימים מנהל בית הספר ואלי פביאן, מורה להתעמלות, שהיה הרבה יותר ממורה להתעמלות. יחד איתם, רחל קוטינר אייזנשטארק, התלמידה הראשונה שנרשמה לתיכון חדש, לפני 50 שנה.

פחות ממחצית שנותיו של בית הספר הזה עברה עליו בניהולה של טוני האלה, ואף על פי כן מרחפת עליו רוחה לאורך כל השנים.

בין הנפגשים בחצר אתה שומע לא פעם כאלה המתעניינים לדעת אם בן שיחם זכה להכירה. כיום, בבית ספר אינטגרטיבי שנה דמותו ואף על פי כן יש באווירה, גם בכנס המחזורים, הבדל של ממש מזו של גמנסיה "הרצליה". פחות עניבות, יותר ג'ינסים. אחרי המסכת ההיסטורית והמופעה, שאי אפשר בלעדיה פונים אל הכיתות למפגש מחזורים. מישהו אומר ששום דבר לא השתנה, מבטיח לשלוח גם את ילדיו לכאן. שמואל שמעוני מבטיח שגם בעוד 50 שנה יהיה בית הספר שונה ומשום כך חדש.

כחצי מתלמידי כיתות ד': חשבון "מקצוע קצת קשה" או "קשה מאוד"

סקר שערך משרד החינוך, ב־99 בתי"ס יסודיים: רוב ההורים מדברים עם ילדיהם על חשיבות לימודי החשבון

מאת צילי מבולד
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

46 אחוזים מתלמידי כיתות ד', אומרים שלימודי החשבון הם "מקצוע קצת קשה". שלושה אחוזים מהם אומרים ש"המקצוע קשה מאוד". למרות הקושי, מודעים 99 אחוזי מהילדים לכך, שהצלחה בלימודי חשבון חשובה בעיני ההורים.

94% אומרו שההורים משוחחים איתם על נושאים הקשורים בחשבון — ממצאים אלה עולים מסקר שנערך בקרב תלמידי כיתות ד', ב־99 בתי ספר יסודיים, כדי לבדוק את ההישגים בחשבון ואת עמדות התלמידים כלפי המקצוע.

את הסקר ערכה רות רג, מהאגף לבדיקת תוכניות לימודים, במשרד החינוך. הסקר העלה עוד, שלא נמצאו הבדלים בהישגים ובעמדות, בין בנים ובנות.

במהלך הסקר התברר, כי ב־77 אחוז מבתי הספר, מתוך הכיתה, הוא המלמד חשבון. ב־20 אחוז מבתי הספר מקדישים להוראת המקצוע רק 4 שעות, במקום 5 שעות כמו בשאר בתי הספר.

תלמיד לשעבר ושר בטחון היום — יצחק רבין ורעייתו לאה, בבואם אמש ל"תיכון חדש", מלווים באחת התלמידות הצעירות. (צילום: שאול רחמים)

בכנסת

נמיר עוררה התרגשות: נגד החזרת תושבי אקרית ובירעם

כינתה החלטת השר ארנס בדבר החזרת עקורי איקרית ובירעם — "החלטה אומללה" ★ מאז ינואר השנה הגיעו לארץ 580 עולים מברית המועצות, אבל יצאו מברה"מ יותר מ־2,500 יהודים — שעור הנשירה עדיין קרוב ל־75%

באולם המליאה / עמוס בדרוד

החלטתו של השר משה ארנס בדבר החזרת עקורי איקרית ובירעם לכפריהם היא "החלטה אומללה", והיא כצעד סיכון שאלה על צדקתה של מלחמת העצמאות, אמרה ח"כ אורה נמיר (מערך) בנאום במליאת הכנסת. לדבריה, החזרת הפליטים האלה לבתיהם כמוה כהחזרת פליטי רמלה ולוד לבתים שנטשו בזמן מלחמת השחרור.

דבריה עוררו התרגשות בדיון כהה הדו־יגוני למדי, וצידו היה סקירת שר הקליטה יעקב צור על פעולות משרדו. בארבעת החודשים הראשונים של שנה זו גדל מספר העולים ב־48% בהשוואה לארבעת החודשים המקבילים אשתקד, אמר צור.

הנפילה בעלייה מברה"מ

מאז ינואר השנה הגיעו לארץ 580 עולים מברית המועצות, אבל יצאו ממנה יותר מ־2,500 יהודים — כלומר שעור הנשירה עדיין קרוב ל־75%. מדרום־אפריקה הגיעו ב־1986 630 עולים, לעומת 286 בשנה הקודמת. על־פי נתוני המשרד צפויים השנה יותר מאלף עולים ממדינה זו.

צור הכריז על מדיניות חדשה של משרדו, שעל־פיה יוענק לכל העולים חופש בחירת מקום מגוריהם. המגמה היא לאפשר לעולים היום יותר ויותר חופש הכרעה, ולצמצם את התלות בבירוקרטים לגביהם. צור סיפר על ביטול "ידיד תעסוקה" לישראל שעמד להיפתח בארה"ב, מפני שמפעלים בישראל לא התחייבו להעסיק עובדים חדשים.

בדיון טענו דוד דניגו (מפ"ל) ושמעון ברשלמה (ש"ס) שעולים זקוקים גם לקליטה רוחנית־יהודית כדי למנוע את ירידתם. לדבריהם, מדינה כשל הגויים אינה מהווה מוקד־משיכה.

מתי פלד (המתקדמת) ודדי צוקר (רצ) טענו נגד הכפייה שבהטסה ישירה של יהודים מברית המועצות לישראל, כפי שמציעה הממשלה. רבים מן הח"כים, ביניהם שרה דורון (ליכוד) ואמירה סרטני (מפ"ם), העלו מקרים מפורסמים של סבל עולים, בגלל קשיי בירוקרטיה, ובגלל אדישותם של תושבי הארץ כלפי העולים.

בתחילת הישיבה קידם בברכה יו"ר הכנסת שלמה הלל את נשיא מועצת האיגוד הבין־פרלמנטרי ד"ר הנס שטורק, שהוא גם יו"ר ועדת החוץ של בית הנבחרים המערב־גרמני. שטורק ורעייתו הוגדרו על־ידי הלל "ידידים ותיקים ומסורים של מדינת ישראל".

הקרב על מצנע בפרשת דהיישה

הרמטכ"ל: בביקורת המוטחת עתה נפגעים האלוף מצנע וצה"ל כאחד ★ "אין לייחס לקציני צה"ל שיקולים פוליטיים בהחלטותיהם" ★ "החיילים שהיו במקום מאשרים בפה מלא את הדברים שמסר מצנע על האירועים, והם המומים" ★ ח"כ יובל נאמן (התחיה) תבע מהיועץ המשפטי "לנקוט הליכים חוקיים נגד מצנע על הצהרתו שנעשה מעשה נבלה" ★ ח"כ דוד מגן (ליכוד) מגנה המעשה אך "מבין את שורשי ההתבטאויות של המאשימים את מפקד הפיקוד בהשתייכות לזרם השמאלי"

בוועדות ובסיעות / דן מרגלית

הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון, התייצב אתמול מאחורי אלוף פיקוד המרכז האלוף עמרם מצנע, שהתבטא כי בדהיישה נעשה "מעשה נבלה" על־ידי המתנחלים.

הוא אמר בפני ועדת החוץ והביטחון כי מי שמבקש להתחשבן עם מצנע על דברים שאכן לא היו במקומם במהלך מלחמת לבנון, צריך לזכור כי שר הביטחון דאז אריאל שרון השאירו בצה"ל ולא בלם את התקדמותו. הוא קבע כי מצנע קצין מעולה, להם ובעל כישורים אישיים ליצור קשר עם אנשים רבים, המתנחלים מרוצים ממנו. עבודתו מצויינת, אמר, וחבל שבביקורת המוטחת עתה נפגעים הוא וצה"ל. הוא ביקש לא לייחס לקציני צה"ל שיקולים פוליטיים בהחלטותיהם. שומרון אמר, כי החיילים שהיו במקום, מאשרים בפה מלא את הדברים שמסר מצנע על האירועים, והם המומים.

תמך בו ח"כ אהוד אולמרט (ליכוד), שאמר כי בדהיישה אכן בוצע מעשה נבלה. "מצנע בסדר גמור. אין לי הסתייגות מדבריו", אמר, "אך אין זה נכון להרחיב את מעגל עושי הנבלה מעבר לקבוצה קטנה של פרובוקטורים — סוכנים זרים שמקעקעים את השליטה היהודית ביהודה ושומרון".

היו"ר, ח"כ אבא אבן (מערך) הביע, על דעת הוועדה, זעזוע מן "השימצה נגד מצנע. יש לראותה בשאט נפש".

ח"כ שבח וייס (מערך) אמר כי יש להיזהר ממצב בו צה"ל יהפוך לצבא העוסק בביטחון־פנים, במקום להתכונן למלחמה החיצונית הכוללת. ח"כ יוסי שריד (רצ) פנה לרמטכ"ל לא להיכנע ללחץ המופעל על־ידי קבוצה קיצונית־יהודית מיניסטית בת דת משה. הוא אמר כי קבוצה זו של מתנחלים המסתת להפוך את מצנע לשמאלן, ואחר כך גם דן שומרון ייהפך לאויב העם כדי להרתיע את צמרת הפיקוד של צה"ל מלבצע את תפקידה. "אסור לכם לפחד", אמר שריד לרמטכ"ל.

לציבור זכרון ארוך

ח"כ דוד מגן (ליכוד), שגינה את ההתפרעות בדהיישה, אמר כי הוא מבין את שורשי ההתבטאויות של התושבים בקריית־ארבע, המאשימים את מפקד הפיקוד בהשתייכות לזרם השמאלי בפוליטיקה הישראלית.

"זכרונו של הציבור ארוך והוא כנראה אינו שוכח כי בעיצומה של מלחמת שלום הגליל יצא מצנע בהצהרות והכרזות נגד הדרג המדיני הבכיר כפוף", אמר. מגן ציין כי הוא שולל התערבות של ח"כים בקידום בצה"ל, ואינו מציע להדיח את מצנע, אך סבור כי מוטב היה למנותו כאלוף פיקוד הצפון ולמנות תחתיו את האלוף יוסי פלד.

הרמטכ"ל אמר עוד כי בשנה האחרונה היתה ירידה במספר הפיגועים מ־436 ל־191. לדבריו, צה"ל מצליח לקיים את הסדר והחוק בשטחים מפני שהוא מגן על הערבים. אם הם יחושו כי צה"ל אינו מגן עליהם תהיה מעמסת אחזקת השטחים גדולה יותר, אמר.

אתמול פירסמה תנועת "כך" ברחובות ירושלים מודעות נגד מצנע.

ח"כ יובל נאמן (התחיה) תבע מהיועץ המשפטי יוסף חריש "לנקוט הליכים חוקיים נגד מצנע "על ביזיון בית המשפט בהצהרתו כי בפרשת דהיישה נעשתה נבלה, שאנשי האזור אינם זוכרים כמותה". [illegible] (מערך) להעמיד את תוקפי מצנע לדין.

ח"כ שולמית אלוני (רצ) מבקשת להגיב על המעשה בדהיישה בהפסקת הטיפול בבקשות לאסירי ארגון הטרור היהודי.

הרמטכ"ל נגד הלביא

שומרון מסר אתמול לוועדת החוץ והביטחון כי צה"ל מציג נתונים ודעות באשר לעתיד מטוס הלביא, אך הוא משוחרר משיקולים פוליטיים. הוא סיפר כי אמר לממשלה שלפי מיטב שיפוטו המקצועי, המשך פיתוח הלביא יביא את צה"ל אל מתחת לקו האדום של ביטחון המדינה באשר לכוח ההרתעה וההכרעה שלו. שר האוצר, נגיד בנק ישראל וחברי ועדת־סדר־דור שותפים לדעתו.

הליכוד התפצל. ח"כ אהוד אולמרט אמר כי משגיבש צה"ל את התנגדותו ללביא — יש להביא בחשבון כי התעשייה האווירית אינה שוות־משקל בלחציה לאלה של הצבא. לדבריו, על שומרון לומר לממשלה כי לא יוכל לשאת בעתיד באחריות לצה"ל, אם יימשך פיתוח המטוס.

עמיתו, ח"כ דוד מגן ציין כי בניית הלביא לא תופסק. על צה"ל להבין כי מלחמתו במטוס אבודה.

אך יוסי שריד סבור כי ממילא לא יהיה לביא. לעומת זאת — תקום בעתיד ועדת חקירה. על הרמטכ"ל להסביר לממשלה את חומרתו הנוראה של הנושא, לבל יגלגלו את האחריות למחדל על צה"ל.

שינוי שיטת הבחירות

שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי וח"כ שמחה דיניץ (מערך) הודיעו אתמול בישיבתה של סיעת המערך כי למרות שרבים מח"כי הליכוד תומכים מן היוזמה לרפורמה בשיטת הבחירות, תוגש הצעת חוק חדשה בנושא על־ידי מפלגת העבודה.

הוועדות הקואליציונית בדרג השרים בראשות יעקבי, ובמישור הפרלמנטרי בראשות דיניץ, הציעו כי 80 ח"כים ייבחרו בבחירות אזוריות ב־20 אזורי בחירה, שייקבעו על־ידי שלושה שופטים; תעמולת הבחירות תוגבל ל־30 יום; המועד לבחירות לא יעלה על 45 יום; וייקבע אחוז חסימה — 2%.

יעקבי אמר כי "העבודה" תגיש את החוק שהופך להיות, נוכח שחיקת האמון בדמוקרטיה הישראלית. "שינוי שיטת הבחירות הוא כמעט מעשה הצלה לדמוקרטיה הישראלית", ציין יעקבי, וסיפר כי מתארגן חוג של אקדמאים ואנשי עסקים (ביוזמת איש העסקים דוד קר־ליין) לתמוך בשינוי שיטת הבחירות.

[illegible] את השרשרה. כדי להעביר את השינוי בחוק יש צורך ברוב של 61 קולות.

פגיעה במבקר המדינה

בסיכום הדיון בהצעה של ח"כ בני שליטא (ליכוד) בוועדת הפנים, מסר ראש אגף כוח אדם במשטרה, תת־ניצב גבריאל נבל כי "המשטרה תאפשר גיוס שוטרים לישובי קו העימות, בהיקף של 15 תקנים מעבר לתקנים הקיימים".

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) תבע אתמול לקיים דיון דחוף "במגמות לכרסם בסמכויות מבקר המדינה ולהצר את צעדיו על־ידי סירוב מצד גופים מבוקרים מסויימים להגיש לו את המידע הנדרש מהם". הוא הסתמך על דברי המבקר עצמו ותקבל מליץ.

ח"כ אמירה סרטני (מפ"ם) קבלה אתמול — בעקבות ביקור בבית־ספר במזרח־ירושלים — כי פרוייקט הדמוקרטיה נעצר על הקו הירוק והחומר הוא של משרד החינוך נכתב בעברית בלבד. פרוייקט הדמוקרטיה אינו בא בצורה זו לכלל מימוש.

בביקורה שמעה על ביקורת נרחבת אצל הפלשתינים נגד יוזמתו של חנא סניורה להתמודד בבחירות לעיריית ירושלים. סרטני שיבחה זאת כ"צעד חיובי היחיד שנעשה בקרב הפלשתינים מזה תקופה ארוכה".

בני שליטא יצא אתמול נגד המשטרה על החקירה שהיא מנהלת בחשד כי בנו של השר דוד לוי, ג'קי, קיבל שוחד שהוא במועצת רמת ישי. הוא טען כי "המשטרה הופכת את עצמה למכשיר פוליטי".

ההסתדרות, לקראת חידוש דיוני השכר במגזר הציבורי:

"העובדים יקצרו חד־צדדית שבוע העבודה ל־40 שעות אם לא תיענה התביעה למו"מ"

מאת יהודית וינקלר

איום נוסף יצא אתמול מבית הוועד הפועל של ההסתדרות, לקראת חידוש הדיונים מחרתיים, על הסכמי השכר במגזר הציבורי — העובדים יקצרו חד־צדדית את שבוע העבודה ל־40 שעות, אם האוצר והמעסיקים לא ייענו לתביעה למשא־ומתן.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד הבהיר, כי השנה יש להחזיר לעובדים את השחיקה בשכרם מאז 1984, ובכך להשלים תהליך שהחל בו אשתקד. צמרת ההסתדרות מקצינה את התבטאויותיה לקראת הדיונים מחרתיים, אך עדיין נמנעת מלהציג את התביעות במונחים ברורים.

הברפלד מאיים באנדרלמוסיה במשק, אם לא ייענו תביעות ההסתדרות, בצעדים חד־צדדיים "בעיתוי שימצא מתאים", בהעברת המשא־ומתן לכל איגוד מקצועי בנפרד, אם ובאשר הדיונים המשותפים לכל האיגודים יעלו על שרטון.

אתמול הוא האשים את נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו כ"מי שעומד בראש מסע־צלב נגד השכר", והזכיר כי גם ב־1985 פעל ברונו, אז יועץ לראש הממשלה, ליצור חזות קודרת, והתנגד להסדרים שהתקבלו לבסוף עם ההסתדרות. הברפלד הוסיף כי למרות שעמדתו של ברונו לא התקבלה אז, לא התממשה התחזית הקודרת שלו, וההסכם עם ההסתדרות הוכיח את עצמו מבלי שגרם להתלקחות אינפלציונית ולפגיעה במשק.

ישיבה אחרונה לפני חידוש

אתמול התכנסה הוועדה המתאמת של האגף לאיגוד מקצועי לישיבה אחרונה לפני חידוש הדיונים עם האוצר, אך גם במהלכה לא הוצגו תביעות מפורטות. על־פי חישובי המכון הכלכלי חברתי של ההסתדרות, השחיקה בשכרם של עובדי המגזר הציבורי מגיעה ל־10% לעומת 1984, כך שניתן להבין כי תביעות ההסתדרות במו"מ יגיעו לפחות ל־20%, שכן קיצור שבוע העבודה תמורת שכר זהה, פירושה תוספת 10% לשכר. לאחוזים אלה יש להוסיף גם תביעות לעידכון תוספות שקליות.

"לא להיגרר לוויכוח הפוליטי על הלביא"

הברפלד קרא אתמול לוועדי עובדים שלא להיגרר לוויכוח הפוליטי על פרוייקט הלביא, בניגוד לעובדי התעשייה האווירית ומנגד עובדים אחרים במערכת הביטחון. הוא טען כי גם אלה היוצאים נגד הלביא אינם טוענים כי המטוס אינו עומד בקריטריונים מקצועיים, והבעיה היא לדעתו הבטחת משאבים כלכליים הדרושים לפרוייקט. "אני מניח שימצא פתרון בסופו של דבר גם לבעיות הכלכליות", אמר.

העובדים הסוציאליים ברשויות המקומיות מאיימים לחדש היום את העיצומים בתביעה להשוות את שכרם לעובדי הביטוח הלאומי, ולשפר את אמצעי המיגון על העובדים בלשכות לשירותי רווחה.

ערך את העמוד: חיים של

קודם תראה מי מנצח... ואז תבחר ותרוויח!

הצטרף לחסכון צמוד לדולר או למרק - ותקבל את התשואה הגבוהה מבין השניים!

רק ב"כסף כל רגע" של בנק לאומי אתה יכול להצטרף לתכנית חסכון דולרית: "כח צמוד דולר" בהפקדה חד-פעמית, ולקבל זכות להצמד גם למרק הגרמני. לאחר שנתיים של חסכון תקבל אוטומטית את ההצמדה למטבע שיתן את התשואה הגבוהה מבין השניים*, ובמידה והרווח שלך מההצמדה למרק יהיה גדול יותר יזוכה חשבון העו"ש שלך ב-5.6.89 בהפרש. כל זאת בתנאי שתמשיך לחסוך לפחות עד תום 3 שנים; בתנאים המקובלים של התוכנית "כח צמוד דולר".

הטבות מיוחדות ללקוחות בנק לאומי העוברים מחשבון פת"מ.

פרטים בכל סניפי קבוצת בנק לאומי.

* כספך יהיה צמוד לדולר של ארה"ב בתוספת ריבית כמקובל בתכנית או למרק הגרמני לפי שער חליפין של 1.82 מרק ל-1$. (ללא ריבית).

הבנק יהיה רשאי לשנות את תנאי התכנית או להפסיקה בכל עת.

בנק לאומי

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

אבי כהן: זה לא היה כדורגל – זה סרט מתח

שנהר: מחמאות לחיפה ● בריקמן: זו התשובה לאלה שמירדו את חיינו ● דריקס: לא שיחקתי גדול, אבל ניצלתי ההזדמנויות ● שלמה שרף: חיפה צריכה לנצח. אבל זה ספורט ● ברייליבסקי: זו עונה גרועה לחיפה - לא גביע, לא אליפות

מה הם אומרים

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

● שמעון שנהר, מאמן מכבי תל־אביב: המשחק היה מלא תהפוכות קיצוניות. מחמאות לחיפה, שהציגה הרבה כדורגל טוב. הם סחפו אותנו והם שותפים להצגה.

● אבי כהן: במחצית הראשונה נראה כאילו לקחנו כדורי שינה. לאחר ההפסקה זה לא היה כדורגל אלא סרט מתח. כשבני בעט והכריע את המשחק לזכותנו היתה התפרקות של מתח שנמשך הרבה זמן. הרגשתי טוב אחרי זה. ההבדל בין כישלון להצלחה הוא דק. לא פעם הפסדתי משחק גמר. צריך לאמר מילה טובה לחיפה.

● בני טבק: אני לא זוכר גמר כל־כך מרתק. המחצית הראשונה היתה גרועה. השער הראשון פתח את המשחק.

● מנשה שמעונוב: זה היה גמר גביע טיפוסי. התעלינו על עצ־מנו ברגעים הקריטיים והוכחנו שאנו לא "לוזרים". כל הכבוד לחיפה.

● אלי דריקס: התחלנו מאופק. בהפסקה המאמן שנהר נזף בנו ובמח־צית השנייה המשחק שטף. לא שיחקתי גדול אבל ניצלתי את ההזדמנויות. התכלית טובה יותר מהיופי.

● אלון נתן: היה חשוב לנצח אחרי שניגנו לנו כל הזמן שלא זכינו בתואר הרבה זמן. אני מקווה שאי־ההצלחה נקטעה.

● גדעון בריקמן: שלוש שנים אני יו"ר הקבוצה. הייתי גאה בשח־קנים וידעתי שזכייה בתואר היא עניין של זמן. זו התשובה שלי לכל מי שמירד את חיי השחקנים. אני מקווה שזו תחילת דרך של גביעים ואליפויות. עם בחורים כאלה אפשר להגיע רחוק.

● שלמה שרף, מאמן מכבי חיפה: היינו צריכים לנצח – אבל זה ספורט. במצב של 3–2 לזכותנו הפסדנו שער בטוח והגענו ליותר מצבים. חבל שלא סיימנו את העונה ביותר מתיקות.

● זאהי ארמלי: היה לי אתגר לסתום פיות של הרבה אנשים. אבל מה זה שווה אם הפסדנו?

● דניאל ברייליבסקי: עונה גרועה. לא אליפות, לא גביע וגם אני לא תרמתי את מה שאני יודע.

● ציון מרילי, שהחטיא בעיטת 11 מ': הכדור נגד בי. התכוונתי לבעוט שטוח אך יד הגורל שלחה אותו למעלה.

● רוני רוזנטל, חלוץ פ.ק. בריז', השוהה בחופשת־מולדת: משחק טוב ומעניין עם שערים יפים. נצחון בפנדלים הוא עניין של מזל.

כדורסל

פלוון – או איסטנבול

מאת שליח "הארץ" ליוון

פיראוס (מיוחד ל"ספורט הארץ"). רק לקראת סוף החודש תדע נבחרת ישראל היכן ונגד מי תשחק בסיבוב המוקדם של אליפות אירופה ה־26 בחודש ספטמבר הקרוב.

ראש המשלחת הישראלית כאן, איתן חפר, נפגש אתמול עם מזכ"ל פיב"א בורה סטנקוביץ' שהסביר לו, כי שיבוץ הבתים יעשה בקונגרס פיב"א שיהיה בין ה־24 ל־27 בחודש בבודאפסט. הסבירות היא שישראל תשחק בפלוון, בולגריה, או באיס־טנבול, בבית שיכלול עוד את הנבחרות המארחות ושתי נבחרות נוספות.

בטורניר הקדם־אולימפי שיהיה בין ה־27 ליוני ל־10 ביולי 1988 בהולנד, ישתתפו כל הנבחרות האירופיות, כולל זו שתזכה כאן בתואר. שלוש נבחרות יעלו ממנו למשחקי סאול. המשחקים המוקד־מים יתקיימו בארנהיים, חרונינגן, דן־בוס ואמסטרדם, בעוד ששלבי הגמר יהיו ברוטרדם.

צבי שרף לא בא

בפעם השלישית באליפות זו לא התייצב אתמול צבי שרף למסיבת העיתונאים אחרי המשחק. בפעם הראשונה היה זה בהסכמה עם רלף קליין, אחרי המשחק נגד גרמניה. בפעם השנייה לא היה ייצוג ישראלי כלל אחרי המשחק נגד פולין ואת־מול הוא שלח את עוזרו רני כהנא.

הצדעה לסילבר

החיזוק למכבי יגיע מחרתיים

מאת סופר "ספורט הארץ"

הזר שחקן החיזוק של מכבי תל־אביב, בכדורסל, עומד להגיע מחרתיים לישראל. הוא ישתתף במשחק ההוקרה ללו סילבר שיהיה בשבוע הבא מול נבחרת אירופה.

גם סילבר עומד להגיע מחרתיים, בלוויית רעייתו מיכל. הזר יגיע בשבוע הבא. כמה משרי הממשלה וכן חברי כנסת ישתתפו בקבלת פנים חגיגית שתהיה לכבוד לו סילבר ונבחרת אירופה בשבוע הבא.

אתמול ברמת גן – מי שלא היה הפסיד: רק אחרי דרמה עוצרת נשימה של 13 שערים זכה מכבי תל אביב בגביע המדינה בכדורגל

ואז בעט בני טבק

חגיגת הוותיקים: אבי כהן קיבל הגביע מידי הנשיא הרצוג, אחרי שבני טבק כבש את שער הפנדל הגורלי – שניהם היחידים שהיו שותפים לזכיית מכבי ת"א בגביע האחרון לפני 10 שנים

גמר גביע

מאת דרור מנר

איזו חגיגה, איזה יופי, איזו דרמת מתח.

זה לא היה כדורגל גדול – אבל השערים, השערים, אלה היו ממש נפלאים. ארמלי ודריקס, תודה לכם.

פעמיים צעדה תל אביב ביתרון, אך חיפה ידעה להשוות מיד ואף לעלות ליתרון 3–2 – ואז בא שער המהדים של אלי דריקס שהשווה ל־3–3. אם היה זה משחק ליגה הייתי אומר שהשיוויון מוצדק, אך בגביע לרוע המזל הדבר הוביל להכרעה בבעיטות 11 מטר, שם כשלו ארמלי ומרילי והביאו את הגביע למכבי תל אביב בפעם ה־16 בתולדותיה, כאשר חיפה נותרה עם זכייתה הבודדת מלפני 25 שנה (5–2 על מכבי תל אביב).

בוז בהפסקה

מוטב לדלג על המחצית הרא־שונה הגרועה והמשעממת שגילתה מערכים סגורים והדוקים ושמירה אישית, כאשר חיפה, רק עם שני חלוצים (מרדכי וארמלי), ותל אביב עם דריקס בלבד בחוד. הזדמנות טובה אחת ניתנה לתל אביב כאשר גריאני חלף על פני שלושה מגינים, אך מול השוער בעט מקרוב גבוה מדי (דקה 22). בדקה 41 הורד מרדכי היטב לרחבה, בעט מקרוב, אך גינצבורג הדף בזינוק לקרן. שריקות הבוז שליוו את השחקנים בדרכם להפסקה אולי דירבנו אותם במחצית השנייה.

היה ברור ששער ראשון יציל את המישחק ויפתח את מערכי הקבוצות. שער זה בא בדקה 54: אלון נתן פרץ מצויין ברחבה, הסיט ימינה לארז לולו שהגביה מיד משמאלה אל משה גריאני שזינק ונגח לפינה הי־מנית של השער 1–0. דניאל ברייליבסקי שעלה לשחק פצוע, והיה קורבן לתיקולים חריפים של מגיני תל אביב, גם כך היה המנהיג במרכז השדה. הוא העביר בדקה 63 כדור ארוך לרחבה. מגיני תל אביב חשבו אולי שהכדור יגיע אל שוערם, לא נגעו בו, בלי שיבחינו בזאהי ארמלי שרק ציפה למציאה כזו, הוא עט על הכדור ובקלות בעט שטוח לרשת וקבע 1–1.

דריקס בקור רוח

מכאן ואילך התנהל כבר משחק שונה. השחקנים התעוררו. אולי שכחו קצת מההוראות הטאקטיות והמישחק נפתח כשההתקפות נעשו מסוכנות יותר. גריאני שהיה עד שלב זה הטוב בתל אביב החטיא בדקה 69. ובדקה 72 ניתנה לאלי דריקס ההזדמנות להצדיק את המוניטין שרכש: הוא קיבל כדור ברחבה, השתחרר משומרו האישי רפי אוסמו, ובקור רוח שלח כדור מסובב שטוח לפינה הימנית של השער 2–1.

רק בשלב זה ערך מאמן חיפה את החילופים שנדרשו מקודם יותר. החלוצים משה סלקטר ועופר מזרחי החליפו את ברוך ממן ורפי אוסמו. עתה שוב ניצבה חיפה במערך שהת־אים לה, עם שלושה חלוצים, כשארמלי מעט מאחור מתחיל לפתע לחיות מחדש. יוסי קרמר החיפאי־לשעבר ששיחק בהקרבה ובנוקשות רבה ביצע עבירה על ארמלי בדקה 85. ציון מרילי הגביה כדור העונשין משמאל ומשה ס־לקטר הצדיק הכנסתו למישחק ובהתרוממות נפלאה נגח פנימה, כדי לתת לחיפה תקוות מחודשות 2–2.

שער זה והמערך החדש של חיפה גרם לשליטת חיפה בשדה במהלך הארכה וכך בדקה 101 העלה אבו קרט כדור מימין, סלקטר התרומם לנגיחה עם מגיני מכבי. כולם החטיאו והכדור הגיע ללא הפרעה אל זאהי ארמלי, הכדור קיפץ פעם אחת ואז שלח ארמלי בשמאלו כדור נפלא אל הפינה הנגדית, כדי לקבוע יתרון ראשון לחיפה 3–2.

כך הובקעו כדורי ה־11

הבועט	חיפה	ת"א
צ. מרילי	מעל לשער	
אלון נתן		0–1
ז. ארמלי	[illegible] הדף	
ח. גולדברג		0–2
מ. סלקטר	2–1	
מ. כהן		רן הדף
ברייליבסקי	2–2	
א. דריקס		2–3
נ. קלינגר	3–3	
ב. טבק		3–4

השוויון בדקה ה־113: חיים גולדברג שהיה חלש, הגביה מימין לעבר השני, חי קרייס נגח ימינה לרחבה ואלי דריקס בבעיטת מספרת לאחור הפתיע את כולם והשכין הכדור ברשת. שער נפלא. 3–3.

מכבי תל אביב – מכבי חיפה 3–3 (0–0, 2–2, 3–4) בבעיטות 11 מטר

השערים לתל אביב: משה גריאני (54), אלי דריקס (72, 113). השערים לחיפה: זאהי ארמלי (63, 101), משה סלקטר (85)

★ המצטיין: אלי דריקס.

● מכבי תל אביב: גינצבורג, קרמר (סגרורי), א. כהן, שמעונוב, קרייס, גולדברג, לולו (טבק), מ. כהן, נתן, גריאני, דריקס. המאמן: שמעון שנהר.

● מכבי חיפה: רן, אהרוני, רוזנטל, אוסמו (מזרחי), מרילי, אבו קרט, קלינגר, ממן (סלקטר), ברייליבסקי, מרדכי, ארמלי. המאמן: שלמה שרף.

שפט משה אשכנזי. 15,000 צופים, באיצטדיון רמת גן.

אבי כהן ממכבי תל אביב (מימין) מקבל מתנת פרידה מידי הנשיא חיים הרצוג: גביע המדינה בכדורגל. אחרי הנצחון הדרמטי על מכבי חיפה בבעיטות 11 מטרים. זה היה משחקו האחרון של כהן במכבי. בעונה הבאה ישחק בסקוטלנד. (צילום: עמי קרן)

חיפה נראתה עתה במצב טוב יותר. בדקה 103 יכולה היתה להכריע גורל המישחק כשאיתי מרדכי, שהתעורר גם הוא בשלהי המישחק ובהארכה, פרץ נפלא אל תוך הרחבה, הסיט לשוער מזרחי, אך זה מחמישה מטר בעט לשחקים.

ארמלי: איזה שער

חיפה נסוגה עתה והסתפקה בהתקפות מתפרצות מסוכנות כשלי־עצמן. מכבי תל אביב נראה במצב קשה, אך לאלי דריקס נמצא

מכאן הדרך לבעיטות הכרעה מ־11 מטר היתה קצרה. ראשון בעט ציון מרילי מחיפה גבוה מעל לשער. אלון נתן בעט נמוך ימינה לרשת 1–0 לתל אביב. זאהי ארמלי שהחמיץ גם בחצי הגמר בעט ימינה וגינצבורג הדף. חיים גולדברג בעט ימינה לרשת הגבוהה וקבע 2–0 לתל אביב. משה סלקטר בבעיטה חזקה צימק ל־2–1. מיקי כהן נתן תקווה לחיפה כשבעט לקורה. דניאל ברייליבסקי השווה 2–2. אלי דריקס לא נכשל גם הפעם. גילגל כדור שטוח משמאלה ופנימה 2–3 לתל אביב. ניר קלינגר גבה את קנות, בפעם העליונה השווה 3–3.

עתה הכל היה נתון ברגליו של בני טבק שיחד עם אבי כהן היו השותפים היחידים לזכייה הקודמת של תל אביב בגביע לפני 10 שנים. טבק בקור רוח שלח כדור שטוח ימינה ופנימה וקבע 3–4, כדי לאפשר לחברו אבי כהן לקבל את הגביע מידי נשיא המדינה ולנופף אל על.

נבחרת של מפסידנים

כדורסלני ישראל הובילו אתמול בהפרש 15 נק' בדקה ה־27 ובהפרש 12 נק' 8 דקות לסיום – אבל נכנעו לצרפת בסופו של המאבק 93–96 ● מחר משחק אחרון

מאת מיכאל קרנון
שליח "הארץ" ליוון

פיראוס (מיוחד ל"ספורט הארץ"). איני נוהג להשתמש בביטוי הזה אבל הפעם אני חייב לכנות את שח־קני נבחרת ישראל בכדורסל מפסי־דנים. אמנם ניצחון על צרפת כבר לא היה משנה דבר בכל מה שמדובר על הדירוג באליפות זו. אבל להוביל בהפרש 15 נקודות בדקה ה־27 ובהפרש 12 נקודות שמונה דקות לסיום, ולהפסיד בסופו של המאבק 93–96 זה כבר יותר מדי.

רשימו לב נגד מי הפסדנו. צרפת, עליה גברנו פעמיים בשלושת השבועות האחרונים, שיחקה את־מול ללא הקפטן הפצוע דאניאל, ללא דאקורי שחזר שילשום הביתה להמשך הכוונות שלו, ובכל המחצית השנייה ללא בניה, שנקע את קרסולו.

משהו מוזר קורה לנבחרת הזו. בכל פעם שהיא משיגה יתרון משמ־עותי, היא "מצליחה" בתוך כמה דקות לאבד אותו. אין בעלייה על המיגרש וגם יושבי הספסל נכנסים לאדישות.

צרפת הובילה 15–23, כאשר גרג הנפלד בן ה־19 החליף את דורון שפר שנכשל בשמירה על דיביסון שקלע עד אז 15 נקודות, כולל שלושה סלים של 3 נקודות. הנפלד, פליישר שהחליף את לאופז וליפין, שנכנס במקום גודרון, גרמו למיפנה. הצעיר מרמת השרון חיסל לגמרי את דיביסון שהוחלף מבלי שהוסיף נקודה. חן הניע היטב את הכדור ופ־ליישר עשה עבודה טובה מתחת לסלים. ישראל עלתה ל־30–29, 43–50 ובמחצית 46–50.

הנפלד פתח במחצית השנייה ביחד עם ליפין, לאופז, מרסר וג'מצ'י. בתוך שבע דקות הובילה ישראל 56–71, עם כדורסל מבריק ושוטף, כאשר הנפלד ומרסר הם המוציאים לפועל. כאן היה המקום לאפשר למרסר לנוח כמה דקות, אבל הוא נשאר במיגרש ואת המחיר שילמנו במשחק.

ישראל הובילה עוד 68–80 שמונה דקות לסיום. אבל העייפות של מרסר הביאה לשני איבודי כדור בהתקפה והחמצת ריבאונד בהגנה. הנבחרת כולה נעצרה ואוסטרובסקי ודיביסון סחפו את צרפת למיתקפה בה קלעה 14 נקודות ללא מענה והובילה 82–80 בדקה ה־36. גודרון ולאופז החליפו את ליפין וכהן, אבל צרפת עלתה ל־84–90. מאמץ אחרון וישראל הקטינה ל־90–92, אחרי שוטסטרים דוחק פגיעה, כדור עונשין שורק גודרון. שתי זריקות עונשין של אוסטרובסקי המצויין ועוד סל של דיביסון העלו ל־96–90 ועם השריקה לסיום קלע הנפלד סל של 3 נקודות.

נקודות האור באפילה הישראלית – גרג הנפלד ועופר פליישר. הם הו־כיחו כי לא אפס סיכוייו של הכדורסל הישראלי.

ביום חמישי תשחק ישראל את מישחקה האחרון כאן נגד המפסידה בין רומניה והולנד שיתמודדו הערב.

צרפת – ישראל 93–96 (50–44)

★ המצטיין: סטפן אוסטרובסקי

● לצרפת קלעו: דיביסון 36, אוסטרובסקי 22, ווסטורים 13, רגאוים 8, הפנאגל 6, רמודי 6, בניה 4, ברסון 1.

● לישראל קלעו: ג'מצ'י 23, מרסר 23, הנפלד 17, גודרון 8, לאופז 7, פליישר 5, ליפין 5, רוזנברג 3, כהן 2.

★ כדורים חוזרים: צרפת 37 (17 בהתקפה). המצטיין: אוסטרובסקי 15. ישראל 32 (13 בהתקפה). המצטיין: לאופז 12.

★ אחוזי קליעה: צרפת 33 מ־69 (47 אחוז), בעונשין 25 מ־29 (86 אחוז). ישראל: 39 מ־72 (54 אחוז), בעונשין 8 מ־12 (66 אחוז).

שופטים: ריגאס (יוון), קידלאו (רומניה). 1,000 צופים.

ספרד – מערב גרמניה 107–77 (34–56)

נבחרתה של ספרד הביסה את מערב גרמניה בהפרש 30 נקודות, 77–107, אחרי יתרון 22 נקודות כבר בהפסקה (34–56). גיבור הניצ־חון הספרדי היה סאן אפיפניו שקלע 33 נקודות (31 מהן עד להפסקה). יקל (14) היה הקלע היעיל של הגרמנים.

ברית־המועצות – צ'כיה 110 – 91 (51–55)

נבחרת הכדורסל של בריה"מ גברה על צ'כיה 91–110 במשחק שהיה במסגרת שלב רבע הגמר של אליפות אירופה בכדורסל. הרוסי וולקוב שצבר 25 נקודות, הירבה לקלוע לזכות נבחרתו. לצ'כיה הירבה לקלוע האוליק עם 26 נקו־דות. במשחק שפט השופט הישראלי סוד ורניק.

אלה שהפילו הם שירימו

אומר היו"ר אוברקוביץ בראיון ראשון על מה שקרה ביוון בתשובה לשאלה על עתיד מאמני הנבחרת ● יוצא ליוון להיות עם הנבחרת ● יתכן שהליגה תידחה

כדורסל

מאת משה הריגמן
סופר "ספורט הארץ"

יורם אוברקוביץ, יו"ר איגוד הכדורסל, עומד לצאת הבוקר ליוון, כדי להימצא עם שחקני נבחרת ישראל בימים האחרונים של אלי־פות אירופה. אמש הגיב היו"ר לראשונה על כישלון הנבחרת באליפות.

"כמובן שאני מאוכזב מהתוצאות", אמר אוברקוביץ. "ציפינו שהנבחרת תדורג בין מקומות 5 ל־8 ואולי אפילו במקום גבוה יותר. הנבחרת זכתה לתנאים אופטימליים. נעשה הכל שהנבחרת תחזור לדרג א'. אפשר שנצטרך לדחות בשבועיים את פתיחת הליגה למען השגת מטרה זו".

בתשובה לשאלה אם יהיו שינויים בנבחרת ואם המאמנים צבי שרף ורני כהנא ימשיכו לאמנה, השיב היו"ר אוברקוביץ בדיפלומטיות: "אלה שהפילו את הנבחרת הם אלה שירימו אותה. אתה מכיר שחקנים טובים יותר?" הוא הוסיף, כי האיגוד לא יחליט לפי שעה על מדיניות שלפיה מאמן בקבוצה לא יורשה לאמן את הנבחרת.

זהירות, החרבות נשלפו

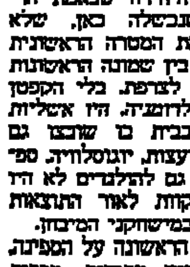

אליפות אירופה
מאת מיכאל קרנון

פיראוס (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מימיו הרגועים של הים האגאי איפשרו ביום שני לחברי המשלחת הישראלית לאליפות אירופה, להתאושש אחרי הנוקאאוט שספגו ביום ראשון אחר הצהריים.

ישראל היתה הנבחרת הי־חידה שניצלה את היום החופשי לטיול של ממש – שיט בן 10 שעות לאיים אגינה, הידרה ופורוס. זאת אולי משום שהיא הנבחרת היחידה שבאמת הר־גישה שנכשלה כאן, שלא השיגה את המטרה הראשונה – דירוג בין שמונה הראשונות באירופה. לצרפת, בלי הקפטן דאניאל, ולרומניה, היו אשליות מעטות בבית בו שובצו גם ברית המועצות, יוגוסלוויה, ספ־רד ויוון. גם להולנדים לא היו הרבה תקוות לאור התוצאות שהשיגו במשחקי הסיבוב.

בשעה הראשונה על הספינה, היתה עדיין מתיחות. מרבית השחקנים ומלוויהם הזו עיניים שהתק־שו לעצום עין בלילה הקודם. "מאז אתמול בבוקר לא ישנתי שניה", סיפר דורון ג'מצ'י. השמש החמימה שזרחה והכחול של הים השפיעו והמסרה בו להרגע. החולצות הוסרו והפנים הופנו לשיחות. לרבים היתה זו הפעם הראשונה העתה להשתתף. את השבועות האחרונים הקדישו לאימונים בארץ ובחו"ל ולא היה להם זמן להתרגעות. אלה הגרים מחוץ לאזור תל־אביב ראו מעט את משפחותיהם וחברותיהם.

גם מי שרצה לשכוח את אירועי פיראוס, התקשה לעשות זאת. השיחות נסבו כמעט אך ורק על כדורסל. דיברו הרבה על פולין. על כל אחד שחסר. על החטאה כאן ואיבוד כדור שם. דיברו הרבה גם על הכדורסל הישראלי בכלל. על כך שהשח־קנים הגבוהים פליישר ושטיינ־האואר מגיעים לאליפות כזו "מיובשים" לגמרי, מאחר שאינם משחקים מספיק בקבוצותיהם.

דורון שפר העלה את השא־לה: אולי באמת אנו מתאימים לדרג ב'? אולי הציפיות שלנו לדירוג בין 8 הראשונות באירופה מוגזמות. אולי אנו מרמים את עצמנו ואם היינו משחקים בלי מרסר ולאופז, שהם ככלות הכל אורחים לרגע, היו לנו שאיפות צנועות יותר.

המאמן צבי שרף לא השתתף בכל השיחות הללו. הוא בחר להתבודד באגף אחר של הסי־פון. עוזרו רני כהנא ומנהל הנבחרת מישקה לפרדון ישבו בקירבתו. שרף היה שקוע בהירהורים. לא היה קשה לנחש מה עובר במוחו. הוא ראה בוודאי את הכתבות בעיתונים, שמע את "המומחים", שמרביתם לא היו כלל בפיראוס, ושיער לעצמו מה צפוי לו עם שובו הביתה.

שרף הוא המבקר הגרוע ביותר של עצמו ואין לי ספק שיטול את מלוא האחריות לכשלון. אני משוכנע שלא יחפש תירוצים ולא יזרוק את האשם על מישהו אחר. הוא אינו מרבה בדיבורים מאז ההפסד לפולין, אבל אתה יכול לשמוע מבין השורות שהוא כבר הסיק את המסקנות ושהוא יודע שלקראת המשימה הבאה בחודש אוגוסט או ספטמבר יאמן את הנבחרת מישהו אחר.

ככל שהתרחקנו מנמל פי־ראוס, חל שינוי במצב הרוח. נראה היה שהאנשים מבינים שבסופו של דבר מדובר כאן סך הכל בספורט ועד כמה שזה כואב, אי אפשר להפוך את הענין לאסון לאומי.

כשירדנו לסיור קצר על הטיילת באי פורוס כבר הלכו הבחורים להתבדח. בהידרה היו כאלה שניצלו את ההפסקה הארוכה וטבלו במי הים הצלו־לים. לצידן של כמה צעירות חשופות חזה. באגינה כבר היה מצב רוח מרומם. רוזנברג, שטיינהאואר, גודרון ופליישר שכרו מוטוסיקלים ודהרו בדהרה רעשנית לאורך הטיילת.

בדרך חזרה הדגימו סימני עייפות ברורים. כל שמצא לו פינה שקטה, נרדם. עם הירידה מהספינה בנמל פיראוס, כבר נראו כולם טוב רציניים.

בינתיים הגיעה לכאן חבורה של ישראלים שבאו מהבית. הם הביאו עימם עיתונים ויודעים על מה שאומרים בבית על הכישלון, עכשיו כולם בתמונה. זהירות רבותי.

כדורגל

היום בציריך: ארגנטינה נגד איטליה

ציריך. (סוכנות "ספורט הארץ"). הערב (9.30 שעון ישראל) יהיה כאן מישחק ידידות ברמה מסקרנת ביותר בכדורגל, בין אלופת העולם ארגנטינה, לבין קודמתה בנבחרת. איטליה שזכתה בתואר בטורניר שהיה בספרד ב־1982.

איטליה תחל בכך רשמית את הכנותיה לגמר העולמי הבא אותו תארח ב־1990. בנבחרת ארגנטינה ישחק דייגו ארמנדו מאראדונה בחיר שחקני תבל, שהצעיד העונה את נאפולי האיטלקית לכתר אלי־פות ראשון.

כדוריד

נבחרת אס"א בכדוריד שבה מאליפות העולם

נבחרת הסטודנטים של ישראל, שסיימה במקום העשירי באליפות העולם לסטודנטים ברומניה, חזרה אתמול לארץ.

במשחק על המקום ה־9 ניצחה אס"א 24–26 על ידי סוריה. יוסי אוסלנדר ממכבי ראשל"צ הוכתר שני בטבלת מלך השערים עם 47 שערים, אחרי הקוריאני קים שהבקיע 51.

רומניה הוכתרה כאלופת העולם לסטודנטים, בפעם השישית ברצי־פות, כשגברה בגמר 19–23 על נבחרת בריה"מ.

יוסף הכם

מדליות לשחייני הפועל באוסטריה

שחייני הפועל המשתתפים באוסטריה בטורניר ספורט הפוע־לים, זכו בסיום, ב־2 מדליות זהב, 2 כסף ו־3 מדליות ארד – מוסר דובר הפועל.

במדליית זהב זכו השגיא סטיגמן ב־200 מטר חזה 2:33.73 ד' והד־ביעיה הישראלית (גלילי, סטיגמן, שגל, עכרו) ב־4×100 מעורב – 4:07.05 ד'. במדליות כסף זכו נדב שגל ב־200 מטר פרפר 2:18.58 ד' והרביעיה הישראלית במשחה שלי־חים 4×100 – 3:46.70 ד'. במדליות ארד זכה השגיא סטיגמן 100 מטר חתירה 55.11 שניות, זוהר גלילי ב־100 מ' גב 1:03.08 דקה ורביק עמר ב־200 מ' חופשי 2:01.84 ד'.

המשך מעמוד 1

האלוף שחק: צבא סוריה

(סוף מעמוד 1)

יהיה מומנטום וכוח משלו וקשה יהיה לחזות מה יקרה לאחר מכן. עם זאת, גם לאכזבה, שתבוא עקב צי־פיות גבוהות מדי מהוועידה, עלולות להיות השלכות משמעותיות על התהליכים שיבואו בהמשך.

אמש התקיים טקס התייחדות עם חללי קהיליית המודיעין בהשתת־פות ראש הממשלה, המשפחות השכ־ולות וראשי מערכת המודיעין.

ראש הממשלה יצחק שמיר העלה בדבריו על נס את פועלם של אנשי המודיעין המשרתים כחיילים אלמונים שלעיתים בתוורים ממשימתם "לא מצפים להם עם זרי רפנה. לעיתים יש מישהו, שמהסתר הבנה וידיעה גם מירה בהם אבן".

צבי בראל שליח "הארץ" בארה"ב מוסר: הממשל האמריקאי בוחן אפשרות לחדש את המגעים עם סוריה ולהגיע להידברות ישירה עם הנשיא אסד.

ההערכה בממשל, המבוססת על נתונים מודיעיניים ושיחות עם פקידי ממשל היא שאסד מבקש גם הוא לחדש מגעים אלה, לאחר שארה"ב הוזירה את שגרירה ויליאם איגלטון מדמשק ב־14 בנובמבר 1986.

עקב הערכה זו, עשוי הממשל לשגר לדמשק את השגריר המיוחד ואם קלאוריוס העוסק בתהליך השי־לום, כדי לבדוק אם אסד אכן מוכן לקיים מגע עם גורם אמריקאי בדרג ביניים.

ארה"ב, כך מוסרים המקורות, כבולה עתה במדיניות שנקטה לפני חצי שנה, ועל פיה אין היא יכולה לקיים מגע בדרג בכיר עם ממשלת סוריה. ההחלטה על כך התקבלה, לאחר שבריטניה ניתקה מגעיה עם סוריה, עקב מעורבותה של סוריה בנסיון ההתנקשות במטוס אל על.

ארה"ב מיהרה או לנקוט מדיניות דומה כלפי סוריה. אך באחרונה קיים הממשל האמריקאי מגעים עם בריטניה בניסיון לשכנעה לשנות מדיניותה כלפי סוריה. בריטניה, ככל הידוע, השיבה עד כה בשלילה. בממשל אין תולים תקוות רבות בכך שבכוונתו של אסד לקיים מגע עם פקיד בדרג של קלוואריוס, אך כיוון "שעל פי המדיניות אין מרפי יכול להיפגש עם אסד, נשאר הנושא תקוע".

בבית הלבן קיימת נכונות בדרג המקצועי לקיים מגעים עם אסד. נכונות לה שותפים דרגי העבודה במחלקת המדינה. לדעתם, זו הזדמנות טובה, שכן סוריה נמצאת במצוקה מדינית וכלכלית, ו"ראוי לעמוד על תכונותיו של אסד, לקראת המפגש הצפוי החודש בין ריצ'רד מרפי לעמיתו הסובייטי, ולדימיר פוליאקוב".

מנגד עומד שר החוץ שולץ על כך שסוריה תוכיח קודם כל בפועל את נכונותה להינתק מן הטרור.

בממשל אין הגדרה ברורה לשאלה מה פירושה המעשי של "הינתקות מן הטרור". ולדעת מקורות "כל מה שיהיה מקובל על בריטניה יהיה מקובל גם על ארה"ב. אחרי הכל אנחנו חייבים לה על העזרה שנתנה לנו בהתקפה על לוב".

שוב עוצר בדהיישה

(סוף מעמוד 1)

בינוניות.

תקרית שניה ארעה זמן קצר אחר כך: אוטובוס אגד בקו 60 שנסע מירושלים לקריית־ארבע נרגם ב־אבנים. כמה משימשותיו נופצו ולא היו נפגעים בין הנוסעים. עקב התקרית הזו הוטל עוצר על מחנה הפליטים דהיישה, וכוחות גדולים מאוד של צבא ומשמר הגבול נשלחו למקום כדי למנוע התחדשות של תקריות אלימות במקום.

לקראת חצות, שעה שמחנה דהיישה כבר היה שרוי בעוצר שוב נרגם אוטובוס בקו שבין ירושלים לקריית־ארבע. הפעם נפצעה באורח קל אחת מנוסעות האוטובוס. תק־רית זו אירעה ליד צומת הכפר "אל חדר" כשני ק"מ דרומית למחנה דהיישה.

גוש אמונים גינה מצגע ישיע גינה המתפרעים

הידיעות על אירועי הערב בכביש ירושלים–חברון התקבלו בקריית־ארבע בשעה שמועצת הישוב היתה מכונסת בישיבה סוערת לשם ניסוח הודעה שתימסר הבוקר לאמצעי התקשורת. בישיבה התגלעה מחלוקת חריפה סביב השאלה אם המועצה צריכה לגנות את אירועי מוצ"ש בדהיישה באורח רשמי.

אמש פירסמה מזכירות הגוש הודעה המגנה את "אוזלת העלי־הום הולינך הציבורי שנוצרה בסרום הזכה דבר, וכשיש מחלוקת לגבי עצם האירועים". מזכירות גוש אמונים תובעת להקים ועדת־חקירה בלתי־תלויה ביחס לאירועי ד' היישה, אשר להתבטאותו של אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע לגבי האירועים במחנה הפליטים, אומרת הודעת התנועה כי "יש להצטער על שמצנע התבטא באופן המאפשר להעלות על הודעת הבעת עמדה פוליטית".

עד כה נמנעה מזכירות גוש אמונים מפירסום הודעת גינוי להתפרעות המתנחלים מקריית־ארבע בדהיישה. אמש היה אמור להתקיים מפגש בין אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע לבין נציגים מקריית־ארבע במטרה להרגיע את הרוחות בישוב. המפגש נדחה למועד מאוחר יותר.

מזכירות מועצת יש"ע פירסמה אתמול הודעת גינוי להתנהגות המתנחלים בדהיישה: "לא יתכן שאזרחים יפעלו במקום כוחות הביטחון. פגיעה באוכלוסיה אזרחית ערבית מהווה פגיעה בהתיישבות עצמה". עם זאת קראה מועצת הישובים היהודים בשטחים לשנות את מדיניות הביטחון ביהודה ושומ־רון ו"לדכא את הטרור". המועצה קוראת לאנשי הצבא "להימנע מבי־טויים שיש בהם משום הבעת עמדה בשאלות השנויות במחלוקת".

"כך" פורשת

ביטוי ראשון לחילוקי הדעות העמוקים שהתגלעו בקריית־ארבע בעקבות ספיחי פרשת דהיישה, היה החלטה של סיעת "כהו" (מיסודה של "כך") לפרוש מהקואליציה של מועצת קריית־ארבע, עקב גינויו של ראש המועצה, שלום ואך, את מעשי המתנחלים בדהיישה.

אנשי "כך" מקריית־ארבע שיבחו אתמול את "אמיצי הרוח והכוח שגאלו את כבוד ישראל בקצי המתנחלים המכונים דהיישה במר צ"ש". את שלום ואך כינו "תוקע סכין בגב האומה".

אמש התקיים בבית־משפט השלום בירושלים מסדר־זיהוי של שמואל מידד וראש המועצה הדתית של קריית־ארבע הרב עמרם יפרח, החשודים בהתפרעות בדהיישה ד' טוענים כי לא היו כלל במקום במוצ"ש.

צוות החקירה המיוחד שהוקם במשטרת מרחב יהודה לבדיקת אירו־עי דהיישה ממשיך בחקירתו. עד כה הוגשו שמונה תלונות של ערבים ממחנה הפליטים.

לבדוק עבירות פליליות

גדעון אלון, סופר "הארץ", מוסר כי שר המשפטים אברהם שריר ביקש מפקד המשטרה חיים בר־לב להורות למשטרה לבדוק אם נעשו עבירות פליליות מצד אנשי קריית־ארבע שיצאו בהצהרות חריפות נגד שלטון החוק בנוסח "אנו מחוקקים על החוק". לדברי שריר, "אם לא יכובד החוק ולא תהיה דאגה לאכיפתו מצד כל שכבות הציבור על כל גווניו, נעמוד בפני מצב של אנרכיה, והתוצאה תהיה פגיעה בביטחונם האישי של כל תושבי המדינה".

לביא ב־82 מיליון דולר

(סוף מעמוד 1)

עד סיומו, נאמר ב־82 מיליון דולר למטוס, כולל הוצאות פיתוח, לעומת 35 מיליון דולר הוצאות על רכישת מטוס אף־16. אם יימשך פיתוח ה"לביא" ומעבר הוצאות ייצור ב־55 מיליון דולר למטוס, לעומת 35 מיליון דולר למטוס אף־16.

אשר להשפעת הפסקת הפרוייקט על התעסוקה, באוצר מודים כי בטווח הקצר תיווצר בעיה ל־1,500 עובדים שלא יוכלו להיקלט במסגרות החלופיות שיפתח צה"ל. עם זאת, באוצר טוענים כי ביקוש הממשלה לעבודה לא ישתנה עקב ביטול הלביא, מאחר ש־300 מיליוני הדולרים המתקבלים מארה"ב ומר־פים ברובם ל"לביא", יופנו לפיתוח תעשיות מתוחכמות אחרות.

במצב כזה, תאפשר החלופה ל"לביא" לקלוט יותר עובדים מהמועסקים ב"לביא". ראוי לציין כי בעוד שנים אחדות תסתיים עבודת הפיתוח של ה"לביא", וייפלטו אלפי עובדים.

באוצר נמתחה ביקורת על השינויים בנתונים הכספיים שהציגה באחרונה מערכת הבטחון על הוצאות הפיתוח, עלות המטוס, הצר־כים והאסטרטגיה לעומת הנתונים שמסרה בשנת 80'. באוצר אומרים כי מערכת הבטחון היתה יכולה להציג את הנתונים החדשים לפני שנתיים ויותר.

גורמים בכירים באוצר אמרו אתמול כי לממשלה אין כלים להי־כנס לסדרי העדיפויות של מערכת הבטחון, אך בשנים שחלפו התמסה מערכת הבטחון מלמסור לאוצר נתונים על עלות ה"לביא". לא יתכן שעתה תבוא מערכת הבטחון ותבקש תקציב נוסף להמשך הפרוייקט, שכן בדרך זו מערכת הבטחון מבקשת למעשה להגדיל את תקציבה, באמצעות פיתוח פרוייקטים. כך אי־אפשר לנהל תקציב מדינה אחראי.

עוד טענו כי הליטיגציה של ממש בכמות המטוסים שיוצרו. בעבר דובר על ייצור 300 מטוסים. עתה, בקושי מדברים על 75.

בשנת 80' צפו כי ייצור מטוס "לביא" (בלי הוצאות פיתוח ואבזרים) יעלה 10.5 מיליון דולר, ואילו עתה מתברר כי הייצור יעלה 18.5 מיליון דולר. הערכת מחיר של מטוס אף־16 לא השתנתה בת־קופה זו: בשנת 82' הוערך מחירו ב־17.5 מיליון דולר, וזה מחירו גם היום.

האוצר סבור כי אפילו יוחלט להפסיק את הפרוייקט, ימשיכו כספי הסיוע האמריקאי, בסך 300 מיליון דולרים, שניתן להמירם לשקלים, להגיע לישראל. משנת 83', אפשר להמיר לשקלים חלקים גדולים מסיוע זה. באוצר אומרים כי ה"לביא" ממומן למעשה מתקציב המדינה ולא מכספי הסיוע.

רפא"ל ביקשו להפסיק

עקיבא אלדר, סופרת "הארץ" לעניני כלכלה, מוסרת כי ראשי רפא"ל ביקשו אתמול את תמיכת חברי הוועדה לביקורת המדינה בכנסת להפסקת פרוייקט הלביא. מנכ"ל רפא"ל ד"ר זאב בונן טען כי השיבות השימוש שבכלי המלחמה נושא־מידת התחכום, עולים לעין ערוך על השיבות הפלטפורמה הנושאת אותו.

איתן: להרים שקל

איתן רבין, סופר "הארץ", מוסר כי לדברי ח"כ רפאל איתן, הנשיא קרטר דחה לפני שמונה שנים בקשה של ישראל לייצר בארץ מטוסי אף־16. "ההחייה היא שהביאה להחלטה על פרוייקט הלביא", אמר.

בהרצאה שנשא אתמול באוניבר־סיטת בן־גוריון בנגב אמר איתן כי חייבים להמשיך את פרוייקט הלביא ולהבריח עליו בעל מפעל לאומי לעם ישראל ל־20 שנים הבאות.

לא ישווק בסלון האווירי

זוהר בלומנקרנץ, שליח "הארץ" לסלון האווירי בפאריס, מוסר כי מנכ"ל התעשייה האווירית משה קרת אמר אתמול ל"הארץ" כי התעשייה האווירית אינה מתכוונת לנסות ולשווק את מטוס הלביא במסגרת הסלון האווירי. מאחר שאין קשר בין המוצרים שמוצגים בו לבין מאמצי השיווק.

2 ישראלים נעצרו בלונדון

(סוף מעמוד 1)

במארס.

השלטונות טענו כי היה מעורב בנסיון להדיח את הנשיא, והמשטרה אסרה כמה משותפיו, ובהם קאסים עלי, מנהלו הפיננסי. במקביל הועמד למשפט גם פרנסיס מינה, שהיה סגן הנשיא, ומואשם עתה בנ־סיון להתנקש בחייו של מומו.

אנשיו של קלמנוביץ' אמרו אמש ל"הארץ" כי מקורבי הנשיא הקודם ואיש העסקים הלבנוני הבכיר יוחיד להעליל עליו עלילה ולהפילו במלי־כודת. זאת בגלל עוצמתו הכלכלית הגדולה, וכינונת הכרייה שקיבל וקורבתו למשטר החדש בסיירה לאון. עוד הם טוענים כי קלמנוביץ' חשף שחיתויות רבות של הנשיא הקודם, ובכלל זה העברת יהלומים (ובהם אחד בגודל 56 קראט) לטובת חשבונותיו הפרטיים בשווייץ, וגניבות אחרות מקופת המדינה.

לטענתם, בהוראת הנשיא הקודם, העלילו 3 אנשי עסקים אמריקאים (נציגי "החברה האמריקאית לפיתוח סיירה") על קלמנוביץ' ודווידסון כי שלשלו לכיסם כסף, מתוך כוונה לסכסך בפרשיית הונאה נגד הבנק הלאומי של צפון קאליפורניה.

קלמנוביץ' ודווידסון נולדו בברית־המועצות, ועלו לישראל. דווידסון עבר לגור בארצות־הברית לצורך עסקיו הבינלאומיים, ואילו קלמנוביץ' חבר עם עולה אחר, גרישה פייגין, והשניים היו מעורבים בשנות ה־70, בהוראת גולדה מאיר, בתוכניות להביא יותר עולים מברית־המועצות.

בעת ששהה בארץ עבר עם אריה פילץ ופלאטו שרון, ולאחר שהתפרקה החבילה פנה לעסקים באפריקה ובמרכז־אירופה, וקיבל זכיון כמעט מוחלט לכריית היהלומים בסיירה־לאונה.

כאן, התרחבו עסקיו לתחומים רבים ולארצות נוספות, ובסיירה לאון היה הכוח העיקרי באיחוד הפלאתו של הנשיא מומו לשלטון. לקלמנוביץ' עובדים רבים בארץ, ובהם דוד תפרי, קצין חיל המודיעין לשעבר.

הצלחתו הרבה של קלמנוביץ' הראינה במידה רבה את הקהילה הלבנונית המשגשגת במדינה.

טוגו מחדשת היחסים

(סוף מעמוד 1)

כי מצרים עצמה חידשה את קשריה עם ישראל עקב הסכמי קמפ־דיוויד".

"לפיכך החליט הוועד המרכזי כי טוגו מחדשת את קשריה הדיפלומ־טים עם ישראל, בהתאם לעקרונות של הפילוסופיה המדינית של טוגו המושתתת על דרישת ידידות ושי־תוף הפעולה עם כל מדינות העולם, בלי יוצא מן הכלל".

ההודעה על חידוש היחסים צפויה בימים הקרובים. לקראת ביקורו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, בשבוע הבא במערב אפריקה.

בלשכת רוה"מ הביעו אתמול שביעות רצון מהודעת לומה.

טוגו תהיה המדינה הרביעית באפריקה, המחדשת את הקשרים שניתקו ב־73'. קדמו לה: ליבריה, זאיר, חוף השנהב וקמרון.

בירושלים צופים כי עוד מדינות יילכו בעקבות טוגו, בעיקר באפריקה הצרפתית.

בשנים שחלפו נעשו מאמצים לחדש את היחסים עם ניגריה, החשובה במדינות אפריקה השחורה.

אך בלא הצלחה.

דובר משרד החוץ, אהוד גול, איתר אמש כי אכן יש מקום למתן עם מקבלת טוגו על חידוש היחסים. מנהל מחלקת אפריקה במשרד החוץ, בנעד אביטל, שהוה ביכים בלומה.

קצין האינטרסים הישראלי בטוגו, יעקב רווח, הפועל בחסות שגרירות בלגיה, קיים שם באחרונה מגעים. לפני כ־6 חודשים ביקר שם ח"כ רפי אדרי, השוהה עם הנשיא גנסינגבה אייאדמה. הנשיא ברסן השלטון זה 22 שנה.

ההודעה על חידוש היחסים עצרה להתפרסם בשעתה לאחר ועידת מפלגת השלטון, אך פרסום מוקדם בישראל על פעילותו של אדרי גרמה לדחייה ברגע האחרון.

שרים טוגו השיב התגובות לזה, כיוון שהמדינות הסכסוך לסוגו סרות בפנים ודבה לפרוזת של קראפי. לטוגו יש יחסים דיפלומטיים עם לוב, והיא מכירה גם בממשלת הפוליסריו.

ישראל אינה פועלת בטוגו במישור האחר או הבטחוני.

פרס: עוד 2 במדינות

שר החוץ שמעון פרס אמר אתמול כי עוד שתי מדינות אפריקאיות עומדות לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל.

טוגו – 2.5 מיליון נפש

מיקום – טוגו שוכנת בחופה הדרומי של מערב אפריקה. ממערב היא גובלת בגאנה, בצ־פון – בוולטה עילית ובמזרח – בבנין.

אוכלוסיה – בטוגו כ־2.5 מי־ליון תושבים. הבלוחה הבירה – כ־250,000.

השפה – צרפתית.

הדת – בעיקר אלילית. כ־25 אחוז מהתושבים – נוצרים ו־7.5 אחוזים – מוסלמים.

ענפי כלכלה – מוצגים חקלאות ותיירות.

ההמיזר "מהומות הרוק" בצידה המזרחי של חומת ברלין:

שוטרים התכתשו עם אלפים שהטילו בקבוקים והתקדמו אל שער ברנדנבורג

נשמעו קריאות "גורבצ'וב, גורבצ'וב" ו"הלאה החומה!" ★ אנשי ביטחון מזרח גרמניים תקפו באלימות צוות טלוויזיה מערב גרמני, שביקש להסריט ההתנגשויות

מאת אליהו זהבי, סופר "הארץ" בסקנדינאוויה (אי־פי ע"ד וע"ש)

"מהומות הרוק" בצידה המזרחי של חומת ברלין התמידו אמש אתמול, כאשר התפתחו התנגשויות אלימות בין אלפי בני נוער לבין משטרת מזרח גרמניה.

כ־4,000 ארבעת אלפים בני התאספו בקרבת החומה בצידה המזרחי, זה הלילה השלישי ברציפות, על מנת להאזין לרוק שצליליו הגיעו אליהם מעברה המערבי של החומה. הם התגודדו בקרבת השגרירות הסובייטית במזרח ברלין והשמיעו קריאות "גורבצ'וב, גורבצ'וב".

ההתנגשויות, שנמשכו במשך יותר משש שעות, מראיינות בכל הנראה את השלטונות הקומוניסטיים, שאינם רגילים בהפגנות סדר המונית מעין זו.

אלפי הצעירים התפרעו והטילו בקבוקים על מאות שוטרים, שניסו למנוע את התקדמותם באונטר דר לינדן לעבר שער ברנדנבורג. כתבים סקנדינאווים דיווחו אתמול בבוקר כי במהלך ההתפרעות השמיעו קריאות "הלאה החומה!"

בתוך כך נמסר, כי אנשי ביטחון מזרח גרמניים תקפו באלימות צוות טלוויזיה ממערב גרמני, שביקש להסריט את ההתנגשויות.

מאבק על צלילי הרוק

עתונאים, שהיו במקום, אומרים את מספר הצעירים ביותר מ־50 איש. ממשטרת מזרח ברלין לא נמסרו נתונים על מספר העצורים.

ההתנגשויות אתמול היו מרות יותר ואלימות יותר מאלה שבלילות הקודמים. אם כי גם אז ליום ב' נעצרו עשרות אנשים בידי המשטרה.

אלפי הצעירים התאספו אז ליום ב' ליד מהומות משטרה שהוקמו בשדרת "אונטר דן לינדן", בקירבת שגרירויות בריה"מ וארה"ב — מתוך תקווה, שיוכלו לשמוע את צליליו של קונצרט רוק, שנערך מעבר המערבי של החומה ע"י להקת הרוק הבריטית "ג'נסיס". המהומות פרצו לאחר שכמה מאות מן המאזינים הצעירים הקיפו מטוס אשר הוקם ע"י אנשי משטרה בלא מדים. הם השמיעו קריאות רמות להריסת החומה, וקראו בשמו של מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבצ'וב.

צעירים רבים במערב גרמניה מקווים, כי מדיניותו הליברלית יותר של גורבצ'וב תוכל להשפיע על המדיניות הקשוחה של ארצם.

אנשי המשטרה התערבו על ציבור הצעירים, כשהם תופסים יחידים מה רשום והוליכו אותם לניידי ניידות משטרה. בכמה מן המקרים פרצו תגרות ידיים אלימות. בגובה לכך פרץ המון הצעירים בקריאות "בוז לחוליגנים". ישר את ה"אינטרנציונל". רבים מן הצעירים גם השליכו ויקטי דינור לעבר השוטרים.

זמן קצר לאחר חצות יצרו אנשי המשטרה חזית רחבה לכל רוחבה של השדרה ליד השגרירות הסובייטית, והחלו להדוף את המון אחורנית ולהרחיקם מן החומה — כפי שעשו זאת גם ביום א'. המון התפזר בהדרגה, ללא התפרצויות נוספות.

התנגשויות אלה — המתחוללות, כאמור, זה הלילה השלישי ברציפות, בהשפעת קונצרטים מתחת לכיפת השמיים במערב ברלין — הינן המהומות ביותר שמזרח ברלין היתה עדה להם מזה עשר שנים.

האפיפיור, יוחנן פאולוס השני, כרע אתמול על ברכיו והתפלל מול המאוזוליאום שהוקם במחנה ההשמדה מיידאנק ליד לובלין, במזרח פולין. במחנה נרצחו מאות אלפי בני אדם תחת השלטון הנאצי. (צילום: אי פי)

העד הורן זיהה בברלין תמונות "איוואן האיום"

מאת דניאל דגן, סופר "הארץ" בגרמניה

בון (מיוחד ל"הארץ"). עד התביעה במשפט דמיאניוק, אוטו הורן, זיהה אתמול בברלין תמונות המיוחסות ל"איוואן האיום", שפעל במחנה ההשמדה טרבלינקה. בתמונות אלה נראה, לדברי התביעה, הנאשם ג'ון דמיאניוק.

הורן, בן 83, השיב במשך כל שעות הבוקר על שאלות של נציג התביעה, מיכה הורביץ. הוא לא בכה ולא גילה סימני התרגשות מיוחדים. אך מדי פעם הרים את קולו — ייתכן גם בשל היותו כבד שמיעה.

העד, בעל שיער שיבה, סיפר באריכות על התנאים במחנה ההשמדה טרבלינקה, ואישר בכך למעשה סיפורים של הקורבנות על הזוועות שהתרחשו במחנה.

בתשובה לשאלות התעכב העד על מעשים שיוחסו ל"איוואן האיום", שהוא לדברי התביעה הנאשם ג'ון דמיאניוק.

השופט ויתר על הקירה עצמאית של העד

חקירת הורן התנהלה בפני בית משפט בהרכב מיוחד שבמערב ברלין.

השופט וגרמני ויתר על הקירה עצמאית של העד, כפי שמקובל בחוקי הדין במערב גרמניה. במקום זאת, הסכים לנהוג על פי הנוהל הישראלי, על פיו, שני הצדדים בלבד חוקרים את העד.

הדיון הוקדש בחקירות בקורות העשויות לסייע לזהות את "איוואן האיום" בתמונות, במסמכים ובכל דיווח שמסר "הסוכנות". האחראי השומה על הנתונים שניתנו. התובע הישראלי סיים את החקירה כבר בשעת אחר הצהריים המוקדמות.

לאחר מכן החלה החקירה הנגדית על ידי ארקונה, עורך הדין של דמיאניוק. ארקונה ניסה לפגוע באמינות העד ולחשוף סתירות בדבריו.

כן כללו שאלותיו רמזים להשתתפות אפשרית של העד במעשי זוועה שהתרחשו בטרבלינקה.

האפיפיור כרע ברך ונשא תפילה מול אפרם של קרבנות מיידאנק

בכך נפתח יום הביקור השני בארץ הולדתו

לובלין (ע"ד וע"צ). האפיפיור יוחנן פאולוס השני כרע אתמול ברך ונשא תפילה חרישית מול אפרם של קורבנות מחנה ההשמדה מיידאנק ליד לובלין שבמזרח פולין. הוא גם נישק בכבוד נרגשת את האבנים של המצבה.

700 אסירים לשעבר של המחנה ניצבו ליד הכביש המוביל לתוך מחנה הריכוז הנאצי, שהוכרז כאתר השכל. האפיפיור הגיע לביקור בן 15 דקות, שבו פתח האפיפיור את יום הביקור השני בארץ הולדתו.

כארש האבל של שופן הושמע במחנה הריכוז, בו נרצחו 360,000 גברים, נשים וילדים מ־29 מדינות באירופה. האפיפיור עלה למאוזוליאום הצמוד ליד, כבר הונח בעיטור לובלין.

ליאום הענק, קרוב למשרפות, הנשקף על שורות של צריפים מוקף בגדרות תיל וממגדלי תצפית. המאוזוליאום נבנה מעל אפרם של הקורבנות — שחלק מאפרם היה נשאר שבו חלק מהמחנה, שהוחזר על ידי הצבא האדום ב־1944.

האפיפיור כרע ברך משך דקות ולאחר מכן קם כדי לפגוש את ואנדה אוסטובסקה, שהיתה אסירה במיידאנק וגם באושוויץ.

אוסטובסקה, שהיתה קצינת קישור בצבא הפולני בטרם נלקחה בשבי על ידי הגרמנים, ניהלה בית חולים לאסירים במיידאנק, מחנה הריכוז בגוש הסובייטי.

הם שוחחו ביניהם זמן קצר, לעיני האפיפיור על ספר האחורים הוזר למכבי בשחור ובפינה. לאחר מכן נסע האפיפיור לאוניברסיטה הקאתולית של לובלין, שם כיהן כמרצה אורח מ־1954 עד שנבחר כאפיפיור ב־1978. כאן נפגש יוחנן פאולוס עם מרצים וסטודנטים.

אוניברסיטה זו שאינה תחת פיקוח הממשלה, היא יחידה במינה בגוש הסובייטי.

מתנחלים טורקים מפרים האיזון הדמוגרפי — קובל נשיא קפריסין

קורא למזכיר האו"ם "לנקוט בכל הדרכים כדי לכפות על טורקיה את הציות לחוק הבין־לאומי, ולהוציא המתנחלים"

ניקוסיה (אי־פי). נשיא קפריסין, ספירוס קיפריאנו, התלונן אתמול לפני מזכיר האו"ם, על זרם גובר של טורקים הבאים מטורקיה ומתנחלים באזורים שנכבשו על ידה בקפריסין.

"אני מבקש להסב את תשומת ליבך פעם נוספת, למדיניות הנ־משכת של טורקיה, לשנות את אופיה הדמוגרפי של קפריסין, על ידי העברתם של מתנחלים קולוני־אליסטים מטורקיה," אמר קיפריאנו במכתב למזכיר האו"ם חאוויר פרז דה קואיאר.

"הגידול במספר המתנחלים הוא שיטתי, ומספרם כרגע נאמד בכ־64,000," — מוסיף קיפריאנו במכתב, שהתפרסם בניקוסיה.

הנשיא הקפריסאי קורא למזכיר האו"ם "לנקוט בכל הדרכים והדרישות ולהשתמש בכל האמצעים האפשריים שברשותו, כדי לכפות על טורקיה את הציות לחוק הבין לאומי, ולהוציא את המתנחלים מקפריסין."

קפריסין חולקה באורח בלתי רשמי, מאז כבשה טורקיה 40% משטח של האי ב־1974. הפלישה באה בעקבות הפיכה צבאית של קצינים קפריסאים יוונים, שביקשו לאחד את קפריסין עם יוון.

"פולשים לבתי מגורשים"

בנובמבר '83 הכריזו מנהיגי המיעוט הטורקי, המונה 18% מ־100,000 תושבי האי, על כינון מדינה עצמאית בצפון קפריסין. ההכרזה הוכרזה כבלתי חוקית על ידי מועצת הביטחון של האו"ם, ורק טורקיה הכירה בישות זו.

קיפריאנו מתלונן עוד, כי המתנחלים מהיבשה "מקבלים את בתיהם של הפליטים הקפריסאים־יוונים שגורשו מבתיהם ואדמותיהם על ידי הצבא הטורקי."

קיפריאנו אומר, כי השלטונות הטורקיים הופכים כנסיות למסגדים, מבריחים עתיקות ויצירות אמנות לארצם, ומשנים את שמות היישובים היווניים בשטחים הכבושים. הוא קורא למעשי הטורקים "טורקיפיקציה והרס ההיסטוריה של האי, תרבותו ומסורתו".

"גם טורקים מוחים"

עוד אומר נשיא קפריסין כי 64,000 המתנחלים בתוספת לצבא הכיבוש המונה 35,000 חיילים מוצבים בצפון האי, "מוכיח כי הטורקים מטורקיה שווים עתה במספרם לקהילה הטורקית־קפריסאית."

מכתבו של נשיא קפריסין כולל ציטוטים מעיתונים טורקיים־קפריסאים, המוחים נגד זרם המתנחלים מטורקיה. המספרים הנאמרים בעיתונים אלה דומים למספרים בהם נוקב נשיא קפריסין.

"אין כסף ערבי מאחורי קאנון"

מאת בני לנדאו, סופר "הארץ" בקליפורניה

לוס אנג'לס (מיוחד ל"הארץ"). "אינטרפרט", חברת השקעות מלוכסמבורג, שנטלה על עצמה להליץ את חברת הסרטים "קאנון" ממצוקתה הכספית. דיווחה שלושת כי מנהלה, הבכיר, ג'אנקארלו פאראטי, נתון לחקירה פלילית באיטליה וכי מיוחסים לו דיווחים מטעים במאזנים הפיננסיים של שתי חברות איטלקיות. כך דיווח אתמול ה"לוס אנג'לס טיימס".

בדיווח לרשות הפדראלית לניירות ערך השפה "אינטרפרט" רכישת 16.9% ממניות "קאנון". עוד נמסר בדיווח כי גולן וגלובוס מתעתדים להעביר את השליטה בקאנון לתורשה. בראיון טלפוני ל"טיימס" גילה שיר, כי מאז הקמתה, ב־1983, השקיעה "אינטרפרט" בבתי מלון, נכסי מקרקעין וחברות ביטוח ואמר, כי עתה היא מבקשת להשקיע גם בחברות תקשורת.

הוא הכחיש דיווח, שהופיע לפני כשנה בשבועון הרשות איטלקי ושלפיו עומדים מאחורי פאראטי, שבבעלותו 40 אחוז ממניות "אינטרפרט", משקיעים ערבים. הוא אמר, כי בעלי ההשקעות המשמעותיות בחברה מתגוררים בספרד, שוויץ ולוכסמבורג.

במשאל האחרון, לקראת הבחירות מחר בבריטניה:

44% לשמרנים, 33% ללייבור, 21% לליברלים והסוציאל־דימוקראטים

מאת שאול צדקא, סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). 24 שעות לפני פתיחת הקלפיות בבריטניה הגיעה מערכת הבחירות לשלב חילופי ההאשמות האישיות. בעוד סקרי־דעת קהל נוספים ממשיכים לנבא ניצחון מוחלט למפלגה השמרנית.

המשאל האחרון מעניק 44 אחוזים לשמרנים, 33 אחוזים ללייבור ו־21 אחוזים לברית הליברלית סוציאל־דימוקראטית.

ה"סאן" הפופולארי, התומך בתאצ'ר לאורך כל הדרך, טען מעל עמוד הראשי, כי אשתו של דניס הילי, מראשי הלייבור עברה ניתוח קוסמטי בקליניקה פרטית לפני שנתיים. הלייבור האשים את תאצ'ר בהזנחת לרפואה הציבורית, בניגוד לרוב האוכלוסיה הנאלצת להסתפק בשירותי הבריאות הציבוריים. "גילוי" זה נתן את האות לסידרה של מהלומות הדדיות בין שתי המפלגות הגדולות.

תומכים של שתי המפלגות הגדולות השליכו עגבניות על דייוויד אוון, מנהיג המפלגה הסוציאל־דמוקראטית בעת אסיפת בחירות וכל מנהיגי האופוזיציה תקפו את מרגרט תאצ'ר על נסיעתה הקצרה לוונציה, אותה ניצלה לטענתם לתעמולת הבחירות של מפלגתה. תאצ'ר אמרה לפני שובה הביתה, כי המדינות המתועשות אימצו את כל ההחלטות הכלכליות של בריטניה.

ערך את המדור: חיים פל

מוטורולה
תקשורת ישראל בע"מ
אגף אלקטרוניקה והנדסה
יום עיון בנושא:
IMAGE PROCESSING
MACHINE VISION
יערך ב־22.6.87 בשעה 9.00
במלון השרון בהרצליה. במסגרת יום העיון
יוצגו מערכות של חברת DATACUBE
ותנתנה הרצאות בנושא.
בא אשרו השתתפותכם בטל: 03-7518333 לגה"ר.

מסתמנת בלימה בהתרחבות הגירעון המסחרי — לאחר עלייה תלולה מאז תחילת השנה

ההפרש בין היבוא והיצוא ירד ב־24% בחודשים אפריל–מאי לעומת פברואר–מארס, ל־309 מיליון דולר ● בינואר–מאי עלה הגירעון ב־49% לעומת התקופה המקבילה אשתקד ● בין הסיבות לירידה: התחזקות המטבעות האירופיים

מאת צבי זרחיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הגירעון המסחרי של ישראל ירד בחודשים אפריל–מאי ב־24 אחוזים לעומת הגירעון בחודשים פברואר–מרס השנה. צמצום הגירעון מרבו בעלייה של 13 אחוזים בייצוא ומירידות ביבוא בתקופה זו.

במשרדים הכלכליים בירושלים הובעה אתמול שביעות רצון לנוכח הנתונים, ובעיקר בשל הפריצה הגבוהה יחסית בייצוא. עובדה המחזקת את התחזיות לגבי הגידול בייצוא, ובייצוא התעשייתי בפרט, השנה. העלייה בייצוא מוסברת בין היתר בהתחזקות המטבעות האירופיים.

בחודשים האחרונים הגיע הגירעון המסחרי ל־309 מיליון דולר — יבוא של 983 מיליון דולר מתוך יצוא של 674 מיליון דולר. אולם ללא השפעת עונתיות וללא הסחר ביהלומים עולה כי בחודשים האחרונים הגיע הגירעון המסחרי הממוצע ל־230 מיליון דולר בחודש לעומת גירעון גבוה יותר בחודשים הראשונים של השנה.

בחודשים ינואר–מאי היה הגירעון במאזן המסחרי דומה לגירעון החודשי הממוצע במחצית השנייה של אשתקד. עם זאת, בחמשת החודשים הראשונים של השנה עלה הגירעון המסחרי ב־49 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הגירעון המסחרי בחמשת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב־1.324 מיליארד דולר, והוא נובע מעליית היבוא ב־22 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, שקוזזה רק בעלייה של 14 אחוזים בלבד בייצוא.

מהנתונים עולה עוד כי בחמשת החודשים הראשונים של השנה הסתכם הייצוא (נטו) ב־3.3 מיליארד דולר, והיה גבוה ב־14 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. יצוא היהלומים גדל בתקופה זו ב־23 אחוזים, והייצוא התעשייתי עלה ב־12 אחוזים. סך הייצוא החקלאי עלה בתקופה זו ב־6 אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

יצוא הסחורות נטו הסתכם במאי השנה ב־674 מיליון דולר. מתוך סכום זה מגיע חלקו של הייצוא התעשייתי (פרט ליהלומים) ל־62 אחוזים, יצוא היהלומים ל־28 אחוזים והייצוא החקלאי ל־8 אחוזים.

מנתונים מנוכי עונתיות מתברר כי בחודשים אפריל ומאי השנה עלה הייצוא (ללא יהלומים) ב־10 אחוזים לעומת החודשים פברואר ומרס. רמת הייצוא (מנוכה עונתיות) בחודשים הראשונים של השנה גבוהה ב־8 אחוזים לעומת רמת מקורות במשרד התעשייה אומרים כי הסטיות החודשיות בייצוא נובעות מחודשים אחרים ולכן הייצוא הממוצע במחצית השנייה של השנה שעברה.

במשרד התעשייה נמסר כי הנ־טיות המסתמנות בייצוא בחמשת החודשים הראשונים של השנה מצביעות על כך שתחזית הייצוא התעשייתי לשנה זו אכן תתממש. עלות בעיקר מהתגודות בייצוא הביטחוני שאותן אי־אפשר לצפות מראש. העלייה העיקרית בייצוא התעשייתי בחודשים האחרונים מב־שיכה להתבסס בעיקר על ענפי המזון, טכסטיל הלבשה, תכשיטים ופלסטיקה, הנהנים מהתחזקותם של המטבעות האירופיים.

נתוני הייצוא על־פי מרכיביו

הרמה הממוצעת בייצוא היהלומים מלוטשים באפריל–מאי היתה דומה לממוצע של החודשים פברואר–מרס. עם זאת, יצוא היהלומים בחמשת החודשים הראשונים של השנה היה גבוה ב־10 אחוזים מאשר במחצית השנייה של השנה שעברה.

בייצוא התעשייתי האחר היה הממוצע החודשי של אפריל ומאי גבוה ב־12 אחוזים מאשר הממוצע של פברואר ומרס. בהשוואה למחצית השנייה של השנה שעברה היה הממוצע החודשי של הייצוא התעשייתי בחמשת החודשים הראשונים של השנה גבוה ב־10 אחוזים.

מהסיכומים עולה עוד כי פרט ליציבות ביצוא המזון וירידה ביצוא ענף ה"שונות", הכולל בעיקר דברי צורפות ומוצרי אופטיקה, נרשמו עליות בשאר הענפים. במיוחד בולטות ההתרחבות ביצוא ענף המתכת, המכונות והאלקטרוניקה, שגדל בחו־דשים האחרונים ב־40 אחוז.

בחמשת החודשים הראשונים של השנה נרשמו עליות, בהשוואה למחצית השנייה של השנה שעברה, ביצוא כל ענפי התעשייה. הייצוא של ענף המזון גדל ב־14 אחוזים, ענף הטכסטיל, ההלבשה והעור ב־8 אחוזים וענפי המתכת, המכונות והאלקטרוניקה ב־4.5 אחוזים בלבד.

ביצוא החקלאי (ללא פרי הדר) נרשמה ירידה של 9 אחוזים באפריל–מאי בהשוואה לחודשים שקדמו. למרות ירידה זו, נשאר הממוצע החודשי בינואר עד מאי 1987 גבוה ב־7 אחוזים מהייצוא של המחצית השנייה אשתקד.

יצוא פרי ההדר (ללא ניכוי העונתיות) הסתכם בעונת 1986/87 (עד מאי) ב־196 מיליון דולר, לעומת 166 מיליון דולר בתקופה המקבילה של העונה הקודמת.

בנק הפועלים מייקר העמלות ב־14 אחוז

טוען שהעמלות שהוקפאו כמעט לחלוטין מאז נובמבר 1984 נשחקו ב־92% ● חלק מהעמלות מתייקרות ביותר מ־50 אחוז

מאת אריה לביא, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק הפועלים מעלה החל מהיום חלק מהעמלות על שירותים בנקאיים. ההעלאה היא במסגרת ההוראות החדשות של המפקח על הבנקים, והיא מתייחסת רק לעמלות שהוצאו ממסגרת הפיקוח על־פי חוק יציבות המחירים. מצפים שבנקים אחרים ייקרו בקרוב גם הם את עמלותיהם. העמלות הבנקאיות היו מוקפאות כמעט לחלוטין מאז נובמבר 1984. מאז חלה, לטענת הבנקים, שחיקה של 92 אחוז בערך לעומת המדד. ההעלאות הן בשיעורים שונים ושיעור ההעלאה הכולל מגיע ל־14 אחוז.

יתייקרו פעולות בניירות ערך ובפעולות עו"ש ב־57 אחוז, דמי ניהול חשבון בשיעור של 32 אחוז בממוצע, דמי שכירות לכספת ב־35 אחוז עד 43 אחוז ועוד.

בבנק הפועלים אומרים כי ההעלאות נמוכות במידה ניכרת מהמתחייב מהעליות שיש לבנק, ובהשוואה לשחיקה. גם בעלות שירותים אלה. הבנק ממשיך לתת הקלות בעמלות בהוראות קבע ובפעולות בשירות עצמי במכשירים האוטומטיים.

פרופר ויתר לשטראוס על ראשות אגף המזון בהתאחדות התעשיינים

כדי למנוע התמודדות חריפה ● יהיה ראש ועדת העבודה במקום אבי פילוסוף, שפרש

מאת יהונתן שרמן, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

נגנעה התמודדות חריפה על ראשות אגף המזון בהתאחדות התעשיינים, לאחר שאחד משני המועמדים, דן פרופר מ"אסם", הוליט לקבל על עצמו את תפקיד ראשות ועדת העבודה בהתאחדות, ולפרוש מההתמודדות על ראשות אגף המזון.

פרופר הוליט ליטול על עצמו תפקיד זה, בעקבות פניות של ראשי התאחדות התעשיינים אליו, שביקשו למנות אישיות מרכזית לתפקיד זה במקומו של אבי פילוסוף, שפרש מנשיאות התאחדות השבוע, עם הצטרפותו כשותף במשרד עורכי־דין.

פרופר יזול כבר עתה למלא את תפקיד ראשות ועדת העבודה — שהוא אחד התפקידים החשובים בנשיאות התאחדות התעשיינים בעת האחרונה, בשל העימותים עם ההסתדרות והממשלה בנושאי שכר.

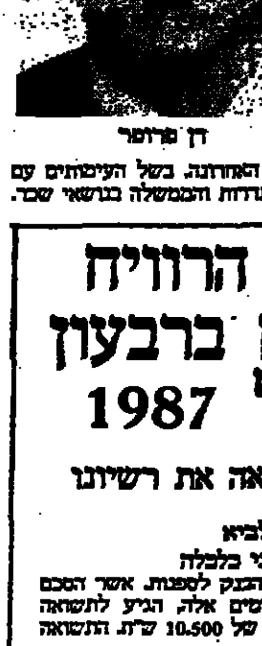

דן פרופר

בנק יעסור הרוויח 10,500 ש"ח ברבעון הראשון של 1987

בנק ישראל יבטל כנראה את רשיונו

מאת אריה לביא, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק יעסוד למשכנתאות, שבשליטת הבנק לספנות, אשר הסכם לרכישתו מידי בנק הספנות הושג בימים אלה, הגיע לתשואה מופרית ברבעון הראשון של 1987: רווח של 10,500 ש"ח. התשואה על ההון העצמי הגיעה ל־0.9 אחוז.

סופר "הארץ" מציין כי על רכישת השליטה בבנק יעסוד, הצומד ככל הנראה לאבד את רשיונו, התחרו מספר גורמים שרצו לקנות את הבנק בגלל ההפסדים שלו המוכרים לצורך מס.

הקבלן, יצחק תשובה מנתניה, שהגיע להסכם לרכישת הבנק, כפוף להיתר של בנק ישראל, צורף למועצת המנהלים של הבנק.

הון הבנק גדל בשיעור של 0.23 אחוז והגיע ל־4.6 מיליון שקל. המאזן ירד במקצת והגיע ל־5.2 מיליון שקל. יצויין שפעילותו המצומצמת של הבנק היא הסיבה שבגללה מבקש בנק ישראל לבטל את רשיונו.

הבנק קיבל פקדונות בסכום של 243 אלף שקל ונתן הלוואות בסכום של 1.8 מיליון שקל.

נייר הדרה משקיע 2 מ' ד' לייצור חיתולים למבוגרים

מאת יהונתן שרמן, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מפעלי נייר חדרה החליטו להרחיב את פעילותם בתחום של חד־תולי מכבס חד־פעמיים למבוגרים. ובימים אלה נרכש קו ייצור חדש, שיותקן במפעל חוגלה בעפולה. קו ייצור זה נבנה במסגרת פעי־לות חברת "שיקמה" של חטיבת המוצרים הביתיים של מפעלי נייר. והוא יחל לפעול לקראת סוף שנה זו.

החיתולים מיועדים בעיקר למוס־דות גריאטריים ולבתי אבות. הם יחליפו חיתולים שיובאו עד כה על ידי חברת "שיקמה".

הביקוש לעובדים מקצועיים במאי עלה ב־19% לעומת אפריל

מאת אברם צחר

עלייה של 19% נרשמה בחודש מאי, לעומת אפריל, בביקוש לעוב־דים מקצועיים במשק. כך עולה מסקר מודעות הדרושים המתפרסמות בעיתונות היומית. הסקר נערך על־ידי חברת מנפאואר (ישראל) בע"מ.

על־פי הסקר, המקיף את כל המו־דעות המתפרסמות בכל העיתונים, מספר המשרות הפנויות שהוצעו במאי עלה בכ־4,000 על אלה שהוצעו באפריל.

התזמורת הפילהרמונית העלתה דמי המנוי לעונה הבאה עד 60 אחוזים

המנכ"ל שושני: המחירים עלו רק ב־40% כי מספר המופעים גדל

מאת לאה פורת, סופרת "הארץ"

תלונות רבות הגיעו באחרונה למשרד התעשייה והמסחר, למועצה הישראלית לצרכנות וכן למערכת "הארץ" ממנויי התזמורת הפילהר־מונית, שהופתעו לגלות כי התעריפים לשנת '87–'88 הועלו בעשרות אחוזים לעומת השנה שעברה.

מחיר מנוי הורש לשנה הנוכחית הוא 410 ש"ח, בהשוואה ל־245 ש"ח בשנה שעברה. הפיקוח על המחירים של כרטיסי כניסה לקונצרטים ומו־זיאונים הוסר באפריל 1986.

מנכ"ל התזמורת הפילהרמונית אבי שושני מסר בתגובה כי בשנה שעברה ניתנו למנויים 10 קונצר־טים, כולל אופרה אחת, בעוד שהשנה יהיו 11 קונצרטים, כולל אופרה ובלט, שעלותם גבוהה יותר מקונצרטים רגילים. לדבריו, על־פי חישוב שנערך, יש להתייחס אל מספר המופעים של השנה כאל 11.8, בהשוואה ל־10 מופעים בשנה שעברה, ולכן המחירים עלו ב־40 אחוז.

עוד אמר שושני כי המחירים הועלו על דעת הנהלה הציבורית של התזמורת, שבה חברים גם נצי־גים של משרד החינוך והתרבות, עיריית תל־אביב והסוכנות היהודית. לדבריו, גם עתה, לאחר שהמחירים הועלו, הכרטיס היקר ביותר לקונצרט בודד הוא 50 ש"ח בלבד, לא יותר, ואולי אף פחות, ממחירי הופעות אחרות. "בכל מקרה אנו עדיין רחוקים ממחירי העלות הרי־אלית של הקונצרטים", אמר.

סגן מנהל מחוז תל־אביב במשרד התעשייה והמסחר אברהם מאיר אמר כי מכיוון שמדובר בעלייה חריגה, העניין הועבר לבחינה מחו־דשת אצל דוד ברודט, סמנכ"ל לתכנון ולכלכלה במשרד התעשייה והמסחר.

מיכה וינטר, האחראי על קרנות הפנסיה במשרד האוצר:

3 קרנות פנסיה הסתדרותיות בסכנה; איחודן לא יפתור דבר

קיסר: קבלת חוק הפנסיה במתכונתו הנוכחית תביא לסקנדל ביחסי העבודה ● מי שאינו מעוניין באיחוד הקרנות, שיפרוש מההסתדרות

מאת יהודה שרוני, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"מערכת הביטוח הפנסיוני במשק הבאה בבעיה בהוליה והמספרים שקיבלנו באחרונה מקרנות הפנסיה עוזר להבהיר את היקף הבעיה". כך אמר אתמול מיכה וינטר, האחראי על קרנות הפנסיה מטעם משרד האוצר. לדבריו, הבעיה בקרנות הפנ־סיה דוחקת לפתרונה, ואין לדחות את הטיפול בבעיה.

וינטר דיבר ביום עיון בנושא הבי־טוח הפנסיוני שנערך מטעם קרן הגימלאות המרכזית.

מרכזי המגמה על קרנות הפנסיה השתמע כי על שלוש קרנות פנסיה קיימת סכנת קיום. מכיוון שכבר כיום הן נמצאות בגירעון שוטף — התשלומים השוטפים של קרן למבוטחיה גבוהים מתקבוליה השוטפים. וינטר גילה כי באחת מקרנות הפנסיה כבר החל תהליך של אכילת ההון העצמי. מכיוון שגם תשלומי הריבית אינם מכסים את ההוצאות השוטפות שלה.

וינטר אמר כי אינו סבור כי איחוד קרנות הפנסיה יביא לפתרון הבעיה: "גם אם תאוחדנה הקרנות, תישאר בעינה בעיית הגירעון השוטף. הגדלת ההפרשות לפנסיה היא צעד בכיוון הנכון, אך אינה מספקת את הבעיה, ואין לה תחליף בפתרון — בעצה ללא דיחוי.

קיסר: איחוד־הקרנות חיוני

קבלת חוק הפנסיה הממלכתי במתכונתו הנוכחית תביא לסקנדל במערכת יחסי העבודה, כך אמר אתמול מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר ביום העיון בנושא קרנות הפנ־סיה. לדבריו, משמעותה של קבלת החוק היא פגיעה בזכויות המבוטחים, שהושגו בדין.

בהמשך דבריו התייחס קיסר לאי־חוד קרנות הפנסיה. הוא אמר כי מי שרוצה להמשיך להיות חבר בהסתדרות חייב לקבל את רעיון איחוד הקרנות. "אני לא מוכן לקבל את ה'גישה'. האינטרסים שעורה הדרית היא הרסטרית, והחבה אינה יכולה להתקיים אם תלכה האי־נאיום תתפשט".

מזכיר ההסתדרות תקף בהמשך דבריו את הממשלה. הוא טען כי היא אינה מעודדת את החיסכון, חרף הצהרותיה בנידון. לדבריו, ההסתדרות נאלצה להיאבק קשות כדי לקבל את אישור הממשלה להגדלת הפרשת העובדים והמעבי־דים לקרנות הפנסיה.

התעשייה האווירית מכרה את מטוס המנהלים ה־292 שלה

מאת זהר בלומנקרנץ, שליח "הארץ" לסלון האווירי בפאריס

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). התעשייה האווירית תמסור היום מטוס מנהלים נוסף מדגם אסטרה לחברה מארה"ב, אלדין קאונטר בלאס חגאאס. מנהל חטיבת ייצור כלי טיס בתע־שייה האווירית יעקב בר־כסף אמר שיהיה זה מטוס המנהלים השני בחו־דשים האחרונים שמכרה התעשייה האווירית בחו"ל. מחירו של המטוס הוא 5 מיליון דולר. בשנה האחרונה מכרה התעשייה האווירית 15 מטוסי מנה־לים מסוג וסטינד ואסטרה. ב־15 השנים האחרונות יצרה ומכרה התעשייה האווירית 292 מטוסי מנהלים.

עוד מסר כי שלושה הגיעו לארה"ב וחמישה מטוסי כפיר שנמכרו לצי ארה"ב. קבוצה שנייה של שמונה מטוסי כפיר תוכל בדרך הים עד סוף אוגוסט ותיכנס לשירות הצי האמריקאי ב־6 בספטמבר.

ערך את המדור: ישראל עמרני

מכון היצוא
אגף ההדרכה
המרכז להשתלמויות יצוא
סמינר בנושא
הבטחת שוק עתידי
חיזוי צרכים וחיזוי טכנולוגי ככלים להבטחת כושר התחרות בשווקים בינלאומיים
★ כיצד מבטיחים שוק עתידי למוצריך?
★ באיזה טכנולוגיות ובאיזה מוצרים כדאי להשקיע?
★ מהם תהליכי קבלת ההחלטות המחייבות מפעל בתכנון עתידו?
★ כיצד משתמשים ביכולות הקיימות בהווה, כמנוף להבטחת העתיד?
★ חיזוי טכנולוגי או חיזוי צרכים – מה קודם למה?
★ מהם המשמעויות המעשיות של תהליכי החיזוי – כמה מאמץ?
– כמה זמן?
– כמה כסף?
– מהו הרווח?
★ כיצד מיישמים מסקנות של חיזוי – בתחום הניהול, הייצור והשיווק.
נושאים אלה יעמדו במרכזו של יום עיון המאורגן מטעם מכון היצוא, ויתקיים
ביום ב' 22.6.1987, במלון "קרלטון" ת"א.
בין השעות 08.30–16.00
במסגרת הסמינר, בו יקחו חלק מומחים מישראל ומחו"ל, יתקיימו הרצאות וניתוח אירועים בקבוצות דיון. המותאמות לתחומי ההתענינות הספציפית של המשתתפים.
הסמינר מיועד למנכ"לים, מנהלי מו"פ ושיווק של יצרני מוצרי צריכה, מוצרים תעשייתיים ויצרני שרותים בכל תחומי המשק.
דמי השתתפות: 85 ש"ח.
פרטים והרשמה: טלפונית אצל גב' אביבה פרוז. מכון היצוא טל. 630829, 630834, 03-630830
בשל אופי הסמינר והכוונה לערוך סדנאות אפקטיביות – מספר המקומות מוגבל.

مطابق للأصل

כלכלה ועסקים

הסתיים מאבק השליטה באלקו

קבוצת המנכ"ל גרשון זלקינד הגדילה את החזקותיה ל–38% לאחר שרכשה חבילת מניות ממפרקי דנות

מאת יונתן שרמן

מאבק השליטה שהתנהל בחודשים האחרונים בחברת אלקו הסתיים בימים אלה. גרשון זלקינד, מנכ"ל החברה, הגדיל את החזקותיו באלקו ל–38 אחוזים ברכשו חבילת מניות ממפרקי דנות. חבילה זו כקנה 22 אחוזים מזכויות ההצבעה (ו–25 אחוזים מההון).

חבילת המניות נרכשה תמורת 1.6 מיליון דולר על־ידי משרד עו"ד גולדפרב, לוי, גניגר, בלי שהיה ידוע כי עומד מאחורי עיסקה זו. היום תודיע החברה לבורסה כי המניות נרכשו על־ידי זלקינד וקבוצת המשקיעים שהוא עומד בראשה, שהיתה בכך לבעלת ה מניות הגדולה ביותר באלקו.

על חבילת מניות זו התחרתה גם קבוצה של אנשי עסקים מחברת ת.א.ת. ובראשם רג צאלים, מנכ"ל ת.א.ת.. קבוצה זו רכשה בזמנו חבילת מניות שהקנתה לה 20 אחוזים בזכויות ההצבעה ו–16 אחוזים בהון המניות, מדיסקונט השקעות.

בית־המשפט אישר אתמול סופית את הסכם המכירה של מניות חברת אלקו. ל"הארץ" נודע, כי בימים הקרובים צפויים שינויים בדירקטוריון החברה. זלקינד עצמו קשור בהסכמי הצבעה עם כמה משקיעים קטנים נוספים, שבאמצעותם הוא הבטיח לעצמו רוב בחברה.

חברת אלקו מייצרת ציוד תעשייתי בתחום החשמל ובכלל זה שנאים ענקיים בעבור חברת החשמל. החברה צברה הפסדים בשנים האחרונות, וצפוי כי תסיים גם את שנת 86/7 בהפסד של כ–2 מיליוני דולר. אלקו העתיקה באחרונה את פעילותה מרמת גן לרמת השרון והיא מתכוונת למכור את קרקע המפעל ברמת גן כדי לשפר את נזילותה.

שלוש קבוצות מתעניינות ברכישת המגדר מכונס הנכסים

מאת יונתן שרמן

שלוש קבוצות משקיעים מגלות עניין ברכישת מפעל המגדר בקריית גת בידי כונס הנכסים של החברה, עו"ד יעקב אמיתי: קבוצת משקיעים מדרום־אפריקה, איש עסקים ישראלי וקבוצה של אנשי עסקים ערביים. הקבוצות בוחנות בימים אלה את המפעל ויגישו ככל הנראה את הצעותיהן במהלך הימים הקרובים.

לעו"ד אמיתי הגיעו באחרונה פניות רבות ביום לאפשרות של רכישת המפעל ולכן הוא עשוי להאריך את המועד האחרון להגשת הצעות מעבר לתאריך הראשוני שנקבע – יום שישי הקרוב.

חברת המגדר כוללת גם מפעל לא פעיל באזור התעשייה בחולון, אשר יימכר בנפרד מהמפעל בקריית גת.

למרות החוב של 10 מיליוני דולר שצברה החברה, מעריכים כי ניתן להפעיל את המפעל ברווח על בסיס תוכנית הבראה מקפת, שתחייב פיטורי כ–40 מ–122 עובדי המפעל והגברת המכירות.

מפעל המגדר מייצר שורה של מוצרי מתכת דוגמת קונצרטינות, מסמרים, רשתות ותילים שונים והוא צבר מוניטין בתחומים אלה. כונס הנכסים של המפעל שלח בימים אלה משלוח ראשון של קונצרטינות להולנד. לניסיון, ויש קיימת אפשרות להגדלת היצוא לארץ זו אם הקונצרטינות יתאמו את דרישות הלקוחות ההולנדיים.

אלקטרה תספק מזגנים למלון בלאס־ואגס

מאת סופר "הארץ"

אלקטרה חתמה בימים אלה על עיסקה לאספקת 1,000 מזגנים למלון בבעלות המיליונר היהודי משולם ריקליס בלאס־ואגס. שווי העיסקה הוא 700 אלף דולר והמזגנים יותקנו במלון ריביירה. שבו 1,000 חדרים.

אלקטרה זכתה במכרז לאחר תחרות קשה עם החברה האמריקאית קריייר. שהיא החברה הגדולה בעולם בתחום ייצור מזגני האוויר.

ריקליס תמך במסירת ההזמנה לאלקטרה, ובעקבות השלמת עיסקה זו מנהלת החברה משא ומתן לאספקת מזגנים למלון נוסף הנבנה בלאס־ואגס ובו 1,500 חדרים.

הריבית הבסיסית זהה, אך הפער בין בנק לבנק גדול

רווח והפסד / אריה לביא

הבנקים הפחיתו בראשית החודש את שיעורי הריבית פעם נוספת. בעקבות כך גובים כל הבנקים ריבית בסיסית זהה, 1.5 אחוז לחודש, אך בניגוד לרושם שעשוי להיווצר מכך, הפערים בין שיעורי הריבית שהבנקים גובים גדולים יותר מאשר בעבר.

פרט מעניין נוסף: מרבית הבנקים גובים מלקוחות פרטיים – אלה שפעם הוגדרו מקבלי משכורת – שיעורי ריבית הגבוהים מן הריבית הנגבית מלקוחות עסקיים. כך נהפכים מי שנטו לראות בהם מריבית מועדפת – למשלמי הריבית הגבוהה ביותר במערכת הבנקאות.

ריבית חריגה בחח"ד

השינויים מתחילים בנושא החריגה מקו האשראי. כאשר כלל גובה תוספת חריגה נמוכה יותר, כפי שניתן לראות מהנתונים:

פועלים	1.25 אחוז
לאומי	1.00 אחוז
דיסקונט	1.25 אחוז
מזרחי	1.25 אחוז
בינלאומי	1.25 אחוז

יצויין עם זאת שבחח"ד גובים גם עמלת הקצאת אשראי אפקטיווית בשיעור של 0.8% לחודש וכן תוספת סיכון מעל הריבית הבסיסית בשיעור של עד 3 אחוזים, כך שהריבית הממוצעת בחח"ד עומדת על 3.6 אחוזים לחודש.

אשראי ללקוחות פרטיים (באחוזים)

פועלים
עד 500 שקל (מקבלי משכורת) 2.425
עד 2000 שקל, החל מהשקל הראשון (סופר עו"ש) 2.95–2.45
עד 3000 שקל, החל מהשקל הראשון 3.45–2.95
מ–3000 עד מסגרת מקסימלית של 150 אלף שקל 3.45–4.20

לאומי
עד 1700 שקל (זכות יתר) 2.50
עד 5000 שקל 3.00
מעל 5000 שקל 3.50–3.00

דיסקונט
עד 400 שקל 2.50
2000־500 שקל 3.50־2.50
(על־פי סוג הלקוח. תיתכן גם עמלת הקצאה רבעונית של 1.6 אחוז)
מעל 2000 שקל עד 3.5 אחוזים ותיתוסף לכך עמלת הקצאה

המזרחי
מקבלי משכורת, בעלי מקצועות חופשיים 2.5 עד 3.5

הבינלאומי
עד 1500 שקל 2.5

ריבית חריגה ללקוחות פרטיים (באחוזים)

פועלים
מעל 500 שקל (מקבלי משכורת) 3.675
מעל 2000 שקל (סופר עו"ש) 3.70–4.20
מעל 3000 שקל 4.20–4.70
מעל המסגרת שנקבעה 4.70–5.45

לאומי
מעל 1700 שקל (זכות יתר) 3.50
מעל 5000 שקל 4.00
מסגרת מעל 5000 שקל 4.00–4.50

דיסקונט
מעל 400 שקל 3.75
מעל 2000 4.75–3.75
(על־פי סוג הלקוח)

המזרחי
מקבלי משכורת, בעלי מקצועות חופשיים 4.75־3.75

הבינלאומי
מעל 1500 שקל ועד הגבול שמציב מנהל הסניף 3.25

הלוואה בריבית קבועה (באחוזים)

פועלים
מעל 10 אלף שקל 3.00

לאומי
עד 25 אלף שקל 3.35־3.00

דיסקונט
(החזר עד חצי שנה) 4.00–3.25
(לתקופה של עד חצי שנה)

מזרחי
(על־פי סוג הלקוח) 5.75־3.00

הבינלאומי אין

אשראי דרך ויזה (באחוזים)

קו אשראי עד 10 אלף ש' 3.0

דיסקונט אקספרס (באחוזים)

אשראי בין 1000 ל–50 אלף שקל 3.25–2.75
בתוספת עמלת הקצאה רבעונית בשיעור של אחוז אחד

מה היתה התשואה על ההון ברבעון הראשון?

מה היתה התשואה על ההון העצמי בארבעת הבנקים הגדולים שפירסמו עד כה את התוצאות העסקיות שלהם לרבעון הראשון של 1987?

מהבדיקה מתברר כי הבנקים לא חישבו את התשואה על ההון בצורה זהה. הבנק הבינלאומי ובנק המזרחי דיווחו על התשואה בחישוב שנתי על־ידי הכפלת התשואה לרבעון בארבע, ובכך נקטו את הגישה השמרנית יותר.

בנק לאומי ובנק הפועלים בדיווחם על התשואה, העלו את התשואה לרבעון בריבית דריבית וכך הגיעו לתשואה שנתית אפקטיווית גבוהה יותר, גישה שהיא פחות שמרנית ומניחה שאפשר יהיה לפעול בכל רבעון לפחות על בסיס התנאים שהיו ברבעון הקודם.

להלן התשואה על ההון העצמי בחישוב נומינאלי שנתי ובחישוב אפקטיווי שנתי:

התשואה נטו על ההון העצמי:	נומינאלי	אפקטיווי
פועלים	9.9	10.5
בל"ל	5.8	6.0
מזרחי	4.4	4.5
בינלאומי	18.9	20.3

מניית זיקית: השער עלה עם הרווחיות

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

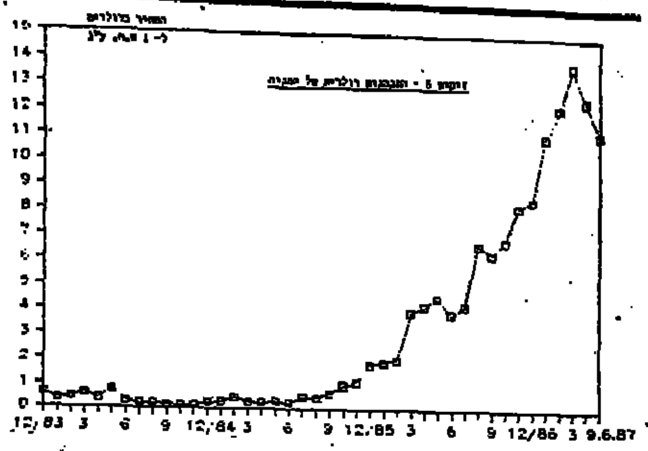

אחת השאלות שמרבים לשאול את מנהלי זיקית היא, כיצד הם מסבירים את הגידול הניכר ברווחיות החברה בשנים האחרונות, שעלתה מעבר לגידול במחזור המכירות. החברה סיימה את 1984 ברווח של 120 אלף שקל, ואת 1986 – ברווח של 3.3 מיליוני שקל. תשובת מנהלי זיקית, שהופיעה בתשקיף ההנפקה שפורסם בשבוע שעבר: התייעלות, והמעבר לשלוש משמרות עבודה. עוד אומרים בזיקית, כי השיפור ברווחיות איפשר להימנע מנטילת אשראי ואיפשר לקבל הנחות מזומן מספקים, דבר שהביא להורדה של עלות המכירות.

זיקית נוסדה בשנת 1956. החברה עוסקת בעיבוד מוצרי טקסטיל, ובעיקר צביעה והדפסה של אריגים וסריגים. בחברה טוענים כי הגורם העיקרי המגביל את פעילותה כיום הוא גורם השטח, ולכן יעודה מרבית תמורת ההנפקה להקמת מבנה בהשקעה כוללת של 2.5 מיליוני דולר.

שווי השוק של החברה ערב פרסום התשקיף הסתכם ב–13 מיליון דולר. על־פי רווחיות החברה ב–1986, שיקף שווי שוק זה מכפיל רווח של 6.5. למרות מכפיל זה, בבנק לאומי לא נלהבו לחתום על ההנפקה המוצעת, ולאחר משא ומתן קצר הוחלט שהחתם להנפקה יהיה בנק הפועלים.

בהנפקה הוצעו 2 כתבי אופציה הניתנים להמרה במניות בנות 1 שקל, וכן 5 ע.נ. מניות בנות 5 שקל, במחיר של 1800 נק', שהיה נמוך בכ–10 אחוזים ממחירן הבורסאי של המניות. קודם להנפקת המניות היתה התעוררות במניות החברה ושעריהן עלו בצורה ניכרת. ההנפקה זכתה להצלחה, נרשמה החתמת יתר של פי שניים. המניות נסגרו במחיר הגבוה ב–12 אחוזים מעל למחיר המינימום.

לפי שעה ברור שמי שהחזיק את ההנפקה ומכר את ניירות הערך ביום המסחר הראשון, עשה מקח טעות: כצפוי, יום לאחר ההנפקה ירדו שערי המניות בנות 5 שקל, בגלל מכירות של ציבור שהחזיק את המניות בסמוך במחירים נמוכים ממחירי הבורסה וביקש לממש רווחים.

המסחר בכתבי האופציה אמנם לא החל עדיין, אך נראה כי מחיר הפתיחה שלהם יהיה נמוך ממחיר ההנפקה.

בעלי העניין בחברה הם בני משפחת פלקביץ, המחזיקים כיום (לאחר פרסום תשקיף ההנפקה) ב–57.8 אחוז מהשליטה בחברה. ולאחר המרת כתבי האופציה ירד חלקם ל–50.4 אחוז בשליטה.

הפעילות הבורסאית במניות החברה היתה מנוהלת בחודשים האחרונים עם חברת הברוקרים בטוחה, ועם החברה המרכזית לניירות ערך. בבורסה סבורים כי מניות זיקית נסחרות כיום במלוא ערכן הכלכלי, ואם לא תחול התפתחות עסקית יוצאת דופן, לא כדאי בטווח הקצר לרכוש את מניות החברה. עוד סבורים בבורסה כי רווחיות החברה במחצית הראשונה של 1987 תקטן לעומת הרווחיות במחצית השנה הקודמת.

הגרף של מיטב מראה כי מחיר מניות זיקית עלה מ–1.7 דולר למניה בתחילת 1987 ל–12.5 דולר למניה כיום.

בעריכת אברהם טל

סוכמה עסקת מעדנות: עלית תקבל כ־2 מ' דולר ב־3 שנים

מאת יונתן שרמן

החברות אסם וטנפורסט סיכמו את תנאי רכישת חבילת המניות של עלית בחברת מעדנות ובקרוב תפורסם הודעה על השלמת העיסקה בבורסה לניירות ערך.

על־פי תנאי העיסקה תקבל עלית כ–2 מיליוני דולר משותפותיה במעדנות במשך שלוש שנים, בתמורה לחבילת המניות המקנות 35 אחוזים מהבעלות על המפעל.

בתום העיסקה יחזיקו אסם וטנפורסט ב–50 אחוזים ממניות מעדנות. ההשקעה במעדנות במשך שלוש השנים האחרונות הסתכמה בכ–10 מיליוני דולר וחלקה של עלית הגיע לכ–3.3 מיליוני דולר.

עלית החליטה לפרוש ממעדנות בגלל ההפסדים שצבר המפעל בעבר ומפני שלא יכלה לאחד את החברה במאזניה.

שתי שותפותיה במעדנות סבורות, כי החברה היא בעלת פוטנציאל שיווקי גדול והיא תסיים השנה, לראשונה, ברווח לאחר שאשתקד הצביעו דו"חותיה הכספיים על רווח תפעולי.

דלתא צופה גידול של 23% ביצואה לבריטניה

מאת צבי זרחיה

תשלובת דלתא תגדיל השנה את יצוא מוצריה לבריטניה בכ–23 אחוזים לעומת אשתקד. כך מעריך יהודה רשל, מנכ"ל תשלובת דלתא בבריטניה ובסקוטלנד. אשתקד הסתכם יצואה של התשלובת מישראל לבריטניה בכ–17 מיליון דולר והתחזית ל–87' היא כ–20 מיליון דולר.

רשל ציין שבחמש השנים האחרונות הגדילה חברת השיווק הלונדונית של דלתא את עסקיה מ–1.9 מיליון דולר בשנת 81' ל–17 מיליון דולר בשנת 86'. דלתא משווקת מוצרי הלבשה תחתונה, גרביים, מגבות וחולצות ליותר מ–750 חנויות ברחבי בריטניה ובראשן רשת החנויות מרקס אנד ספנסר. 55% מהיצוא הם של הלבשה תחתונה, 30% גרביים ו–15% חולצות. החולצות המשווקות לשוק הבריטי מיוצרות במפעל החברה באזור גלאזגו שבסקוטלנד ואילו שאר מוצרי ההלבשה של התשלובת מיוצאים מישראל.

רשל מסביר את הצלחת התשלובת בבריטניה בכך שדלתא רואה בייצור מוצרי הלבשה תחתונה וגרביים תעשיית אופנה ולא תעשייה של מוצרים בסיסיים.

"דרוש סיוע מקומי למכירות לצבא ארה"ב"

מאת יונתן שרמן

תעשיינים קטנים ובינונים המבקשים למכור לצבא האמריקאי חייבים לפעול באמצעות סייענים – זו המסקנה העיקרית של משלחת תעשייני התעופה שביקרה בסוף חודש מאי בארה"ב ושבה באחרונה לארץ.

משה אורטס, מנהל חטיבת האלקטרוניקה של התעשייה האווירית שעמד בראש המשלחת, מסר כי יצרנים ישראליים חייבים ללמוד לפעול באמצעות גורמי ביניים. לדבריו, היצרנים הקטנים והבינונים לא יוכלו לעקוב אחר המכרזים של הצבא האמריקאי המתפרסמים בצורה עצמאית בכל אחד מבסיסי הרכש, ולא יוכלו להיענות להם בזמן.

אורטס ציין עוד, כי גם המפעלים הגדולים יכולים להיעזר בסייענים, כדי לטפח קשרים הדוקים יותר עם בסיסי הרכש של הצבא האמריקאי.

אופטימיות בשדות הכותנה

המגדלים צופים רווחים – אחרי שתי שנות הפסדים

מאת אברהם צבר

לאחר שתי שנות שפל נושמים מגדלי הכותנה בארץ לרווחה, וראשי מועצת הכותנה צופים כי הענף יהיה שוב לאחד הרווחיים ביותר במגזר החקלאי, כפי שהיה בעבר.

ירידות המחירים בשוקי העולם הפכו את הענף, מאז שנת 1985, לענף מפסיד ש–90 אחוזים מתפוקתו מיועדים ליצוא. בתקופת הפסדים אלה נזקקו מגדלי הכותנה, בראשונה בתולדות הענף, לסיוע חירום ממשלתי וקיבלו סך של כ–30 מיליון דולר.

האופטימיות עתה מבוססת על נתוני השוק הבינלאומי. מחירי הכותנה העולמית (מהסוג שישראל מייצאת) עולים בהתמדה, ובחודש האחרון הגיעו לממוצע של כ–80 סנט לפאונד, רמת שיא שלא היתה דוגמתה זה שלוש שנים.

בשנה שעברה. לשם השוואה, נעו המחירים רוב הזמן בין 50 ל–60 סנט בלבד לפאונד.

במקביל לעליית המחירים, יש בראשונה תחזיות מבוססות על מחסור עולמי בכותנה (במקום העודפים הנוכחיים). על־פי נתוני מועצת הכותנה הבינלאומית, המצוטטים על־ידי ראשי מועצת הכותנה בארץ, תצרוכת הכותנה העולמית הגיעה בשנת 1986/87 ל–80.1 מיליון כריכות, לעומת יבול עולמי של 69.5 מיליון כריכות בלבד. לגבי שנת 1987/88 צופים כי התצרוכת תישאר יציבה ואילו היבולים יהיו 76.2 מיליון כריכות.

בשל הפער בין התצרוכת ליבולים, יפחת מלאי הכותנה ובתום השנה הנוכחית הוא יירד לכ–35 אחוז בלבד מהיבול השנתי השוטף. בשנים קודמות, ביחס דומה של מלאי ויבול שוטף, הרקיעו המחירים שחקים.

הקיבוצים מנהלים משא ומתן למכירת השליטה בחברת ישפרו

דורשים בעבור מניותיהם 4–5 מיליון דולר

מאת יהודה שרוני

שלוש חברות בבעלות הקיבוצים – כספי שאן, פיתוח שאן ומאשה חברה למימון – מנהלות בימים אלה מגעים למכירת השליטה בחברת המקרקעין ישפרו. הקיבוצים עושים זאת בהתאם למדיניותם לצמצם את החזקותיהם בהשקעות בורסאיות. במסגרת מדיניות זו מכרו הקיבוצים לפני חודשים מספר את השליטה בחברת מאגרי בנייה לחברת מתב, הנשלטת על־ידי מגדל.

על־פי ההערכות, מחזיקים הקיבוצים כ–66 אחוז ממניות ישפרו (השיעור המדויק אינו ידוע), כי חלק מהמניות הוחזק באמצעות חברת הברוקרים פיט. בעבור החזקה זו מבקשים הקיבוצים סכום הנע בין 4 ל–5 מיליוני דולר. שווי השוק של מניות החברה בבורסה עומד כיום על 9 מיליוני דולר.

הקיבוצים קיבלו לידם את השליטה בישפרו כחלק מהסדר החובות של יהפאל (הנשלטת על־ידי אנשי העסקים יוסי דינר ואליעזר פישמן). החברה מחזיקה מבני תעשייה המשמשים להשכרה ונכסי נדל"ן נוספים. לפני כמה חודשים חתמו מנהלי החברה על הסכם למכירת מניות מאגרי בנייה ומלונות ים סוף שהוחזקו על־ידה.

ארוחות עסקים
על האש ועל הכיפאק
המסעדה המדליקה
בר סלטים עשיר - חופשי ללא הגבלה
חנייה בשפע!
פתוח בשבת
דרך פ"ת 158
הכניסה דרך כביש השירות מדרך פ"ת

להשכרה בבנין 3 דירות אלגנטיות
3 קומות בלבד, בכל קומה דירה בת 5 חדרים ועוד, מעלית, גן ומקומות חניה, סביבת היכל־התרבות. לתקופה ארוכה.
שמעוני לשות"/ מתווכים
[illegible] 03-290622-3 [illegible]

איגוד לשכות המסחר
לשכת המסחר תל־אביב־יפו
מודיע: עומדת להסתיים ההרשמה
לקורס הקיץ המיוחד:
אומנות המכירה והשכנוע
הפתיחה: יום ד' 24.6.87
הקורס יתקיים אחת לשבוע
במשך כ־3 חודשים
בשעות 17.00־20.00
בין הנושאים בקורס:
★ תהליך המכירה ★ דרכי שיווק
★ הגורם האנושי ★ יחסי ציבור
★ הופעה ושכנוע ★ טיפול בהתנגדויות
★הצגת המוצר.
פרטים והרשמה: במשרדי הלשכה, תל־אביב
רח' החשמונאים 84 טל' 9־288224

סאיטקס מו"פ (1985) בע"מ
("החברה")
הודעה על אסיפה כללית של בעלי המניות
אשר תתקיים ביום ד' 24 ביוני 1987 בשעה 16.00 במשרדי סאיטקס קורפוריישן בע"מ, רח' המדע, הפארק התעשייתי, הרצליה ב'.
על סדר היום:
1. אישור דו"ח הדירקטוריון וסכום ממצאי ועדת הביקורת;
2. אישור דו"חות הכספיים של החברה ליום 30 בדצמבר 1986;
3. מנוי רואי חשבון לחברה והסמכת הדירקטוריון לקבוע את שכרם;
4. הסמכת הדירקטוריון לקבוע את שכר הדירקטורים (הדירקטורים שאינם קשורים לסאיטקס קורפוריישן בע"מ);
5. שונות.
הדירקטוריון
סאיטקס

קרדן השקעות בע"מ
הודעה בדבר פרסום תשקיף
ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח–1968 בדבר פרסום תשקיף
הנפקה של
5,000,000 ש"ח ע"נ אגרות חוב (סדרה 1) רשומות על שם (להלן – "אגרות החוב") עומדות לפרעון ביום 1.6.1992, נושאות רבית שנתית בשעור 5%, צמודות (קרן ורבית) למדד המחירים לצרכן וניתנות להמרה בכל יום עסקים החל מיום 1.10.1987 וכלה ביום 1.6.1992 (כולל) במניות רגילות בנות ־.5 ש"ח ע"נ לפי שער המרה של ־.5 ש"ח ע"נ אגרות חוב למניה רגילה אחת בת ־.5 ש"ח ע"נ (100%) (בכפוף להתאמות).
ושל
6,883,520 כתבי אופציה (סדרה 2) רשומים על שם (להלן – "כתבי האופציה") הניתנים למימוש בכל יום עסקים החל מיום 1.10.1987 ועד ליום 30.6.1990 (כולל) באופן שכל כתב אופציה ימומש למניה רגילה אחת בת ־.1 ש"ח ע"נ (בכפוף להתאמות), כנגד תשלום במזומן של ־.1 ש"ח (בלתי צמוד) לכתב אופציה (100%).
ניירות הערך הנזכרים לעיל, מוצעים כדלקמן:
הנפקה לציבור בדרך של מכרז של 500.000 יחידות
5,000,000 ע"נ אגרות חוב (סדרה 1) ביחד עם 500,000 כתבי אופציה (סדרה 2) מוצעים ב־500,000 יחידות, כשהרכב כל יחידה והמחיר המינימלי הם כדלקמן:
10 ש"ח ע"נ אגרות חוב במחיר מינימלי של 10.00 ש"ח
1 כתב אופציה במחיר 0.03 ש"ח
סך הכל מחיר מינימלי ליחידה 10.03 ש"ח
(לגבי המחיר האפקטיבי – ראה עמ' 9 לתשקיף)
והנפקה בדרך של זכויות
6,383,520 כתבי אופציה המוצעים לבעלי המניות של החברה לפי היחס של 1 כתב אופציה לכל ־.1 ש"ח ע"נ בהון המניות המוצא של החברה ובמחיר 0.03 ש"ח לכל כתב אופציה.
בעלי העניין בחברה התחייבו לנצל את זכויותיהם עפ"י התשקיף ולרכוש את כתבי האופציה להם הם זכאים עפ"י הצעה זו (כ־35.15% מכלל הזכויות).
להבטחת פרעון אגרות החוב (קרן ורבית), תשעבד החברה לטובת הנאמן בשעבוד קבוע ראשון בדרגה נכס מקרקעין שרכשה בעלות כוללת של כ־$500,000. שעבוד זה הוא השעבוד הקבוע הבלעדי בתאריך התשקיף. משתרכוש החברה נכסי מקרקעין נוספים, תשעבדם לנאמן בשעבוד קבוע ראשון בדרגה וזאת עד שסה"כ השעבודים הקבועים יחולו על נכסי מקרקעין שערכם הכולל יהא שווה לפחות $3,000,000. כן תשעבד החברה לטובת הנאמן את יתר נכסיה בשעבוד שוטף ראשון בדרגה. משתרשום החברה לאחר תאריך התשקיף שעבודים קבועים על נכסי מקרקעין לטובת הנאמן באופן שכלל נכסי המקרקעין המשועבדים לטובת הנאמן יהיו בשווי כולל של $3,000,000 – יבוטל השעבוד השוטף (ראה עמ' 28 לתשקיף).
החברה שומרת על זכויותיה לחלק דיבידנד ולבצע דילול הון בהתאם לחוק ולתקנון ההתאגדות שלה בתקופת קיום אגרות החוב וכתבי האופציה.
החברה עוסקת כיום, בין היתר, בייעוץ כלכלי ובייעוץ להנפקות לבורסה (ראה עמ' 45 לתשקיף). לאחר התפטרות שלושה מהמנהלים שעבדו בחברה בשכר והם את הצוות המקצועי שהתמחותו בתחום זה, אין בטחון שהחברה תוסיף לעסוק בייעוץ להנפקות גם בעתיד. שלושת המנהלים שפרשו כאמור מעבודתם בשכר בחברה, יוסיפו לעסוק בייעוץ להנפקות במסגרת עיסוקיהם הפרטיים.
רישום אגרות החוב למסחר בבורסה, מותנה בפיזור נאות שלהן בציבור (ראה סעיף 2.3.2 לתשקיף). אם לא יתקיים פיזור מינימלי בהנפקה לציבור (כמוגדר בסעיף 2.3.2 לתשקיף), תתבטל ההנפקה לציבור והחברה תחזיר למבקשים את הכספים ששלמו עבור בקשותיהם תוך 48 שעות ממועד הודעת הבורסה על אי רישום ניירות הערך למסחר. ראה בתשקיף סעיף 2.3.2.
בדבר תנודות במחירי מניות החברה, ראה סעיף 4.5 לתשקיף.
המניות הרגילות בנות ־.1 ש"ח ע"נ והמניות הרגילות בנות ־.5 ש"ח ע"נ, מקנות למחזיקים בהן קול אחד בגין כל מניה, מבלי להתחשב בערכה הנקוב ולפיכך ישנה למניות הרגילות בנות ־.1 ש"ח עדיפות בזכויות ההצבעה.
הרווח (ההפסד) הנקי של החברה (באלפי ש"ח מותאמים של דצמבר 1986) ב־3 השנים האחרונות היה כדלקמן:

1984/85 (12 חודשים)	1985/86 (12 חודשים)	1986 (9 חודשים)
(1.444)	(1.056)	725

סך ההון העצמי (באלפי ש"ח מותאמים של דצמבר 1986) היה כדלקמן:

	31.3.1984	31.3.1985	31.3.1986	31.12.1986
הון מניות וקרנות	11.390	11.502	11,554	11,380
יתרת הפסד	(2,978)	(4,422)	(5,478)	(4,754)
סך הון עצמי	8,412	7,080	6,076	6,626

סך כל עמלות הניהול, החיתום וההפצה לא יעלה על 6.6% מתמורת ההנפקה. סכום ההוצאות הקשורות בהנפקה (לרבות ביול אגרות החוב), נוסף על העמלות הנזכרות והוא מוערך ע"י החברה בב־150,000 ש"ח.
רשימת ההתחייבויות ליחידות המוצעות לציבור בדרך של מכרז, תפתח ביום חמישי 11.6.1987 בשעה 08.30 ותסגר באותו יום בשעה 13.00 בצהריים.
הנאמן: החברה לנאמנות של בנק כללי לישראל בע"מ
הבנק מרכז ההנפקה: בנק כללי לישראל בע"מ
החתמים: (בהנפקה לציבור בלבד): שרותי בורסה והשקעות בישראל אי.בי.אי. בע"מ
(מנהל הקונסורציום)
בנק כללי לישראל בע"מ
בנק הספנות לישראל בע"מ
"אזיל" אנגלו־ישראל להשקעות בע"מ
בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ
החברה המרכזית לניירות ערך בע"מ
הראגן את לביא בע"מ
מוריץ את טוכלר בע"מ
נשואה סחר והשקעות בע"מ
סהר ניירות ערך בע"מ
צמיחה ניירות ערך בע"מ
תאריך התשקיף: 4.6.1987

שערי מטבע חוץ

9.6.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.55	1.62	1.5881	1.6079	1.55	1.63	1.5881	1.6079	1.55	1.62	1.5881	1.6081	1.5975	0.0005
1 לישט"ש	2.55	2.66	2.6164	2.6490	2.57	2.69	2.6140	2.6466	2.56	2.69	2.6124	2.6452	2.6295	0.0150
1 מארק גרמני	0.86	0.90	0.8835	0.8945	0.87	0.91	0.8837	0.8948	0.86	0.91	0.8822	0.8933	0.8889	0.0039
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2639	0.2672	0.25	0.27	0.2643	0.2676	0.25	0.27	0.2638	0.2672	0.2657	0.0011
1 גולדן הולנדי	0.77	0.80	0.7839	0.7936	0.77	0.81	0.7844	0.7942	0.77	0.81	0.7838	0.7937	0.7885	0.0032
1 פרנק שווייצרי	1.04	1.08	1.0633	1.0766	1.04	1.09	1.0641	1.0773	1.04	1.09	1.0636	1.0770	1.0691	0.0025
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.2528	0.2559	0.25	0.26	0.2530	0.2561	0.24	0.26	0.2528	0.2560	0.2541	0.0005
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2369	0.2399	0.23	0.24	0.2370	0.2400	0.23	0.25	0.2369	0.2399	0.2384	–
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2348	0.2377	0.23	0.24	0.2347	0.2376	0.23	0.24	0.2346	0.2376	0.2361	0.0008
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3623	0.3668	0.35	0.37	0.3622	0.3667	0.35	0.38	0.3620	0.3666	0.3645	0.1011
1 דולר קנדי	1.15	1.21	1.1828	1.1975	1.16	1.22	1.1816	1.1964	1.16	1.22	1.1816	1.1964	1.1189	-0.0705
1 דולר אוסטרלי	1.07	1.18	1.1336	1.1477	1.10	1.18	1.1351	1.1493	1.10	1.18	1.1346	1.1489	1.1418	-0.0005
1 ראנד דרא"פ	0.52	0.62	0.7925	0.8023	0.48	0.80	0.7927	0.8026	0.50	0.70	0.7932	0.8032	0.7974	0.0015
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4256	0.4310	–	–	0.4263	0.4316	–	–	0.4257	0.4311	0.4284	0.0012
10 שילינג אוסטריים	1.23	1.28	1.2563	1.2720	1.23	1.29	1.2567	1.2723	1.23	1.29	1.2564	1.2722	1.2636	0.0039
1000 לירות איטלקיות	1.18	1.25	1.2183	1.2335	1.19	1.27	1.2162	1.2314	1.19	1.28	1.2169	1.2322	1.2255	0.0041
100 ינים יפניים	1.08	1.13	1.1113	1.1252	1.09	1.14	1.1125	1.1264	1.09	1.14	1.1121	1.1260	1.1183	0.0015

שערי המניות 9.6.1987

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אוצה ש	23200		5			
המסחת 0.1	2215		1529	−100	−4.5	−1764
המסחת 0.5 א	1369		1319	−31	−2.2	−2357
המסחת אפ 2	1900		1497	−60	−3.1	−1600
כללי לא בהסד	28600		66	+40	+0.2	+23
בנק צמאור 1.0	—		הפסקת מסחר			—
בנק צמאור 5.0	—		הפסקת מסחר			—
טיבנ 0.5	9900		1075			−468
בנק בינלאומי 05	8058		571			+42

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אידיבי רג 100.0	95910		264	+10		+143
אידיבי ב 100.0	95400		5	−300	−0.3	−19
אידיבי בב א	583600			−300	−0.1	−1
אגוד 0.1	70700		6	−800	−1.1	−6
דיסקונט ב	123600		6			−31
דיסקונט א	122650		80			+31
דיסקונט שה ב	14160		95			−2
המזרחי ש	39650		68	+200	+0.5	+31
המזרחי ב	39997			−3		−6
המזרחי שה 9	—		הפסקת מסחר			—
הפועלים מכב	95000		4.3	−900	−0.9	−1.3
הפועלים ש	65000		1099			+344
הפועלים ב	64078		318			
כללי א 1.0	166850		60	+500	+0.3	+310
כללי שה 7	8000		18	−250	−3	−172
בלל 0.1	41390		1253			−355
בלל שה 11	15470		63	−200	−1.3	−2277
מימון המזר 1.0	55200	שב				
מימון המזר 5.0	28500	שב				

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אדנים 0.1	30900		37	+700	+2.3	+34
לאומשכנ ש	11490		133	+30	+0.3	+544
לאומשכנ ב	11560		13	+260	+2.5	+75
כרמל ש	7132	תב	364	+340	+5	+840
כרמל שה 1	4823	תב	158	+205	+5.3	+462
בנק ב' 5.0	15579		12.5	−5		−27.5
מת מסב ש	4171		775			−170
משכן ב ש	3890		225			−55
עצמאות 0.1	21400		33	−1000	−4.5	−33
טפחות מכב ש	27267		21	+800	+3	+21
טפחות רג ש	26100		436	−300	−1.1	−289
טפחות שה 1	10223			+1		+100
טפחות שה 2	5832		556			−106
יעוד 1.0	—		הפסקת מסחר			—
יעוד 5.0	—		הפסקת מסחר			—
מירב 1.0	9468		104	+90	+1	+263

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
שילמון אפ	890		8351			−5779
החקלאות מכב א	200100		16			+5
החקלאות מכב ג	199250			−8000	−3.9	−24
לאומי תעש' א ש	15500		69	−501	−3.1	−175
מתוח תעש' מכב	165365		9			+6
פת תעש' בב ג	340000		2	+10000	+3	+12
פת תעש' בב גג	218000		1	−1800	−0.5	−1
פת תעש' בב גג3	208000		1	+8000	+4	+23
פת תעש' בב ד	230000	שב				
פת תעש' בב וד	68486		2	−43	−0.1	−2
מרכז קבלנים 5.0	1345		995	−20	−1.5	−1187
תיירות בב	197050	שב				
כלל ליסינג א0.1	26500		60			+80
כלל ליסינג ב0.5	23180		158	−120	−0.5	−104
כלל ליסינג אגח	19250		50	−600	−3	−134

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איתן	194		3260			−1748
אדום 0.1	1618	תב	640	+110	+7.3	+351
אדום 0.5 א	915		2434			+2284
כנות מכבה 0.1	700		208	−17	−2.3	−1102
כנות מכבה 0.5	314		1900	−16	−4.9	−2975
הדר 1.0	280		9194	−5	−1.8	−9568
הדר 5.0	228	תב	13750	−16	−6.6	−37587
הדר אופ סד 2	292		1300	−5	−1.7	−5300
הפניקס 0.1	730		3260			+515
הפניקס 0.5	700		3062	−20	−2.8	−2097
המנהר-ישראל 1.0	6700		108	−100	−1.5	−118
המנהר-ישראל 5.0	4060		370			−150
מנורה 1.0	2900		[illegible]	−200	−6.7	[illegible]
מנורה 5.0	1640		821			−321
סהר 3 1.0	2075		445			−341
סקורטוס 0.1	1390		100			−340
צור ש	432		4242			+2308
ציון החזקות 1.0	18700					
ציון החזקות 5.0	2820		11	+70	+2.6	+192
הסנה ש	394		29717	−17	−4.1	−46943

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אינטר גאמא 1 ש	3870		218			−218
אינטר גאמא 5 ש	5690		306	−60	−1	−306
כאוד עזרא 1.0	1065		2368			−1065
כאוד עזרא אפ	731		616	+1	+0.1	+805
כלל סחר	515		28294	−7	−1.3	−37786
אוא 4	431		13580	−4	−0.9	−7570
אגח 2	179.5		24286	−6	−3.2	−90221
קריסטל 1.0	1220		6208	+10	+0.8	+7081
רסק 0.1	23041		1.7	+696	+3	+57.7
רסק 0.5	12500	כב	44	−600	−4.6	−58
שופרסל 2.0 א	15800		94			−67
שופרסל ב 10.0	13800		398	−150	−1.1	−230

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
הראל 1.0	—		הפסקת מסחר			—
סנטת המסקה 0.1	27000		18			
סנטת המסקה 0.5	12000		204			−12
קיור 0.1	1490		1405	−40	−2.6	−1164
קיור 1.0	382		162/9			−12991
מוט' עוזה 0.1	5300		105			
מוט' עוזה 0.5	1595		1927			−2029
קונסטרטים 0.1	4024		237	+144	+3.7	+139
קונסטרטים 0.5	2575		300	−80	−3	−214

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
קופל 1.0	7555		100			−67
דלק ג ש	3166		2482	−24	−0.8	−1746
גלי זהר 1.0	6599		239			
גלי זהר 5.0	4889	תב	291.6	+380	+8.4	+192.4
מלונות דן 1.0	2150		934			+321
מלונות דן 5.0	1785		469	+20	+1.1	+469
חוף האלמוג 1.0	8598		100	−102	−1.2	−62
כנס מר 1 ש	3002	תב	314.4	−279	−8.3	−448.1
מלונות הירדן	3100		378	+12	+0.4	+208

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איכות מחשבים	1480		1968	+15	+1	+1892
דטה מיכון 1.0	12900		220			−179
תי.ג.נ 1.0	24830		429	−80	−0.3	−186
יעקב 1.0	7002		53			
כלל מחשבים 1.0	13512		16	+40	+0.3	+10
מ.ל.ל 1.0	17177		104	+500	+3	+120
מ.ל.ל 5.0	7750		160	−50	−0.6	−300
משוב מחשבים 1.0	630		815	−20	−3.1	−764
משוב אופ'	530	שב				
ניקוב מחשבים 1	—		הפסקת מסחר			—
ניקוב מחשבים 5	—		הפסקת מסחר			—
ניקוב אופ סד 2	—		הפסקת מסחר			—
תים מחשבים 1.0	860		1089	−35	−3.9	−2045

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אבגוס בינוי רש	—		הפסקת מסחר			—
אבגוס בינוי בש	—		הפסקת מסחר			—
אורן 1.0	—		הפסקת מסחר			—
אורן 5.0	—		הפסקת מסחר			—
אזורים 1.0	1555		17519	−61	−3.8	−32029
אזורים אופ	1179		4937	−60	−4.8	−12741
אזורים אגח	194.5		18013	−5	−2.5	−20713
אילקו 1.0	418		11826	−15	−3.5	−19704
אל-רוב 1.0	1928		197	+5	+0.2	+461
אשטרום 1.0	8100		478	−14	−0.2	−135
אפריקה 0.1	58910		134			−45
אפריקה 1.0	48500		727			−398
אפריקה אופ	40300		28			−19
ארזים	2900		400	−50	−1.7	−520
אילנן 0.1	5045		411	+50	+1	+445
אילנן 0.5	3070		700	+10	+0.3	+232
בן-יקר גת 1.0	8645	כב		−455	−5	−96
ברנוביץ 1.0	3390		473			+2
ברנוביץ 5.0	2584		50			−50
דנקנר 1.0	8181		161	+481	+1	+288
רדיקו 1.0	2469	כב		−130	−5	−5412
רדיקו 5.0	2322	כב		−122	−5	−5443
רדעד 0.1	252		5880			
רדעד 0.5	173		8170	−5	−2.8	−1946
הנסלול 1.0	1670		152	−10	−0.6	−317
הנסלול 5.0	1196		416	−1	−0.1	−326
תהב 0.1	—		הפסקת מסחר			—

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
תלב 8.5	—		הפסקת מסחר			—
חברה לירושלים	335		10881			−3783
ירושלים אופ	215		4113			−1515
גב-ים 0.1	6000		667			−70
גב-ים 8.5	5205		1142	−15	−0.3	−892
ישאלום 1.0	1875		2090			−596
ישרס 10.0	24031		455	+230	+1	+303
בנק פיתוח 1.0	12485		449			+8
לנסור 1.0	5830		7906			−12696
לנסור 5.0	2781		1820	+81	+5	+2399
כתנ 1.0	542		9553			−514
כתנ אפ 2	382		1350	+7	+1.9	+150
כתנ אגח	130.5		17215	+1	+0.8	+32735
מאור כה 1.0	870		752			+248
מיטאל 5.0	400		10000	+1	+0.3	+1764
מיטאל אפ	201		9926			+11674
מנוע 5.0	2590		1466			−736
מריל 1.0	975		610	+35	+3.7	+594
לוינשטין 1.0	520	שב				
לוינשטין 5.0	248		8204	−2	−0.7	−17625
ליפשיץ 1.0	2255	כב	342	+22	+1	+325
ליפשיץ 5.0	1813	כב	1609	+120	+7.1	+4108
נאות אביב 0.5	15290		272	+140	+0.9	+381
נכסי אזורים	360		7186	−10	−2.7	−19430
סהר החזקות 1.0	24500		25	−500	−2	−292
סהר החזקות 5.0	23400	שב				
סוף 1.0	7700		15	+100	+1.3	+15
סוף 5.0	4900		10	+60	+1.2	+10
עמר וסלע מר 1 ש	6480		4030	+1	+0.2	+1225
עמר 3.0	2470		1267	−110	−4.3	−1397
קיסריה 0.1	5060		505	−80	−1.6	−1000
קיסריה 0.5	2175		1120			
הנובין 1.0	445		1239	−5	−1.1	−2239
הנובין 5.0	242		3650	−6	−2.4	−10655
הנובין אופ	1365		500	−10	−0.7	−46
הנובין אג"ח	120		170	−3	−2.3	−170
רסקו מכב	5600		416	+100	+1.8	+327
רסקו רג	5000		265			−316
נכסים ובנין	4090		596	−105	−2.5	−596
הכשרת הישוב ש	82191	תב	103	−4961	−5.4	−190
ישפרו 0.1	3051		383	+156	+3.2	+912
כלל נדל"ן	796		8696	−13	−1.9	−11204

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מטעי הדר 0.1	4050		163			−163
מטעי הדר 0.5	3380		282			−78
מהדרין 0.1	7000		763			−282
מהדרין אופ	4645		160			−60
גבעי הדרים 1.0	1875		856			
פרי אור 0.5	2558		216			−236
שמיר 5.0	2880		511	−20	−0.7	−536
שמיר אגח	1954		214			+76

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אסם	1480		170	+1	+0.1	+316
גולדפרוסט 1.0	3251		90	−12	−0.4	−90
גולדפרוסט 5.0	2420		248	−70	−2.8	−144
גולדפרוסט אופ 1	1580		61	−10	−0.6	−61
דובק בב ש	6950		3418			
דובק בב ב	6860		2035	−60	−0.9	−2105
תלכל 1.0	980		419	+25	+2.6	+231
תלכל 5.0	790					
פרי-הה 1.0	—		הפסקת מסחר			—
פרי-הה 5.0	—		הפסקת מסחר			—
כתר בירה 1.0	36800		38	−1000	−2.2	−43
כתר בירה 5.0	33000		51	+600	+2.1	+52
יכנר 1.0	1422		283	−56	−3.9	−385
יכנר א 5.0	900		765			−431
יכנר אופ 2	685		3738			−938
בן 1.0	830		2465	+20	+2.5	+1668
בן 5.0	520		2820	+5	+1	+2238
תפוגן 1.0	17350		123	−250	−1.4	−125
עסיס ב 0.5	489		6023	−11	−2.2	−6721
אנגל שקל 1	3254		148			−56
שמן מכב א	6700		1056	+100	+1.5	+1106
עלית	20947		309			−380

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אתא מר 1 ש	760		1935			−395
אתא אפ	529		12810			−7857
אתא אגח	117		72800	+0.5	+0.4	+180458
אפיס 1.0	1064		1786			−1458
אמאב בתך 1.0	738		354	−1	−0.1	−2329
אמאב בתך 5.0	586		1630	−4	−0.7	−1190
[illegible] א	520		1800	−20	−3.7	−2352
[illegible] רג ש	[illegible]		70	−100	−0.3	−345
דלתא-גליל א 3.0	4263		334	−7	−0.2	[illegible]
[illegible]						
מכנים בממר 5	1149	תב	390.2	+99	+9.4	+1306
ויטלס 1.0	2180		386	−60	−2.7	−865
ויטלס 5.0	1615		380	−15	−0.9	−238
הדיסון 1.0	7600		22	−240	−3.1	−168
זיקות 1.0	2600		890			−101
זיקות 5.0	1882		6009	+2	+0.1	+2475
לודזיה 0.1	3475	תב	306	+170	+5.1	+268
לודזיה 0.4	2806		3815	+1		+233
לינת 1.0	390		8665	−7	−1.8	−8086
מים פליק	1290		400	−2	−0.2	−157
מקס 0.1	5520		275			−7
מקס 0.5	3645		252			
עיט 1.0	684		4210	+14	+2.1	+7989
עיט 5.0	329	תב	18726	−20	−5.7	−36727
עמק סריגה 1 ש	360		9518	+14	+4.1	+11736
עמק אפ	225		10182			−9459
פולגת א 1	2420		3169	+30	+1.3	+1669
פולגת ב 4	1535		13520			−6577
פוליגן א 0.5	12349		144			+78
פרגור	986		845			+612
גיבור סבינה	15500		107	−350	−2.2	−136
תעש והגזרן 1.0	2530		400	−30	−1.2	−493
דלתא-גליל 1.0	5622		308	−70	−1.2	−415

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אקמן 5.0	3020		290			−295
אורדן 0.1	9999		1053	−461	−4.4	−1194
אורדן 0.5	9315		165	−300	−3.1	−344
אלומות 1.0	8000		30	+60	+0.8	+200
אלומות 5.0	7029					
כבלים ש	79000		117	+1500	+1.9	+126
חוגקי 1.0	8585	כב	149	+85	+1	+26
חוגקי 5.0	5880		272	−100	−1.7	−346
חוגקי אופ	5380		158	−184	−3.3	−292
זיקה 1.0	5000		52	−5	−0.1	−80
זיקה 5.0	2183		177.2	−16	−0.7	−502.8
קסמונות מה 1.0	5530		2142	−80	−1.4	−3409
קסמונות מב 5.0	5220		156			
מתכת מרום 1.0	—		הפסקת מסחר			—
כבלי ציון 1.0	3645		164	−45	−1.3	−236
כבלי ציון 5.0	1900		158	−10	−0.5	−88
כבלי ציון אופ	1200		1950	+50	+4.4	+1190
מערן 1.0	1204	כב	500	+12	+1	+219
קימבי 1.0	350		4141	+4	+1.2	+4371
קימבי 5.0	216		8144	−4	−1.8	−9762
נחושתן 0.1	41900		8			
נחושתן 0.5	17000		101	+809	+5	+188
ספר פלדה 1.0	21200		261	−400	−1.9	−544
קינג 1.0	1269		351			−277
קינג 5.0	700		520			−256
קליל 1.0	2001		365			+208
קליל 5.0	2400		437	−19	−0.8	−457
קליל אופ	1273		729			−854
קליל אגח	122		2000	−1	−0.8	−5000
שלרות 5.0	13800		158			
תעשיות לביש 1.0	1200		125			
תעשיות לביש 5.0	817		1031			−585

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלביס 3.0	584000		39			−11
אלקו 0.1	12708	כב	72	+600	+3.3	+59
אלקו 0.25 ש	6240		472			−187
אלקו 0.25 ב	6400		49	+100	+1.6	+19
אלקטרה 0.1	2455		1637	−25	−1	−823
אלקטרה 0.5 א	1864		5250	−1	−0.1	−2036
אפ 5	1530		1202			+1911
אגח 3	184		27000			+25985
אלרון 3.0	448000		41	+7000	+1.6	+42
אורית 1.0	28180		115	+280	+1	+32
כלל תעש אלק	3102		6735	−80	−2.5	−10235
מטסורוניקס 1.0	1686		734			−807
מטסורוניקס 5.0	1340		1836	+20	+1.5	+1241
מיכבגר 1.0	825		490			+10
מיכבגר 5.0	707		6570			−4670
ציקלון 1.0	2501		629	+101	+4.2	+1251
ציקלון 5.0	1400		248	+40	+2.9	+805
קונצפט אלקי 1.	9290		55	−10	−0.1	−55
קונצפט אלקי 5.	5300	תב	250	−400	−7	−800
ת.את. 1.0	1863		490	−15	−0.8	−1032
ת.את. 5.0	899		3845			−967
ת.את. אופ 1	25600		30			−32
תדיר	910		3543	+10	+1.1	+2143

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.ב. תעשיות 1.	232		7825			−1828
א.ב. אופ	875		2718			+754

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.ת.ב. אגח	139		54477			
אקרשטיין 1.0	731		2093			+1870
אקרשטיין 5.0	479		4240	−5	−1	−5357
אקרשטיין אופ	690		4589	−3	−0.4	−4989
אקרשטיין הגמ	146		26875			−248
בר-טון 1.0	1340	כב	605	−80	−5.6	−804
בר-טון 5.0	629		1169	+4	+0.6	+264
פרומאסטכס 1.0	9262		13			+2
פרומאסטכס 5.0	4800		110	+200	+4.4	+80
מ.ל.ה 1.0	1120		1517	−50	−4.3	−1351
מ.ל.ה 5.0	841		126			
מנהל השק בתעש	768		3655			−2745
מזאיקה ולמנן 1	23101		5	+101	+0.4	+11
מזאיקה ולמנן 5	19847		4			.3

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אליאנס ב	3400		275	+103	+3.1	+284
גל תעשיות 1.0	1320		461	−50	−3.7	−1382
גל תעשיות 5.0	935	תב	1580	−60	−6	−3895
דקסטר 1.0	3270		200	+150	+4.8	+178
דשנים 0.1	5000		57	−180	−3.5	−95
דשנים 0.5	2108		587	+8	+0.4	+261
חיפה כימי 10.0	1005		5530			+367
ליפסקי 1.0	3130		245	−20	−0.6	−345
מקסימה 1.0	8950		30			−50
מקסימה 5.0	6720		30			−30
נקה כימיקל 1.0	8371		475	−349	−4	−468
סנו 1.0	28200		38			−38
סנו 5.0	24300		20	+400	+1.7	+95
פריקלאס	587		7200	−8	−1.3	−3019
פריקלאס אופ	230		14818			−3119
קים כימיקל 1.0	7450		310	−50	−0.7	−302
תג.ל 1.0	3500		16	−20	−0.6	−16
תג.ל 5.0	2790	תב	28	−310	−10	−28
תיא 5.0	3430	תב	1232	+270	+5.2	+2362
פרוטרום 10.0	47015	תב	348	+2240	+5	+361
תדר א 5.0	10705		72			+6
אגן 5.0	2020		425	+20	+1	+1025
מכע ש	15509		924	+719	+4.9	+1135
ים המלח	2992		3654	−58	−1.3	−5768
סבררמיים 10.0	822		4620	+12	+1.5	−2416

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בגר	257		11580			+7031
דפרון 1.0	10200		10			−5
דפרון 5.0	7350	תב	35	+500	+7.3	+35
תבנ. 1.0	12500		139	+250	+2	+154
יהה 1.0	6680	תב	192	+410	+6.6	+435
לבידי אשקלון 1	765		2470	+13	+1.7	+179
מולט ב 0.5	56000		121	−1000	−1.8	−48
סקטויה 1.0	4000		4	+20	+0.5	+4
רים 0.1	2500		206	+50	+2	+304
רים 0.4	1879		1017	−1	−0.1	−1077
תפל ב 0.2	21550		87			−48
מפעלי נייר 10.0	461843		27	−1157	−0.3	−27

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אנרין 1.0	14650		50	−100	−0.7	−46
אנרין 5.0	7990		39	+188	+2.4	+16
תמיסה יר	3787	כב	222	−38	−1	−270
הנפלק 1.0	2590		267	+120	+4.9	+292
הנפלק 5.0	2000		100	−20	−1	−936

שף רנאמנות
בטחה
כלל
ניהול תיקי השקעות ... קרנות נאמנות בע"מ

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כור בב' ש	19450		570.2	−60	−0.3	−47.7
מנועי טכנולוגיה	483		3244	−20	−4	−5090
מרכזית ב 0.1	13316		155	−134	−1	−237
כלל תעש' 1.0	274		18908	−2	−0.7	−22635

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אמיקו ש	9310		130	+10	+0.1	+48
[illegible] 0.1	95		21465			−7832
אלנר ש	18382		126	+182	+1	+28
אלנר ב	18200	שב				
אלון ב	6800		110	−190	−2.7	−136
אמפר בב	1520		825	−70	−4.4	−768.9
אפיק 1.0	540	תב	36006	+40	+8	+42590
אפיק 5.0	398		3614			−2585
בגלה 1.0	1840		1000	+60	+3.4	+2298
דנבאר 1.0	900		883			
דנבאר 5.0	580		2780			
חברה לישראל 1.0	5400		5651	+100	+1.9	+5911
חברה לישראל 5.0	5300		1894			−746
הלמנן 0.1	139900			−180	−0.1	−5
הלמנן 1.0 ש	30900		10			−1
אחנא א 0.5	29500		61	+1290	+4.6	+96
פועלים השק ש	11920		671			−278
מזרחי השק ש	38400		152	+1400	+3.8	+206
מור השקעות	13760	שב				
חזון 1.0	3280		150	+100	+3.1	+552
חזון 5.0	1700		1665	−40	−2.3	−4247
ישום החזקות	266		18900	+6	+2.3	+57934
יבנא ש	16300		171	−100	−0.6	−186
יחד א 0.1	2300					
כלל 50.0	1395	תב	768	−155	−10	−770
לנדיק 0.1	2420	תב	247	+194	+8.7	+312
לנדיק 0.1	1201		700	+7	+0.6	+546
מגור 0.1	720		1110			+430
מגור 0.5 א	454		2579	−4	−0.9	−4375
מגור אופ	378		500	−1	−0.3	−6150
אגח 1	136.5		250			−1710
עד השק ב 0.1	4375		100	+100	+2.3	+155
עד השק ג 0.5	3360		84	+50	+1.5	+238
פמה א 0.1	9720	תב	233	−1080	−10	−426
פמה 0.5	7126	תב	680	−650	−8.4	−1866
פריון ב 2.5	16900		435			−386
קרדן 1.0	215		81395			+51744
קרדן 5.0	200		68647			−30511
אידיבי פתוח 2.0	11729		602	−59	−0.5	−602
אלון ש	6675		217	−5	−0.1	−107
דיסקונט השק ש	7146		2510	−54	−0.8	−2528
כלל 10.0	1488		3719	−12	−0.8	−1022
פז השק ש	5744		566	+68	+1.9	+1311

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בוית מ	208					

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק נפט 1	5450		359			−39
דלק נפט 5	3200		961			−182
דלק חיפ אופ 2	2440		900	−60	−3.2	−1989
מן חיפושי נפט	42750		100	−1000	−2.3	−216
יואל 5.0	983		19757			−15474
מ.נ.ב 1.0	8000		239	−10	−0.1	−32
מ.נ.ב 5.0	3700		980	−80	−2.1	−1510
סאויל ב 0.5	7585	כב	34	−76	−1	−44
נפטא ש	3281546		4			−1
אלקול 5.0	227		9987			+6231

רשימה מקבילה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
גולן	679	תב	5267	−76	−10.1	−9122
פז נן	631		9511			+4276

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 9.6.1987 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

1.6450/1.6460	$ ארצות הברית	ל"י שטרלינג
1.7990/1.8000	מרקים גרמניים	ל־$1 ארה"ב
2.0260/2.0270	פלורינים הולנדיים	"
1.4930/1.4940	פרנקים שווייצריים	"
37.28/37.30	פרנקים בלגיים	"
6.0150/6.0180	פרנקים צרפתיים	"
1304.00/1305.00	לירטות איטלקיות	"
142.70/142.80	יינים יפאניים	"
1.2734/1.2739	$ ארצות הברית	לש.ד.ר.

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה ללונדון מקסיבנג 452.05

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/ליש"ט	מר"ש/$	מר"ב/$
1 ח'	1.6423/1.6437	1.4890/1.4902	1.7934/1.7946
3 ח'	1.6389/1.6402	1.4802/1.4815	1.7823/1.7838
6 ח'	1.6362/1.6376	1.4657/1.4672	1.7647/1.7662

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה /יהודה שרוני

מחזורי שפל

יום המסחר עבר אתמול בסימנם של מחזורי מסחר נמוכים מאוד בכל אפיקי ההשקעה. מחזור המסחר במניות החופשיות, ובכלל זה המסחר במשתנים הסתכם ב–14.3 מיליון שקל בלבד. מחזורים נמוכים אלה מעידים על חוסר ביטחון באשר להמשך המגמות בבורסה, ועל כך שמרבית המקורבים, ובהם מנהלי תיקים, מעדיפים להשאר לפי שעה בעמדת המתנה.

קרנות הנאמנות, שמכרו קצת יותר מ–2 מיליוני דולרים (מרביתם בלאומי־פיא), העדיפו לרכוש סחורה שלא באמצעות הלידה, אלא במהלך המסחר. כך בלטה אתמול פעילותה של לאומי־פיא בניירות ערך המדדים אתה, וכן פעילות קרנות הנאמנות של בנק הפועלים. קליטות הניצעים היתה בעיקר במסחר הרב צדדי; ולא במהלך המסחר בשלב השערים המשתנים. הסוחרים סבורים כי ברמות האינפלציה והריבית הנוכחיות, שינוי מגמת המסחר בבורסה הוא שאלה של זמן.

הבנקאיות שבהסדר נסחרו אתמול ללא שינוי, זאת לאחר תקופה ארוכה של עליות שערים. המחזור בבנקאיות הסתכם ב–1.9 מיליון שקל.

	תשואה שנתית ריאלית ב־%
בל"ל 0.1	14.37
הפועלים ש	14.54
אי.די.בי. רג	14.54
דיסקונט א	14.19
המזרחי ש	13.97

מאזני הסנה פגמו באחידה

המאזנים שהציגה שלשום חברת הסנה, אשר הצביעו על הפסד של 7 מיליוני שקלים לשנת 1986, פגמו במקצת באחידות המסחר. מניות הסנה ספגו כצפוי היצעים, ושערן ירד בסיכום המסחר במשתנים ובמג.ר.צ. בשיעור של 4.1 אחוזים. היצעים נרשמו גם למניות חברות הביטוח האחרות, ואלה נקלטו בירידות שערים, לעיתים תלולות.

פעילות יוצאת דופן

גם אתמול בלטה פעילות יוצאת דופן שנגררה את אחידות המסחר הכללית. כך למשל עלתה מניית מתחתיו ליפשיץ 5 ב–7.1 אחוזים תוך רישום ביצוע חלקי. בבורסה הסבירו זאת בהצפת המניות הקרובה שהחברה מתכוונת להוציא אל הפועל. ביקושים שסופקו תוך עליות שערים מתונות נרשמו גם למניות אפיק, והחברה לישראל 1.

	מדד	שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי	132.88	−0.13
כללי ללא בנקים	160.48	−0.27
מדד אג"ח כללי	110.03	+0.07
אג"ח צמוד מדד	109.27	+0.08
אג"ח צמוד מט"ח	114.86	−0.01

יציבות בבנקאיות

היצע למניות פ.י.בי. נקלט במהירות וללא שינוי שער.

ונבע. ביקוש למניית קרדן 1 סופק במהירות וללא שינוי שער, ואילו הצע למניה בת 5 שקלים, נקלט במהירות וללא שינוי שער.

רוכשים מק"מ

לעומת שוק אגרות החוב שבו היתה אתמול הפעילות נמוכה מאוד, היתה עליה גדולה בהיקף הפעילות במלוות קצרי המועד בשל הנפקות במקור שביצע אתמול בנק ישראל. המחזור הגדול (62.8 מיליון שקל), נגרם כתוצאה מרכישות של קרנות נאמנות, הרואות לפי שעה במק"מ אפיק השקעה נוח לשמירת עודפי הנזילות.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
637	7	99.67	1.45
647	14	99.38	1.36
717	21	99.09	1.33
727	28	98.74	1.39
737	35	98.49	1.33
747	42	98.19	1.33
757	49	97.81	1.38
817	56	97.52	1.37

הודעות בורסה

● ניקוב סיימה את 1986 ברווח של 1.1 מיליון שקל לעומת הפסד של 875 אלף שקל בשנה הקודמת.

● הראל מחשבי עיבוד סיימה את 1986 בהפסד של 1.96 מיליון שקל לעומת הפסד של 3.2 מיליוני שקלים בשנה הקודמת. רואה החשבון ציין כי קיימת אי ודאות באשר להמשך הפעלת החברה "כעסק חי".

● מתכת מרום סיימה את 1986 בהפסד של 575 אלף שקל לעומת הפסד של 400 אלף שקל בשנה הקודמת.

● יעקובי סיימה את הרבעון הראשון של 1987 ברווח של 10.5 אלף שקל.

● יום ה"אקס" להולקת 3000 אחוז הטבה במניות ואספקה יהיה ה–16 ליוני.

תן למומחי מיטב לנהל את תיק ההשקעות שלך
הניהול באמצעות מקדונך בסניפי הבנק שלך
יפוי הכח למיטב מוגבל לקניה ומכירה של ני"ע
מיטב יועצי השקעות ונ"ע בע"מ. בניהול צבי סטפק ושלמה סימונובסקי
רמת גן – ביאליק 51 א' טלפון: 727506 תל-אביב, נחמני 9 טלפון: 290251
קול המפרסם

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	6063.94	5981.23	−24.33	−0.41
אבוקה	632.70	620.63	1.79	0.29
אגוז	248.55	243.79	9.44	4.03
אדיר	1627.59	1595.67	0.81	0.05
אודם	3259.25	3197.80	−17.19	−0.53
אופיר	1847.70	1833.68	−0.14	−0.01
אור	428.91	419.86	−0.67	−0.16
אוריון	154.60	151.50	−0.10	−0.07
אורלי	475.31	471.98	–	–
אורן	799.39	784.05	0.49	0.06
אייל	3827.34	3752.15	−3.78	−0.10
איתים	5558.89	5437.34	−11.81	−0.22
איתן	727.51	712.92	0.30	0.04
אלון	592.15	580.02	1.16	0.20
אלמוג	656.07	643.25	−0.06	−0.01
ארז	423.88	415.86	−1.29	−0.31
אש	217.39	212.70	−1.28	−0.60
אשל	179.37	175.90	0.21	0.12
אתגר	245.00	242.73	−0.22	−0.09
בדולח	3089.21	3030.82	−9.32	−0.31
ברוש	579.66	568.70	−0.16	−0.03
ברק	605.10	593.50	0.26	0.04
ברקת	297.16	291.48	−0.11	−0.04
גביש	1536.10	1525.55	−0.59	−0.04
גבע	1074.14	1058.70	−0.66	−0.06
גורן	426.22	418.23	−0.04	−0.01
גיא	9968.47	9791.38	−4.94	−0.05
גיל	3423.93	3360.07	−0.14	−0.00
גלית	616.04	608.76	−1.55	−0.25
דוכיבן	452.37	448.14	−0.86	−0.19
דוכיפת	525.53	515.52	−1.30	−0.25
דולב	237.07	232.06	0.44	0.19
דורון	1487.19	1458.37	1.27	0.09
דוחן	262.84	257.78	[illegible]	[illegible]
דליה	588.03	577.74	−0.94	−0.16
דרור	454.81	446.59	−1.02	−0.23

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
דקל	522.19	512.45	−0.95	−0.19
הדס	477.23	473.08	−2.10	−0.44
ורד	529.42	520.38	−0.46	−0.09
זהבית	2890.60	2830.54	−6.85	−0.24
זוהר	20528.69	20229.59	−2.89	−0.01
זיו	18984.56	18708.71	0.60	0.00
זמיר	631.08	618.93	−2.77	−0.45
חוחית	159.79	156.31	0.13	0.08
חליפין	130.50	129.92	0.09	0.07
חלמיש	207.01	203.05	0.24	0.12
חץ	139.54	138.98	0.02	0.01
טופז	1410.97	1380.09	4.14	0.30
טל	6085.75	6016.05	5.50	0.09
יובל	421.99	413.99	0.08	0.02
יהלום	2916.98	2862.70	−14.68	−0.51
יסודות	443.95	439.76	−1.80	−0.41
יערה	425.80	416.73	−0.11	−0.03
כוכב	419.60	411.65	−1.66	−0.40
כחל	135.41	132.77	−0.10	−0.08
כלנית	646.37	634.74	−1.20	−0.19
כספית	253.35	250.89	−0.13	−0.05
כרמל	152.19	149.07	−0.25	−0.17
כתר	1192.37	1168.91	1.07	0.09
להב	4860.47	4769.35	2.67	0.06
למשקיע	120897.52	118850.16	−66.18	−0.06
לפיד	505.70	503.67	0.58	0.12
לקס	1753.37	1718.23	3.09	0.18
לשם	327.77	321.43	0.01	0.00
מגשר	1277.59	1253.25	−1.75	−0.14
מגמה	3714.58	3680.87	0.83	0.02
מגן	252.49	248.86	−0.34	−0.14
מגוון	3799.23	3763.69	−10.39	−0.28
מגל	398.90	395.48	−0.20	−0.05
מור	2353.78	2320.88	−3.23	−0.14
מורן	1005.90	996.71	−4.80	−0.48
מטה	27528.51	27067.73	−262.77	−0.96
מיתר	983.08	963.75	−1.84	−0.19
מעוף	5115.93	5019.15	−13.86	−0.28
מעיין	772.27	757.67	0.39	0.05
מכשה	339.97	333.41	0.37	0.11
משכית	1731.36	1688.28	−4.05	−0.24
מרווח	119.83	119.44	0.01	0.01
מרום	1278.60	1254.24	−3.07	−0.24

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
נונה	29169.23	28749.28	−28.25	−0.10
נטף	392.06	384.62	−2.02	−0.52
נמש	552.03	540.90	−1.29	−0.24
ניל"י	7906.38	7793.57	−35.90	−0.46
סביון	693.23	680.49	−0.78	−0.11
סגולה	132.28	129.64	−0.03	−0.02
סלע	336.94	330.37	0.50	0.15
סנונית	491.72	482.22	−0.50	−0.10
סער	421.75	414.09	−0.49	−0.12
ספיר	182.16	181.26	−0.22	−0.12
עירית	416.83	409.18	−0.83	−0.20
עדית	974.22	955.76	−6.07	−0.63
עידן	493.95	487.25	0.57	0.12
עובר	1232.35	1206.93	3.46	0.29
ענת	3012.80	2988.45	−28.59	−0.95
עפרוני	455.76	445.84	−0.14	−0.03
ערמון	137.99	135.38	0.10	0.07
פיא	1773.86	1762.35	−2.08	−0.12
צבר	571.22	559.91	−0.46	−0.08
צופית	526.71	516.50	−1.05	−0.20
צוק	118.12	117.65	0.24	0.20
צמיר	1036.89	1015.49	0.07	0.01
צמרה	588.50	580.49	0.51	0.09
צמרת	1821.43	1785.68	−0.32	−0.02
קלע	2487.28	2474.88	−5.27	−0.21
רונית	21518.64	21338.59	−42.76	−0.20
רימון	123.47	123.22	0.06	0.05
רקפת	822.08	808.46	−1.53	−0.19
רשף	400.83	392.14	0.11	0.03
שבים	412.80	404.89	0.16	0.04
שחם	329.67	321.54	−0.56	−0.17
שירה	272.34	270.43	–	–
שמיר	367.87	365.08	0.06	0.02
שנהב	1079.60	1064.05	−8.34	−0.78
שסק	1030.84	1003.76	−103.52	−9.35
שקד	178.18	174.69	0.21	0.12
תאנה	279.81	277.50	−0.56	−0.20
תדהר	650.20	646.96	−0.98	−0.15
תירוש	512.36	506.25	−0.67	−0.13
תמר	220.84	216.69	0.65	0.30
תמוז	187.33	186.09	0.15	0.06
תרשיש	1384.01	1373.76	0.00	0.00
תשרי	505.01	498.13	−0.98	−0.20

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	38980	+162
3602	35903	+150
3603	33363	+143
3604	29783	−89
3605	27158	−84
3607	23970	+113
3608	22404	+16
3609	21329	+15
3610	19474	+111
3611	19029	−78
3612	18941	+204
3613	17930	+11
3614	17484	+5
3615	16055	+10
3616	14637	−49
3617	13801	−82
3618	13226	+119
3619	12167	+111
3620	11358	+7
3621	10788	+7
3622	9726	+7
3623	9120	+6
3624	8587	+6
3625	7796	−21
3626	7357	−19
3627	6821	−18
3628	6280	+34
3629	5883	+33
3630	5560	+32
3631	5077	+24
3632	4780	+23
3633	4514	+22
3634	3982	+5
3635	3764	+2
3636	3624	+2
3637	3389	+2
3638	3220	+2
3639	2947	+2
3640	2418	+12
3641	2095	+10
3642	1882	−7
3643	1632	−6
3644	1444	+1
3645	1301	– –
3701	1043	−9
3702	794.9	−6.9
3703	734.1	+2.8
3704	628.4	+2.4
3751	326.5	−2.9
3752	132.9	−0.8
3753	127.5	−0.8
3901	123.5	+0.6
3902	117.6	+0.7
3903	116.6	+0.6
3904	114.7	+0.7
3754	115.1	– –
3755	110.8	– –
3756	106.8	– –
3757	104.7	– –
3758	102.3	−0.3
3759	105.2	−0.2
3760	103.6	−0.3
3761	101.3	−0.3
3762	98.6	−0.2
3763	95.5	−0.2
3764	93.3	−0.6
3765	91	−0.6
3766	89.9	−0.6
3791	97.9	+0.5
3792	96.1	+0.6
3826	116.3	+0.1
3827	114	+0.1
3828	109.9	+0.1
3829	107.7	– –
3830	105.5	– –
3831	108.4	+0.1
3832	106.8	+0.1
3833	104.4	+0.1
3834	101.6	+0.1

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי בנק'
4101	360.5	+0.3
4102	144.3	+0.1
4103	138.6	+0.1
4104	134.1	+0.1
4301	134.1	+0.1
4302	127	+0.1
4303	126	+0.1
4304	123.9	+0.1
4105	110.2	+0.5
4106	107.3	+0.5
4107	103.9	+0.4
4108	102	+0.4
4109	99.1	+0.2
4110	97.9	+0.1
4201	123	+0.2
4204	114.2	+0.2
4205	111.9	+0.2
4206	109.6	+0.2
4207	112.5	+0.5
4208	110.9	+0.3
4209	108.4	+0.3
4210	105.5	+0.3
4211	102.2	+0.3
4212	100.5	+0.2
4213	98.1	+0.3
3212	203900	– –
3213	195000	– –
3214	184500	– –
3501	181600	+2000
3502	183200	+1100
3503	168774	– –
3504	158500	−1000
3505	159000	+500
3521	155000	+500
3522	148150	+100
3523	140150	+50
3524	139900	– –
3525	138500	−1300
3526	136800	– –
3527	135400	−400
3528	135920	– –
3529	137700	−300
3530	134300	– –
3531	133500	– –
3532	129000	−1700
3533	128700	– –
3534	122100	– –
3535	121300	– –
3536	121100	– –
3537	121000	– –
3538	114000	– –
3539	113850	+50
3540	114000	+800
3541	109401	– –
3542	109700	+400
3543	104850	+1050
3544	104900	+900
3545	101534	−480
3549	95842	−479
3552	87897	−464
3554	87674	−486
3555	87674	−486
3546	101941	+72
3547	101649	+71
3548	101503	+71
3550	96230	+68
3551	95748	+67
3553	87890	+61
3556	83658	+59
3558	83511	+59
3559	80530	+56
3560	76191	+46
3557	84428	−716
3572	80069	−715
3561	75771	+45
3571	78903	+55
3573	79855	+595
3574	73622	+550
3577	73561	+569
3578	67915	+528
3575	73325	+37
3576	73066	+36
3579	67402	+32
3580	63029	+666
3581	57312	+627
3582	52830	+598
3583	48679	+34
3584	46276	+32
3585	43838	+31
3586	39783	+27
3588	39720	+28
3589	36260	+25
3587	39917	+28
3591	36356	+25
3592	36304	+25
3593	36227	+25
3590	36022	+25
3595	34299	+21
3594	34475	+24

5% מלווה פיתוח (בריבה כפולה)

סדרה	שער	שינוי בנק'
2001	150800	– –
2002	151400	– –
2003	146000	– –
2004	147200	– –
2005	137400	+198
2006	137600	+300
2007	134900	+300
2008	133800	– –
2009	136000	– –
2010	135100	– –
2011	131800	+100
2012	132771	– –
2013	131550	– –
2014	128800	+200
2015	132100	– –
2016	134100	– –
2017	129900	– –
2018	129600	– –
2019	128600	+200
2020	124700	+100
2021	125500	– –
2022	118200	– –
2023	117600	– –
2024	110300	– –
2025	110000	– –
2026	109000	– –
2027	106000	– –
2028	106700	– –
2029	101400	−600
2030	101300	– –
2031	98400	– –
2032	105385	+65
2034	99728	+62
2033	96884	−848
2035	89010	−821
2036	87247	−558
2038	83046	−558
2040	79915	−570
2037	84504	+2417
2039	81473	+2432
2041	76039	−589
2052	72252	−562
2051	78049	−1876
2053	73730	+2119
2055	68145	+2035
2054	66562	−709
2056	61589	−683
2057	63230	−608
2059	57520	−576
2058	63317	+1812
2060	58658	+1739
2061	39310	−296
2062	35879	−278
2063	34191	−277

רמון

סדרה	שער	שינוי בנק'
7001	255.8	– –
7002	248	+0.1
7003	240.7	+2.2
7004	222	+2.1
7005	204.4	−1.1
7006	194.8	−2.2
7007	178.8	−1.6
7008	169.9	−1.5
7009	165.3	−7.4
7010	156.1	+0.1
7011	147.7	+0.3
7012	142.5	+0.3
7013	134.7	– –
7014	116.7	−1.2
7015	100.1	−0.8
7016	99.3	−0.8
7017	98.5	−0.8
7018	98.3	−0.8
7019	98.7	−0.8
7020	98.5	−0.9
7021	97.6	−0.8
7201	99.5	−1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי בנק'
6101	13443	+139
6102	8073	+18
6103	7239	+3
6104	6641	+50
6105	6295	+47
6106	6111	+8
6107	5887	+7
6108	4258	+13
6109	4050	+12
6110	3981	+13
6111	3263	+1
6112	3164	+1
6113	2150	+7
6151	840.4	+17.2
6152	804.8	+16.5
6153	681.3	+0.3
6154	670.5	+0.5
6155	455	+3.2
6156	362.1	+6.2
6157	265	+0.1
6158	251.4	+0.1
6159	213.3	+0.1
6160	199.6	– –
6161	193.5	+0.1
6162	175.5	+0.7
6163	161.1	– –
6164	154.9	+0.1
6165	148.8	+0.1
6166	138.8	– –
6167	135.9	+0.1
6168	133.9	– –
6169	126.3	– –
6170	119.4	+0.1
6171	85.8	+1.9
6172	84.7	+2
6801	93.2	+0.8

ארמון

סדרה	שער	שינוי בנק'
2508	112.5	+3.3

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי בנק'
5 יהד	129	−2

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי בנק'
אל אופ	1274	+5
אלביט	227.2	+0.2
אלתא	1220	−30
אלסינט	2120	−20
סאיטקס	831	−4
תעד 84	97.2	−0.1
תעד 85	365	– –
הב היש	223	– –
דיס הש	176.5	−0.3
כור	157	−0.6
כלל	435	– –
מ"צ ד	208	– –
מ"צ מ	288.6	– –
מ"צ י	335	– –
דן	116.2	+0.2
טל בגב	157.7	– –
תיעש	215	−3.9

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי בנק'
כלת.	133	– –
דיס הש	140.7	– –
כור	134.1	– –
כלל	172.2	−0.3
מנ דיס	137.1	−1.6
משא מ	181.6	−0.2
משא מ	122.2	−0.2
משא מ	116.8	−0.1
לאומי	118.5	– –

טוס דיינרס
בתוכנית "דיינרס עדיף בחו"ל"
6 יתרונות ו-6 תשלומים
כשאתה יוצא לחו"ל אתה רוצה לנצל את כספך ומנק בדרך הטובה ביותר. שלוף דיינרס זה עדיף בחו"ל.
● בלעדי: חיוב אחת לחודש ב־1 או ב־15 לחודש.
● אופציה *6 תשלומים חודשיים שקליים על הוצאותיך בחו"ל (בריבית של 3.25% לחודש) במסגרת הקצבה אישית.
● כרטיס בינלאומי ל־3 חודשים וכרטיס מקומי חינם לשנה.
● אופציה: כרטיס להשכרת רכב חינם ותעריף השכרה הוא תעריף מיוחד.
● שרות הסעות מיוחד לשדה התעופה, כולל נשיאת מזוודות (בתשלום מיוחד).
● ארוח V.I.P בשדה התעופה במסגרת חדר האח"מים של טורקלין השטיח האדום (בתשלום).
*כפוף לתנאי ההצטרפות לתוכנית ובתוקף עד 31.12.87
תענוג לטוס בדיינרס
דיינרס קלוב ישראל בע"מ טל' 03-295858 שד' רוטשילד 61 ת"א
מגיד כהן (יעקבסון)

صكنا من الاصل

[illegible] أمينة للأصل

ח"כ זיאד זומן לחקירת משטרה בחשד שהמריד דרוזים בגולן

בעקבות דברים שאמר לפני שלושה חודשים בלווייתה של גאליה פרחאת, שנהרגה מירי כוחות הביטחון ביום העצמאות הסורי

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

ראש עיריית נצרת ח"כ תופיק זיאד הוזמן לחקירה במשטרה בחשד בהסתה, עקב ידיעות כי אמר לפני דרוזים ברמת הגולן: "אנו, בני העם הערבי הפלשתיני ובני האומה הערבית הגדולה, לא נחסוך מאמץ ולא נוותר בכל מחיר על דרכנו, ואפילו נצטרך להקריב אלפים במערכה שלנו למען החופש. נשלם את המחיר בדם חללינו. לא יהיה שלום כל זמן שלא נהנה מחירות מלאה."

זיאד חשוד כי אמר את הדברים ב־10 במארס בטקס הלוויה של גאליה פרחאת, שנהרגה מירי כוחות הביטחון ביום העצמאות הסורי.

דוברת המשטרה במחוז הצפוני אישרה את דבר הזמנת חבר הכנסת זיאד לחקירה ואמרה כי את ממצאי החקירה תעביר המשטרה ליועץ המשפטי לממשלה שיחליט אם יש מקום להעמידו לדין לאחר הסרת חסינותו הפרלמנטרית.

ח"כ זיאד אומר כי סירב להשיב לשאלות ראש ענף החקירות במחוז הצפוני, שמואל יציב. והתפתח בהצהרה כי חקירת המשטרה מהווה "פרובוקציה, ציד מכשפות, וניסיון הפחדה נגד ח"כ, ראש עירייה ואזרח, ובפרט לאחר שהחקירה באה על רקע הלווית קורבן של ירי כוחות הביטחון".

ארבעה נאשמים כי רצחו ושדדו קשישה מלווה בריבית בפרנקפורט

(ע). שלושה ישראלים ויהודי תושב פרנקפורט האשמו בבית המשפט המחוזי בתל־אביב ברצח לואיזה פולק, ישראלית שהתגוררה בפרנקפורט ועסקה שם במתן הלוואות בריבית. היא נרצחה בדירתה לפני שלוש שנים.

דוד וינברואן (36) מנתניה וארקדי שפיטלניק (35) ממגדל העמק מואשמים ברצח. יצחק חיים (34) מקריית גת ומריאן צימרמן (33) מפרנקפורט מואשמים בסיוע לרצח.

לואיזה פולק, שנרצחה בהיותה בת 76, היתה גמלאית ועסקה במתן הלוואות בריבית בפרנקפורט. כבטחונות, נהגה לקבל מהלווים חפצי ערך. בכתב האישום נאמר, כי ב־1980 היא הכירה את יצחק חיים, שעסק באותה תקופה בעבודות מזדמנות בפרנקפורט, ביקר בדירתה, והאמין כי היא מחזיקה כספים ותכשיטים בדירתה.

בספטמבר 1982, טוענת התביעה, נמלטו הנאשמים וינברואן ושפיטלניק מבית כלא בשווייץ. הם היו זקוקים בדחיפות לכסף, כדי להימלט לישראל. ואז נודע להם על הפנסיונרית המלווה בריבית, לואיזה פולק.

הנאשמים קשרו קשר לשדוד את רכושה, וב־14.9.82, נאמר בכתב האישום, נסעו וינברואן ושפיטלניק לביתה של פולק, מצוידים באקדח ואביזרים שונים. וינברואן צלצל בדלת והציג עצמו בפני המנוחה כטכנאי שנשלח לבדוק את מערכת ההסקה. היא האמינה והכניסה אותו. וינברואן חסם את פיה של הקשישה וחברו כיוון את האקדח לראשה. האישה נאבקה, ואז חבטו בה, השכיבוה על הרצפה, חסמו את פיה וקשרו את רגליה וידיה. המנוחה מתה כתוצאה מחנק ולאחר שנגרמו שברים בצלעותיה ופגיעות בגופה.

שני הנאשמים גנבו מדירתה קופסה עם תכשיטים ונמלטו, נאמר בכתב האישום. שני הנאשמים האחרים היו שותפים לקשר לביצוע השוד, שגרם למות.

השופט מנחם אילן הורה, בהסכמת הצדדים, להאריך מעצרם של הנאשמים, עד שיודן בבקשה למעצרם עד תום ההליכים.

פוגל: עסקנים במושבה ויריבים ממחנה שרון העלילו על ג'קי לוי

לדברי ראש מועצת רמת ישי, לא היה כל פסול בהעסקת בנו של שר הבינוי והשיכון במועצה המקומית, הנחקרת בימים אלה במשטרה

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

דוד פוגל, ראש המועצה המקומית רמת־ישי, מאשים את יריביו הפוליטיים בניסיון להכפשת שמו על־ידי תלונה למשטרה כאילו במשך שלוש שנים שילם שכר עבודה לאלי (ג'קי) לוי, בנו של סגן ראש הממשלה דוד לוי, מבלי להעסיקו.

פוגל, פעיל במחנה דוד לוי בתנועת חרות, אמר כי הוא חושד בעסקנים מרמת־ישי וכן ביריבים ממחנה אריאל שרון בליכוד. לפי טענתו, יריבים אלה עמדו מאחורי "העלילה השפלה" המיועדת לפגוע בו ובשר לוי.

לדברי ראש המועצה, ב־1984 השתחרר בנו הבכור של דוד לוי משירות צבאי בצנחנים, ומיד התקבל לעבודה כמנהל מחלקת התברואה ברמת ישי. פוגל אומר כי "הוא לא היה שונה מרבית עובדי המועצה הבכירים. הם באו מחיפה, רכסים, התענכים, טבעון ומגדל העמק לאייש את משרדי המועצה".

לדברי פוגל, ג'קי לוי מילא גם תפקידי רווחה וגזברות במועצה המקומית. "אסרתי עליו להחתים כרטיס עבודה בכניסה למועצה. זוהי מדיניות. מאיין יכולתי לשלם לעובד כמוהו שעות נוספות על־פי הרישום בכרטיסת?"

פוגל, הנהג השמל במקצועו שהגיע לרמת ישי מחיפה לפני 10 שנים, הגיע במהירות לראשות המועצה המקומית של המושבה הוותיקה, שבה התגוררו אז 850 תושבים. כיום מתגוררים ברמת ישי 2,500 אנשים. והיישוב השתנה תכלית.

פוגל טוען כי הוא מוטרד. אמנם הוא מניח כי המשטרה פעלה לאחר שאספה חומר מודיעיני, אך הוא בטוח כי הוא לא עבר כל עבירת מרמה או מעילה באמון.

"מימי לא קיבלתי ירקות בחנויות של רמת ישי כדי למנוע כל חשד של העדפה", אמר. הוא מטיל את האשם על "ראש מועצה שכן ממחנה שרון, החושש כי אני מסכן את עתידו הפוליטי".

"הארץ" לא הצליח לקבל תגובה מראש המועצה החשוד בעיני פוגל כעומד מאחורי הניסיון להדיחו.

אתמול הגיעו אל פוגל דברי תמיכה ממנהל הביטוח הלאומי מרדכי ציפורי, מ"אל על", ארגון נכי צה"ל, מקרית ארבע וממשרד התעשייה והמסחר.

נמרודי ובתו סמדר אמש בחתונה בבית נמרודי בסביון. סמדר נישאה לאייל זינגר (רינות). (צילום: אלבם ליבק, "חדשות")

כולם הוזמנו — חוץ מעמירם ניר

כ־1,500 איש חגגו אמש את נישואיה של סמדר, בתו של יעקב נמרודי

מאת לילי גליל, סופרת "הארץ"

צו ההבאה היחיד שלו ציית אתמול בהנאה יעקב נמרודי היה להביא לחופה את בתו סמדר. בחיוך קורן של אושר, בין חיבוק לנשיקה, סיפר נמרודי לאורחיו כי מה צריך עוד בחיים, השיב: אשה נפלאה, ילדים מקסימים, כסף, בריאות, וכל השאר לא חשוב.

אותה שעה סובבו כאלף חמש מאות איש על מדשאות הבית הלבן בסביון, אל מול העתק מדויק אך מפואר יותר של הבית הלבן ההוא. היחיד שלא הוזמן, סיפר נמרודי, הוא עמירם ניר. ראש הממשלה שמעון פרס פשוט לא הגיע. מלבדם היתה שם הנבחרת המלאה: דוד קמחי, אל שווימר, רבין, שרון. אפילו הנשיא הרצוג כיבד את האירוע בנוכחותו, לצד אלופי צה"ל אהוד ברק ואיציק מרדכי והרמטכ"ל לשעבר משה לוי.

מאות המוזמנים האחרים בחרו בשולחנות שהוצבו על השבילים, והציעו מבחר מגוון להפליא של מזון. אחרים לגמו קפה על שפת בריכת הנוי שלרגלי עמודי השיש של הבית.

אגב, סמדר בת ה־23, לומדת עבודה סוציאלית.

אב לשלושה הצית עצמו ונכווה קשה

ססה זמיר פונה באחרונה מדירתו השכורה בפ"ת על־ידי ההוצאה לפועל לאחר שלא עמד בתשלום שכר הדירה ● בבעלותו דירה באשקלון

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בפתח תקווה

ססה זמיר, בן 40, נשוי ואב לשלושה ילדים, הצית את עצמו אתמול בבוקר בכניסה לבית משפט השלום בפתח תקווה. האיש הועבר למחלקת הכוויות של בית החולים בילינסון בפתח תקווה ומצבו הוגדר כקשה. הוא לקה בכוויות בדרגה ג' (70%).

זמיר, צבע במקצועו, פונה לא מכבר מדירתו השכורה בעיר עם בני משפחתו, בצו בית משפט, על ידי אנשי ההוצאה לפועל, מאחר שלא עמד בתשלום שכר הדירה. לאחר שפונה השתקע תחת גג הכניסה לבית משפט השלום בעיר. לפצוע אשה, ושלושה ילדים (בני 8, 3 ו־2). הוא היה בטיפול לשכת הרווחה העירונית, אך באחרונה התגלו קשיים בסידורו בעבודה.

אתמול, כנראה בעקבות סכסוך משפחתי, ולאחר ניסיון שנערך לפנותם מפתח בית המשפט, שפך זמיר על עצמו חומר דליק, הצית אש והפך בן רגע ללפיד בוער.

עובדי ביטוח לאומי, בבניין סמוך המשקיף על הכניסה לבית המשפט, הזעיקו את מגן דוד אדום ומכבי האש. רס"ר משטרה המוצב דרך קבע בבניין בית המשפט, רחמים טלבי, ניסה לכבות בדליי מים את הלהבות שאחזו באיש. אשתו של הנפגע וילדיו לא היו אותה שעה במקום.

לבני הזוג דירה בבעלותם באשקלון. בתשובה לשאלת סופרת "הארץ" ביום "התגוללותם", טענו כי אינם יכולים להתגורר בה וכי ברצונם להשתקע בפתח תקווה. ניסיון שנערך אתמול לפנותם הופסק, לאחר שהאשה, רחל, ניסתה לפצוע את עצמה.

דובר עיריית פתח תקווה דן בן כנען אמר כי העירייה אינה יכולה לסייע לאנשים בכל הקשור לנושא הדיור ורק בידי משרד השיכון הפתרונות לבעייתו. ילדיו של האיש סודרו במעונות ורעייתו עבדה כמטפלת ועוזרת, אמר.

יו"ר ועדת הבלאי והאובדנים בעיריית חיפה:

המשטרה לא פענחה אף אחת מ־200 פריצות לבתי ספר שאירעו ב־3 השנים האחרונות

שווי הציוד שנגנב: חצי מיליון דולר ● הביטוח מכסה רק פריטים בשווי 5,000 ש"ח ויותר

מאת ידה גל
סופר "הארץ" בחיפה

ציוד בערך של יותר מחצי מיליון נגנב בשלוש השנים האחרונות בכ־200 התפרצויות לבתי ספר בחיפה. התפרצויות לבתי הספר מהוות 80 אחוזים מכלל ההתפרצויות, שהיו בתקופה זו למבנים ולמתקנים השייכים לעירייה. כך עולה מדו"ח פנימי שהוכן בעיריית חיפה בידי ועדת הבלאי והאובדנים, ליד ועדת הכספים של העירייה.

לטענת יו"ר הוועדה, אשר ליבליגג, לא פענחה המשטרה אף לא אחד ממקרי ההתפרצויות הללו, והציוד שנגנב לא הוחזר לעירייה.

במכתב ששיגר למפקד משטרת מרחב חיפה, תנ"צ יעקב חביב, מתריע ליבליגג על מה שהוא מגדיר "מתן עדיפות נמוכה" בחקירות המשטרתיות לטיפול בהתפרצויות למתקני העירייה, במיוחד לבתי הספר. בחלק מההתפרצויות מעורבים, על־פי החשד, תלמידים מתוך בתי הספר שמהם נעשו הגניבות.

עיקר הציוד שנגנב בהתפרצויות הוא מיכשור אור־קולי, כמו מערכות וידיאו, רשמקולים, מסרטות וכדומה. לדבריו ליבליגג מהציוד שנגנב אין כיסוי בביטוח, משום שעל־פי תנאי הפוליסות, עליהן חתומה העירייה, מכסות חברות הביטוח אובדן ציוד וגניבות רק על פריטים שערכם מעל 5,000 ש"ח.

בכינוס של ראשי אגפים בעירייה טען ליבליגג כי הנהלות בתי הספר אינן עושות די בתחום אבטחת הציוד וחינוך התלמידים לשמירה על ציוד ומניעת פריצות. עם זאת, ציין ליבליגג כי בידי העירייה האמצעים הכספיים להתקין מערכות מיגון ואזעקה לבתי הספר. למשטרה ביקש ליבליגג לשקול את האפשרות שבתי הספר בחיפה יחוברו, כמו הבנקים וחנויות תכשיטים, למוקד אזעקה משטרתי.

במקביל מציע ליבליגג להנהלות בתי הספר בחיפה ליזום מבצעי הסברה מיוחדים בקרב התלמידים למניעת התפרצויות, ולהקים בקרב התלמידים משמרות אבטחה על מתקני בתי הספר בשעות שלאחר הלימודים.

החשודים השליכו מרכבם 220 מנות הרואין לידי השוטרים שדלקו אחריהם

משטרת מרחב הגליל תפסה עוד כ־5,000 מנות הרואין, השבוע נעצרו שני חשודים

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ"

כמות של 5,300 מנות הרואין, בשווי עשרות אלפי דולרים, נתפסה בשבוע האחרון על־ידי שוטרי מרחב הגליל. שני גברים, בני 27, תושבי דיר אל אסד, נעצרו אתמול בקשר לחלק מהסמים.

אתמול נתפסו 220 מנות הרואין, שהושלכו ממכונית נוסעת בכביש עכו־צפת. סמוך לשעה ארבע אחר הצהריים הבחינו בלשים בסיור שגרתי במכונית אודי 100, שנסעה בצורה חשודה סמוך לצומת כפר מעלה.

השוטרים הורו לרכב לעצור, אך נהג המכונית הגביר את המהירות ונמלט מהמקום. מחלון המכונית הושלכה שקית ניילון שנאספה על־ידי הבלשים. התפתח מרדף בין הבלשים לבין נוסעי המכונית, ותוך כדי כך תוגבר גם כוח המשטרה.

בסמוך לשכונת בן גוריון בעכו, על כביש עכו־צפת, נטשו שני הצעירים שהיו ברכב את המכונית והחלו להימלט לשדה נטוש. הבלשים דלקו אחריהם, רגלית, ועצרו את שני הצעירים מדיר אל־אסד.

מחקירת המשטרה עולה כי מדובר בכמות מסחרית של 220 גרם הרואין, שנועד להפצה ושיווק באזור הגליל.

בוחן משטרה חשוד שביטל דו"חות תנועה תמורת שוחד

(ע). בית משפט השלום בירושלים עצר לשבעה ימים בוחן במשטרת תל־אביב, שביטל, תמורת שוחד, דו"חות תנועה לנהגים. כמו כן נעצר תושב בת־ים שתיווך בין השוטר לבין נהגים שקיבלו דו"חות תנועה.

החשוד הוא יגאל דהר (38) ששימש בוחן תנועה במשטרת מחוז תל־אביב. הוא נעצר בעקבות חקירה של מפלג חקירות פנים של המטה הארצי והוא חשוד בעשרות מקרים של קבלת שוחד תמורת ביטול דו"חות תנועה.

המתווך, ששון ג'אן (34) מבת ים, חשוד בתיווך בין נהגים שקיבלו דו"חות לבין השוטר. שופט בית משפט השלום בירושלים, משה רביד, עצר את השניים לשבעה ימים, כדי לאפשר למשטרה להמשיך בחקירה.

גזבר עיריית צפת איבד 10,000 ש"ח שגבה מקשישים

(ע). 10,000 ש"ח, שנגבו מקשישים בצפת לצורך טיול, אבדו לסגן ראש העיר ויו"ר מחלקת הרווחה בעירייה, חיים עידן.

כתב עת"ים בצפון מוסר, כי הדבר קרה שלשום בערב, בעת שסגן ראש העיר בילה בבית קפה במרכז העיר. כשהגיע לביתו, בדק את תכולת התיק ונדהם לגלות כי הכסף איננו. המשטרה פתחה בחקירה ועצרה כמה מהאנשים ששהו באותה מסעדה. הם מכחישים כל קשר, אך בכוונת המשטרה להבדק אותם בפוליגראף.

לפני פחות משנה מצא אותו סגן ראש העיר ארנק ובו 13 אלף ש"ח בשטרות ובדולרים ומסרם למשטרה. היום הוא פונה למצפונם של המוצאים או הגנבים ומבקשם להחזיר את הכסף, שכן אין מדובר בכסף פרטי אלא בכספם של קשישים זקנים וחולים, שביקשו לצאת בערוב ימיהם לטיול.

שני סוחרים נעצרו בחשד שקיבלו יהלומים גנובים

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

שני סוחרים בעלי מעמד בבורסת היהלומים נעצרו אתמול לשלושה ימים בפקודת בית משפט השלום בבאר שבע.

השניים הם בני דודים החשודים בקבלת כמות גדולה של יהלומים גולמיים בשווי של מאות אלפי דולרים, שנגנבו בפריצה לכספת שאירעה במאים בבלושה יהלומנים בנתיבות.

שופט השלום שמואל מינצר קיים את הדיון בדלתיים סגורות ואסר לפרסם את שמותיהם. סניגורם של השניים דרש שמעצרם יהיה בבית מלון על חשבונם אך דרישתו נדחתה.

צולר שמע מעיתונאים שגבאי מתכוון לפטרו

מאת צבי זרחיה, סופר "הארץ"

המשנה לנציב שירות המדינה מיכאל צולר עדיין משמש בתפקידו, אך נראה שיועבר לתפקיד אחר בשירות המדינה, מכיוון שהנציב מאיר גבאי מבקש להחליפו.

צולר התמנה למשרה לפני יותר משנתיים על־ידי שר האוצר דאז יצחק מודעי, שהוא מקורבו. מודעי יעד את צולר לשמש הנציב הבא, במקומו של אברהם נתן, הנציב הקודם שהתמנה בינתיים לציר כלכלי בלונדון.

צולר, שחזר שלשום מחו"ל, שמע על הכוונה להחליפו מעתונאים.

ערך את העמוד: ישראל עמרני

הודעה לציבור צרכני חלב תנובה

למרות שמבצע משחקי החלביאדה תנובה הסתיים ב־17.5.87 (ואילו חלוקת הפרסים ותלושי ההגרלה הסתיימה ב־27.5.87) **ממשיכה** תנובה לארוז חלב מפוסטר מהומוגן בשקיות פלסטיק וחלב מפוסטר הומוגני בקרטונים, שעל האריזה עדיין מופיעים פרטי מבצע החלביאדה.

המשך האריזה והשיווק באריזות אלה נעשה מטעמים משקיים וטכניים בלבד.

לפיכך מתבקש בזאת ציבור הצרכנים **שלא להתייחס** לאותם פרטי המבצע הממשיכים להופיע על שקיות החלב וקרטוני החלב ההומוגני, אשר עניינם מבצע החלביאדה, לרבות המספרים המודפסים על כל אריזה.

הגרלת הפרסים תתקיים ביו"ר מכרי"י של תנובה, בצומת גלילות ביום שלישי, 23.6.87 בשעה 15:30.

כל בעלי תלוש ההגרלה מוזמנים להגרלה. לכל משתתף בהגרלה מובטחת זכיה. ההודעה באיזה פרס זכה תשלח לביתו.

תנובה

רשות נירות ערד

מודיעה

במשרדי הרשות בירושלים הותקנה פקסימיליה

אשר ניתן להעביר בה דיווחים מיידיים והודעות במשך כל שעות היממה.

מספרה של הפקסימיליה הוא
02-240353

עיריית חיפה —
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר — 04-640775
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:
רחל ודן איזנברג — לאשר תוספת לדירה בקומה א'.
ברחוב חביבה רייך 3 חלקה 201 בגוש 11200 רמת־דבר.
הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה למגורים מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א'-ה', בין השעות: 11.30—08.00.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, יוציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
אריה גוריון
מהנדס העיר

נצחונות לשועלים באשקלון: פולקסווגן-פולו ראשון בשני מקצים!

צ'מפיון מוטורספורט

צ'מפיון מוטורספורט צוות עונת 1987: ניר ירדן, רמי לימון, רם לנדס, אלון קידר, חיים רווה. מנהל הקבוצה: אבי בר־יואב. צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ, יבואנים כלליים של פולקסווגן אודי.

הארץ

יום ד' י"ג סיון, תשמ"ז
10 ביוני 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב החבצלת 2 טל' 224245 ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166 ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדר, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד

HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

עזרה ממשלתית לקנאי שמיטה

מדוע צריכה ישראל לרכוש 200,000 טון חיטה מארצות־הברית ולגנות ולמכור בחו"ל 150,000 טון חיטה ישראלית? התשובה: משום שהחרדים שלנו מסרבים לאכול לחם שנאפה בחיטה ישראלית שנקצרה בשנת שמיטה, ומשום שמשרד התעשיה והמסחר מוכן, בניצוחו של השר אריאל שרון (ליכוד) לספק את אנשי סיעת ש"ס.

הרבנות הראשית לארץ־ישראל מעריכה כי לא יותר מאשר 3—4 אחוזים מכלל האוכלוסיה היהודית מקפידים על קיומה של מצוות השמיטה עד כדי כך שאינם מוכנים להשלים עם הנוהג לפיו התבואה הישראלית נמכרת בשנת שמיטה למי שאינם־יהודים, ולכן תהיה מותרת לאפיה. אבל הרבנות הראשית, אשר במקרה דנן מרבה להקל דווקא ולא להחמיר, נחוצה בהפעלת קשרים עם הממשל האמריקאי, לעומת החוגים החרדיים. אלה מצאו אוזן קשבת בוואשינגטון, אשר מוכנה למכור לישראל 150,000 טון חיטה במחיר מוזל (80 דולר לטון).

אין להסיק מכאן כי ישראל תעשה עסקה טובה. את כמות החיטה הישראלית שמשרד התעשיה והמסחר נאלץ עתה לחפש לה קונים בשוק הבין־לאומי, יש להסיע באוניות שצריכות להובילה לגבלי־חוץ, ומעריכים כי ההובלה תעלה יותר ממיליון וחצי ש"ח. לנוכח התחרות בשוק הדגנים הבין־לאומי, יש לחשוש פן נצטרך להוזיל את המחיר לקונה, או הקונים, אל מתחת למחיר הרגיל.

כל זה אינו מדאיג את שר התעשיה והמסחר; לו חשוב למצוא חן בעיני ש"ס. ולנוכח הבחירה בין שני שותפים "דתיים" של קואליציית "האחדות הלאומית", מעדיף אריאל שרון את השותף הפונדמנטליסטי.

אפס, כדאי "להיות בסדר" דווקא עם הסיעה הקיצונית; ומי ילין על שרון, כאשר המאפיות הגדולות בכפר־החורש, בעינת ובמשמר־השרון מסרבות לקנות חיטה ישראלית כדי לא לאבד את ההכשר של בית־דין צדק (בד"ץ) של החרדים? אם מפעלים של קיבוצי התק"ם מצטיידים בתעודות־הכשר כאלה, למה יתמוך שר התעשיה והמסחר ברבנות הראשית לארץ־ישראל, אשר החרדים, לפלגיהם השונים, אינם מכירים בה אלא כופרים בסמכותה לפרש את ההלכה?

משרד ממשלתי אינו צריך להשתעבד לרצונם של קומץ רבנים שאינם מייצגים אלא מיעוט בלבד בתוך הציבור הנקרא "דתי" — קרי, אורתודוכסי. אבל כניעתו של משרד התעשיה והמסחר בעניין כשרות שמיטה מאירה באור חזק את מידת נסיגתה של מדינת ישראל, שהיא חילונית מעצם טבעה והרוב הגדול של אזרחיה היהודים בוודאי אינו נמנה עם קנאי שמיטה, מפני הלחץ של המיעוט החרדי אשר מצליח, ללא הצדקה, לכפות על הרוב הזה את תכתיביו.

כשהאלוף מצנע אומר נבלה

מאת גדעון סאמט

הסתכלו עליהם, על החרדים, ותראו את הנבואה המוכחת של מהתרת הסדר היהודי. כלליך הרחוקו או כל החרדים לשלטון החוק, אחרים מהם לא השתתו אמנם הרבה לפני שהעניקו להם תעניות, אבל התחושה הכללית היתה: שאת הבבה העכורה הזאת יש לייבש. והנה עכשיו, בחסות החשיכה, עם נשק ביד ורוממות־אל בפה, הטרוריסטים היהודים היום שוב.

אין צורך במשפט ההצטדקות הצ־פוי, המקדים את גינוים של הטרו־ריסטים מצדנו, אותו פסוק על כך שהטרור משתולל גם בצד השני. כדי להוקיע מבצעי־נבלות אצלנו לא דרושה אבחנת המובן מאליו על העם הבא שמשתוללים טרוריס־טים ערבים. אנחנו אחראים לניקיון המחנה שלנו, וכאן מפורת הבוהה. מופקרת את זהות מעשיה אל תוך המרקמים העדינים ביותר של הקיום הישראלי.

לכן היה מעניין בליכוד לראות מי נרשם כחלוץ הגינוי של הנבלה בר־אדישה. לא היה זה שר הביטחון, גם לא ממלא מקום ראש הממשלה. אלוף בצה"ל הוא שסימן את הכיוון. נדמה לי שזו הפעם הראשונה באה הקריאה הברורה, החזקה, מצה"ל רק אחריה — כהד — נשמעו דבר־ים של אנשי הצמרת הפוליטית.

לאט לאט, אין מה לומר, הסתדרו הפוליטיקאים מאחורי האלוף הנועז. עמרם מצנע נתן את הטון. עברו יו־מיים מאז ההשתוללות במוצאי שבת לפני ששר הביטחון מצא לנכון לגנות את גודל השערורייה. אם חשב שהמעשה כה חמור, איך זה יכול להמתין עד שיודיע מפגרת וממלא מקום ראש הממשלה?

האמת היא שאחרי מצנע לא היה אפשר שהפוליטיקאים יאמרו פחות מזה. אפילו לראש הממשלה לא היתה ברירה. למחרת המעשה עוד אמר שאינו גורס את ביטוייו של האלוף והוא מעדיף להמתין לתוצ־אות החקירה — שהרי הוכב וקירות הוא. אבל כעבור יום, בעקבות מצנע, הוא כבר הביע את התנגדותו לט־טילת החוק לידיים. ואם סבר מישהו שבהודעה קודמת, בנוסח של "מחוזר מהומות", התכוון למתנח־לים, מיהרו לשכתו להבהיר כי לא היתה זאת תגובה על התקפת המתנחלים, אלא על הסדר הערבי.

ככל שנראו לי דבריו של אלוף הפיקוד, לא מצאה חן בעיני כלל העובדה שהוא נאלץ להיות חלוץ לפני המחנה הזה. איני רוצה לראות את צה"ל בתפקיד הנושק בשום עניין שאינו צבאי, ודאי אינני צר־יכים להיות מעוניינים שאלופי צה"ל יקבעו את נורמות התגובה בנושאים שהשלכותיהם הפוליטיות כה חר־יפות. אבל השטח נשאר ריק בשביל מצנע למלאו, כשם שהיה פרוץ ופ־תוח בשביל הקצין הנועז לומר את דעתו על שרון במלחמת לבנון.

העוז הזה של גורלים הוא, לאמיתו של דבר, הישג מפוקפק במציאות פוליטית שבה מי שתפקידו לומר דברים בהורים ובזמן על המיליציות האפלות של המתנחלים, שבויים במסורת הגמגומים והאמירות־כחצי־פה. אין לי ספק שאלמלא בואו של מצנע את הביטוי החריף הזה, לא היינו שומעים כמותו מהפוליטיקאים.

יש לנו הוכחות לכך מן העבר. ואילו עכשיו נקבע סף חדש של התבטאות ויש בו יותר מאשר בחירת־מלים: איש צבא, ובעקבותיו רב השאר, העניק הגדרה פוליטית־מוסרית למעשה שהמשטר בישראל אסור לו בשום פנים להשלים אתו.

כלפי הפוליטיקאים יש אצלנו — למרבה הצער, ובאשמת תפקודם הלקוי — פחות ופחות אמון. מלבד שופטים אחדים וקומץ פרופסורים, אין עוד בנוף הציבורי מי שלחוות דעתו נלווה משקל כמו לזו של אנשי צבא בכירים, וגם הם נעדרו ספרה. התייצבותו של מצנע היא, לכן, לא רק אות כבוד, מעשה של אומץ אזרחי המשול בעיני לחירוף נפש בקרב. היא סימלה את שיבוש המערכות במדינה אשר בה אנשי צבא מקצועיים מוצאים עצמם מגויסים, לפני אישי הציבור, את סולם התמורה בנושא פוליטי מד־רגה הראשונה.

לא חסר הרבה עד שהגנרלים שלנו יתחילו לומר את דעתם על טיבה של ההתנחלות באזורים צפופי־פלשתינאים, או על דחיפתו של משא־ומתן להסדר. הסיבה לכך היא, כמובן, רפיסות העמדות של הנבחרים אשר אמורים להנחות את אנשי הצבא ולא להיות מונחים על־ידם. מכיוון שעמדות אלה מתנד־נדות אנה ואנה, בתוך מבחר של שיקולים סותרים, מצאנו באחרונה פעמים אחדות את הצבא משמיע קול פוסקי מתהדר יותר מכפי שרצוי.

* * *

הממשלה מנומנת. מטעמים פולי־טיים בעיקר, את ההכרעה על הלביא וצה"ל נאלץ להתייצב מולה באמירה ברורה ומתריסה נגד המ־טוס. מה שהיה צריך להיעשות בתה־ליך מסודר של קבלת החלטות הפך לעימות בממשלה בין הפוליטיקאים לגנרלים.

כך היה גם כאשר שר הביטחון גילה סימני היסוס מיותרים להחלטין בפרשת אביאם סלע. מרגע שצמרת חיל האוויר ראתה אותו מתלבט כל־כך, היא הפכה ללובי פוליטי — בניצוחו של המפכ"ל הקודם — שלמעשה אנס אותו להסכים למינוי סלע למפקד תל־נוף.

הדבר האחרון שהפוליטיקאים יכולים להרשות לעצמם עכשיו במצב־התיקו שלנו, כאשר הם פו־זלים לכל עבר בכמיהה לתמיכה, הוא להתעמת עם הצבא. צה"ל פו־פולארי — הוא ובית־המשפט העליון וכמה זמרי־עלית הם היחידים ש־שומרים עדיין על הנכס הזה אצלנו — והצמרות המפלגתיות לא יעזו להתנגח עמו. אם יש בין הפו־ליטיקאים הרואים בקול העז מה־גיל שנשמע באחרונה מעבר של הצבא מקור לחשש, שיבואו בטענה רק לעצמם: על רקע חלשלושת קולם־שלהם, כל צפצוף יישמע כיום כרעם.

בסוגריים / גדעון לוי

בלי ברק

קודמו בתפקיד מיועד לגדו־לות, העיתון "הדשות", הדך משל, כבר עשה מעשר לב־הנת ראש ממשלה מטעם המערך לשנות התשעים. ההת־פעמות מהאלוף אהוד ברק חוצה מחנות, מתפרשת מקיר אל קיר כמעט. אופטית מאוד. אינטלקטואל מבריק, אליטי, נועז. פה ושם יש גם מי שיר־סיפו בלחש: יונה צחורה. ברק, יש לדעת, מופיע בדרך כלל בסלונים הנכונים. אומר שם את הדברים הנכונים לאנשים הנ־כונים. בכל זאת שימש האלוף המיועד־לגדולות אלוף פיקוד המרכז במשך חודשים ארוכים ומעולם לא עמד לו אומץ לבו המפורסם לנקוט עמדה כה חד־משמעית כנגד המתנחלים הפר־עים. כן, אמיצה, כמו יודעים האלוף עמרם מצנע. ברק הלך על בטוח — הוא גידש למשל את אכרם חנייה.

עכשיו בא האלוף מצנע, לא מיועד לגדולות, וקבע, בלי אם ובלי אבל: מעשה נבלה של המתנחלים.

על מעשי נבלה קודמים לא שמענו מברק תגובה שכזו. ברק הרי רוצה להיות ראש ממשלה. עמדה חריפה מדי נגד מעשי נבלה של יהודים עלולה ל־קלקל.

מצנע לא יהיה כנראה ראש ממשלה, אבל הוא כבר מופת, הרבה יותר מקודמו.

כלכלה ענוגה

על־פי נגיד בנק ישראל תתחדש הצמיחה הודות להמעטת הפיקוח הישיר ומתן חופש פעולה לכוחות השוק. לא הכל סוברים כמוהו

מאת אברהם טל

"לכבוד ולעונג הוא לי להגיש לממשלה, לוועדת הכספים של כנסת ישראל ולציבור את הדו"ח השנתי של בנק ישראל לשנת 1986 (...)" ה"כבוד" מחייב מתרבות השל־טון; העונג ראוי שייגזר מן העוב־דות. הנגיד, הקודם של הבנק — ואפילו זה שקדם לו — לא יכול היה להגיש את הדו"חות "בעונג". אלא "בצער־רב"־"בלב כבד" — ברוח־רשאי: זה עשור לא נראו במשק ס־מני שיפור כבאשתקד. יש גם צל־לים, אבל המאזן הכללי חיובי. שורשי ההישגים נעוצים במדיניות שהופעלה ביולי 1985, שבזכות עמד על שרשה, לפיכך זכאי האיש להגיש את הדו"ח השנתי של הבנק "בעונג". יש על מה להתענג.

כמתחייב מכך, הסקירה של ברונו גבולה מסקירות קודמיו גם בתוך כנה. קודמיו כללו בסקירותיהם אוסף מצוות — לעתים דרישות — עשה כך ובקך על הממשלה לפעול, בתוקף וללא רתיעה, כדי למנוע המשך ההידרדרות ולהעלות את המשק על פסי הבראה. ברבות השנים נדרשו קיצוצים תקציביים, ספיגת עודפי נזילות בציבור, טיפול בסובסי־דיות, צעדים לבלימת היבוא, הת־כניות לעידוד היצוא, שימת קץ לבריחת מטבע חוץ, ועוד ועוד. לעומת זאת, המלצותיו של ברונו חלקן בגדר "אל תעשה", וכולן מתונות מאוד, כמעט אנמיות:

★ הנגיד תובע מההסתדרות להי־מנע מלדרוש תוספות שכר מעבר לתוספת היוקר, מהממשלה — לא לתמוך בהעלאות שכר גלובאליות, ומהמעסיקים במגזר העסקי — להעלות את השכר באופן זהיר וסלקטיבי.

★ בתחום התקציב דרישתו מהממשלה צנועה ביותר: "איזון תקציבי ללא הגדלת הוצאות כול־לת".

★ יש להימנע מהקלה נוספת במיסוי, אלא אם תלווה בהרחבת בסיס המס.

★ הרפורמה בשוק ההון — ציוני הדרך הבאים הם הפרדת הייעוץ להשקעות מהבנקאות המסחרית, "השליטה הרצויה במערכת הבנקים לטווח ארוך" וכו'.

★ המדיניות המוניטרית — גיוון כלי השליטה של הבנק, וביניהם המק"מ, פעולות בשוק הפתוח והיצאים באלה תמורות לא מהפכ־ניות במיזוג.

יצירת תנאים מתאימים

הישגי המדיניות הכלכלית מאז יולי 1985 מצריכים שינויים מהו־תיים בתוכן המלצותיו האופר־אטיביות של הנגיד. וגם בנימת הדרישות שבה יבוטאו. אבל חרף ההישגים, במשק פעולות גם מגמות שליליות, נכיר, בראשי־פרקים, את הירידה הדראסטית בחיסכון הפרטי (כממוצע של כ־23 אחוזים מההכנ־סה, בשנים 1976-1984, ל־11.5 אחוזים ב־1986); העלייה החדה בצריכה הפרטית (14 אחוזים ב־1986); הגידול המואץ ביבוא (14 אחוזים).

אינני יודעים עדיין אם ובאיזה קצב יימשכו מגמות שליליות אלה בעתיד, אך אפילו תחול בהן האטה, מה, סכנתן קיימת. הסיבה: קצב עליית השכר וגידול התוצר, שניתן לצפות להם בתנאים אופטימליים בשנים הקרובות, אין בהם כדי לאזן את קצב הגידול בצריכה הפרטית (כאמור, גם אם יתמתן במקצת) בלי לגרום בעיות במאזן התשלומים בעתיד. המצב בתחום מטבע החוץ טוב. אך השיפור הוא בעיקרו קוניונ־קטוראלי, ואין לסמוך עליו כנתון של קבע. שאלת־המפתח היא הגד־לת הפריון, התפוקה והתוצר, והמ־לים שחוזרות מרוב שימוש: חידוש הצמיחה; ולא בימות המשיח, אלא במהרה בימינו.

והנה, אין בסקירת הנגיד שום המלצה חיובית ישירה בנושא זה. הדגש הוא על "יותר גמישות בהפעלת כלי המדיניות ומתן יותר חופש פעולה ליחידות הכלכליות, תוך כדי המעטת הפיקוח הישיר ומעבר לשליטה עקיפה במקום שהד־בר ניתן, ומתבקש". אין גם שום המלצה מפורשת ביחס להתפתחויות השליליות בתחום החיסכון, הצריכה והיבוא. יש־אך תקוה צנועה: "אם תישמר אוהדות העניין בתחום הכלכלי, מאמין אני ביכולת המשותפת להטות את הכף לכיוון התחזיות היותר טובות של חידוש הצמיחה תוך כדי העמקת היציבות".

עמדת הנגיד בשאלת חידוש הצ־מיחה נגזרת מגישה עקרונית, אשר מוצאת את ביטויה באופן ברור בדו"ח בנק ישראל גופו. נאמר שם: "על חידוש הצמיחה במשק קשה להשפיע במישרין. צמיחה שניתן להתמיד בה לטווח ארוך חייבת להתבסס על גידול נמשך בפריון. יחד עם הגברת ההשקעות במשק, תרומתה של המדיניות הכלכלית היא בעיקר ביצירת תנאים מתאי־מים, ועוד יותר מכך — בצמצום עיוותים".

בנק ישראל דוגל בגישת הצמיחה באמצעות מתן חופש פעולה לכוחות השוק: יש לצמצם עד למינימום האפשרי את התערבות השלטון, ליצור תנאים נאותים למשחק חו־פשי של כוחות השוק, והשאר ייעשה פחות או יותר "מעצמו". ברוח זאת צריך לקרוא גם את המלצות של נגיד הבנק בסקירתו, המחשה טובה לכך היא אזהרתו למעסיקים הפרטיים — שלא יסמכו על הממשלה שתציל אותם שוב מהעלאות שכר מופרזות. על "כוחות השוק" לדעת שהם פועלים על אחריותם.

מחייבי המדיניות המתערבת

רבים יקבלו גישה זו בתבונה וברצון, אבל לא כולם. יש המייעדים לשלטון המרכזי תפקיד נכבד בהרבה מאשר עמידה־מן־הצד וה־תבוננות כיצד המלאכה נעשית "מאליה", על־ידי כוחות השוק. המחשה טובה לגישה זו נתן לא מכבר שר התכנון והכלכלה והת־קשורת גד יעקבי בנאום פומבי: "כל הצלחותיה של ממשלת האחדות הלאומית בתחום הכלכלי הסתכמה בשלב הבלימה. מכאן ואילך לא נעשה עד כה דבר (...) הממשלה, במבנה הנוכחי שלה, תתקשה לקבל הכרעות בכיוון של פריצה בתחום הכלכלי מאחר שהיא חסרה תפיסה אחידה ומגובשת". ולהלן: "(...) בשלב הצמיחה בלתי אפשרי יהיה (בתנאים הפוליטיים העכשוויים) לגבש תוכנית ואסטרטגיה כלכלית ארוכת־טווח שתוביל את המשק לעצמאות כלכלית".

מסתבר, שלפי דעת יעקבי חידוש הצמיחה מחייב "פריצה", והשגת עצמאות כלכלית — עיצוב "תוכנית ואסטרטגיה". עיון חוזר בסקירתו הפרוגרמטית של נגיד בנק ישראל ובדו"ח הבנק אינו מגלה כל יומרת "פריצה" או "תוכנית ואסטרטגיה ארוכת־טווח" בנוסח שיעקבי חושב עליו בוודאי.

אפשר להתייחס לדברי יעקבי כאל סתם מליצות. אבל הוא חוזר על ניסוחים אלה בהתמדה. יעקבי נחשב כיום בעיני רבים לאישיות המרכזית של המערך בתחום הכלכ־לי. אם ההכרזות משקפות את דעתו — ודעתם של אחרים מתוכו — כי או גישתו והמלצותיו של נגיד בנק ישראל בוודאי אינן מספקות. ובנו־שא המרכזי של הבראת המשק הישראלי בכלל, וחידוש הצמיחה בפרט, אנו צפויים בעתיד לוויכוח בין מצדדי מדיניות פעילה ומתער־בת המופעלת מלמעלה לבין המא־מינים בכוחות השוק.

מלכודת בג'זין

לאחר שחיזבאללה קבע את ג'זין מטרה עדיפה, קיים חשש שצה"ל ייגרר לשם

מאת זאב שיף

ההתקפה הגדולה של חיזבאללה על העיירה ג'זין שמצפון לרצועת הביטחון היתה צפויה. בישראל הבינו כי ראשי חיזבאללה יפנו בקרוב את המאמץ לעבר ג'זין, וכי זוהי רק שאלה של זמן עד שתתנחת ההתקפה הראשונה. צה"ל אינו פרוש בג'זין, אך השאלה כיום היא אם התקפות נוספות של חיזבאללה יגררו את צה"ל אל מחוץ לרצועת הביטחון, כדי למנוע את התמוט־טותו של המרכז הנוצרי בג'זין.

לפני כמה שבועות נכשל חי־זבאללה בניסיונו לתפוס מוצב של צד"ל. במרדף של צה"ל אחרי התוק־פים נהרגו כמה עשרות מלוחמי חי־זבאללה. כישלון זה דרבן כנראה להחלטה להסיט לפי שעה את המאמץ העיקרי לעבר ג'זין. הבי־טאון של חיזבאללה, "אלעהד", עמד על חשיבותה של תקיפת ג'זין כשלב ראשון לשחרור דרום לבנון. כתב "אלעהד": "ההתנגדות האיסל־מית מסוגלת לפתור לבדה את בעיית ג'זין ולשחררה מההגמוניה הישראלית וסוכניה. המשימות ה־עומדות בפני ההתנגדות האיסלמית הן ליצור בקיעים בתוך רצועת הביטחון המדומה ההל מג'זין, כדי להביא לחיסולה הסופי של הרצועה. ואז אפשר יהיה להתחיל בשלב הקנוי של הג'יהאד, עד לשחרור ירושלים".

אינטרס נוצרי־דרוזי

ג'זין נמצאת כעשרים ק"מ מחוץ לרצועת הביטחון. בעיירה הנוצרית אין כאמור נוכחות של צה"ל והתמ־מודדות היא עם צד"ל בלבד. חיזבאללה ריכז מהתקפה כמה מאות אנשים לצורך ההתקפה.

המאמץ שהקדיש הארגון לשיפור יכולתו הצבאית ניכר במבצע. הפעם ירה גם אש ארטילרית לאמנעה ולבידוד אזור ההתקפה. שוב ניכרה ידם של המדריכים האיראניים ממשמרות המהפכה. אף שלא הצ־ליחו בביצוע משימתם, לא נכשל חיזבאללה בהתקפתו. הוא כבש את אחד המוצבים, הרג חמישה אנשי צד"ל ותפס ציוד שלל, אך נאלץ לסגת עם אבידות. תהיה זו טעות לראות בכך סוף לפרשה. חיזבאללה ינסה שוב. השחיקה אצלו אינה כה גדולה שיחדל מהתקפותיו.

ג'זין כמטרה חשובה לשיעים בכלל. לבד מהסמליות שבכיבוש ג'זין, כפי שצוין בביטאון "אלעהד", מהווה ג'זין מעין פקק בצומת הדרכים שבין האזור השיעי שב־בקעה לשיעים שבדרום לבנון. לרידים של הגורל לאחר הצד"ל, ג'זין היא הקשר היבשתי שבין הדרוזים והצפון, בין נוצרי רצועת הביטחון ונוצרי ביירות וג'וניה. ג'זין היא מרכז לעשרות כפרים באזור, שתוש־ביהם רובם נוצרים, וכן לכפרים הנוצריים שממזרח לצידון ואקלים הרוב שבפאתי השוף. כדי להגיע מג'זין לביירות יש לעבור דרך השוף הדרוזי. כאן משתלב האינטרס הנוצרי בזה של הדרוזים. האחרונים מעוניינים שיישמר הקשר, דרך ג'זין, בין השוף וכפרי הדרוזים שב־מורדות החרמון ורצועת הביטחון. אין להם גם עניין שהשוף ייקוף בכל־עבריו בטבעת שיעית.

לגורל לאחר היה מלכתחילה עניין שרצועת הביטחון תורחב ותכ־לול גם את ג'זין, ושצה"ל יישב גם בעיירה זו. ההסדר עם נסיגת צה"ל היה אחר.

ג'זין לא נועדה להיות חלק מרצועת הביטחון וצה"ל לא יישב בה. האחריות הוטלה על לאחד. הדבר נאמר לו שוב ושוב. הגדוד שהוקם מקרב נוצרי ג'זין הוא גדוד נפרד מצד"ל.

פורמלית, הפיקוד והניהול הכב־צפי הם של לאחד.

אם יהיה כישלון צבאי, האחריות תהיה לכאורה שלו. אך תיווצר לו השפעה גם על צה"ל.

מלחמת גרילה נגד צה"ל

בינתיים השתרשה תחושה כי התמוטטות המערך הנוצרי בג'זין עלולה להוות מכה אנושה למוראל של רצועת הביטחון. לכן שוגר טור משוריין ישראלי לאזור, להפגנת כוח אחרי התקפת חיזבאללה על מוצבי צד"ל בג'זין. בעמידתה של ג'זין תלוי גם עתידו של הגורל לאחד. רק טבעי שהוא מעוניין במ־עורבות צבאית גדולה יותר וישירה של צה"ל בג'זין, כדי לבלום את ההסתערות הצפויה של חיזבאללה.

לישראל גם אינטרס בקיום רצועת הביטחון, אך אין זה מאינטרס שלנו להישאב מחדש לפעילות צבאית שתחייב נוכחות של צה"ל מצפון לרצועת הביטחון. ברור שלא יהיה זה לטובה אם השיעים יכבשו את ג'זין, אך עלינו לזכור כי העיירה תחזור בגבול דק שחצייתו תגרור את צה"ל, בשלבים, למעורבות ישירה ואחר כך לנוכחות צבאית מחוץ לרצועת הביטחון.

כי שמתחיל בג'זין ימצא ודאי צידוקים צבאיים ותירוצים מדוע להרחיב את אזורי השליטה, כדי שחיילי צה"ל בג'זין יהיו בטוחים. זוהי המלכודת שעלינו להימנע ממנה.

תושבי דרום לבנון השיעים בראשם אינם רוצים בשובו של צה"ל. אך יש גורמים מחוץ לאזור, כמו משמרות המהפכה האיראניים או מנהיגי חיזבאללה שאינם מתגו־ררים בדרום, המעוניינים לגרור את צה"ל לנוכחות צבאית מחוץ לר־צועת הביטחון. כך יוכלו לנהל נג־דנו מלחמת גרילה, שבה רבים סי־כוייהם לגרום לישראל אבידות, להשיג ניצחונות ופופולאריות.

העימות עם חיזבאללה עוד לפנינו, ומוטב שלא לשחק על־פי כלליו. המסקנה מכך היא, שהסיוע הישראלי לצד"ל בג'זין ולתושבי העיירה אינו יכול להיות מסויע עקיף, ברור לכל, כי הנוצרים הם שצריכים להגן על ג'זין ול־הילחם למען עצמם. אסור שתופעת ביירות תחזור על עצמה, כאשר הפלנגות לא רצו להילחם למען שחרור ביירות וציפו שצה"ל יעשה את המלאכה בעבורם. ברגע שיידעו כי זה תפקידם, סביר כי ישאבו תעצומות נפש להגן על בתיהם ומשפחותיהם.

האנגלי עוד יפתיע

המשאלים לפני הבחירות בבריטניה הפכו לנושא בזכות עצמו ★ יש הטוענים כי יש לאסור את עריכתם בגלל שיש בהם כדי להשפיע על דרך הצבעתם של ההמונים ★ אך הניסיון מלמד כי הם אינם מסגירים את כל האמת, גם לא ברגע האחרון שלפני ההליכה לקלפי

מאת שאול צדקא

לונדון

מלון "פראיורי" במרכזו של מחוז אוקספורדשייר הפאסטורלי הוכרז כשכה מפורה. משוחרר מעניני בחירות. עבור מחיר החדר והארוחת הבוקר ידאג ג'רמי מארק, מנהל המלון, שלא תוטרד מנוחתם של הנופשים בנושאים שבגללם הם ברחו מן הבית. אנשיו יעלימו כל רמז לעובדה שהמדינה נתונה בעי־צומו של מסע תעמולה המגיע בי־מים אלה לשיאו.

את העיתונים הם יגישו לך בבוקר עם הרבה "חלונות" שבכן הם גוזרו במספריים את הקטעים הרבים המתייחסים לבחירות. את הטלוויזיה הם הוציאו מן החדר, האנטנה להרשות בדרך אסורה בהחלט ועל המועמדים המקומיים אסור אפילו להיראות בגינתו של המלון. מלצר אשר יזכיר בטעות את תאצ'ר, קינוק או דויד אוון, צפוי לפיטורים מיידיים. האור־חים הגיעו לכאן, אחרי הכל, כדי לבקש מקלט מדיני מן המהומה המתרחשת בחוץ.

ה"פראיורי" נבנה ב־1580, לפני יותר מ־400 שנה, ובמהלך התקופה הוא פיתח בוז הבעתני כלפי הליכים דמוקראטיים עוד מאז שעשה בין כתליו המלך צ'ארלס הראשון לאחר שחיילי הוזו מסכת שגרתי בזמן מלחמת האזרחים. אבל זה אינו המלון היחיד המציע חסות לפליטי הבחירות. באיי השטלאנד, באזור האגמים של הצפון, כמו גם בגלוסטרשייר ואפילו בוולס, ניתן לאתר אזורים מבודדים כאלה בהם מוצאים מסתור בימים אלה הבריטים אשר נקעה נפשם לראות ביקורי מועמ־דים בבתי חרושת או הרמת תינוקות על ידי מנהיג מפלגת הלייבור.

חברות נסיעה מציעות פתרון קל יותר, ולאין ערוך זול יותר. "ברח מטירוף הבחירות", מכריז הענק התיירותי "תומפסון" ומציע במ־חירים השווים אפילו לנפשם של 3 מיליוני המובטלים במדינה את מלטה, פלמה, מיורקה, מארבלה וסיציליה ב־45 לישט"ש הכרטיס. "סר־כני תיירות קטנים יותר אפילו מרחיקים לכת. כמה מהם יציעו לנוסע טיסות ב־18 לישט"ש (!) לספרד או לאיטליה ובלבד שימלאו את מטוסים אשר התרוקנו בגלל רצונו של הרוב ה"שפוי" להיות בת־חנת הקלפי ביום הבחירות. על־פי החוק הבריטי יכולים אמנם הבוחרים להצביע באמצעות שליח, אולם מעטים בכל הנראה מוכנים להחמיץ את צהלת המנצחים או תוגת המפסידים מעל מרקע הטלוויזיה בליל חמישי הקרוב.

מה שבא ליד

אולם גם אלה מ־40 מיליון בעלי זכות הבחירה שאינם מנצלים את ההזדמנות לברוח אל השמש, מודים בפה מלא כי מערכת הבחירות בת ה־3 שבועות היא מתישה למדי ומן הראוי לה שתתקצר. זאת העלה אחד מ־200 (!) המשאלים אשר נערכו עד כה מאז הכריזה מרגרט תאצ'ר על תאריך הטלת הפור. הסלידה של הציבור מה"קאמפיין" מוסברת בעי־קר בחשיפה היתר הניתנת ל־4 המועמדים העיקריים ב־4 רשתות הטלוויזיה, בעשרות תחנות הרדיו ובתריסר העיתונים היומיים. המחזות הקולות עמסו את העין ואת האוזן יותר על המידה.

ניל קינוק מנשק גימלאות בבית־זקנים. תאצ'ר לוחצת יד לכלב גישוש משטרתי. דיוויד אוון, המנ־היג הסוציאל־דמוקראטי, יורד למכ־רה פחם. דיוויד סטיל, שותפו הליברלי, מנצח על תזמורת. תאצ'ר מבקרת במפעל לסוכריות. קינוק מנשק תינוקות. סטיל זולל נקני־קיות. אוון נוהג במכונית מירוצים. קינוק שותה ושר בתוך פאב. סטיל רוכב על אופני כושר. תאצ'ר מפעילה מלגזה הידראולית. קינוק רוקד. תאצ'ר אוכלת. סטיל מקפץ. אוון הולך למכולת. קינוק בקסדת כורים. תאצ'ר בחלוק רוקחים. אוון במגפי איכרים. סטיל עם מקל רועים. כולם יחד, אך כל אחד לחוד, מקפצים על ההרים, מדלגים על הגבעות, טסים במסוקים, שטים בסירות, נוסעים באוטובוסי פיקוד ויוצאים אל העם, אל העם, אל העם, במקל, ברגל ומה שבא ליד.

כאשר כל זה מוכפל ב־21 ימי המערכה הגדולה, אין תימה שקצה נפשו של העם. השתטותם של הבכירים מול מצלמות הטלוויזיה מוסיפה נופך של "אמריקניזציה" לבחירות, אולם בכך אין לגרוע מן העובדה שבניגוד לארצות־הברית הפולמוס הוא על הנושאים העומדים על הפרק ולא על האישים המבק־שים לכתוב אותו, על המהות ולא על האריזה, על התוכן הפנימי ולא על הקליפה החיצונית. ריצ'ארד ניכ־סון היה כאן יומיים ואמר שהוא מקנא.

את מסעם אל ה"עם" מחלקים מידי יום ארבעת המועמדים העיקר־יים ל־3 חלקים. בבוקר הם מתייצ־בים בפני העיתונות בבנייני מפלג־תיהם בלונדון. הם משיבים לשאלות, הם מגיבים לדברי היריבים מאמש והם קובעים מה יהיה הנושא אשר יידון על ידם באותו יום: בריאות, חינוך, הגנה, אבטלה, חברה וכו'. אחר־כך, בדרך־כלל בהליקופטר, הם מפליגים אל אזורי הבחירה אשר בלב המדינה.

שם ממתין להם "נגמ"ש הפיקוד" בדמותו של אוטובוס מהודר הנושא עמו מסופי מחשבים, שורה של מכשירי טלפון, מערכת מגברים ומיטה. לעת ערב, לאחר שלחצו כמה אלפי ידיים, התארחו בבתים פרטיים, טעמו "פיש אנד צ'יפס" בבתי התמחוי ואיבדו את מיתרי קולם, מופיעים המועמדים באחד האולמות הגדולים של אחת הערים הראשיות ומשתלחים על יריביהם.

הבצה למשרדי ההימורים

רשתות הטלוויזיה החליטו בעצה אחת להעניק זמן שווה לכל המפלגות, קטנה כגדולה. נימוקם היה כי למפלגה הגדולה יותר לא צריך להיות יתרון על האחרות בגלל גודל ייצוגה בפרלמנט. שלא כבישראל הטלוויזיה אינה מנועה מלהציג את המועמדים. להיפך, היא עושה זאת מספר שעות ביום והמפלגות עצמן סומכות על שי־פוטה והגינותה. כך למשל, יכלו הצופים הבריטים לראות את תאצ'ר בדיוני הפסגה התעשייתית בוונציה שתי יממות לפני יום הדין. עקרון מנוזה זה בא לידי ביטוי לא רק בכ־מות הכיסוי, אלא אף במספר תש־דירי התעמולה אשר ניתנו לכל אחת מן המפלגות, שש במספר.

הדבר עורר מורת־רוח מסוימת בקרב המפלגה השמרנית וזוכה לקורת־רוח רבה אצל הליברלים וה־סוציאל־דמוקראטים ההולכים לב־חירות ב"ברית" אחת. האחרונים, לעומת זאת, אינם יכולים לרוות רוב נחת מן המשאלים הרבים הנערכים על ידי כלי התקשורת אשר אינם נוטים להם חסד ומנבאים להם זה שבועיים רצופים 20 אחוז בלבד מן הקולות.

המשאלים הפכו כאן לנושא מדובר בזכות עצמו. יש הטוענים כי יש לאסור על עריכתם (כמו בבל־גיה) בגלל שהם יוצקים תבנית הצבעה לפני עריכתן של הבחירות ובכך יש כדי להשפיע על דרך הצבעתם של ההמונים. אולם הניסיון מלמד כי הללו אינם מסגירים את כל האמת, גם לא ברגע האחרון של־פני ההליכה לקלפי. מספר הנש־אלים אינו גדול כדי להוות חתך, מספרם של הקולות הצפים מגיע לכדי 25 אחוז והאנגלי, מטבעו, נוטה להפתיע ברגע ה־90. שתי המפלגות המורעבות אחרי השמרנים מאמינות לפיכך כי לפולמוס המתנ־הל, לעימותים הבלתי ישירים ולנאומי הסיכום תהיה השפעה מכרעת.

המשאלים הפכו להיות גם נותני הטון העכשוויים בבורסה של ה"סי־טי". שתי עליות ל"לייבור" הורידו את ערכה של הלירה האנגלית לעומת הדולר ב־6 סנט בתוך 3 ימים. סקר אשר העניק נקודות יתרון לניל קינוק בעקבות תשדיר תעמולה מוצלח ששודר עליו הוריד באופן פתאומי את המדד הכללי. שמועה על ראיון טלוויזיוני רב־מעיזות שהעניקה תאצ'ר עורר בהלה בשוק הכספים והוריד מאות מיליוני לירות מערכן של המניות עד אשר התברר כי הראיון עדיין לא נערך.

ב"סיטי" מגיבים בעצבנות רבה על כל ניד עפעף היכול לרמוז אפילו בעקיפין על הצלחה אפשרית של הלייבור. היום, מי שרוצה לדעת מה מצבן של המפלגות בסקרים השונים, יוכל להסתפק בהעפת עין על האינדקס או על שערה של הלישט"ש ויקבל את התמונה במ־לואה.

גם הבצה אל תוך משרדי ההי־מורים מסגירה את הלך־הרוח הכל־לי. שיעור קל במצבו של הלייבור, והבלה בנוחה של מפלגת השלטון ודישרטש רגלים של הכוח השלישי. "אל תשימו בכף על הלייבור", מזהירים מנהיגי השמרנים. "אנחנו הולכים לבצע על בטחון האמנה?"

לגופים בעלי צי רכב:

כרטיס הדלק העסקי של חברת כ.א.ל ("ויזה")

בהסכם עם חברות דלק ו־סונול

מאפשר הסדרי אשראי נוחים וניהול ממוחשב של צי הרכב

כרטיס הדלק העסקי מאפשר לך מעקב ובקרה ממוחשבים אחר רכישות הדלק של צי הרכב; חוסך ניירת והנהלת חשבונות וכולל דוחות מפורטים המותאמים לצרכי החברה.

★ דו"ח רכישות דלק יומי של כל כלי רכב
★ דו"ח רכישות דלק חודשי של כל כלי הרכב
★ דו"ח רכישות דלק לפי מחלקות החברה
★ בקרה ודיווח על צריכה והקצבה של כלי הרכב
★ חשבונית מס.

הצטרף להסדר כרטיס צי הרכב של כ.א.ל ("ויזה") ותהנה מאפשרות תידלוק בפריסה הרחבה ביותר בתחנות "דלק" ו"סונול" בכל רחבי הארץ.

לפרטים נוספים ולפגישה אישית, טלפן לחברת כ.א.ל ("ויזה")
דוד שמש, מחלקת שיווק טל: 03-261116

כ.א.ל ICC
כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

ויזה - כרטיס האשראי של קבוצת בנק לאומי, בנק דיסקונט

אביב פולני (א')

רגינה ויאצק מזאבושנו, ליד קטוביץ

איך נפגשנו לפני שמונה שנים עם זוג פולני ליד כלא שפנדאו בברלין המערבית וכיצד נולד רעיון הביקור בפולין

מאת לאה פורת

המסע שלנו לפולין החל זמן רב לפני עלייתנו על כבש מטוס הפו־לני של חברת "לוט" הפולנית. הוא החל למעשה מול כלא שפנדאו בברלין המערבית. שם פגשנו לפני שמונה שנים את רגינה ויאצק, זוג פולני (קאתולי) בשנות החמישים שלהם, שהציצו כמונו דרך חומות הכלא מתוך תקווה לחזות באסיר־לכל־חייו המפורסם ביותר, רודולף הס, שנחת על אדמת בריטניה בר־אשית מלחמת העולם השנייה.

תחילה היינו משוכנעים שרגינה ויאצק הם עוד זוג ישראלי סקרן כמונו. הם נראו כל־כך פולנים. או בטח הם מבת־ים, מחולון או מפתח־תקווה. מאחר שאנחנו ובני־הזוג היינו היחידים במקום, ובסמוך למכוניתנו השכורה חנתה רק פיאט 125 ישנה (מתוצרת פולין, כפי שה־תברר אחר כך), הזדרז אחד מילדינו לבחון את הפיאט מקרוב. כעבור רגע חזר נרגש. "גיליתי PL על המכונית", אמר בהתרגשות. הסקנו כי המכונית שייכת לבני־הזוג, וכי הם פולנים.

החלטנו לפנות אליהם. פולנית לא ידענו. דיברנו עמם אנגלית. התברר שרגינה היא מורה לאנגלית באוניברסיטה ואילו בעלה המהנדס מבין את השפה האנגלית.

שימורים בתא המטען

סיפרנו להם על ישראל. הם ידעו לא מעט על המדינה ואפילו ידעו לצטט את אפרים קישון. הם סיפרו לנו על פולין. למדנו מהם על המצב הכלכלי הקשה ששורר בפולין. אולם למרות המצב הקשה, סיפרו לנו בני־הזוג, הם מרבים לטייל. כיצד הם עושים זאת? הם ניגשו לתא המטען של המכונית ופתחו את המכסה. התא היה מלא בצרכי מזון ובשי־מורים, שחסכו מהם ביקורים במסע־דות ובחנויות מזון. אחר כך הראו לנו כיצד הופכים את המושבים למי־טות, שחסכו מבני־הזוג לינה בבתי מלון. מזמן לזמן היו חוצים את הגבול למזרח גרמניה, שם יכלו להשתמש בקופונים שאותם רכשו בפולין ובאמצעותם רכשו מזון טרי וכן לנו לילה או שניים במלון, כדי להלץ את העצמות ולהתרחץ.

במהלך שיחתנו, שנמשכה כשע־תיים, שכחנו לגלות להם את הקשר הפולני שלנו. בעלי יליד עיירה קטנה בגליציה, הוריו אף הם מגליציה. העיירה שבה נולדתי אני היתה אמנם בתחומי גרמניה לפני מלחמת העולם השנייה. אבל כיום היא שייכת לפולין. ואילו הורי נולדו בלודז', עיר ואם. רגינה ויאצק לא ידעו את נפשם. "אז בואו לפו־לין", אמרו, "ואנחנו ניקח אתכם לבקר בכל המקומות שהזכרתם. תוכלו גם ללון אצלנו. יש לנו בית גדול". הדברים נשמעו בלתי מתקב־לים על הדעת באותה שנה (1979), אבל באותו רגע נולד רעיון נסיעתנו לפולין.

שוקולד פולני

לפני שנפרדנו החלפנו כתובות ומצרכים. מרגינה ויאצק קיבלנו שוקולד פולני, ואילו אנחנו נתנו להם פחית קוקה קולה. כשחזרנו לארץ שכנתו מהזוג הסימפטי שחזר לזאבושנו שליד קטוביץ בפולין, שם הם מתגוררים. כעבור חודשיים קיב־לנו מהם מכתב. מיהרנו להשיב להם וכך החלה התכתבות בינינו. פעם אפילו שלחנו להם את דמותו של הצלוב עשוי מעץ זית של בית לחם, לכבוד חג המולד.

רחוב בחלק העתיק של ורשה: עיר כמו כל הערים. אבל יש הבדל. הצעירים שבתמונה אינם פולנים אלא תיירים מישראל (תצלום: עוזי קרן)

לפני כמה חודשים הודענו להם במכתב כי אנו עומדים להצטרף לאחד הטיולים המאורגנים לפולין. בחרנו את תקופת האביב כמועד הטיול, הגם שהאביב הפולני יכול להיות גשום וקר כפי שגילינו בעת ביקורנו. נרשמנו בחברת "אופקים", המתמחה בטיולים מאורגנים לפולין. המטוס מרומא לקראקוב, שם נחת המטוס לחניית ביניים, ואחר כך ברוך מקראקוב לוארשה. ניסיתי לשוות בדמיוני את פולין. כמו יהו־דים אחרים, גם אנו ביקשנו לבקר במחנות ההשמדה ולחזות בשרידי היהדות. אבל גם מראה האנשים, הב־תים וההתנהגות סיקרן אותי. ניסיתי גם לדמיין את הפגישה עם רגינה ויאצק. אלא שאותם פגשנו רק ביום הרביעי מתוך ארבעה־עשר ימים שהיינו בפולין.

הטיסה בחברת "לוט", נתיבי אוויר פולניים, היתה נעימה. הדיי־לות בהירות השיער, לבושות במדי כחול־לבן, חייכניות ואדיבות. טרחו רבות למען הנוסעים. הן הגישו בזרי־זות מגשי משקאות ומיד לאחר מכן ארוחות קלה וטעימה.

פרט לכך שהמטוס היה מתוצרת רוסיה והשפה העיקרית שהושמעה בו היתה פולנית, לא נבדלה הטיסה בחברת "לוט" מטיסה בחברת תעופה מערבית.

כשנחתנו בשדה התעופה של וארשה הופתענו לראות שדה תעופה קטן מאוד, ביחס למה שאפשר לצפות משדה תעופה בין־לאומי של בירת מדינה בת 35 מיליון תושבים. הרי־הוט פשוט, הציוד מיושן. כמובן, אין מחשבים. המקום מואר למחצה. כמעט חשוך — כנראה מטעמי חיסכון.

ביקורת הדרכונים והמכס היתה מהירה. הזהרתי כי אי־ההתאמה בין תמונתי בתצלום שבאשרת־הכניסה לבין תמונתי הנוכחית עלולה לגרום בעיות. לא רבים ולא יעף. במשך כל זמן שהותי בפולין לא התעורר כל ספק כי מי שמופיעה בתמונה זו אני. זו גם ההזדמנות לציין שמרגע הנחיתה בשדה התעו־פה בוארשה ועד צאתנו את פולין חשנו חופשים לגמרי כתיירים.

חבר'ה, חברים

האוטובוס של "אורביס", חברת התיירות הממשלתית של פולין שע־תיד היה ללוותנו במשך שלושה עשר הימים הבאים, המתין לנו בעוד מועד. המדריך הפולני, שאף הוא עתיד היה להילוות אלינו במשך כל שהותנו — מריאן, גבר גבוה ורחב מידות, בעל שפם פולני — הזכיר לנו את לך ולנסה. מאוחר יותר גי־ליתי שכל פולני שני דומה ללך ולנסה. מריאן פנה אלינו בכמה מלים עבריות: שלום חבר'ה, חב־רים... ערב טוב... אני המדריך שלכם... מחיאות כפיים והוא עבר לדבר בפולנית. נמנינו עם המיעוט שלא הבין פולנית. בקבוצה של כארבעים מטיילים, רובם ילידי פו־לין ודוברי פולנית. אבל בכל הטיול תרגם מריאן לאנגלית. ראש הקבו־צה שליוותה אותנו מטעם חברת "אופקים", טובה בן צבי, התגלתה במהלך הטיול כמארגנת טובה ואחראית. היא הכירה היטב את פו־לין של היום ושל אז (ילידת לודז', עברה את השואה), ידעה כמה שפות והיטיבה — לשיר. ורק בדרכנו לישראל גיליתי שבמשך שנים היתה זמרת והוציאה מספר רב של תקליטים.

הפגישה הראשונה עם וארשה מפתיעה, בעיקר לאלה שלא היו מעולם בפולין. אז הנה אנחנו בוארשה. מעבר למסך הברזל. הרי־זהי עיר כמו כל עיר אחרת בעולם — רחובות רחבים, הפארקים נאים. אבל כבר ממבט שני אפשר היה לחוש בשוני. רחובות יותר פנויים — פחות אנשים ומכוניות. המכוניות קטנות יותר מכפי שאנו רגילים לראות, ומדגמים ישנים. רובן מתוצ־רת פולין (פיאט) או רוסיה (לאדה). בימים הבאים גילינו מה מבדיל בעיקר עיר זו מערים אחרות בעולם. לפולנים חסרה אותה שמחת חיים, אותה תסיסה ואותו מרץ המאפיינים את תושבי העולם המערבי. עיניהם של הפולנים נראו לנו כבויות — כמו האורות המעומעמים במקומות הציבוריים.

בינתיים אנו בדרך למלון וברקע אנו שומעים את המדריך המצביע על תחנת הרכבת החדשה והמודר־נית ועל בניין מרכז התרבות הנאה המתנשא לגובה. עברנו את הרחוב הראשי מרשלקובסקה, חצינו את שדרות ירוזולימסקי, והמשכנו לאו־רך ארבעת בתי הכלבו הגדולים. אחר־כך נסענו לאורך שדרה שב־שופה ניצב בניין מהודר — מלון וי־קטוריה החדש. מלון זה לא לנו יועד. נסענו עוד כמה עשרות מטרים והגענו למלון שלנו, אירו־פייסקי, ארבעה כוכבים — מלון לגמרי לא רע.

שתי ידיים כשרוניות

מאת שולמית קיסרי

האיש שלנו בטוקיו, אליקים שפיגל, הוא אחד מסיפורי ההצלחה המרתקים ביותר בקנה־מידה כלל־עולמי של צעיר ישראלי, שעשה לו שם, קריירה בין־לאומית והון בזכות שתי ידיו ברוכות הכישרון.

לפני שש שנים בדיוק כתבתי במדור זה על האיש שלנו בפאריס — צעיר יפה תואר, שהיה אז בן 26. אליקים שפיגל, שעזב את הארץ לאחר שסיים את הצבא, למד בפאריס ב"בוזאר" ובתוך תקופה קצרה נעשה אחד האסיסטנטים של פייר קרדין באטליה לעיצוב ברים. שם היה לחביב התקשורת בתחום האופנה וכל מעצבי העלית הזמינו אצלו צעיפי משי מצוירים ביד. בשלב הבא החל לעבוד כצייר סדרות של שמלות מצוירות (זכורה במיוחד סדרת שמלות שזכתה לפרסום עולמי, שבה צויירו גדולי המאה כצ'ארלי צ'פלין, ז'אקלין קנדי ומשה דיין), סידרה נוספת שזכתה להצלחה היתה ציורי וולט דיסני על שמלות משי.

אליקים שפיגל החמן לעבוד כמעצב תעשייתי במפעלי הטקס־טיל הגדולים בליון שבצרפת ולאחר מכן נסע לניו־יורק לעבוד לצדם של המעצבים האמריקאיים החשו־בים. בין השאר, עיצב תלבושות לאופרה והשתתף במפגשים של יוצרים צרפתיים בתחום האופנה שבדקו את תחום העתידנות של הענף בעולם, תוך בחינת ההיבטים הפילוסופיים, החברתיים והתעשיי־תיים.

זה שנתיים הלכו והתהדקו קשריו של שפיגל עם חברות ענק יפניות, וכן חלה תפנית בתחומי יצירתו והוא פנה מבגדים לכיוון של בדי ריפוד, וילונות, שטיחים וכלי שולחן והע־סק כמעצב התעשייה הצרפתית והיפנית.

היפנים הידועים כמהירי־החלטה וכמי שאוספים את הכשרונות הבול־טים ביותר מכל העולם, פתחו בחודש שעבר בטוקיו את בית האו־פנה "אליקים" לעיצובים בתחומי קישוט הבית ועיצוב בדים. הבית הוקם לאחר חתימת חוזה בין אליקים לבין חברת בניין יפנית, שהשקיעה בחברה של אליקים 10 מיליוני דולר. לאליקים יש 35% מן המניות בחברה זו.

רובע יוקרתי

"אליקים" נמצא ברובע היוקרתי אראג'וקו שבטוקיו, בסמוך לבתי האופנה של רלף לורן, לורה אשלי, כריסטיאן דיור ואביאה מורי, מעצ־בת האופנה העלית היפנית הידוע־ה ביותר ביפן ואופנאים חשובים אחרים, יפניים, אמריקאיים ואירו־

אליקים: בין פריס לטוקיו

פיים. בבית העיצוב "אליקים" מוצ־גים בין השאר בדים לתעשיית האו־פנה (הנמכרים רק ליצרנים), המעוצ־בים בעבור חברות יפניות שונות על־ידי אליקים, וכן כלי חרסינה מלימוז' שבצרפת, מאחד המפעלים הצרפתיים היוקרתיים, שלהם מעצב אליקים כלי שולחן וכלי נוי. כמו כן מוצגים בטוקיו למכירה ליחידים ולחנויות כלי הקריסטל של דאום מננסי, צרפת, הסללים גביעים לשמפניה, יין, ויסקי וסאקי וכן כלי נוי ואגרטלים, כלי חרס לארוחות בוקר, בדי ריפוד, בדי וילונות ושטי־חים, הכל בעיצובו של אליקים.

"העבודה שלי כיום מעניינת הרבה יותר מאשר בעבר", אומר אליקים. "שכן היום אני נדרש לידע טכני רב יותר, להתערבות בלתי פוסקת בכל אפשרויות השכלול התעשייתי. אני עובד עם חברות המשקיעות כסף רב בקידום, מחקר ופיתוח ואני נהנה לעבוד בצוותים. שכן אני מעצב במקביל לצוות התורם לי את הידע שלו בשיווק, בייצור ובעתידנות. כך אני חי בהווה וחושב קדימה. אני חי בטוקיו ארבעה חודשים בשנה ושאר הזמן בפאריס ובניו־יורק ועדיין מחכה ליצרן הישראלי שידע לנצל את כשרונותי, כדי שאתרום גם לצור מוצבותי. בעתיד אני רואה את עבודתי מתחלקת לשניים: עבודה לייצור המוני במחירים נמוכים ועבודה למוצרים אקסקלוסיביים יקרים. הפוטנציאל שלי מגוון לשתי מערכות בסיסיות אלה, של־דעתי יהיו המערכות הבסיסיות בייצור בכל תחום שהוא בעולם".

מלון היוקרה של קארדן

פייר קארדן אינו חדל מלהפתיע: לפני שנה השיק את ספינת השע־שועים שלו, מקסים'ס, שהשתתפה בחגיגות 200 שנה לארה"ב ולפני חודשים אחדים נפתח בשדרות גבריאל היוקרתיות, סמוך לארמון האליזה, בית המלון שלו הקרוי "רזי־דנס מקסים'ס". המלון כולל 40 דירות המשקיפות אל גני השאנז אליזה. כל דירה (הגדולה ביותר היא בגודל 440 מ"ר) מרוהטת ומעוצבת בסגנון תקופה אחרת. דירות מן המאה ה־18 וה־19 נראות כארמונות לכל דבר, עם רהיטים אותנטיים, אוסטריים וצרפתיים (בין השאר המיטה האוריגינאלית של שרה ברנאר), חפצים ושידות, מיטות אנ־טיקות, כלי חרסינה ושטיחים והכל יוצר אווירה מיוחדת בתוספת מגע המיוחד של המעצב. הווילונות והאגרטלים עם סידורי הפרחים, חדרי האמבטיות המצוירים על ידי ציירים בני זמננו הם יצירות אמנות בפני עצמן. בין 40 הדירות יש דירות מודרניות, מעוצבות במילה האחרונה של סגנון שנות ה־90: רהיטי לאכה שחורים, בארים, שידות בלאכה אדומה ושחורה, שולחנות עבודה, ספריות, מיטות ענק ושוב — אמבטיות נפלאות. למלון לובי וגן המיועדים לקבלת פנים. באר מהודר, חדר לארוחות בוקר יוצא דופן, שבו, על הקירות, מצויים העתקי ציוריו של פראגונרד. המס־עדה משופעת במבחר מעדני קוויאר והיא מרמזת על סגנון מסעדת מקסים'ס, השייכת אף היא לאופנאי, אך בסגנון חדשני ומאוחר יותר. מחירי דירה ללילה — בין 300 דולר ל־700 דולר (לא יקר בהשוואה למחירי חדרים במלונות הפאר בלונ־דון, ניו יורק, טוקיו ופאריס).

הצעקה האחרונה

בין השקת ספינת־שעשועים ופתיחת מלון־יוקרה, פייר קארדן מעצב גם בגדים. בתצלום: מערכת צמר זהרורית השזורה על העידון הקארדני — תערובת של קו פיסולי ותשי

להפריך דעות קדומות

ממדף הספרים

מאת עדנה לוינשטיין

כל מי שמסתרי גופה הם כספר החתום לגביה ונדמה לה שגם הרו־פאים מסתירים ממנה את האמת — מוטב שתיטול בידיה את הספר החדש "בריאות האשה", שראה אור בהוצאת "מסדה". הספר הוא מעין אנציקלופדיה רפואית, שנכתבה ב־ידי ד"ר דרק לואליך־ג'ונס (תרגום שפי פז) והתפרסמה בראשונה בברי־טניה בשנת 1983. העורך המדעי של המהדורה העברית הוא פרופ' אליהו כספי, מנהל מחלקת נשים ויולדות בבית־החולים אסף הרופא. "בריאות האשה" מכיל כ־400 ערכים, לפי סדר האל"ף־בי"ת, שיש בהם מידע חשוב בענייני הריון, לידה, חיי אישות, גילוי עריות, אימוץ, זנות ילדים ועוד. מטרתו, לדברי פרופ' כספי, "להפריך דעות קדומות, למנוע פחדים והדרות חסרי כל ביסוס ולהדריך את הקוראות בדרכי הטיפול הרצוי בתופעות או מחלות שונות". לספר נלווים איורים רבים הממחישים את שנאמר בטקסט.

"בני משקר לי"

כל הורה מודרני אוהב להתגאות בכך שהוא מעניק לצאצאיו חינוך פתוח ושפער הדורות לא ניכר כלל ביחסיו עם ילדיו שלו. עם קריאת הספר "בין הורים לדור העשרה" ניתן להבין שפער הדורות קיים גם קיים, ושהורים נאורים רבים, הסבו־רים כי יש קומוניקציה מלאה בינם לבין דור המשך, נראים בעיני יל־דיהם כתרוח שעבר זמנו. הספר, פרי עטם של ד"ר לורנס באומן ורוברט ריצ'ה, בתרגומו של יעקב שרת, שראה אור בהוצאת "מילכה", סוקר בהרחבה תשע מן הבעיות המעסי־קות, לדעת המחברים, את ההורים בני־זמננו: בני איננו נוטל אחריות על עצמו, בני כועס כל הזמן, בני משקר לי, בני נחשל בלימודים, בני מתחבר עם טיפוסים שליליים — ועוד. בצירוף של הבעיות מוצעים פתרונות־אינסטנט שונים נוסח אמ־ריקה ומי שאוהב אינסטנט בחיים להתרת בעיות תקשורת — זה הספר בשבילו.

יש לי אח קטן מאד

"ברוך הבא אח נחמד" הוא ספרה של סמדר שיר (הוצאת "דביר"), שאיירה ליאת בנימיני אריאל. שם הספר מסגיר את נושאו — ההתרוצצות סביב האח הקטן שנולד לנועה והיא מתייעצת עם מודעיה מה תביא לו מתנה. הם מצטרפים אליה להתלהבה סמנטית שמקרבת את פני האורח הצעיר. מעט מלאכותי, אבל נחמד.

מלים בתמונות

ספר ילדים מתורגם מצרפתית הוא "1000 מלים בתמונות" מאת א. לה ביגרמאקר, בתרגום אבנימי ובהוצאת "כתר". הספר הוא מעין מילון מצויר ומהודר: כל שני דפים הם פרק בפני עצמו ומופיעים בהם ציורים ממוספרים ועל כל פריט מודפסת הגדרתו. הפרקים כוללים בין השאר את הנושאים הבאים: אברי הגוף, דברים שאוכלים ודברים ששותים, בבית החולים, בגן החיות, דברים שעושרפים, דברים שחותכים, דברים שטוסעים, על גלגלים ועוד נושאים רבים אחרים.

כמיהה לסבים שאינם

הספר "צחוק בין קמטים" של המחנך הוותיק גרשון ברגסון (הוצאת "דביר") הוא מעין עבודת מחקר על דמותו של הסב ויחסיו עם נכדיו בספרות הילדים העברית בדורות האחרונים. הסקר מתחיל בסבים יראי השמים של הדור הקודם ומגיע עד הסבים המודרניים, שכל כך אוהבים לומר שהם "צעירים ברוחם" ואף מתלבשים ומ־תנהגים בהתאם. ברגסון עומד ביעד על יצירותיהם של זלמן שניאור, טשרניחובסקי, עגנון, לאה גולדברג, מרים ילן שטקלים ואחרים, שכמעט ולא כללו זקנים בסיפוריהם, וזו סברה היא שהם לא זכו להכיר את סביהם, ועשו אידיאליזציה בלבד מן הרשות הבלתי מוכרת להם. גם שני דורות של ילדים, בני העולים של העלייה השלישית והר־ביעית גדלו ללא סבים, כי ההורים נותרו בגולה ורובם נשמדו בשואה. נכדיהם גדלו ללא סבא וסבתא. אולם משנות ה־60 ואילך מרבים המספרים לכלול את הסבים והסב־תות בסיפוריהם לאחר שמדינת ישראל יצרה תנאים לכינון חיים נורמליים והנושא החל לעלות שוב בצורת כמיהה לסבים שאינם.

גן שלנו מה נחמד הוא

מקראה יפהפייה לילדי הגן — "גן שלנו — אני ואתם" יצאה בימים אלה בהוצאת "עם עובד", בעריכת מירי ברוך, חוקרת ומרצה לספרות ילדים באוניברסיטה העברית ות־לווים אליה איוריה של אורה איתן וצילומיו של אבי גנור. במקראה יש חומר ספרותי מגוון המכיל שירים וסיפורים הקשורים בעולמם של גילאי ארבע שנים עד שבע שנים. המחברים נבחרו כולם על טהרת כחול־לבן וביניהם ע. הילל, דליה רביקוביץ, אוריאל אופק, נורית זרחי, דבורה עומר ואחרים.

מסע ארוך

בהוצאת "מודן" יצא באחרונה ספר לקוראים הצעירים בשם "לי היוולד". מאת שילה קיצינגר (תרגום רוני כהן־שנקר). תצלומים נדירים ביופיים של לנארט נילסון בליווי טקסט מינימלי וכמדויטי מובילים את הקורא במסע הארוך של העובר ברחם אמו מרגע ההפריה ועד גיחתו לאוויר העולם. קיצינגר, הידועה בספריה בתחום החינוך להריון ולידה, מתארת את תהליך התהוות האדם בצורה מדעית־פו־פולארית ומשתפת את הקורא הצעיר בחוויה הייחודית שהוא עצמו עבר בתקופת חייו התוך־רחמיים. ההקדמה לספר נכתבה בידי פרופ־סור יוסף שנקר, ראש מחלקת יול־דות בבית־החולים הדסה עין־כרם.

מדוע יש לי גולת?

הספר "ילדים שואלים על גוף האדם" הוא לקסיקון בענייני בר־יאות שכתבו ג'ואן סטל ונגסי בגט (תרגום משה רון), שראה אור בהוצאת "כתר". במקור נקרא הספר "מדוע יש לי גולת", ואכן זוהי רק אחת מתוך עשרות שאלות העשויות להעסיק את הקורא הצעיר בקשר לבריאותו. "מהו השיהוק", "מדוע אני רועד כשקר לי", "מדוע אני צמא כשאני אוכל מאכלים מלוחים" — ועוד שאלות רבות אחרות מוצאות את המענה בספר נחמד זה. האיורים המצורפים אליו עוזרים לקורא להבין את מבנה של גוף האדם ואת דרכי פעולתו.

מסעות, מוסיקה, בריאות

בימים אלה יצא לאור עיתון־דגים של מגאזין חדש בשם "זוג הפנגט". המגאזין יעסוק בנושאי תרבות דיור ותרבות חיים ויתמקד בנושאים כמו ריהוט, ארכיטקטורה, מסעות, מו־

עופרה בורלאוארד

סיקה, בריאות, כלכלה ותרבות־פנאי. עורכת המגאזין היא עופרה בורלאוארד, לשעבר מנהלת יחסי הציבור של מלון הילטון. עם מינוי זה סוגרת עופרה מעגל וחוזרת אל אהבתה הישנה: הכלה הבתולה. בעבר היתה רחוק עסקה עופרה בכ־תיבה ובתרגום ואף ערכה את הירח־חון "אורות להורים" במשך שנים מספר. בעלת המגאזין היא חברת "תרבות דיור".

בחזרה לצבע הלבן

בחנות ובשוק

יצרן המטבחים "דגבה" ומשווק הרהיטים "דירך" חוגגים בימים אלה 15 שנה לפעילותם המשותפת. "דירך" עומדת לעסוק גם בשיווק סיטוני באמצעות רשתות השיווק הגדולות וחנויות אחרות, של מוצ־רים ברמה עממית יותר מזו הנמכרת על־ידיה עתה, ובכך לחדור לשכבות אוכלוסייה חדשות. הצרכן הישראלי עידן את טעמו בשנים האחרונות — אומר דן פרדמן, המנכ"ל המשותף לשתי החברות. הוא מחפש גימור מעולה, יותר חידושים, ומוכן להש־קיע רבבות שקלים בריהוט הבית המטבח. "דגבה" טוענת שהיא מסוגלת לתת הדרכה לקונה בכל הנושאים: חשמל, שרברבות, צבעים, תאורה וכדומה. הם מרבים להשתמש עתה במטבח בתאורה הלוגנית. חי־דושים במטבח: סולם מתקפל בתוך מסד וארון, קרש גיהוץ מתקפל בארון התחתון, תאי אחסון פתוחים לניצול השטח בין הארון התחתון לעליון, מדפים פתוחים, פינות מעוגלות למטבח בעל ממדים קטנים (כדי לא להיתקל בזווית מחודדת). הצבעים החדשים הם: אפור מטאלי ופנינה, ולבן קלאסי. החומר הוא סיבית עם ציפוי פור־מאיקה או סוגי עץ שונים. מחירי המטבחים המוצגים בתערוכה במיני־סטורס באבן גבירול נעים סביב 6000 שקל.

הרהיטי "דירך" מיובאים ברובם, אך חלק מרהיטי הישיבה מיוצר בארץ. היבוא הוא בעיקר מאיטליה ומיעוטו מהולנד ומגרמניה. החידושים ברהי־טים הם בעיקר שולחנות המורכבים מפלאטת זכוכית עבה לאוכל או לקפה (המחייבת הבריקה תכופה), והכיסאות מצופים פוליאסטר, הרבה ריפודי עור, ומערכות ישיבה מו־דולאריות שבהן אפשר להזיז חלקים וליצור צורות חדשות. (מרים גודן)

עוד משהו לדיאטה

מוצר העשוי מסיבי דגנים ופרי הדר, המופיע בצורת טבליות, הוא המלה האחרונה במלחמה בהשמנה. אלה שחיפשו תמיד את טבליות הקסמים שיעשו במקומם את העבו־דה של הדיאטה, אולי ימצאו את פתרונם בתכשיר העונה לשם פיבר־וקל. אנשי יחסי הציבור, שהעבירו אלינו את הוראות השימוש, מודיעים שבעזרת הטבליות ניתן לאכול כ־רגיל את המזון שאותו אוהבים, אלא במינון נמוך יותר. שכן הטב־ליות יוצרות תחושת שובע. יש לקחת שלוש פעמים ביום, חמש טב־ליות כל פעם. אריזה בת 120 טב־ליות מספיקה לשמונה ימים, והיא עולה למרבה 17 שקלים. כדאי להתייעץ עם רופא לפני נטילת התכשיר.

אסותא בע"מ

מ"קבוצת" כלל (ישראל) בע"מ*

הודעה בדבר פירסום תשקיף

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח 1968

בדבר פרסום תשקיף

של

עד 123,200,000 מניות רגילות רשומות על־שם בנות 0.01 שקל חדש ע.נ. כ"א בערך נקוב כולל של 1,232,000 שקל חדש.

ניירות הערך האמורים מוצעים כדלקמן:

הצעה לציבור של

112,000,000 מניות רגילות רשומות על־שם בנות 0.01 שקל חדש ע.נ. כ"א בערך נקוב כולל של 1,120,000 שקל חדש המוצעות לציבור ב־1,120,000 יחידות. כל יחידה כוללת 100 מניות רגילות בנות 0.01 שקל חדש ע.נ. כ"א. היחידות הנ"ל מוצעות לציבור בדרך של מיכרז במחיר רכישה מינימלי של 3.60 ש"ח ליחידה אחת (360%). מחיר הרכישה ליחידה כפי שיקבע במיכרז עשוי להיות גבוה יותר ממחיר הרכישה המינימלי. יחידות שלא תונפקנה במסגרת המיכרז תוצענה לציבור במסגרת שלב ב' (ראה סעיף 2.1 לתשקיף).
שווי החברה לצורך תשקיף זה הוערך בכ־12.1 מיליון ש"ח (ראה סעיף 14 בתמצית).

והצעה לעובדי החברה של

עד 11,200,000 מניות רגילות רשומות על־שם בנות 0.01 שקל חדש ע.נ. כ"א בערך נקוב כולל של 112,000 שקלים חדשים המוצעות לעובדי החברה במחיר של 2.6 שקלים חדשים ל־1 ש"ח ע.נ. (260%) (ראה סעיף 2.3 בתשקיף).
הנפקה זו היא הנפקה ראשונה של החברה לציבור (למעט בדרך של זכויות לבעלי המניות של החברה — לפרטים נוספים ראה בסעיף 3.3 בתשקיף).
בדבר פסק־דין בענין תביעת שכנים שנדחתה בעיקרה, ראה סעיף 11.5.1 בתשקיף.
הבורסה הודיעה לחברה כי הרכב החזקת הון המניות הנוכחי בחברה, כשלעצמו, מהווה פיזור נאות לצורך רישום המניות המוצעות על פי תשקיף זה והמניות הקיימות של החברה למסחר בבורסה.
סך כל עמלות החיתום, הניהול, הריכוז וההפצה לא יעלה על 7.5% מתמורת ההנפקה.
עותק מהתשקיף והעתק מהיתר לפירסומו הוגשו לרשם החברות.
עותק מהתשקיף ניתן להשיג אצל כל אחד מן החתמים ואצל בנקים וחברי בורסה אחרים. רשימת ההזמנות בשלב המיכרז תיפתח ביום ד' 17 ביוני, 1987 בשעה 08.30 בבוקר ותיסגר באותו יום בשעה 12.30 בצהריים.
יחידות שלא תירכשנה בשלב המכרז, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור במסגרת שלב ב' במחיר הרכישה המינימלי. רשימת ההזמנות בשלב ב' תיפתח ביום ב', 22 ביוני, 1987 בשעה 08.30 בבוקר, ותיסגר ביום ד', 1 ביולי, 1987 בשעה 12.30 בצהרים, או במועד בו תאושרנה הבקשות לרכישת כל היחידות המוצעות לציבור על פי תשקיף זה, לפי המועד המוקדם מביניהם.
הזמנות לרכישת היחידות המוצעות לציבור בצירוף התמורה המלאה בגינן, הן בשלב המכרז והן בשלב ב', אם יתקיים, ניתן להגיש באמצעות כל סניפי הבנקים וחברי הבורסה.

מנהלי קונסורציום החתמים (ראה סעיף 2.2 לתשקיף):

בנק ברקליס דיסקונט בע"מ

החברה להשקעות של בנק הפועלים בע"מ

**** בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ**

תאריך התשקיף: 10.6.1987

* חברה בת של מש"ב מכונים ושירותי בריאות בע"מ, הנמצאת בשליטתה העקיפה של כלל השקעות בנדלן בע"מ.

** מקבוצת' כלל (ישראל) בע"מ.

שיזוף נכון · כיצד?

- נזקי השיזוף
- שיזוף נכון - כיצד להגן על עורך?
- שיזוף במכוני יופי
- כיצד להשתמש בתכשירים מסנני שמש לשיזוף נכון?
- אנשים בסיכון יתר להפגע מחשיפה לשמש.

כל זאת ועוד בעלון המיוחד של האגודה למלחמה בסרטן בישראל

לקבלת העלון כתבו לת.ד. 20018 ת"א 61200

צפו הערב בטלוויזיה בתכנית "בין הכסאות". בשעה 20.30 שתעסוק בנושא שיזוף נכון

המשפטיזציה של ישראל (ד')

שני צדי התהליך

מאת אמנון רובינשטיין

משרד המשפטים יכול לטרפד כל יוזמה בכל משרד ממשלתי אחר, גם בעניינים שאין להם שום היבט משפטי. אך לא תמיד פועל המשרד בעניינים שהתערבותו בהם נחוצה

יש היבט אחד של התהליך המשפטיזציה שאינו ידוע לציבור הרחב: השליטה של משרד המשפטים במשרדים אחרים בנושאים שאין להם שום קשר לעניינים חוקתיים ולהגנת זכויות אזרח. למשרד המשפטים, כמו למשרד האוצר, יש מבשיד שבאמצעותו הוא יכול לבלום ולמנוע כל יוזמה של משרדים אחרים: כל תקנה וכל הצעת חוק צריכים לעבור דרכו. ואנשיו יכולים לקבוע כי כל פעולה של משרד אחר היא לא-חוקית. במלים אחרות, בדומה למשרד האוצר, השולט במשרדים אחרים באמצעות התקציבים שלו, גם למשרד המשפטים יש "סאלטור" קטן משלו.

אילו היתה קיימת הגדרה כלשהי של תפקידי המשרד ואילו היה מצב כזה לסמכותו, אפשר היה לחיות איכשהו עם מצב זה. אך הגדרה כזו אינה במציאות, ובכיוון שכוח לא-שר בכל בוליד חוסר ריסון עצמי, התוצאה צפויה: חלק מאנשי משרד המשפטים — לא כולם — מתערבים בעניינים שאין להם שום היבט משפטי, מכתיבים את דעתם האישית ובכבים לטרפד כל מה שאינו נראה להם.

הדוגמאות הן רבות: כאשר רצה שר הבריאות דאז אליעזר שוסטק להקים רשת אשפוז — החיונית כל-כך לשיפור השירות ולחיסכון בכספי ציבור — פסק היועץ המשפטי כי אין להקים אותה משום שאין היא אמורה להיות בעלת סמכויות סטאטוטוריות. ומי פסק שרשות ציבורית חייבת להיות בעלת סמכויות כאלה? לא החוק, ולא הפסיקה, אלא משרד המשפטים. על סמך מה? ומה זה בכלל עסקו של היועץ המשפטי? זהו עניין של מדיניות שהשרים והממשלה ממונים עליה.

כאשר רצתה הממשלה להעביר את מניות חברת הבזק בבורסה, הודיע משרד המשפטים כי ההעברה טעונה שינוי חקיקה. מדוע? כי כאשר הממשלה רצתה לוותר על סמכותה להתערב בעניין החברה מסיבה ממשלתית, כפי שדרשו היועצים הבורסקיים, הודיע לה משרד המשפטים כי אינה רשאית לעשות כן. עד היום איני מבין את הבסיס המשפטי לחוות דעה זו, אך כדי להתגבר עליה היה צורך בתיקון מיוחד לחוק. עד שהחוק עשה דרכו בכנסת נשתנו הנסיבות הכלכליות וההנפקה לא בוצעה.

בתקופת כהונתי כשר עמדתי לא פעם במצבים בלתי-אפשריים כאשר יוזמות המשרד נתקלו בחומה הבצורה מצד אנשי מחלקת הייעוץ של משרד המשפטים, אשר רצו להכתיב לי מדיניות תקשורת מנוגדת להשקפת עולמי, שנראתה לי מזיקה וביורוקראטית.

הדוגמה אחת מרבות: לפני כשנתיים רציתי להקל על תעשיית המלונאות ולהנעים את שהותם של תיירים באמצעות עניין פשוט: במקום שלכל מלון יהיו מערכות נפרדות ויקרות של קליטת שידורי לוויינים וסרטי וידאו, הצעתי לקשר בתי מלון סמוכים, לשיפור השירות ולהקטנת ההוצאות. נגד ההצעה הזו ניהלו המשנה ליועץ המשפטי ואנשיו מלחמת חורמה. הם הסילוהו על ההצעה משום שלא תאמה את השקפתם. פירשו את החוק כך שצריך היה ליזום הצעת חוק מיוחדת, עיכבו את ההצעה הזו מטיעונים שחיבור כזה של בתי מלון אינו כלכלי, הכריזו עניינים שאין בינם לבין משפט ולא כלום. לבסוף, לאחר שהקמתי קול צעקה, הסכימו לקבל את הצעת החוק בתנאי שאשר־כים שלשר התקשורת תהיה סמכות צנזורה על התוכניות שישודרו בתי המלון לאורחיהם. התנגדתי לרעיון אנטי-ליברלי זה, אך ידעתי כי אם לא אסכים לכך, אובס על-ידי המחוקקים ב"שאלטר". החלטתי לי העביר לכנסת את ההצעה, כולל סמכות הצנזורה. בכנסת עצמה הבהרתי כי אני מתנגד להצעה של עצמי, משום שזו נכפתה עלי בתהליך מוזר, שבו המשפטנים כופים דעתם על השרים בעניינים של מדיניות.

הבעיה היא, כמובן, שראייה משפטנית צרה כזו לא רק שאינה רצויה מבחינה מנהלית, לא רק שהיא מולידה שיתוק בממשלה, לא רק שהיא מדכאת יוזמה ומעודדת "ראש קטן", לא רק שהיא משבשת סדרי דמוקרטיה, אלא היא גם פוגעת, לא פעם, בשלטון החוק עצמו.

כאשר, ב־1981, פסל משרד המשפטים את יוזמת משרד התקשורת להוציא מכרזים לטלוויזיה בכבלים, היה לכך אולי צידוק תיאורטי (אם כי לא היה לכך שום בסיס משפטי: הרצון שיהיה חוק מסגרת שיסדיר את העניין. אך מה יצא מהפסילה הזו?

הקימו ועדה, אך החוק נחקק באיחור רב. בינתיים הלכו ורבו הטלוויזיות הפיראטיות והגיעו לממדים כאלה שכל הענף נשלט, לא פעם, על-ידי קבוצות עברייניות. הפסיפות בריש גלי כל חוק. אך משרד המשפטים לא התעניין בכך כלל. די היה לו בפסילת מה שלא נראה לו טוב דיה. התוצאה: הרס שלטון החוק בקנה מידה חסר-תקדים.

לסיכום: תהליך המשפטיזציה הוא עניין לארפשוש. במדינה שבה מזלזלים בחוק, כפי שהתגלה בפרשת השב"כ, אוי לנו אם נרפה ממעורבות משפטית מתמדת ומריסון משפטי של מי שאינו מבין את חשיבותו העילאית של שלטון החוק. כאשר אין מי שיעמוד בפרץ נגד כפייה דתית ואלימות גלויה של קבוצות יוצאות קיצוניות, יש להדק ולא להחליש, את הפיקוח המשפטי בעניינים חוקתיים. בעניין אחר צריך אפילו להעמיק את הפיקוח המשפטי — על-ידי חוקה שתאפשר פיקוח שיפוטי גם על חוקי הכנסת.

אך בצד כל הדברים החשובים והחיוביים האלה, בצד הישועה הצומחת לנו מבית המשפט העליון, צריך גם לדעת את המחיר שאנו משלמים עבור תהליך זה, הנובע מגיוון פרטי ליסוי ומעמיק אותו.

(המאמר אחרון בסדרה)

הטור שלי / נתן דונביץ

הפקרות

מיליציות ותנועות מיליטנטיות נוהגות לראות במחזות של אנשים חמושים סימן להולשה. הן קיצוניות מטבען. מי שנוהג כלפיהן ביד רכה, כמו נותן בידם רשיון ויפריכה ל־הפקרות. ומי שחונן את אסירי המחתרת היהודית, העניק להם הטבות וקיצורי מאסר, נתן יד להתפרעות הקשה בדהיישה: מי שחון את יתר אסירי המחתרת, יכול לראות עצמו נושא הדגל והנשק בהתפרעות הבאה.

התמונה הקשה ביותר שכותרה בזיכרוני, בשנים האחרונות, היא של המומי-מוחו משולהבים, שניצבו על גגות הבתים בימית, וניסו בכל כוחם להדוף אחורה את הסולמות שעליהם עמדו חיילי צה"ל. מי שלא העניש את הרגרנטים האלה, ואת מי שעמד והסית אותם למעשה, אסור לו להיות משתומם ממה שבא אחר כך. כאן הודפים "חיילצ'יק" שבצמוה לשמור על מחסום, שם מרימים עליו יד. ובדהיישה, ככל הנראה, כמעט פגעו בחיילים ביריות מנשק חם.

אם גם הפעם ינהגו בהם ביד רכה, בהבנה, בידיעה תבינות מן המתון (אם ובאשר יורשעו בדין), תהיה ה־התפרעות הבאה יותר קשה. יד רכה מזמינה הסלמה. בזאת כבר נוכחנו.

כמה שאירע בדהיישה הפגין כמעט באקראי מצב ישראלי מאוד: כל־כך רבים נושאים עליהם נשק. מי משום שהוא באזור המושב למסוכן, מי משום שהוא בדרך אל המילואים או בחופשה מהם, ומי משום שהוא נמנה עם המשטרה הפרטית.

כן, המשטרה הפרטית. מכלול החברות והמשרדים לשמירה פרטית ולחקירות מונה פי שלושה עד פי ארבעה עובדים משיש שוטרים במשטרת ישראל. רבים מהם נושאים נשק, ברשיון, אבל הפיקוח עליהם מגוחך. פקידה במשרד המשטרה, שזה רק אחד מעיסוקיה, אמורה לפקח על כל חברות השמירה, ארגוני האבטחה ומשרדי החקירות. מה הפלא שמפעם לפעם אנו "מתבשרים" על פלוני, עובד באחת החברות הללו, שחרג ממה שמותר לו במסגרת החוק ועשה ברשות הפרט ככל העולה על רוחו. גם מסתבר, פעם בפעם, כי נעשה שימוש פסול בנשק. לעתים קרובות נמסר הנשק לידיים שאסור להן, מסיבות של בריאות והתנהגות, שיחזיקו בנשק.

ראיתי לפני זמן מה כתבה בטלוויזיה על משטרות פרטיות ה־מאבטחות ישוב או שכונת־יוקרה. תמורת שכר, נוטלים הללו לידיהם את השמירה על הבתים ועל הרחובות. לכאורה, יוזמה מלאה כוונות טובות, שכדרה היפה כבצת. אלא שבאוזות התמונות נראו שני צעירים, בניגי התברה, שולפים אקדחים, בריצה (מבוימת, ככל הנראה) אחר חשוד. קצין משטרה בכיר אמר לי, כעבור ימים אחדים, שזה היה מעשה פסול מעיקרו. שוטר במשטרת ישראל מוזהר ומודרך מתי מותר, ורק באיזה מצב, לשלוף נשק. רק כאשר נשקפת סכנה מוחשית לחייו שלו, או לחיי הזולת, או כאשר ברור לשוטרים שזה הודפים אחר עבריין מסוכן, שידוע עליו שהוא מהלך חמוש. וכאן, בטלוויזיה, לפתע שניים, עובדים בחברה פרטית, שולפים אקדחים, כמו בסרטי טלוויזיה. מי הירשה להם לעשות זאת? מי מפקח עליהם? אף לא אחד.

באותה כתבה התפעם הכתב יותר עם נושאי כתובו מכך ששכונת יוקרה נתונה בידיהם האמונות וה־טובות של המאבטחים הפרטיים. אני רוצה להאמין שזה כך. אבל באחור שאין פיקוח של הממשל על חברה כזאת, אינני יודע מי מפקח על בחירת האנשים. הם יכולים להיות יוצאי יחידה קרבית, וכולם להוציא אחד, בחורים טובים, ישרים, הגונים. זה מצב אפשרי. האחד הזה לומר, תוך זמן קצר, להכיר את כל הבתים, יושביהם, נהגיהם, השעות שהם נמצאים בביתם או נעדרים ממנו. הוא עצמו אינו צריך לעשות דבר. רק המידע שבידו לא יפול בפח, למי שמעוניין בו. ומי מפקח?

אפשר להמשיך, אלא שהמטרה היא רק להצביע על ההפקרות האווירה. כל כך הרבה אנשים נושאים כל כך הרבה נשק, וגם משתמשים בו, כמעט ללא פיקוח. אלוהים, איזו הפקרות. גם מצד אלה המאמינים, בלהט ובראש חם, כי הם נציגיו עלי אדמות.

החיים כמשחק

כל אימת ששחקן טלוויזיה מגיע לארץ, חוגגת הפרובינציה חגיגה גדולה, כמעט אורגיה. האורח הבא, בסדרה זאת של המציאות, הוא איש סימפאטי, שחקן אנגלי ושמו נייג'ל הת'ורן.

שיחק לו מזלו למר הת'ורן ונבחר לשחק, בין יתר תפקידיו, על הבימה ובטלוויזיה, את תפקיד סר האמפרי, יועץ הממשלה, בסדרות "כן, אדוני השר", ובהמשכה "כן, אדוני ראש הממשלה".

כלומר, כמו בשלבים אחרים של הקאריירה התיאטראלית שלו, נתנו בידו טקסט. הוא שינן אותו בעל־פה, והביא עמו אל אולפן הצילומים את כישורו התיאטראלי ואת חנו האישי, נקודה.

עכשיו, נבוא מי שהביא אותו לביקור בארץ, כדי לעודד את התיירות. יראו את תצלומיו ב־ישראל, אולי גם יראו אותו דקה בטלוויזיה הבריטית, וישראל תקבל פרסום טוב במחיר נמוך. העיקר בריא.

בריא, כל זמן שאינו חורג מן הממדים הנכונים. אלא שהביאו אותו אל ראש הממשלה (האמיתי) ואל שרים בכירים (אמיתיים), של ממשלת ישראל, לשיחה ולצילומים. אינני בטוח שבכל מדינה היה ראש הממשלה מתפנה לשיחה עם השחקן, אבל אצלנו מאז ומתמיד יש חולשה רבה לכוכבי טלוויזיה. זוכרים את התמונה הפאתטית של מנחם בגין ושחקני "דאלאס", ה־מעניקים לו, לראשו הכוחש, מגבעת טקסס גדולה.

הצרה היא שאל הביקור הזה מתלווים גם ראיונות שבהם שואלים את השחקן מה הוא חושב על הממשל, על מדיניות, על כלכלה ועל בעיותיה של ישראל. זה מה שאירע, גם הפעם, בפרובינציה הקטנה (קטנה) שלנו.

אני מניח, שאילו קרינגטון האב מ"שושלת", או ג'ייאר יואינג מ־"דאלאס", היו באים לארץ, היו מפגישים אותם עם שר האוצר, שישמע לעצתם. הכל מתבלבל אצלנו, המציאות עם העולם ה־דמיוני. ורק משלחות של מי, שבאמת זקוקים לשיחה עם ראש הממשלה, אינן מתקבלות. הדלתות ייפתחו להן רק בתום שבועיים של שביתה. כי החיים אינם בידור. בארץ, הבידור הוא החיים האמיתיים. כן, אדוני ראש הממשלה.

קיבוץ 87 / אלי אלעד

נווה חריף עולה, לבון יורד

ביטוי בולט לפרובלמטיקה של ההתיישבות הקיבוצית הצעירה ב־ישראל של שנות השמונים זמן לנו באחרונה: בעוד בערבה הדרומית נערך טקס עלייה על הקרקע של קיבוץ חדש של התק"ם — נווה חריף, הנושא את שמו של התא"ל המנוח משה חריף, ומזכירות התק"ם אף ירדה לערבה כדי לקיים ישיבה מיוחדת במקום לרגל האירוע המרגש — נערכים בימים אלה דיונים להורדתו מן הקרקע של קיבוץ אחר של התק"ם: לבון, בגליל המרכזי. מזכירות התק"ם עומדת להתכנס כדי לאשר את המלצת אגף ההתיישבות של התק"ם לחיסול הקיבוץ הצעיר. כמו שאומרים הנגשים: "זה עולה וזה יורד".

משבר ההתיישבות הקיבוצית הצ־עירה אינו מכיר בגבולות של תנועות ההתיישבות. הוא בא לביטוי בתנועות שונות, הן בקיבוץ הארצי והן בתק"ם. הקיבוץ הארצי הצליח עד היום להימנע רשמית, מביצוע של חיסול הרשמי של אחד מקיבוציו, אם גם אצלו בבית חלק מהקיבוצים הצעירים המופיעים ברשימת משקי סרם התגבשו למשהו שנראה כמו ראשיתו המבוססת של קיבוץ. לעומתו בתק"ם, המונה כיום 178 קיבוצים, נמחק מהמפה לא מכבר קיבוץ אחד: מעלה צביה (ע"ש צביה לובטקין), ממנהיגות מרד הגטאות שנמנתה עם ראשי התנועה בארץ, ועל סדר היום של התנועה עומדת הצעת ההחלטה להורדתו של קיבוץ צעיר שני: לבון, גם הוא בגליל.

אומר על כך מזכיר הצבים של התק"ם, דובי הלמן, מקיבוץ יד־טבנקין: יש קשיים בביסוס הישובים הצעירים שהוקמו בשנים האחרונות בגליל. יש קשיים ניכרים ביצירת תנאים פיסיים שיאפשרו לחלק מקיבוצים אלה להכות שורש ולהשתרש במקום, בעיקר הריפה מבוקת הקרקעות, שחלקן בבעלות פרטית ערבית או אחרת, שתוכננו למשבצת של קיבוצים אלה. חלק מאדמות פרטיות אלה, במקרה של לבון, נוגע בבתי היישוב עצמם, ממש בתוך חצר הקיבוץ. הדבר יצר קשיים במשכים במקום, דבר שהיקשה עוד יותר על גיבוש גוף התיישבותי רחב דיו שיחזיק את המקום. ההחלטה שנתקבלה באחרונה באגף ההתיישבות של התק"ם ממליצה על חיסול המקום כקיבוץ. לא עומדת על הפרק נטישה של המקום עצמו והוא ייהפך ליישוב לא קיבוצי או לכפר קהילתי. הנושא טרם הובא סופית אולם החלטת אגף ההתיישבות מצביעה על הכיוון: לבון לא יינטש כיישוב יהודי.

לעומת המשבר החברתי־התיישבותי של לבון, עלייתו על הקרקע של נווה חריף בערבה הדרו־מית היא תבונה לתהליך, דרך לתהליך הזיוכי המתרחש בערבה. של עיבוי במשך של רשת היישובים הדלילה שהיתה במקום.

עם עלייתו של נווה חריף לנקודת הקבע שלו, מגיע מניינם של משקי התק"ם בכבל ארץ מרחוק זה לשמונה קיבוצים: אילות, יטבתה, קטורה, גרופית, לוטן, יהל, שיזפון ונווה חריף. לאלה יש להו־סיף שני משקים של הקיבוץ הארצי, סמר ואליפז, ושתי היאחזויות של התק"ם: שיטים ויהלום; היאחזות של הקיבוץ הארצי: נחושתן; וכפר קהילתי קטן, מצפה שחרות, המיושב על-ידי שבע משפחות.

בסך הכל מתגוררים כיום בקיבו־צי הערבה הדרומית כ־2000 נפש. הקיבוץ הוותיק והמבוסס באזור הוא יטבתה, שעלה על הקרקע ב־1957 ומונה 670 נפש. זוהי בהחלט התקדמות ביישוב הערבה (אף שחלק מהקיבוצים זקוק לחיזוק של ממש) אם נזכרים שבמשך הרבה שנים, עד 1973, התקיימו בערבה שלושה קיבוצים בלבד.

בשנים האחרונות, אומר הלמן, ששימש במשך שנים ראש המועצה האזורית ונמנה עם המנהיגות הקי־בוצית המובילה של האזור, נוספים באזור כל שנה יישובים חדשים: עשרה קיבוצים, שלושה קיבוצים בדרך ויישוב קהילתי, הם כברירה, בהחלט שינוי, אף כי יש מקום ליישובים נוספים.

בנווה חריף מתגוררים כיום כ־60 נפש, משפחות ובודדים עד גיל 35, שלא באו מקיבוצים או מגרעיני התיישבות, אלא עברו במשך שנה הכשרה וגיבוש בקיבוץ בחולים לקראת עלייתם על הקרקע. אתם נמצאים כיום ברכה ופסר גלברע מב־תשולים, כמלווים משקיים וחבר־תיים. פסר ריכז את הכשרתם של אנשי נווה חריף בקיבוצו והוא ממשיך עמם בצעד נוסף. "באה הורש, באה מקים".

נווה חריף נועד להתבסס על מפעל תעשייתי שטרם נקבע. 60 חבריו מתקיימים מחקלאות בקנה מידה מצומצם ומתעסוקות שונות באזור.

לשאלה כיצד הוא מתייחס לעוב־דה שבעוד קיבוץ חדש עולה על הקרקע, קיבוץ שני עומד לרדת ממנה, אומר הלמן: זו בעיה קשה מאוד. אני לא מעלה על הדעת שכ־תוצאה מכישלונות ישותק המעשה של המשך ההתיישבות בארץ. חייבים להמשיך בהתיישבות ויהיו קטעים שבהם לא תהיינה רק הצל־חות. גם כאשר יש כישלונות לא הולים ולא מפסיקים מהקמה ופי־תוח של ישובים. כמו שאמרו חז"ל, אם שבע ייפול — שבע נקום.

ברור לי למה אני כאן

לאור שובה באחרונה מביקור באתרי מחנות ההשמדה והגטאות של המשלחת הגדולה של תלמידי כיתות י"א ממוסדות החינוך של הקיבוץ הארצי והתק"ם, נתנו הנע־רים והנערות ביטוי לחוויה הקשה שעברו, במסגרות שונות. בעלון קיבוץ משאבי-שדה שוחחה מיכל עם שלושה מבני כיתת "אלון": ינון, יואב ואהוד, שיחה שרומה שהיא חורגת במסריה מעבר לביקור. להלן דבריהם.

"יצאתי מהנסיעה הזו אדם שונה עם תפיסת עולם אחרת מזו שהיתה לי. כשהייתי בתוך מחנה הריכוז היה קשה, בכיתי. אבל מאז ראיתי ביתר חדות את החיים שלי בארץ ישראל באור אחר. ויצאתי משם בהרגשה טובה שלי יש בית, שונה מביתו של היהודי בפולין.

"אחת החוויות הקשות היתה, כשנכנסנו לבית קברות ענק במאיר־שה. אתה רואה איך עם שלם נכחד. זה חשוב להבין מה היה ואינו. כל אדם חושב-מרגיש קשר בעם היהודי חייב לעבור טיול כזה כדי להבין כמה חשובה המדינה".

אפשר ללמוד את השואה מתוך ספרים ומפי אנשים, למה דווקא לנסוע לפולין? נשאלו השלושה, השיבו: "אי־אפשר להבין את השואה. כשהייתי במחנות הריכוז הרגשתי פתאום הזדהות. אתה עומד במקלחת ויודע שבזה המים מוחבר לגז ומרגיש את חוסר האונים והפחד. אני חושב, שטוב שלמדנו את הנושא מחוץ לבית-הספר, שכמו עם ואינו נוגע בנושא השואה. גם כשאתה שם אתה מתרגש, אבל לא קולט ולא מבין בדיוק מה. עכשיו לאט לאט מפרקים את החומר".

"אני זוכר, בשנה שעברה ברחתי מטקס הזיכרון לשואה בבית-הספר, עליתי לאוטובוס ונסעתי הביתה. אחר כך העניש אותי. נתנו לי עבודה, ומאוד התרגזתי. עכשיו אני לא מבין איך יכולתי לעשות דבר כזה. ליל הסדר בפולין היה הסדר הכי טוב שהיה לי אי־פעם. במשק הסדר משעמם, לא מתלווה אליו שום הרגשה. בסדר שחגגנו בפולין שובצו לאחר כל כוס טקסטים שקשורים בשואה. פתאום הדברים קיבלו משמעות. כששרנו, באה לי השירה מבפנים בהרגשה של התגר־ממות רוח.

"לא היתה למשלחת פרוטוקול תי־תנאית, אבל הלכנו עם חולצות שכתוב עליהן ישראל, ועם דגלי ישראל והיה ברור מי אנחנו. אני לא הרגשתי אנטישמיות ברחוב הפולני. האירוח היה טוב ורוגע, למרות התנאים הקשים של המארחים. הרגשתי אפילו היפך מאנטיש־מיות. נפגשנו בעיקר עם אוכלוסייה עירונית. אומרים שהאנטישמיות רווחת יותר בכפרים. בפולין הרגש־תי זרות נוראית, האווירה מאוד קודרת, אפורה וקרה, שונה מאוד מהאוויר והצבעוניות של ישראל.

"הליווי היה טוב מפני שדרך העיניים שלהם ניתן להבין שהמקום הזה היה בית הארץ הולדת של הרבה יהודים. הסיפור האישי של כל מלווה, הקשר שלהם למקומות, לכתובות, קירבו אותנו מאוד מר־חשית לשואה. למשל, יונה (סגר) מרביבים, שמצאה את האדם שהציל אותה בילדותה והסתיר אותה מהנא־צים, פגישה לאחר 40 שנה עם כל הזיכרונות וההתרגשות. זה גם נתן עוד נקודת מבט על העם הפולני. היו ביניהם גם אנשים טובים".

לשאלה אם צריך לדעתם להפוך את הפרויקט (של ההכנה במשך שנה שלמה לקראת המסע תוך לי־מוד נושא השואה ועבודה בגיוסים כדי לממנו) למסורת, השיבו: "עצם המסורת מקלקלת את העניין. זה משהו שצריך לבוא מבפנים. מב־חירה. כל כיתה צריכה לחשוב ולהחליט בעצמה. אנחנו נמליץ לבאים אחרינו, אבל אסור שזה יה־פוך למשהו אוטומטי. ילדי באדי ששמעו מהמשלחות הקודמות על ההתרגשות, הבכי והכאב, חשבו שהם מעוותים ואטומים, כי לא הרגישו צורך לבכות".

לשאלה מה אתם מרגישים היום כלפי המדינה, השיבו: "ארץ ישראל היא הבית היחיד אליו אני מרגיש שייך, מקום שהוא שלנו ובו לא נהיה חסרי אונים. שמירת גבולות המדינה היא הכרח. אני חושב שזה ישפיע עלי בשירות הצבאי, כי ברור לי למה כאן ולא בשום מדינה אחרת".

זהירות, מדרכות שבורות!

רחוב דיזנגוף בת"א היה מאז ומתמיד אחד ממוקדי הבילוי של העיר. מדרכותיו המוזנחות אינן הולמות אותו. להלן מיגזים של פני המדרכות ברחוב זה — מס' 229, מס' 318 ופינת ארלוזורוב. דובר העירייה מבטיח כי הרחוב ישופץ כולו כשיוחזו למדרחוב, כנראה בשנת התקציב הבאה. אך כל מכשול יטופל מיד. השנה תשקיע העירייה, לדבריו, 5 מיליון שקל בכבישים ובמדרכות.

(צילם: עודי קרן)

בדין ובצדק / צבי הראל

קצין ורופא מושחת

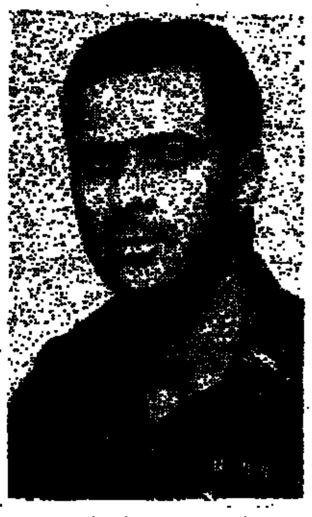

תא"ל נבו: לא מעורער

ד"ר הראל: הורשע

לפני כחודש דן בית הדין הצבאי המחוזי (מטכ"ל) את ד"ר עמנואל הראל בן ה־33 מאשדוד לששה חו־דשי מאסר על תנאי ולהורדה בדרגה מסגן לסגן־משנה. לפי סדרת העבירות שהראל הורשע בהן נראה כי השופטים גזרו עליו עונש כרזיקלבת לקולא. המקרה מלמד, כמו מקרים נוספים, שכאשר ה־תביעה נמנעת מלהגיש ערעור היא נותנת יד להנצחת עיוות מקלה.

ד"ר הראל הורשע בשש עבירות של התנהגות שאינה הולמת, העב־רה על אי־קיום הוראות ה־התחייבות בצבא, כתוצאה מפרשה זו נאלץ לפרוש מצה"ל. כדי להבין עד כמה חמורים היו מעשיו של הרופא ראוי לפרט חלק מהפרשיות שבהן הורשע.

הראל נהג לבקש מאנשי המרפאה לבצע בדיקות רפואיות ולמלא מרשמים לתרופות וביקש מהם לחתום על המרשמים בשמו.

במארס 1986 בדק ד"ר הראל חיילת שהתלוננה כי היא סובלת בגרדת. לשם כך היה עליה לחשוף את חלק גופה העליון. כאשר נסע אותה הנאשם במכונית בחברת אנשים נוספים, הוא גילה להם את סוג מחלתה של החיילת ואמר עליה: "איזה תפוחים יש לך".

חיילת נוספת התלוננה על הרופא כי קרא לעברה ביטויים מיניים בהזדמנויות אחרות. כאשר כיבתה אותה חיילת את המזגן, הוא זרק עליה שרכן שנפגע ברגלה.

לצורך חקירת ההוראות נגדו בדקו אנשי מצ"ח את מצבו הנפשי של ד"ר הראל בצה"ל, הוחלט לב־דוק מחדש את הפרופיל הרפואי הצבאי שלו. הראל עתר נגד רשויות הצבא לבית המשפט הגבוה לצדק. כדי להמנע בעתירה, צירף אליה אישור של הפסיכיאטר ד"ר אליק יוסף, העובד במרפאה לבריאות הנפש ברמת-גן. הראל קיבל אישור שהוא אינו סובל ממחלת נפש. הוא סיפר לפסיכיאטר כי הוא חבר מפלגת העבודה ושהוא מועמד כבר כלל לתפקיד בכיר מאוד בקופת חו־לים של ההסתדרות. אישור זה נועד לטענתו לצורך תפקידו הבכיר.

התובע במשפט, סגן אלוף במי־לואים דן חסון, אמר בטיעוניו כי העונש הראוי לנאשם הוא הורדה מדרגת סגן לטוראי. על המאסר אמר התובע כי הוא יסתפק בעונש על תנאי. בית הדין הצבאי, בראשות סגן אלוף מרדכי פלד, כתב דברים חריפים על התנהגותו הפסולה של הנאשם, הן כרופא והן כקצין. בפרשת הפסיכיאטר כתבו השופטים כי הצגת מדוע כתב מעין זה גולשת להתנהגות הפוגעת ומבזה את דמותו של הרופא הקצין. בית הדין הצבאי גזר עליו מאסר על תנאי של ששה חודשים, והסתפק בהורדה של דרגה פיקודית אחת: מסגן לסגן-משנה.

מדוע לא הגישה הפרקליטות הצבאית ערעור על קולת העונש? האם אדם שהורשע במעשים כאלה ראוי לשאת דרגה של סגן-משנה? דובר צה"ל השיב על כך כי להערכת התובע הצבאי הראשי, אלוף משנה אורי שהם, והפרקליט הצבאי הראשי תת-אלוף אמנון נבו (סטרשנוב), לא חייבו נסיבות המקרה הגשת ערעור.

גלגולי כתב האישום

כתב האישום נגד אהרן מאיר, המנכ"ל לשעבר של בנק המזרחי, ונגד אלי אנגר ויהודה ניסן, שני עוב־דים בכירים בבנק, עבר גלגולים לא מעטים. השלושה נאשמים בסדרה של עבירות הקשורות לאיד־ור מפולת מניות הבנקאיות באוק־טובר 1983.

באחת הישיבות הקודמות נמחקה עבירה של "מרמה והפרת אמונים על־ידי עובד ציבור", לאחר שעורך הדין יגאל ארנון, סניגורו של מאיר, השמיע את טענותיו המקדמיות. ארנון טען כי אי־אפשר להאשים עובדי בנק בעבירה זו בגלל ההבחנה בין "עובד ציבור" (עובדי ממשלה, רשויות מקומיות, צה"ל, חברות ממשלתיות ועוד) לבין עובדי "תאג־יד המספק שירות לציבור" כמו הבנקים. המכנה המשותף בין ה־שניים הוא רק עבירת השוחד.

בסוף השבוע האחרון תוקן שנית כתב האישום בפרשה זו שלא מיוזמתה של התובעת, עורכת הדין ליה לביאן. סניגורו של אנגר, עורך הדין משה קפלנסקי, השמיע סדרה של טענות מקדמיות נגד כתב האישום. שלוש מטענותיו התקבלו. השופט אליהו מצא הורה בהחלטתו לתקן את כתב האישום תוך עשרה ימים, מפני שהוא מצטרף לביקורתו של הסניגור כבר התובעת של הצורה שניסחה את אחד מסעיפי כתב האישום.

התובעת כתבה בסעיף [illegible] בכוונה לפגוע [illegible] מלרשום מחד גיסא ולרשום — ומאידך גיסא רישומים כוזבים במסמכים".

על כך כתב השופט מצא, כי "ניסוחו של הסעיף לוקה לא רק מב־חינת שיבושה וסירבולה של ה־עברית, אלא גם מבחינת משמעותה העניינית של הטענה". התובעת ביקשה לשכנע את השופט כי ני־סוחו של הסעיף איננו לוקה אלא בתוספת שגויה של ו החיבור לפני המלים "מאידך גיסא". "אני סבור", כתב השופט, "כי שמיטת ה־ו מתקנת את הפגם בחלקו ובנוסף לכך דרוש תיקון שיתבטא בתוספת כלשהי לתיאור טיב הרישומים הנאשמים — על פי הנטען קשרו קשר להימנע מהם". השגות של קפלנסקי על שתי עבירות בכתב האישום התקבלו, הן נמחקו.

ספונטאניות בזיהוי

עלי אבו־סביט הוא שייך בדווי המתגורר ליד ערד. אבו־סביט הואשם בבית המשפט המחוזי בבאר־שבע בניסיון לרצוח שניים מאנשי שבטו. המניע שלו היה נקמת דם. שני המתלוננים בפרשה זו, שהנאשם הואשם בפציעתם, נפצעו מיריות אקדח שנורו לעברם ליד מפעל בפתח־תקווה שבו עבדו באותו לילה. איש לא ראה את היורה, אולם אחד מהם אמר כי הוא זיהה את קולו של הנאשם.

הראיה המרכזית של התובע, עו"ד אברהם פכטר, היתה אם כן קולו של היורה, שלטענת המתלונן היה קולו של הנאשם. השופטים שלמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה ארבל קבעו כי לנאשם היה אכן מניע. אולם אף על פי שהובא עליו חשד כבד לא הובאו בפניהם ראיות שאפשר לקבוע מהן את אשמתו מעבר לספק סביר. הזיהוי או ההרשעה התמקדו בשאלת המהימנות שיש לייחס לזיהוי קולו של היורה שאת פניו לא ראה איש. המתלונן מסר במשטרה שתי גר־סאות, שבהן סיפר כי זיהה את קולו של הנאשם: פעם אחת ארבעה ימים לאחר שנפצע, ופעם שנייה — 11 יום לאחר שהותר מבית החולים.

בניגוד לשתי הגרסאות האלה היתה למתלונן גרסה נוספת ש־נמסרה ביום המקרה בבית החולים שבו אושפז. בתשובה לשאלת החוקרת רס"ר אודנה ברישטון אמר המתלונן כי הוא אינו יודע מי ירה לעברו. השופטים כתבו בהקשר לכך: "שביום האירוע בבית החולים היתה למתלונן הזדמנות מיידית למסור על היורה. הסניגור עו"ד משה ישראל טען כי אם המתלונן היה מסוגל לרתוק לחדר השומרים במפעל ולתת הוראות מיד לאחר הירי, בוודאי היה יכול למסור לחבריו מיהו היורה שירה לעברו. מכיוון שכך, אימצו השופטים את טענת הסניגור "שאין כאן זיהוי ספונ־טני אלא הסקת מסקנה מהזיהוי בשלב מאוחר יותר".

ילדים טובים עם ביקור האפיפיור

מאת יאן קראוזה

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

דגש רב מושם בפולין על הצורך להתנהג כיאות כדי לקבל בכבוד הראוי את האורח המהולל. זו פולין "מפוכחת, נקייה ויעילה" המקבלת את האפיפיור, כפי שמכריזה הסיסמה הנמצאת אפילו על חותמות הדאר. לא על כך בדיוק חלם הדור של אוגוסט 1980

ורשה

יוחנן פאולוס השני הגיע שלשום לביקורו השלישי בפולין וישהה שם עד ה־14 בחודש. השלטונות והכנ־סייה ערכו הכנות אינטנסיביות לקראת הביקור והמוני האוכלוסיה והוא מעורר חששות לא פחות מאשר תקוות. נראה שכל העולם בוורשה שטופת הגשם, המלאה מחסומים המיועדים לעצור בעד ההמון, מדבר על ביקור האפיפיור וכל אחד מתבונן בו בדרכו. אבל האם באמת קיימות ציפיות גדולות מהביקור? מה יכול יוחנן פאולוס להביא למדינה שבה נראה כי כל הפרספק־טיבות נעולות?

חלפו כבר כמה שנים מאז עידן התקוות הגדולות והאפיפיור מודע לכך. בנאום אשר הכיס אותו בצ'ילה במארס האחרון, הקפיד להדגיש שלפולנים אין מרכיבים של תקווה, ומשום כך מאבקם קשה בהרבה "מזה של הצ'ילאנים הניצ־בים מול דיקטטורה, "שמעצם טבעה היא זמנית". אולם זו אינה סיבה להרים ידיים, וכפי שאמר האפיפיור ברומא לאחד מידידיו הקרובים ירזי טורוביץ', מנהל שבועון קאתולי בקראקוב, יש בדעתו להביא לארץ מולדתו "זריקת תקווה".

זיכרון ענק

אך אינטלקטואלים אחרים באופו־זיציה עומדים בגלוי על המשמר. הגליון האחרון של "טיגודניק מזובשה", הביטאון המחתרתי העיק־רי, התבטא בפסימיות על התוצאות הצפויות מביקור שלישי זה. האם לדבריו ולמחוותיו של האפיפיור יכול כעת להיות אותו משקל ואותו מטען רגשי? הלם הביקור הראשון ב־1979, שנה לפני לידתה של סולידריות, אינו יותר אלא זיכרון ענק. בביקור השני ביוני 1983 האזינו המונים בסבלנות עד קץ לאפיפיור שידבר על גיזמון בפני עם מרכה.

מה יכול להביא הביקור השלישי כעת, כששום דבר לא השתנה מאז, מלבד שיחרור האסירים הפוליטיים? מה יכול לומר או לעשות האפיפיור שלא אמר או עשה בעבר? ב־1979 הוא אמר כי אין להעלות על הדעת אירופה "ללא פולין עצמאית וה־יבנית" ושהשלטון חייב להסכים לדרישות. ב־1983 הוא דיבר על זכותם של בני אדם להתארגן באופן חופשי, כולל באיגודים מקצועיים עצמאיים. בוותיקאן אומרים כי יוחנן פאולוס השני מביא עמו "רעיונות חדשים" בכ־30 הדרשות או הנאומים אותם הוא אמור לשאת בשבעת ימי ביקורו. אולי. אך אין ספק שלא זה הנושא ביותר. החשוב לאפיפיור הוא להגיע באמנות לאי אילו רעיונות, שלא רק נוצצים ודבקים בהם בפולין.

ממקור יודע דבר נמסר כי האפי־פיור היסס ותהה על התועלת שבביקור זה, אך לבסוף נהג על פי מה שהוא ראה כ"חובתו". לעומת זאת הגיעו שלטונות ורשה מוקדם מאוד למסקנה כי ביקור זה עשוי להתגלות עבורם כמבצע. דרך טובה יותר להרגיש שוב השלטים כעת בשאננות במצב. וכי אפיפיור יכול לבוא כל אימת שירצה, אך האם תמיד יהיה זה הגנראל יארו־זלסקי שיקדם את פניו? די בכך שהביקור יתנהל ללא תקלות, שההמונים — ויהיה אשר יהיה מספרם — ינהגו "כמו ילדים טובים".

הנורמליזציה, אליבא דה השלטון, תהיה עובדה קיימת. סולידריות תיקבר סוף סוף, או לפחות תידחק לשוליים. זו טקטיקה שמר־פה מאוד. ראשית דואגים לכך שביקור האפיפיור, לו הקדישה העי־תונות מקום רב, ייראה בבירור כעניינם של שני מוסדות מכובדים, המדינה הפולנית והכנסייה הפולנית שיחד מוסמכות את ריבון הכנסיה הקאתולית. האוכלוסיה, או נכון יותר "המאמינים", נמצאים כדי לעקוב אחר הטכסים, לראות את האפיפיור בתהלוכות, להתפלל כאוות נפשם אך זה הכל. נוסף על כך דגש רב מושם על הצורך להתנהג כיאות כדי לקבל בכבוד הראוי את האורח המהולל. זו פולין "מפוכחת, נקייה ויעילה" המקבלת את האפי־פיור, כפי שמכריזה הסיסמה הנ־מצאת אפילו על חותמות הדאר. בקיצור הפולנים הם ילדים שמבק־שים מהם להתנהג היטב. לא על כך בדיוק חלם הדור של אוגוסט 1980.

מובן שאין די בקריאות להתנה־גות טובה. אין שוכחים את מיגוון אמצעי ההרתעה והדיכוי. באחרונה עלה מספר המעצרים של אנשי אופוזיציה ידועים, מספר דומני האוהדה למשטרה. ב־4 ביוני הופיע בטלוויזיה סגן שר־הפנים, הגנראל פודיש, לאחר שדיבר ארוכות על בעיות הארגון, האספקה והביטחון, וכך שהודגש לראות את האפיפיור יכול היה רק לעבור לאיום, שכן הדבר נראה משימה כה קשה ומייגעת, הוא ניצל את הבמה כדי להודיע שהשירותים המוסמכים "יוד־עים על תוכניות של הרפתקנים המשתייכים לסולידריות לשעבר". לדבריו הגנרל בעצירת תהלוכת האפיפיור בגדאנסק כדי לאלץ אותו "לשנות את תוכניותיו". דברים אלה הוכחשו מיד בגדאנסק על ידי דובר סולידאריות. הגנרל גם הוסיף שקיצוניים מתכוונים לחלק עלונים, לפרוש כרזות ולהשמיע סיסמאות. האיום ברור שכן הגנרל דיבר על הסיכונים הגדולים שפעולות אלו עלולות להביא על ההמון בעיקר ילדים, זקנים ונכים.

שפתון על החולצה

אזהרות כאלה הושמעו גם ערב הביקור האחרון. לשלטון חשוב ביותר שכרזות ודגלים פרו סולידרי־ות לא יופיעו מעל ההמונים המתאספים סביב האפיפיור, ובעיקר שלא יראו אותם בטלוויזיה. כבר בביקור הקודם דרשו השלטונות שיתוף פעולה מצד שירותי הסדר והשמירה של הכנסיה; ולא אחת גם השיגו את מבוקשם. אך הדגלים התערבו בכל שלב של הביקור. גם הפעם נעשה הכל כדי לשכנע את האוכלוסיה שביטויי אהדה לסולידרי־ות יצביעו על היעדר כבוד לאפי־פיור ויעמדו בניגוד לרצון הכנסיה.

בוורוצלאב טענה המשטרה הפו־ליטית במהלך "שיחות אזהרה" ש־קיימו באחרונה, כי היא פועלת על פי בקשת הכנסיה יותר מאשר המדינה. טענה שהיא לכל הפחות מוזרה. אך נכון שהקרדינל גלמפ ביקש מוואלנסה לדאוג לכך שלא יהיו דגלים וכרזות. לך והאלנסה לא קיבל זאת ברוח טובה. הוא, שלא אחת האשם בעשה דבים של הבישופים, אמר כי במקרה זה ילבש בלבו לראות את האפיפיור חולצה עליה יכתב בשפתון סולידריות.

פרשת הדגלים יכולה להיראות שולית אך גם סולידריות מייחסת לה חשיבות. וגם כדי להוכיח כי סו־לידריות עדיין מייצגת דבר מה וכי השפעתה חורגת ממסגרת המיליט־נטים שלה, הזמין ואלנסה 65 איש לפגישה ב־31 במאי. המוזמנים לא היו רק מנהיגים שונים של הארגון אלא גם אנשים שעבדו במחה דמוקרטי למעמיקים שונים ב־81־1980 וגם אינטלקטואלים ידועים שאינם חברים בארגון. כולם מלבד אחד נענו לקריאה וחתמו על מסמך שהשתמע ממנו בבירור שהחותמים מקווים כי "יחוק את שאיפות הפו־לנים" לעצמאות ולדמוקרטיה. בעקבות זאת זומנו רובם למשטרה הפוליטית.

על תוכנית הביקור נשאו ונתנו השלטונות והכנסיה עד לפרטים האחרונים. האפיפיור העמיד הפעם תנאי בל יעבור — לבקר בגדאנסק. הוא אכן יבקר בה, כמו גם בכ־שטשין [illegible] מוקד הקאתוליות הפולנית.

אין ספק שבבירה ילך האפיפיור לקברו של הכומר פופייליושקו שנרצח בסתיו 1984, אך השלטונות השיגו שביקור זה לא ייכלל בתוכנית הרשמית. בגדאנסק הוא אמור להיפגש עם ואלנסה, וקשה להניח שלא יבקר באנדרטה המפורסמת שהוקמה בתקופת סולידריות, מרחק שני צעדים מהגדר של מספנות לנין.

בוותיקאן נוטים להבין שהאפיפיור יעשה מחווה זו, שכה מצופה ממנו. אך הכל מצביע על כך — שכן לוח הזמנים כה עמוס ומפורט — שתהיה זו חניית ביניים קצרה מאוד. כמעט בוודאי מה שעלול להישאר בזכר־נם של האנשים זו המיסה בכיכר המצעדים הענקית בלב לבה של ורשה הרשמית, כשמשמש מאחורי המזבח תמרות הצללית הסטליניסטית הגדולה של ארמון התרבות "מתנת ברית"ה לפולין" והסמל בהא הידיעה של המשטר. אך התגובותיהם של האוכלוסיה ושל האפיפיור כאשר עוד עלולות לסכל את חישובי השלטונות. ואולי אין צורך להיזהר במסקנה. שלושה ביקורים של האפיפיור הם יותר מדי וכי האורח הוא מיותר.

רכבת פרברים על פסים רציונאליים

האם רכבת פרברים תשחרר את עורקי התנועה המובילים אל המרכז העירוני מהגודש הנוכחי, המאיים לאטום את הורידה לעיר וממנה בשעות העומס? שאלה לא טובה, יאמרו בחיוך סלחני צוות החוקרים שבדקו את הנושא במכון לחקר התחבורה בטכניון. ואין זה משנה לגבי איזו עיר מדובר, ידגישו. השאלה צריכה להיות מכוון אחר לחלוטין: האם רוצים מרכז עירוני כנות, כאשר הפעילויות המסחריות, התעשייתיות והתרבותיות בורחות אל הפרברים, או שמעוניינים לרענן את המרכז המטרופוליטני ולהחזירו למצב תוסס? וכאשר פרופ' דניאל שפר, מנהל המכון לחקר התחבורה, ד"ר יהודה גור וד"ר עידית הכטמן מהטכניון, שעשו עבודת מחקר מגמה על כדאיות הפעלתה של רכבת פרברית לאיזור חיפה, אומרים "לנתח את המרכז העירוני", הם מתכוונים לניתוח מרעה, מכוון, ולאו דווקא כרושל או מרושע. "כדי להביא לניזונו של מרכז חיפה צריך היום פשוט לא לעשות כלום. זה ייעשה מעצמו. אבל אז שהפוליטיקאים של העירייה לא ילטשו עיני עגל אל בעלי הקרקע והנכסים במרכז חיפה, כשאלה ישאלו אותם מדוע ערך הקרקע וההנויות שלהם יורד," אומר פרופ' שפר.

רכבת ישראל ומשרד התחבורה, שהזמינו את המחקר, הוכיחו, לפחות בעצם היזמה, כי הם מבקשים לקבל החלטות על בסיס מידע בדוק, כלומר, החלטות רציונליות. תשובת החוקרים לכך היא: קבלו החלטה כיצד אתם רוצים שחיפה (או תל-אביב, או כל עיר אחרת) תיראה, ועל פי זה קבלו החלטה. יתר על כן, הם מרגישים, בעולם היו עיירות שהחליטו בהדרגה לפתח את התעסוקה והבידור דווקא בפרברים, ו"להרגיע" את המרכז. ופיתוח התחבורה הפרברית ישמש אמצעי יעיל להגיע למטרה זו. אבל אם פרנסי חיפה יחליטו שהמרכז המטרופוליטני צריך להמשיך להיות ציר תעשייתי, מסחרי ובידורי לאיזור הצפון, עליהם לדעת כי הדרך להשיג זאת היא הגדלת קיבולת מערכת התחבורה. את זאת ניתן לקבל בשתי דרכים חלופיות: 1. רכבת פרברית, המשולבת במערכת תחבורתית מזינה. זו יכולה להיות שילוב של אוטובוסים, מיניבוסים, מוניות ואפילו שירות של מוניות. ובלבד שהשירות המזין מן הפרברים האליהם אל תחנות הרכבת יהיו תואמים למועדי היציאות והכניסות של הרכבת. האמינים כמו כן חשוב לתת הנה באותה לרכבת הפרברית על ידי שירותי הנהוסעת, לבעלי הרכב הפרטי שיבקשו לנסוע העירה ברכבת. פיתוח זה – הדגישו החוקרים – צריך להיות מלווה באירגונה מערכת הכבישים. 2. החלופה השניה היא הרחבת מערכת הכבישים, על ידי סלילת כבישים עוקפים. "הבעיה באיזור חיפה היא, כי מבחינת המשאבים והקרקע המזינה, מערכת הכבישים שניתן לסלול לא תענה לצרכי התחבורה הצפויים בטווח של חמש עד עשר השנים הקרובות" אומר ד"ר יהודה גור.

למעשה, עוסקת עבודת המחקר באומדן הביקוש לרכבת הפרברית לעבודה בלבד וממנה, ורק של מי שהם תושבי האיזור. הרכבת הפרברית אמורה לענות על צרכי הפרוזדור הצפוני של העיר, בין נהריה לתחנת הרכבת בבת-גלים. המחקר מתבסס על נתונים של היום, למרות שהתחזית היא למחצית שנות התשעים.

ד"ר גור מציין, כי בטווח זה של שנים, צפויה תוספת של כ-80% במספר כלי הרכב במטרופולין. "כבר היום קיים גודש מוחלט, עד תוק ממש, בכניסות לעיר בשעות העומס בבוקר ואחרי הצהריים, כאשר נוסעים לעבודה וממנה". הוא מדגיש, כי אין מיתאם בין העלייה במספר כלי הרכב והעלייה במספר הנוסעים, אלא להיפך: ככל שעולה מספר כלי הרכב הפרטיים על הכביש, קטן מספר הנוסעים בכל מכונית. "לכן, ללא הגדלה משמעותית בקיבולת מערכת התחבורה, יהיו הירידה בעוצמת הפעילות הכלכלית במרכז חיפה, והגירת הפעילויות התעסוקתיות לפרברים – בלתי נמנעות" אומר ד"ר גור.

לפי חישובי החוקרים הפעלת הרכבת בתנאים הנוכחיים תביא לכך שמדי יום יתבצעו ברכבת 18,000 נסיעות בית-עבודה וחזרה ועוד כ-6,000 נסיעות למטרות אחרות. זו, למעשה גישה שמרנית ובלתי משקפת, הלוקחת בחשבון הפיכת הרכבת הנוכחית לרכבת פרברים.

החוקרים מדגישים, כי אומדן זה מתייחס לרכבת ללא שירות מזין, שהוא בעל דרגת חשיבות עליונה להצלחתה של רכבת פרברית מבחינה כלכלית לא פחות מאשר מן הבחינה של משיכת נוסעים כדי לשחרר את הכבישים מעומס התנועה. לפי אומדן גס, בקיומו של שירות מזין באיכות גבוהה תגדיל את תפוסת הרכבת הפרברית הזאת בכ-2,500 נוסעים ליום. הם מדגישים, כי בעבודה הנוכחית לא נבדק תכנון מפורט של שירות כזה, למרות חשיבותו המכרעת להצלחת הפרויקט, אם יוקם. עם זאת הם מציינים, כי עיקר פוטנציאל הגידול במספר הנוסעים נמצא בתנועות של הקריות הצפוניות וקריית חיים.

הדוף לשינויים בהרגלי הנסיעה בא משני כיוונים: השיפור בשירות החדש לעומת החלופות הקיימות, והרעה בתנאי התחבורה הקיימים. החוקרים מעריכים, כי הכפלה בזמן הנסיעה במערכת הכבישים הקיימת עשויה להרום לרכבת הפרברית עוד 6,000 נוסעים. כדי להגיע להכפלה כזו בזמן, די בגידול של כ-10% בעומס בכבישים בשעות השיא, מדגישים החוקרים. לדבריהם, העלייה ברמת המינוע תביא עד מהרה לתוספת כזאת. אולם אם תופעל הרכבת הפרברית, עשויה זו לשחרר את העומס, ובכך "לבטל" את ההכפלה. או אז, צפויה מעין תנועת מטוטלת: העומס יעביר נוסעים מן הכביש לרכבת, והרכבת תקל על העומס. עם ההקלה בעומס, יעברו נוסעים שוב מן הרכבת אל התחבורה הציבורית הפרטית. מכל מקום, לפי הערכת החוקרים, הגידול החוזר בעוד כשמונה שנים בפעילות בפרוזדור תנאי הרכבת הפרברית, יגדיל את הביקוש לנסיעות ברכבת ב-10,000 נוסעים נוספים. זאת, כאמור, רק בהתייחס לנסיעות לעבודה של מי שהם תושבי האיזור. ומה על פועלי הבניין והקיון, הבאים לעיר באלפיהם, מדי יום, מן הערים והכפרים הערביים הסמוכים? "מדובר באלפים מדי יום, אשר סביר כי ינצלו רכבת פרברית אם זו תופעל, אבל לא לקחנו אותם בחשבון במודל זה, אם כי הם רבים מאד" אומר פרופ' שפר. הוא מציין, כי במטרופולין של חיפה יש עוד כ-25,000 מועסקים הנוסעים לעבודה וממנה בהסעות מאורגנות, כאשר נקודת המוצא או היעד של הנסיעה אצל כשני שלישים מהם נמצאים בתחום הפרוזדור.

לפי הערכת החוקרים, הרכבת הפרברית הזאת תגנוס כ-30% ממספר הנוסעים באוטובוסים בפרוזדור, ואילו במספר נוסעי הרכב הפרטי תהיה ירידה של כ-4% בלבד. אשר לחלוקה הפנימית בין נוסעי הרכבת הצפויים, היא מלמדת על תמונה שונה במקצת: כ-80% מנוסעיה יבואו מקרב משתמשים קודמים בתחבורה ציבורית (אוטובוסים ומוניות), וכ-20% מהם יהיו בעלי רכב פרטי שיעדיפו את הנסיעה ברכבת. זאת, מבלי לקחת בחשבון כי במשך השנים יהיו גם מצטרפים חדשים לנסיעות לעבודה, שטרם פיתחו הרגלי נסיעה.

האם רכבת פרברים זו עשויה להצליח? פרופ' שפר וחוקריו סבורים שיש לה כל הסיכויים הטובים – בתנאי, וזהו תנאי הכרחי – שמקימיה של רכבת הפרברים לא יתייחסו אל הרכבת חיפה-נהריה הקיימת כאל רכבת פרברים. הם מדגישים, כי לא די בשיפורים בתחום השירות המזין, או בהפעלת קרונות או רכבות נוספות בשעות העומס. כדי שנוסעים ישנו הרגלי נסיעה, יש לספק להם גם שירות אמין מבחינת מועדי יציאה של הרכבת מכל תחנה, שילווה במידע מפורט בכל תחנה באמצעות לוחות זמנים. לוחות אלה אמורים לכלול גם מידע מפורט בכל הנוגע לשירות המזין, וכן לתעריפים המודרכים בכל קו. כל המידע הזה צריך להיות מועבר לציבור הצרכנים הפוטנציאלי בפרסום נרחב, שיביא לתודעתו כי מדובר בשירות חדש, אמין ובעל איכות טובה. "ללא מודעות כזו, אפילו שירות טוב יכול להיכשל. הדבר חייב להתבטא בפרטי תכנון כמו: שיטת מכירת הכרטיסים, מיבנה הקרונות, מקומות ישיבה, מקומות עמידה, מיזוג אויר בקיץ וחימום בחורף, וגמישות באורך הרכבת. וכן, יש להתבונן שבניית הביקוש תארך תקופת־מה, ולא לצפות להצלחות מיידיות," מכתבים החוקרים במסקנותיהם.

הגנה עצמית

יונתן פלמר, נהג המירוצים האנגלי, מתאמן להתרגל למזג האוויר האנגלי. הוא צולם בי' ביוני, כשהוא מחזיק מטריה מעל ראשו, בנסיון לשמור על עצמו במצב יבש תחת מטר הגשם שניתך עליו בעת שבחן את הפורמולה-1 שלו, לקראת הגראנד-פרי שייערך בסילברסטון, אנגליה, ב-30 ביולי. האימונים נערכו עם הסימון מחדש של המסלול.

לחץ בדוק

על מנת להקל על הנהגים מתקיימים בימים אלה בתחנות הדלק "פז" מבצע חלוקת לוח מיוחד, שעליו מצויין לחץ האוויר המתאים בצמיגי המכוניות השונות.

נתוני לחץ האוויר מופיעים על הלוח לפי רשימת סוגי המכוניות הערוכה לפי סדר הא"ב ולפי פירוט גודל המנוע של המכוניות. יש לציין, כי כל הנתונים מעודכנים לדגמים החדשים.

כך יכול מעתה כל נהג הממלא אוויר בתחנת "פז" לדעת, בו במקום, את שיעור לחץ האוויר המתאים למכוניתו ובכך למנוע טעויות העלולות להוות סיכון בטיחותי רב.

סיפורו של כביש

בעוד ימים מעטים תתחולל חרישה של ממש ברחוב ארלוזורוב ברמת-גן: יוצב בו רמזור. הרחוב, שהוא המפותל ביותר בעיר, ומן הבעייתיים בה, בגלל שיפועיו הקשים לאורכו ולרוחבו ובגלל מוחזי הראייה הקצרצרים שם, עתיד לעבור שיפוץ קוסמטי שישנה את מראיתו. ראש עיריית רמת-גן, אורי עמית, מאמין, כי השינויים ישפיעו גם על זרימת התנועה.

רמזורים כבר התקנו בערי ישראל. אבל ויכוח בין מומחי תנועה לבין תושבים הגרים ברחוב, אינו התרחשות של יום-יום. לא משום שלתושבים בדרך כלל אין דעות על נושאים כמו "מה טוב לי ואיך טוב לי להיות", אלא משום שבדרך כלל פשוט לא שואלים אותם. וברמת-גן שאלו. לא זו בלבד ששאלו, אלא שאורי עמית החליט, כי התושבים הם הצודקים, גם עקרונית, וגם מפני שה"טוב" הוא הטוב שלהם, הם צריכים להחליט עליו.

נוסף להיותו מפותל ומשופע, רחוב ארלוזורוב הוא בן שלושה נתיבים – דבר מסוכן ביותר. מומחה תנועה פרטי המליץ על הצרת הרחוב לשני נתיבים במספר ניכר של מקומות, כאשר השטח שייוותר יוקצה למקומות חניה. כאשר הגיעה הפמליה של העירייה, לרבות המתכנן, אל צומת המתמיד - ארלוזורוב, קיבלו את פניהם דיירי הרחוב שטענו: "פי התכנון לוקה ואינו ממלא את יעודו העיקרי - הורדת התנועה בשעות העומס, ועיקר תביעתם – רמזור בצומת המתמיד בו עוברים ילדים רבים בדרכם לבתי הספר ומהם.

המומחים אמרו, כי על פי מספר התאונות בצומת אין הצדקה לרמזור. באו התושבים וטענו כי תאונות יש למנוע, ואין זו חוכמה גדולה להמתין שילדים יהרגו או ייפצעו, ורק אז להתקין רמזור. ראש העירייה החליט שהתושבים צודקים, והכריע בעד רמזור. ההחלטה אינה פשוטה, משום שהתקנת רמזור עולה כ-70 אלף דולר. יתר על כן, המומחים הזהירו את עמית, כי ללא "הגיבוי הסטטיסטי של מספר גבוה של תאונות", לא יאשר משרד התחבורה את ההוצאה, ועל כן תיאלץ העירייה לשאת במלוא נטל התשלום. אבל אורי עמית בשלו: "אני אתקין את הרמזור, וגם אדרוש אחר כך כיסוי להוצאה."

אמר – ועשה. התשתית לרמזור כבר מוכנה, ועד לסוף חודש זה, עם סיומם של שיפוצים אחרים בצומת, לרבות הרחבת הכניסה לרחוב המתמיד, יוצב שם הרמזור במלוא הדרו.

על מה מושתת בטחונו של עמית, כי הצדק היה עם התושבים? שהרי רמזור אחד אין בו כדי לפתור את בעיית הנתיב השלישי, או שדות הראייה המוגבלים? – "הרמזור הוא רק הדובדבן שבקצפת", אומר עמית, "על פי התכנית, שכבר החל בביצועה, נקרצף את כל הרחוב, מצומת עלית עד כיכר כופר הישוב, ונצפה אותו בשכבת אספלט חדשה. לא רק מעברי החצייה יסומנו היטב, אלא גם קווי ההפרדה בין הנתיבים". וכאן, מסביר ראש העירייה, טמון הפתרון. הרחוב אמנם יישאר בן שלושה נתיבים. אבל הוא יחולק לקטעים באמצעות פסים לבנים רצופים, כאשר פעם תותר העקיפה לעולים ופעם לאלה הנוסעים במורד. החלוקה תיעשה בהתאם לשדות הראייה, אבל בעיקר ייעשה התיאום עם פעימות הרמזור, שיווסת את לחץ התנועה בשעות העומס בהתאם לצרכים המשתנים.

עד כאן החלטתו של עמית. המומחים עמם שוחחתי אומרים כי התפיסה המקצועית עוד תוכיח את עצמה. בינתיים, הם מעדיפים שלא להתערב. בעניין המסוים של רחוב ארלוזורוב ברמת-גן הם מעדיפים לתת למציאות לדבר בעצמה.

סוד ההתחכמות במכפלה

מספר המתמיינים כיום למבחני נהיגה מעשיים באזור תל-אביב הוא כ-8,000. זאת עלפי הרישום. בפועל, מספר המתמיינים קטן בכעשרים אחוזים. במקומות אחרים בארץ הוא קטן בשליש ויותר.

מאחורי פער גדול זה מסתתר טריק, נבזי למדי, של חלק לא מבוטל של בתי-הספר לנהיגה. הטריק נבזי, משום שהוא פוגע בבתי-הספר לנהיגה שאינם נוקטים אותו, והוא גם משבש למשרדי הרישוי את תוכניות המבחנים.

הטריק פשוט: מאחר שמספר המבחנים מוקצה כיום לא לתלמיד מסיים שהגיע לרמת נהיגה נאותה, אלא לבית-הספר, עלפי מספר התלמידים שהוא מכניס למחשב של משרד הרישוי, יש לכל מנהל בית-ספר עניין לרשום במחשב מספר גדול ככל האפשר של תלמידים. מה פשוט יותר מאשר לרשום אותו תלמיד פעמיים ושלושה? המחשב אינו קולט פעמיים, אבל מכיוון שהתלמיד נקלט במחשב עלפי מספר הזהות שלו, והשם אינו משנה, נמצאה פירצה: רושמים את התלמיד או התלמידה פעמיים, אבל מתקנים במקצת את מספר תעודת הזהות. פעם מוסיפים אפס לפני המספר, מבלי לשנות את המספר עצמו, פעם מחליפים בין שתי ספרות של אותו מספר. פעם מחליפים את הספרה 8 ב-3 או 5 ב-6, או להיפך. כך אותו שם נרשם פעמיים, ואינו נפלט. יתרונם הגדול של הטריקים הללו הוא באליבי שהם מספקים למורי בתי-הספר לנהיגה הנוקטים אותם: כשאלה נתפסים, הם טוענים לתומם כי "התבלבלו", או לא הבחינו בספרות שהתחלפו להם בעיניים", וכדומה.

בדרך זו יכול בית-ספר אחד לספק לתלמידיו מבחנים מעשיים במספר כפול מבית-ספר אחר. התוצאה: בית-הספר שנוקט את התרגילים הללו מגיש את תלמידיו – המוכנים והלא מוכנים – למבחנים המעשיים בתכיפות רבה יותר. אי לכך פונים אליו יותר תלמידים, כי יוצא לו שם של בית-ספר "שיודע איך להסתדר". לכך יש כמובן השלכות כלכליות – בהכנסתו. יש בתי ספר לנהיגה שמגישים כמעט כל תלמיד פעמיים, במסווה התרגילים הללו (שמות כמה מבתי-הספר נמצאים בידי).

המוזר בכל הסיפור הוא ביטויו הברור במחשב. המחשב שאינו יודע חכמות, מצמיד את השמות הזהים ומדפיס אותם עוקבים. למעשה, יכול מנהל אגף הרישוי לתת הוראה למחשב להוציא במרוכז את כל השמות הכפולים. לא עוד, שהשמות במחשב מרוכזים עלפי שמות בתי הספר. אילו עשה כן, היה המנהל מאתר מיד את כל מבצעי התרגילים הללו, ה"סוחבים" – אם להשתמש בלשון נקייה – מבחנים על חשבון בתי-הספר האחרים. אילו עשה כן, היה גם יודע מהו המספר האמיתי של נבחנים במאגר, ומארגן בצורה רציונאלית את כוח האדם המיועד למבחנים המעשיים, ואולי בכך מביא לקיצור התורים. מדוע, אם כן, לא נעשה הדבר עד כה?

דובר משרד התחבורה אמר בתגובה, כי הבעיה ידועה לרשות הרישוי. עם זאת, לפי בירור שעשו, מגיע היקף הבעיה, לדברי הדובר, לכעשרה אחוזים בלבד. היקף זה נמסר לדובר מאיזור חיפה. סופרת "הארץ" מדגישה, כי לפי ממצאים בדוקים באזורים אחרים בארץ, היקף הבעיה גדול בהרבה. מכל מקום, דובר משרד התחבורה הבהיר, כי העניין נמצא אצלם בביקורת על פי ביקורות מדגמיות של הרשיכות. במקרה שהביקורת עולה על כפילויות, מוזמן המנהל המקצועי של בית הספר לנהיגה שהגיש רשימות כפולות לבירור עם האיש המוסמך במשרד הרישוי באזורו. הסנקציות במקרים כאלה, אמר הדובר, מתבטאות בצמצום מספר המבחנים לאותו בית ספר.

בממלכת המירוצים

האתגר שמעבר למירוץ

מאת מנחם ארמון

נהג מירוצים – יותר מכל אחד הנה אחר – מודע לרמת הסיכון בכל נסיעה. ההתמודדות עם הסכנה היא חלק מהווי החיים שלו, חלק אינטגרלי מהמקצוע. הסכנה היא מין רוח רפאים מוחשית, אך בלתי נראית, המרחפת כל הזמן במרחב החיים של המעורבים במרוצי מכוניות.

אמצעים רבים ומגוונים ננקטים במאבק להפחתת הסכנה בספורט הזה. מקצתם יקרים ומקצתם מאוד לא נוחים. בסופו של דבר יודע כל נהג שהגורל, המופיע בצורת תקלה מכנית, צמיג שמתפוצץ, או כל גורם חיצוני אחר, יכול להתנכל לו ולטלטל אותו כמו נוצה בסופת סער. אבל המודעות הזאת אינה מרתיעה נהגי מירוצים. הם ממשיכים להזהר, לעיתים גם לאחר היתקלויות קשות באותו גורל אכזר.

העובדה שיש תאונות במירוצי מכוניות אינה מפתיעה. זה כמעט מובן מאליו. הרי לא יתכן שבני אדם יתחרו במכוניות, בעלות תכונות הדומות לאלה של מטוסי סילון מתקדמים, מבלי שיהיו התנגשויות ותקלות, מדי פעם. המפתיע אינו התאונות עצמן, אלא היכולת להתגבר על אירועים כאלה. הן מצד המערכת, המארגנת את אירועי הספורט הזה, עצמה, ובעיקר – מבחינתם של הנהגים המעורבים אישית בתאונות. כושר ההישרדות של הגוף ועוצמת הרוח התחרותי שלו מקבלים לפעמים מימדים על־אנושיים בזירת המירוצים. הסיפורים על נהגים שהיו מעורבים בתאונות קשות, שנפגעו פגיעות אנושות ובכל זאת חזרו למסלול הם אמיתיים גם מספרם מפתיע.

ניקי לאודה, אלוף לשעבר, שפרש ממירוצים ועבר לעסקי טיס ותיירות, נושא על גופו ועל פניו את צלקות הכוויות הנוראות מהמירוץ שבו מכוניתו עלתה באש, בנורבורגרינג בגרמניה ב-1976. מכוניתו התנגשה התנגשות קשה ומיכלי הדלק שלה נקרעו ומייד נדלקו. לאודה נכווה קשות בראשו ובחזהו. הרופאים חששו לחייו. שישה שבועות לאחר מכן, התיישב לאודה בפראיי שלו על קו הזינוק בגרנד פרי האיטלקי. הוא סיים את העונה עם נקודה אחת פחות מהאלוף ובעונה שלאחריה כבר זכה באליפות העולם במירוצי גרנד-פרי.

דניס פירסטון מתנגש, זו פעם שניה בחודש זה. ההתנגשות אירעה באינדיאנאפוליס, ארה"ב, במסגרת אימונים לקראת מירוץ ה"אינדי־500".

פגישה עם קיר

סיפורו של לאודה אינו מקרה יחיד של התאוששות מרהימה מפציעה חמורה. ריק מירס, נהג אמריקאי, טעה במהלך מירוץ בספטמבר '84. כתוצאה מהטעות נתקל רכבו במעקה בטיחות במהירות של 200 קמ"ש. כוח המעקה מחץ את רגלו של מירס עד שהבהן נגעה בעצם השוק. החוסת הכלים השאירה שקע בכף הרגל, גיד אכילס שלו נתלש ועצמות רגליו רוסקו. רופא המתמחה בפציעות מסוג זה בנה את הרגל מחדש עם ברגים ומסמרים, אך רוב השריר אבד. לאחר סדרת ניתוחים שחרר מירס מבית החולים והחל להתאמן על שלדת רכב שהוכנסה לביתו. עד היום הוא הולך בקושי וסובל מכאבים ברגליים. אבל כל זה לא מנע ממנו לחזור למירוצים כמתחרה מוביל.

דני אונגיס, אחד ממתחריו הרציניים של מירס בסדרות מירוץ אמריקאיות, ריסק את רכבו בהתנגשות עם קיר במהירות של 270 קמ"ש. ההתנגשות ריסקה גם את רגלו הימנית. לאחר שמונה חודשים של ניתוחים וטיפולים, חזר אונגייס למסלול והשיג את התוצאות הטובות ביותר בקריירה שלו.

ה"אינדי 500" הוא המירוץ האמריקאי המפורסם ביותר. מירס ואונגייס מתחרים בו. במירוץ של שנת '84 היה פט בראוד, עיתונאי רכב הנהג במירוצים, מעורב בתאונה מחרידה. רכבו החליק הסתובב כסביבון עד שחלקו האחורי נתקל במעקה בטיחות. הרכב עף באוויר כשחלקיו עפים לכל עבר, כשהוא מתגלגל מעלה-מטה והנהג, הכבול בתוכו, מטולטל לכיוונים שונים כאילו מתבוסה לחוקי הפיזיקה. לבסוף נחתה ערימת הפח והגומי, שהיתה לפני שניות מכונית מירוץ, בחבטה שמעכה את קסדת הנהג לקרקע. עיון בתמונות התאונה מוביל למסקנה שהנהג נמעך ונרסק בין שרידי הפח. אך פט בראוד חי ובריא, שב כותב במדורי הרכב, ושוקל לחזור ל...

פט בראוד מתעופף באוויר, לפני שנצמד והתנפץ על ידי מכוניתו. בתאונה שאירעה לו במירוץ ה"אינדי־500" של 1984.

פרנק וויליאמס, מנהל קבוצת המירוצים "וויליאמס־הונדה", שנפצע קשה לפני למעלה משנה, הגיע לתחרות הגראנד־פרי של ברזיל על כסא גלגלים, כשהוא משותק ברוב חלקי גופו.

יש גם נשים

לפני כשבוע היה שוב מסלול ה"אינדי" זירה לתאונה קשה. באימונים לקראת מירוץ ה"500" של השנה, התנגש הנהג דניס פירסטון בקיר ורכבו עלה באש. אבל פירסטון יצא בריא ושלם.

נשים אינן זוכות לייחס מועדף בעולם המירוצים, מצד הגורל. קטי רוד דהרה במהירות של 200 קמ"ש בפורשה 935 שלה, ובסוף התנגשה וספסה על רכב נייח. רכבה זינק לאוויר וביצע סדרת גלגולים לאורך 300 מטר מסלול. צוותי חילוץ עמלו משך עשרים דקות לשחרר את הנהגת משרידי המכונית. הנזק לקטי רוד כלל שבר חמור במרפקים, בחוליה, בירך, במרפק וביד, נזק לכליות ולכבד, וכוויות. היא נותחה משך שבע עשרה שעות ולבסוף נאלצו הרופאים לקצר לה רגל. שנה וחצי לאחר התאונה חזרה הנהגת למסלולי המירוצים.

שירלי מולדני היתה אלופה במירוצי תאוצה בארה"ב. ביוני '84, במהירות של 360 קמ"ש, התרסק רכבה. שירלי בילתה את רוב השנה שלאחר התאונה בבתי חולים. בעונת 86 – חזרה למירוצי התאוצה.

אמצעי בטיחות רבים ננקטים במירוצים. הנהגים לבושים בסרבלים חסיני אש, קסדות מיוחדות, כפפות אסבסט, נעליים מיוחדות. חגורות הבטיחות יוצרות רתמה בחוזק של פלדה. תא הנהג בנוי מכלוב מתכתי מגן. אמצעי בטיחות רבים נבנים על המסלול: גדרות, מעקות, צוותי חילוץ, שירותי כיבוי. כל האמצעים מתגמדים לעומת מימדי הבעיה. הרכבים הם קלים, קטנים ומגיעים למהירויות של מטוסים. התחרות הצמודה מכתיבה ניצול מקסימלי של יכולת הרכב וכישורי הנהג. כל טעות קטנה וכל תקלה מכנית מקבלים מימדים של קטסטרופה פרסונאלית. בתנאים כאלה, תאונות הן פשוט חלק מהעניין. הנהגים מבינים זאת היטב. אלה שנרתעים מהסכנה נשארים בריאים בבית.

בארץ חלם

בלימה תוצרת בית

מלבד שיעור קטן־יחסית של מכוניות, רוב המכוניות של כלי הרכב בארץ חלם סובל מבלאי נמוך במיוחד של הבלמים. בדיקות המעבדה שנעשו, במגמה לאתר השפעה ייחודית של מזג האוויר, או חיכוך מיוחד של האספלט החלמאי המיוחד שלנו, לא העלו תוצאות חיוביות. כלומר: לא התמסינה, לא תחזית מזג האוויר הסתורות, ולא רזי הכימיה של האספלט הועילו לבלמינו. מה, אם כן, הגורם הייחודי, המביא לאבדן פרנסה כה בולט של אנשי הברקס בארצנו?

מומחי התנועה, ששמעו על המחקרים עתירי המחשבה הללו הגיבו בחיוך, כי הסוד הגדול טמון באופי הנהיגה המיוחד של ארץ חלם. אצלנו – כך המומחים – אין בלמים. למעט. תעשו סקר כבישים, ותלמדו איך מבצעים נהיגה־ללא־ברקסים.

הסקרים העלו ממצאים מדהימים: התברר, כי אישחלם הנוסע בכביש דו־נתיבי, ונתקל במיכשול כלשהו – זה יכול להיות מכונית עוצרת או מאיטה, או מכונית המגיחה לפתע לתוך נתיבו – לא יעצור, חס־ושלום, אלא יטה מיד את ההגה אל הנתיב הסמוך. בכך הוא ביצע חיסכון־ברקס. והיה אם בנתיב הסמוך נוסע רכב אחר, גם הלה לא יאיט, ובוודאי שלא יבלום, אלא "ישבור הגה" לנתיב האחר. אם זה נתיב המיועד לנסיעה בכיוון ההפוך והוא פנוי – מה טוב. אם יש בו תנועה, תתרחש תאונה חזיתית. זו הסיבה, הסבירו המומחים, לריבוי תאונות בארץ חלם.

אבל הבלמים – בריאים ושלמים, ברוך השם. ובכל זאת, הסטאטיסטיקה מורה, כי מוסכי הברקס בכל זאת מתקיימים. אמנם – בקושי, אבל אינם נסגרים. כלומר: יש למרות הכל בלאי כלשהו בבלמים. מהיכן נובע בלאי מזער זה שאלו עצמם המומחים. בעקבות תשאול פועלי אותם מוסכים, חקירות מעמיקות ומחשבה מרובה הגיעו המומחים למסקנה, כי נהגי חלם משתמשים בכל זאת בבלמים. אלא שתימצאותיהם חשפו סעיף יחודי נוסף לארצנו הקדושה: בלימה לא נעשית בעקבות הצורך התנועתי, מכשול או עיכוב בנסיעה, שהרי הפתרון לכך אינו בבלם אלא בהגה. אלא מתוך מודעות עמוקה לצורך שלא לשכוח ללחוץ על הבלם. הנהגים הנשאלים הסבירו, כי מאחר שיש דוושת בלם, משמע שיש בה צורך. הם אמנם לא יודעים מהו בדיוק הצורך, אבל כאזרחים ממושמעים הם מודעים לכך שיש חכמים מהם היודעים את הצורך הכמוס הנ"ל. אי לכך, הסבירו הנשאלים, הם לוחצים מדי פעם על דוושת הבלם. הם עושים זאת, כך הסבירו, כשהם נזכרים בעניין, ולא מתוך סיבה מיוחדת. זה יכול לקרות בכביש פתוח, בנסיעה של 110 קמ"ש, באמצע סיבוב, ברמזור, או סתם כך, אגב משהו אחר המזכיר בלימה.

זהו. עכשו יודעים בארץ חלם מדוע אין שם בלאי בבלמים, ומדוע בכל זאת יש בהם שחיקה כלשהי.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסה אזרחית
משתתפים בצערה של חברתנו לעבודה
שרה צבי
במות אביה ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחה
מחברי הסגל, העובדים והפקולטה

האוניברסיטה העברית בירושלים — משרד התחבורה
המחלקה לגיאוגרפיה — אגף תכנון וכלכלה
הענקת הפרס ע"ש הרצל הלוי ז"ל
טקס חלוקת הפרס
על שמו של התלמיד ועובד משרד התחבורה
הרצל הלוי ז"ל
שנפל במלחמת ששת הימים
יתקיים השנה ביום חמישי 11 ביוני 1987
הטקס יתקיים בשעה 18:00 במחלקה לגיאוגרפיה שבקרית האוניברסיטה העברית בהר הצופים (בבנין הפקולטה למדעי החברה) חדר 3613
מוקירי זכרו מוזמנים להשתתף בטקס!

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה להיסטוריה
המסלול למחשבת עם ישראל
אבלים על מותו של
פרופ' אלכסנדר אלטמן ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

הופיע גליון
כותרת ראשית
חריש מעבב שנה
חקירת חשדות
על עיסקה של
שרון
במדינה זרה

להברנו
פרופ' דוד לבהרי
משתתפים בצערך הכבד במות עליך רעייתך
רותי ז"ל
מהמחלקה לכלכלה
האוניברסיטה העברית, ירושלים

לפרופ' דוד לבהרי ולמשפחה
אתכם באבלכם על מות הרעיה והאם
רותי ז"ל
מדרשת רופין
ההנהלה, המורים והתלמידים
במחלקה לפעילי משק

למנהלנו היקר
רון פולמן ולמשפחתו
השתתפותנו באבלכם במות
האם ז"ל
עובדי
אפעל תעשיות כימיות בע"מ

להברנו רון פולמן ובני משפחתו
משתתפים בצערך במות האם
רחל ז"ל
משפחות: ארזי, נוביק, כהן, רובינסון, מלינוביץ, רמון

לחיה דורני ומשפחתה
אתכם באבלכם הכבד
"הלוח הארצי"
ההנהלה והעובדים

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי ראשון לציון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון לציון הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רצ/1/38" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: יעוד שטח לשנות מגורים לבניה צמודת קרקע הלקת השטח למגרשים המיועדים למבני מגורים חד ודו משפחתיים, קביעת הנחיות ותנאים לבנית מבני המגורים, קביעת תנאים להבטחת חזית שכונתית מתואמת יעוד שטחים למטרות ציבוריות ש.צ.פ ומבני צבור התוויית דרכים, מערכת דרכים וציות ושבילים להולכי רגל.
ואלה הם הגושים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3946 חלקה 94 חלק.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט התנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

דב שיש
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – מחוז המרכז

לעו"ד איתן הורביץ
משתתפים באבלך על מות
אביך ז"ל
המחלקה להתחדשות השכונות
הסוכנות היהודית לא"י

אנו משתתפים באבלה של
נעמי זולר
במות עליה אביה ז"ל
כל בית עידיהב

המורים ושכרם

מאת חנה מרון

הכותבת היא יו"ר המחלקה להסברה של ארגון המורים העל-יסודיים

במאמרו "שיעור בתקציב החינוך" ("הארץ" 29.5) מאשים אברהם טל את משרד החינוך וארגוני המורים ב"התעלמות מודעת" וב"דמגוגיה". קריאה שטחית של המאמר מספקת כדי להאשים את אברהם טל באותן האשמות עצמן. להלן כמה דוגמאות:

בהמלצותיו לקיצוץ נבון של תקציב החינוך מציע טל לקצץ בשעות לבעלי תפקידים בבית הספר (שעות חינוך, שעות ניהול ועוד) והוא יוצר אווירה של "עליהום" על המקבלים שכר בעבור תפקידים אלה. טל שוכח כי המורים המקבלים גמול על חינוך, ניהול, או ריכוז מקצוע, משקיעים עבודה בביצוע תפקידים. האם יעלה על דעתו של מישהו לדרוש שמחנך כיתה ידרוך לישיבות מורים, השתלמויות, מסעות, טיולים, ילווה את כיתתו לתיאטרון ולמוזיאון בלא לקבל כל תמורה? מי במשק הישראלי או העולמי מבצע תפקיד בחינם? ... של ההורים לו לשלוח ידיהם לכיסם של המורים נותני השירות ולדרוש זאת גם למענו.

לכל המלצות גם לקצץ במשרות יועצים חינוכיים ופסיכולוגים, מאחר ש"לא ברור אם ההשקעה בהם עומדת ביחס סביר לתועלת". זו קביעה חסרת שחר. תופעות האלימות הגואה במערכת החינוך, בעיות של סמים ואלכוהול, מטילות היום יותר מתמיד על המורה צורך בכוח-עזר של פסיכולוגים ויועצים.

גם מקומן של תוספת עציוני לא נפקד במאמר. אלה מובאות כדי להזכיר לקוראים כי בניגוד גדל מאוד תקציב משרד החינוך בשנים האחרונות. זו דרך עקיפה אך בטוחה להסית שוב את הציבור במורים "הגוזלים". אולי זה המקום לומר שוב — תוספת עציוני לא היתה בפועל תוספת שכר במובן המקובל של המלה. הן היו ניסיון לגשר על פער השחיקה בין משכורת המורה לבין זו של המהנדס, שאליו היא צמודה. וגם בהן לא היה כדי להפוך את המורים למיליונרים...!

מאחר שתקציב משרד החינוך מבוסס בעיקרו על משכורות מורים, קל להצביע על כל תוספת שכר הניתנת למורים (גם אם מדובר בה יותר עובדי המשק) כעל ניפוח גדול תקציבי. "תרגיל" חשבוני כזה אי אפשר לעשות בתוספות שכר של מהנדסים, לדוגמה, שהרי המהנדסים עובדים במשרדי ממשלה שונים (ביטחון, תעשייה ומסחר, שיכון, אנרגיה ועוד) ותוספות השכר שלהם מתפזרות בין המשרדים השונים ולא נודע כי באו אל קרבם.

לשיא הגיע טל בהמלצתו להעביר יתר אחריות להורים באזורים מבוססים, ובכך "לרכז את המשאבים לאזורים מבוססים פחות". טל אינו חרד מפני הוראה "השחורה" או "האפורה", אף שאלה מאיימות על החינוך בכך שהן יוצרות ומנציחות מצב של חינוך לעשירים וחינוך לעשירים פחות. הוא רואה את הפתרון בכך שהורים אמידים יממנו את חינוך ילדיהם, בעוד שאת חינוך העשירים פחות תממן מערכת החינוך "העניה".

טל גם לא נתן את דעתו על כך שלא יעבור זמן רב ובעלי המאה יידרשו להיות גם בעלי הדעה, ולקבוע מה יילמד בביה"ס ובאיזו שיטה. האם מישהו יוכל לעצור בעד העשיר הוא גם הקובע? אין ספק שהצעתו של טל היא הפרת אחריות ופותחת הרס מערכת החינוך. ויש בה לטווח הארוך, גם פצצת-זמן חברתית.

טל לא הסתיר את יחסו למורים, מצד אחד, ולמשרד האוצר מצד שני. את מנהיגי ארגוני המורים הוא מכנה "עסקנים חסרי מעצורים" ואילו על האוצר הוא מגן באמונה, כי זה לא השיב, מתוך עייפות אולי, לתעמולת הזוועה של משרד החינוך וארגוני המורים. מהי אותה מידה של סלחנות המתרצת את שתיקת האוצר בעייפותו ואיך מתגלגל לסגן בכלל נימוק של עייפות?

האמת היא שגם המורים, מר טל, עייפים. עייפים מהאשמות חסרות שחר שמשליכים עליהם עיתונאים שמבינים אולי בכלכלה, אך לא בחינוך. עייפים מהצגתם כבטלנים הגוזלים ומעשיקים את המשק. אם מצבם של המורים טוב עד כדי כך שבכל שנה אפשר לדרוש מהם עוד תרומה ועוד קיצוץ, מדוע עוזבים רבים כל כך את מערכת החינוך העל-יסודית? ומדוע "טובים" כה מעטים מגיעים מהאוניברסיטאות להוראה?

נגד עונש מוות

הגיע הזמן לשנות כיוון ולהודיע: לא עוד עסקות חילופים של מחבלים. כך ישוקם עונש מאסר עולם וישוב להיות עונש כבד

מאת ראובן ירון

הכותב הוא פרופסור למשפטים באוניברסיטה העברית. היה יו"ר רשות השידור

אני חולק על כמה מהעמדות והנחות היסוד שהעלה אמנון רובינשטיין במאמרו "על עונש המוות" ("הארץ", 31.5). שלא כמוהו, אין אני שולל את עונש המוות עקרונית. לא אתנגד לכך שיוטל — ללא הבדל דת, גזע, לאום או מין — על סוחרי סמים קשים, מפני שפגיעתם רבה ותמורה אין כמוה. גם הרעיון שיוצא להורג רוצח מסוג רוצחו של הנער דני כץ, או רוצחה של הילדה, אין לדחותו על הסף.

אין לדחותו על הסף, אבל יש לדחותו לאחר מחשבה ושיקול. מדינת ישראל נלחמת נגד ארגוני טרור ערביים מרגע הקמתה, זה קרוב לארבעים שנה. במלחמה זו נחלנו הצלחות מרובות וספגנו מכות מכאיבות. אף נגד הנרצחים שבמרצחים סירבו ממשלות ישראל כולן לדרישה העצמית לבצע דין מוות, ואין אני רואה הצדקה לשינויו של קו זה.

השימוש בגרדום אינו יכול לשפר את מצבנו. מותר להאמין כי מיתת בית דין של סוחרי סמים, פושעים אשר תאוות כסף היא שמדריכה אותם בפעולתם, עשויה להרתיע אחרים. לעומת זאת אין יסוד להניח או להאמין כי תלייתם של רוצחים מן הסוג האמור יהיה בה כדי להרתיע את רעיהם מלעשות כמעשיהם. והרי יסוד ההרתעה — שאותו אין רובינשטיין מזכיר כלל — הוא מטרה מרכזית של מדיניות ענישה ראויה לשמה. באווירה הקיצונית והרוויה האופיינית למזרח התיכון, יש להניח כי התליות יגבירו את האיבה, יעמיקו תהומות ויגרמו שילהוב יצרים.

צודק רובינשטיין כאשר הוא מצביע על קשר בין מדיניות הענישה לבין שלטון החוק. הוא מדגיש כי שחרור המוני של אסירים תמורת שבויים או בני ערובה רוקן את עונש מאסר עולם מתוכן של ממש. בשל כך גברה הסכנה לשלטון החוק גם מצד אחר: יש חשש מבוסס כי יבואו מי שאינם מוסמכים לכך ויקחו את החוק לידיהם. אני מסכים ללא סייג להנחה המנחה ביסוד גישתו, כי המדינה המודרנית חייבת לשמור בתוקף על סמכותה הבלעדית להפעיל אלימות.

מדיניות הממשלה נפגעה קשות בעסקות החילופין שעשינו פעמים אחדות עם ארגוני מחבלים. החמורה המסוכנת מכולן היתה העסקה עם ארגונו של אחמד ג'יבריל — גם מבחינת חומרת הרשעות של המשתחררים, וגם בשל ההיתר שניתן להם להישאר בתחומי הארץ. היתה זו שגיאה קשה וחבל שממשלת ישראל עלתה על דרך התחתית שאינה יכולה להוביל לתוצאה מתקבלת על הדעת.

יש לנטוש דרך זו. צריך לומר בפה מלא שאכן היתה זאת טעות קשה. צריך להתנער מהתקדים הרע: מה שהיה אינו צריך לחזור עוד. אכן, מאוד אנושי הוא להתחפר, לסרב לשנות עמדה, להכחיש שהיתה טעות. אנו מתאהבים בטעות שלנו. וכך היא נהפכת לנורמה חדשה שלאורה יש ללכת גם להבא. זאת עושה רובינשטיין: עסקות מסוכנות ומפוקפקות אלה הן התחזית לעתיד, הציר המרכזי שעליו סובב מאמרו. כך אנו מכניסים את עצמנו להתישל סחיטה חוזרת ונשנית.

הגיע הזמן לשנות כיוון ולהודיע על כך: לא עוד עסקות חילופים. יהיה המחיר אשר יהיה. מחיר ההסכמה גם הוא קשה מנשוא: כך ישוקם עונש מאסר עולם. וישוב להיות מה שהיה תמיד — עונש כבד מאוד, שני רק לעונש מיתה.

בעת ובעונה אחת יש לחשוב גם על צעדי ענישה נוספים. כגון פגיעה במשפחותיהם של רוצחים כאלה. זה אינו קל, ואינו עולה בקנה אחד עם העקרונות המשפטיים המקובלים כיום בארצות המערב. יתר על כן, עלולות להיות בעיות גם מבחינת המשפט הבינלאומי. אבל יש לזכור כי מדובר בתהליכים מרוסנים מאוד, שכנגדם עומד הדיבור על עונש המוות.

בית הזכוכית של ההסטוריה

לקח הנאצים אינו לקח לגרמנים בלבד והגישה הישראלית, המאיצה בגרמנים ללמוד לקח, לא רק שהיא מתנשאת, היא גם חרב פיפיות

מאת פרופ' משה צימרמן

הכותב הוא ראש החוג להסטוריה באוניברסיטה העברית.

זה כעשור שנים מתנהל ויכוח בין ההסטוריונים על שאלת "הדרך ההסטורית המיוחדת" של גרמניה. דווקא ההסטוריונים גרמנים טוענים כי ההסטוריה של גרמניה בהשוואה למערב היא ייחודית עוד מאז המאה השמונה עשרה ומכאן ההסבר לפרשה המיוחדת — הנאצים והשואה. לעומתם, ראה זה פלא, מצויים הסטוריונים אנגלו-סכסים הטוענים להד"ם: אין ההסטוריה של גרמניה מיוחדת; לא קיים כיוון, לא קיימת דרך מערבית, אחת ואחידה; ואין מגרעות מיוחדות במינן במהלך ההסטוריה הגרמנית שמהן נבעה כהכרח אותה פרשה מיוחדת של הנאצים. ההסבר ההסטורי לאותה פרשה, מתברר, הוא מורכב יותר. זו היא תמצית הוויכוח על "הדרך ההסטורית המיוחדת" של גרמניה.

יש לכך קשר גם עם הוויכוח האקטואלי: עד כמה ייחודית היא לא רק הדרך המובילה, אלא הפרשה עצמה: הנאצים והשואה. כאן חברו הסטוריונים לא גרמנים וגרמנים, מהם מסויימים, שאפשר לכנותם ימניים, כדי לערער על ייחודה של הפרשה ההסטורית הזאת.

שתי ההבהרות אלה הן נחוצות כנראה, שאלולי כן לא היה מאמרה של ד"ר פלדמן "ההסטוריה הגרמנית ומשפט ההסטוריה" ("הארץ" 6.5.78) נכתב בתגובה למאמרי "הישראלים והגרמנים — חשבון הסטורי" ("הארץ" 6.4.78) או — לא היה נכתב כלל. כאשר מדובר בייחוד ההסטוריון על ייחודיותה של ההסטוריה הגרמנית ברור הוא שאין הוא מתחיל ואין הוא גומר בפרשה הנאצית.

מי שעושה כך בוודאי שאינו הסטוריון; ואופייני הוא ל"שואולוגים" לא מעטים שהם נוטים לגישה ארהסטורית מסוג זה, דווקא כשהם דורשים את הלקח ההסטורי בגרמניה.

ההסטוריונים אנגלים הציגו את "הדרך ההסטורית האנגלית המיוחדת", אמריקאים — את זו האמריקאית, רוסים — את זו הרוסית, וכך תרמו בין השאר להמעטת עוצמה של התזה בדבר הדרך ההסטורית הגרמנית המיוחדת.

על אחת כמה וכמה קל יהיה להסטוריון יהודי להעמיד את נושא "הדרך ההסטורית הייחודית הגרמנית" כנושא יחסי: הדימוי העצמי, ההגדרה העצמית וההסטוריה של היהודים בנויים סביב מושג הייחודיות — "עם לבדד ישכון". "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" וכיו"ב. יהודי המאמין בכל אלה אכן יראה בכל יזמה של ייחודיות, של עם אחר, והסטוריה אחרת, דבר של מה בכך.

ההסטוריון יהודי המפריד בין ההגדרה העצמית היהודית ובין הגודל ההסטורי היהודי יעתיק את הספקנות אל תחום השואה ויגיע בנושא ה"ייחוד ההסטורי הגרמני" למסקנה שמדובר בייחודיות יחסית בלבד, ייחודיות שאין בה כדי לתת הסבר הסטורי לפרשה הקשה של נאצים ושואה. מי שיעשה כן יימצא משתי שגיאות מקובלות שבאו לידי ביטוי גם במאמרה של ד"ר פלדמן: האחת — הגישה הארהסטורית, בידוד הנאצים מתוך ההסטוריה והיותם כל מהלך ההסטוריה הגרמנית. יתרה מזאת, ההסטוריון והמתעניין יימנע ממיצוי הקשר בין התקופה הנאצית ולקוחה לגרמניה בלבד.

משום מה יוצאת כותבת המאמר "על ההסטוריה הגרמנית ומשפט ההסטוריה" להגן על רעיון "העם הנבחר" היהודי, למרות שאין עניינו קשור לוויכוח על הייחודיות ההיסטורית. ברם, הדרך שבה נעשית הגנה זו חושפת את הגישה הארהסטורית: היחוד היהודי, נאמר שם בין השאר, מבוסס על "קבלת תורה ומצוות ... תביעה עצמית... ציפיה לגמול עתידי (באחרית הימים) מידי שמים... מיהודיותה של קהילית הנבדלים כלפי מצטרפים. הרשים"

הכותבת מתייחסת ל"אידיאל-טיפוס", לא ליהדות ההסטורית. לקביעה אידיאלית זו לא יסכימו האדומים מימי יוחנן הורקנוס והפלשתינאים של ימינו. גם לא אספי המצוות דה עיזנה. לעומת זאת, אין הסבר ליחוד המושגי של היהודיות הזאת כהיפכם של מגלות יהודיות, או קוני התנהגות יהודיים.

קשוט עצמך תחילה

דווקא ההגנה על "העם הנבחר" היהודי בדרך זו היא הסטורית הופכת להטלת אבן בבית זכוכית. מוטב שלא ללכת בה. מאפייני היחוד הגרמני-נאצי, אילולא צוינו כבאלה במאמר הנדון, היו עשויים להיות גם מאפייני "העם הנבחר" היהודי בתקופה זו או אחרת: "תובענות מאחרים... תביעה לסיפוק כלפי זרים... לממש כאן ועכשו את נבחרותם תוך התנשאות של אדם על אדם אחר". הנה כי כן, אנו למדים בדרך זו כי כל כמה שתדבק באמונה בייחודיות, יהודית או גרמנית, תגיע בסופו של דבר, מתוך השואה, אל הספק בדבר הייחודיות ואל הערעור על הגישה הארהסטורית ההיסטוריסטית.

מכאן לעניין הלקח: לקח הנאצים זה אינו אפוא לקח לגרמנים בלבד, הגישה הישראלית, המלמדת את הגרמנים לקח ("עליהם להתמודד עמו (עם העבר) באומץ, בכנות, שיכחה; השכחה והפרשנות מקלה לא יסייעו להיווצרה של זהות לאומית חדשה כנה"), לא רק שהיא מתנשאת, היא גם חרב פיפיות. אותו משפט עצמו, המכוון אל ההסטוריונים הגרמנים, יכול שיהיה מכוון נגדנו, היהודים, ואל ההסטוריה הפוליטיקה שלנו.

כשם שאין הבאורים שבנו זקוקים להרצאה מן החוץ כדי להתמודד באומץ עם ההסטוריה שלנו, כך אין ההסטוריונים הגרמנים זקוקים להרצאה מצדנו. מרבית הגילדה של ההסטוריונים הגרמנים עומדת על המשמר. ד"ר פלדמן מטיחה מענה בהסטוריונים הגרמנים המעלים לדוקיה, "טיעונים מסוג 'כבר אחרים עשו זאת לפנינו' (הכוונה לגולאגים הרוסיים)... טיעונים המנוגדים את לימוד הלקח כיצד להמנע ממעשים דומים בעתיד". טענה כזאת יכולה היתה ד"ר פלדמן לשמוע מפי יו"ר אגודת ההסטוריונים הגרמנים בהרצאתו בירושלים לפני כחודשיים, ומבלי שהמרץ לכך על ידי עמיתים ישראלים. יתרה מזו, סבורני שיש לאמץ פסוק זה של הכותבת אמץ היטב — כאשר מדובר בהסעת בני אדם על משאיות, על חילופי אוכלוסין נוסח יוון-תורכיה, על רצח שבויים, אצלנו, לא אצלם. כפי שכבר ציינתי לעיל — מי שמצוי בבית זכוכית אל ישליך אבנים.

כותבת המאמר סבורה גם שגילתה את "ייחודה המיוחד של ההסטוריה הגרמנית" — "יחוד נקודות מבט מוסרית". אתמהה — רק כאן יהיה ההסטוריון המוסר? האם בדרך זו תוצדק גישה אפריורית להסטוריה? מעתה ועד עולם לא יהיה אי-מוסר במקום אחר? לצער הלב, שבויים יותר מדי הסטוריונים "אפויים למוסר", כמו במקרה זה, בתסביך הנביא: הם יודעים מהי הסטוריה מסולפת, הם ואין בלתם.

גם נקודת המבט המוסרית מתעוררת כאן: הכותבת חוזרת על פסוק שמספר "שואולוגים" משתמשים בו תדיר: "בהקשר זה נראה נזקם של כותבי ההסטוריה החדשה בגרמניה גדול מנזקם של מכחישי השואה", זאת משום שהראשונים "כבר איבדו מזמן את הבושה". לא זו בלבד שכל כותבי ההסטוריה החדשה מוטלים כולם לסל אחד — מעשה שהוא פרי אי הבנה יסודית או השמצה סתם — אלא ש"שואולוג" יהודי יוצא ומגן דווקא על מכחישי השואה, כאילו הם נעלים מבחינה מוסרית מן ההסטוריונים המקצועיים החדשים. שכן הם, המכחישים, עושים זאת משום שהם עדיין חשים בושה על מה שנעשה.

אלה דברי הבל: מכחישי השואה עושים כן לא משום שהם חשים בושה כלשהי, אלא משום שהם מעוניינים במסקנות פוליטיות מסויימות: אי תשלום פיצוי לישראל וליהודים, אי הכרה בצורך בקיומה של מדינת ישראל או התיידה תחת הבסיס שעליו עומדים יחסי גרמניה עם העולם שניצח במלחמת העולם השנייה. מי שמכביד את מכחישי השואה יודע שאין בלבם בושה, וכל שהם מבנים עליו הוא כשלון "הפתרון הסופי".

ולסיום: כשמכביד מישהו את "נזקם של כותבי ההסטוריה", זו או אחרת, הריהו מסגיר במשתמע קושי אחד, שאינו קשור כלל ועיקר למוסר, אלא למקצוע ההסטוריה. בוודאי קל פי כמה להציג את מכחישי השואה ככלי ריק: כל תלמיד מתחיל יכול לעשות זאת. המומחים לענייני השואה התנפלו כאן על טרף קל. קשה יותר לגלות את הפגמים והחולשות של הסטוריונים מקצועיים מן הסוג שד"ר פלדמן מגדירה הגדרה גורפת "כותבי ההסטוריה החדשה בגרמניה".

אכן, אחיזה פשטנית באמונת "הייחוד המיוחד" של גרמניה, גישה אפריוריסטית ושכנוע עצמי בדבר הידיעה של האמת ההסטורית המוחלטת במקום עבודה הסטורית מקצועית אינה מקרבת את עניינם של אלה, בקרב אותם כותבי ההסטוריה החדשה, המבקשים להתנגד לעמדות הקיצוניות. כאשר פרשה הסטורית עומדת על הפרק, זכותנו לומר את דברינו להסטוריונים ולתרום את חלקנו למחקר. אולם אם באים אי אלה מאתנו וטוענים לאמת ההסטורית האמת, מול ההסטוריה המסולפת של האחרים, הריהם חודרים מתחום העיסוק ההסטורי לתחום אחר. ובתחום האחר ההוא, כך מתברר עד מהרה, חוץ המוסר שהם שולחים אינו אלא בומרנג.

הפרופסור המוצא הצדקות לג'נוסייד

מאת משה בן חורין

במוסף "הארץ" מ-17.4 פרסמתם שיחה ארוכה שניהל כתבכם דניאל דגן, בגרמניה, עם הפרופסור נולטה, אשר אי-אפשר שלא להגיב עליה.

נולטה בא למסקנה שהגיע הזמן לשכתב את ההסטוריה של הרייך השלישי, או כלשונו: "ארבעים שנה לאחר תום מלחמת העולם השנייה הגיע לדעתי הזמן לדיון בתמונת הרייך השלישי... יש צורך להשתמש גם בטענות עובדתיות, ולעיתים אף בפרשנויות שמצאנו עד כה רק בספרות של הזרמים הקרויים ימניים קיצוניים".

והרי נקודה ראשונה, מפלצתית: נולטה מבקש להצדיק, להסביר את השמדת היהודים: "היתה הצהרה של וייצמן שאותה ניתן לפרש כהכרזת מלחמה על גרמניה". אם כך, "היטלר רשאי היה להחזיק את יהודי גרמניה כאויבים במעצר, כפי שהבריטים והאמריקאים החזיקו במעצר את הגרמנים".

באה כאן תגובתו המדהימה של כתבכם, המתחמק עם נולטה אם אכן ניתן לראות בהצהרת וייצמן זו הכרזת מלחמה אם לא, אין מקום לוויכוח כזה. האמת ההסטורית היא שהיטלר השמיד את היהודים, לא רק את יהודי גרמניה; אלא את כל היהודים שהצליח להשיג, ומלבדם מיליוני אנשים נוספים, שלא היו יהודים: במחנות ההשמדה הנאציים נשמדו כ-12 מיליון בריאים.

נולטה "מסביר" להלן, כי ג'נוסייד הוא "מעשה אסיאתי". התורכים השמידו כידוע את הארמנים; כך "נהג עם אסיאתי אחד בעם אסיאתי אחר", אבל זה "נוגד כל מסורת אירופית". ובכן, אצל נולטה קיים שוויון מוחלט בין הרוצחים לבין הנרצחים, ואין דגן מגיב על כך. אשר ל"מסורת האירופית", הרי האינקוויזיציה בני אירופה ומה בדבר מסע הצלב שנוהל נגד כת האלביגאים והרס את דרום צרפת? ומלחמת האיכרים בגרמניה, כשר לותר תבע בכל תוקף להשמיד ללא רחם את כל האיכרים המתמרדים?

נראה כי ההסטוריון נולטה לא שמע מעולם על השמדת מיליוני אינדיאנים שביצעו בני אירופה ה"נאורים" בכל רחבי אמריקה. כמו-כן לא שמע על סחר העבדים שהשמיד כ-100 מיליונים של בני אפריקה והביא הון לאירופים שעסקו בו. והמכה של אנשי הקומונה הפריסאית: 100 אלף נרצחים.

המניע של כל התועבות הנ"ל — תאוות בצע. גם השמדת היהודים העשירה את המשמידים. בימים אלה מתנהל משפטו של דמיאניוק, וברור שהסנגוריה עליו עולה הון עתק. מתברר שלאנשי הס"ס לשעבר יש קרנות אשר יכולות לעמוד במימון משימות כאלו.

הפרופסור המלומד מוצא "הצדקה" נוספת לג'נוסייד שביצעו הנאצים: "ניתן להסביר את הרצח בכך שהרצח ההמוני, השמדת היהודים, החיסול הביולוגי, בא לאחר צורה אחרת של רצח — הרצח המעמדי, כלומר החיסול ההמוני של הבורגנות ושל האינטליגנציה ברוסיה". ולהלן: "יש הרבה הבהרות של לנין ואחרים על הצורך בחיסול הבורגנות".

כלום הצהיר לנין "על צורך בחיסול הבורגנות"? הרי קטע מדבריו: "... קשה מאוד להביס את הבורגנות, את טבבואה ואת מומחיה הבורגניים שיעבדו למעננו. ידיעותיהם, נסיונם ועבודתם חדשים לנו; בלעדיהם לא תהיה לנו אותה תרבות, שנוצרה על-ידי היחסים הקפיטליסטיים הישנים" (כ-29.4.18, כל הכתבים, כ' 36, עמ' 263). ולהלן "התנגדותה הצבאית של הבורגנות דוכאה כעת. המשימה שלפנינו להפעיל את כל המומחים בעבודה תחת פיקוחנו, תחת פיקוח השלטון הסובייטי" (שם, עמ' 266). ועוד כתב לנין במאי 1918: "צעדנו צעד אחורה, כשסטינו מעקרונות הקומונה הפריסאית, כשלמשל הנהגנו משכורות גבוהות בשביל שורה של מומחים בורגניים" (שם, עמ' 279).

אילו המומחים הרוסים לא חוסלו חיסול פיסי. רבים מהם ברחו לחו"ל (מובן מאליו שהמוצעים לא הסתדרו להם) המשיכו במעבקם בשלטון הסובייטי (גנקיצ, קונגואלוב, טרשלנקו ואחרים). היו גם רבים שמתוך שנה בפעולות כלכליות בתקופת המדיניות הכלכלית החדשה. נולטה המלומד משקר איפוא ביודעין.

"חיסול האינטליגנציה"? זהו שטות מאין כמוה. אשר לאינטליגנציה הצבאית, הצבא הסובייטי הוקם בעזרת רבבות קצינים צאריים, לרבות גנרלים (המצביא המהולל ברוסילוב, הגנרל הדגול איגנטייב ועוד). המרשל הסובייטי הראשון היה אלוף משנה בצבא הצאר ושמו המרשל שפושניקוב. יועצו הצבאי של סטאלין, היה א/מ ב-1917; המרשל טוחאצ'בסקי — סרן; האדמירל גאלר — א/מ בחיל-הים.

אשר לאינטליגנציה האזרחית, כל בר-בי"ב יודע, כי השלטון הסובייטי דאג מיומו הראשון לטיפוח המדעים, הקים מוסדות מדע רבים כבר בשנים 1918—1920. אוכיח כי "הביצור" הוקמה בתקופה שלאחר מהפכת אוקטובר.

אפילו מומחים בעלי דעות ריאקציוניות מצאו עבודה במשטר החדש: הכלכלן מאנגילוב, חבר מפלגה הפולקלוניות הצארית, שר בממשלה הזמנית הבורגנית, חזר לבה"מ וכיהן כפרופ' באוניברסיטאות; הכלכלן מאסלוב, מנשביק, הקדיש את עצמו, לאחר מהפכת אוקטובר, להוראה ולמדע ונבחר ב-1929 לאקדמיה; שר החקלאות הצארי קולטר ועסק במשרד האוצר הסובייטי.

"הדמיון בין המשטר הבולשביקי ובין הנאצים התקבל בשנות החמישים כדבר מובן מאליו", מברר נולטה. אין הוא מסביר מדוע קרה הדבר דווקא אז, ולא קודם לכן. הדבר ברור בהחלט: זה קרה בימי המלחמה הקרה, כשארה"ב תכננה לפתוח במלחמה גרעינית נגד בה"מ ופתחה בתעמולה, כהכנה פסיכולוגית מתאימה.

אז גם הציגה חנה ארנדט "את דיכוי הטוטליטריזם על-ידי סטאלין ואת דיכוי היהודים על-ידי היטלר כתופעות מקבילות" (אומר נולטה).

נולטה "מגדיר" עוד את הפשיזם, ואומר: "זהו 'אנטימארקסיזם' בעל צורה מיוחדת". פירוש הדבר יכול להיות שהמארקסיזם הוא המתניסוד של הפאשיזם. אין פירוש הדבר שהפשיזם והמארקסיזם זהים. אלא רק שהאחד קדם לשני, שהפשיזם הוא תגובה למארקסיזם, במיוחד למארקסיזם שבצורת בולשביזם".

ובכן, המצע המארקסיסטי הראשון, "המניפסט של המפלגה הקומוניסטית" פורסם ב-1848; הקומונה הפריסאית, שהיא אבטיפוס של מדינה הבנויה על יסודות המארקסיזם קמה ב-1871. ואילו שתי המפלגות הפשיסטיות, האיטלקית והגרמנית, קמו ב-1919. מכאן שאין שום קשר אידיאולוגי בין השניים. אגב, הפשיזם האיטלקי לא היה אנטישמי מיסודו. למשל, אלדו פינצי שכיהן כסגן שר-הפנים בשנות ה-20 היה יהודי.

המשטר הפשיסטי — כפי שהגדיר להגדירו דימיטרוב — זוהי דיקטטורה בורגנית טרוריסטית הדרושה לבורגנות, כשאינה מסוגלת עוד לשלוט באמצעים של "דמוקרטיה" בורגנית.

נראה לי שנולטה הולך לתרום את תרומתו ל"מלחמת הכוכבים", שבה דוגל הנשיא רייגן ולשם כך עליו להכפיש את המשטר הסובייטי ולהצדיק את היטלר.

ולסיום: נולטה טוען שאינו אנטישמי. אני התרשמתי דווקא, שהוא אנטישמי בלב ונפש. רק אנטישמי שרוף מסוגל ל"הסביר" את הג'נוסייד שבוצע ביהודים על-ידי אירופאים. הכרזה של וייצמן, והיא סניגוריה נוספת מצד נולטה על הנאצים: "המעבר שהיה במוחם של היטלר ותומכיו מתחושת האיום מצד הקומוניסטים, אל תחושת האיום מצד היהודים לא היה אמנם בלתי-רציונלי לחלוטין, אבל הלקות הוא היה בלתי-רציונלי, וככל שמעבר זה היה בלתי-רציונלי הוא נותר בלתי-ניתן להסבר". הם השמידו ששה מיליונים — כזה ראה וקדש.

בעד זכות הערבים לשרות לאומי או צבאי

מאת ד"ר אבנר בר-אילן

הכותב הוא מרצה לכלכלה באוניברסיטת תל-אביב

לפי אחד מקווי המדיניות, שלגביהם נראה שיש עדיין קונצנזוס בארץ, אין לאפשר לערבים לשרת בצה"ל. כמו בנקודות אחרות שבהן קיימת הסכמה, ההגיון שבאיסור שרות צבאי לערבים (מוסלמים) מצריך מחשבה רצינית.

האפשרות שתנתן לערבים המתגוררים בתוך הקו הירוק לשרת שרות לאומי או צבאי תעניק להם מעמד דומה לזה של יהודים. אותם ערבים שיבחרו לקיים את חובתם למדינה, יזכו גם בזכויות המוענקות ליוצאי צבא. בזאת יוסר המצב האבסורדי שנוצר פעם נוספת, כשקבת הצעת הממשלה שקבעה שכר לימוד שונה באוניברסיטאות ליוצאי צבא ולאלה שלא שרתו בצה"ל. האבסורדיות נובעת מכך שאין מאפשרים לערבים לשרת בצה"ל, וקונסים אותם על שלא שרתו. הלכה בכלל, השר פת בערים, זורה חול בעינינו בטענתו המיתממת כי הבעיה אינה רק של ערבים. אלא גם של מספר כפול של סטודנטים יהודים שלא שרתו בצה"ל. קיים הבדל עקרוני בין אלה שלא שרתו מתוך בחירה לבין הערבים שלא איפשרו להם בחירה בין האפשרויות. אין ספק כי האפשרות שתנתן לערבים להיות אזרחים שווי זכויות וחובות תגרום, עם הזמן, להרגשת שותפות רבה יותר עם המדינה ואחריות היהודים. דו הקיום הערבי-יהודי שעליו נגזר עלינו לחיות, לטוב ולרע, יעשה נעים וצודק יותר, ויוכל אולי להיות מתורגם בכוונה והרחק לסיכויים רבים יותר להידברות ושלום עם שכנינו מבחוץ.

מה יקרה אם ואשר הצעת חוק המאפשרת לערבים לשרת שרות צבאי או לאומי תתקבל? הנחה ריאליסטית היא, כי לפחות בתקופה הראשונית רוב הערבים יבחרו שלא לשרת. ואפילו נניח כי אף אחד מהם לא יבחר באופציית השרות — מבחינה מעשית, לא השתנה דבר. ונשאלת השאלה מדוע כל המהומה? כיוון שלמרות שחיי הערבים לכאורה לא ישתנו, יהיה הבדל עקרוני בין מצבם כיום לבין מצבם לאחר הצעת החוק המוצעת. במקום להיות מופלים לרעה יחסית ליהודים, לפחות באופן חלקי, יהיו הערבים מופלים לטובה, בכך שתהיה להם אפשרות בחירה לגבי שרותם הצבאי, שאינה קיימת לגבי רוב היהודים. בנוסף לא להיות שותפים שווי חובות במדינת ישראל, הם יבטלו את הטענה שיש חוסר צדק בכך שאינם אזרחים שווי זכויות. בכך תנהג החברה הישראלית בצורה צודקת והוגנת בכל אזרחיה.

אין בעיה במדיניות משמעותית

ומה בדבר אותם אזרחים ערבים שיבחרו לשרת שרות לאומי או אפילו צבאי? האם לא קיים סיכון בטחוני גדול בשרות ערבים בצה"ל? תשובה לכך ניתן להסיק מהנסיונות שהתקיימו בארץ לפני שלושים שנה, כאשר לסכנות הבטחוניות שיגרמו כתוצאה מהסרת הממשל הצבאי. באותה תקופה נדרשו הערבים לרשיון מיוחד כדי לצאת מאזור מגוריהם, ונשאלה שאלה לגבי מידת הסכנה שיש בהימצאות ערבים באופן חופשי בכל רחבי המדינה, כולל ערים יהודיות. הניסיון של הסרת הממשל הצבאי העניק תשובה חד משמעית להיסוסים ביטחוניים מסוג זה, ואין אדם בר דעת הרוצה כיום בחזרת הממשל הצבאי. השרות הצבאי הערבי בצה"ל ילווה בהיסוסים ודאית. כמובן שקיימת אפשרות של עריקה עם נשק והדלפת מידע צבאי ישראלי לשרות אויבינו. אך מי שרוצה להצטרף לאש"ף לא צריך לעשות זאת דרך שרות בצה"ל. ברור שלא תהיה בכך בעיה ביטחונית משמעותית למדינה. יותר מכך, לטווח ארוך יתכן שמצב כזה יתרום תרומה חיובית. כשם שהתרומה הכוללת של מיעוטים אחרים לצה"ל אינה מוטלת בספק. ועוד באשר להשוואה לממשל הצבאי. על אף אופיו הבלתי דמוקרטי היה קיום הממשל הצבאי מוצדק בשנים הראשונות למדינה. תגובת האוכלוסיה הערבית לקיום מדינת ישראל לא היתה ידועה בתקופה שלאחר מלחמת העצמאות, ולכן היה צורך לנקוט אמצעי זהירות לתקופת מעבר. באופן דומה יש לראות את האיסור שחל על ערבים לשרת בצה"ל. במקרים או באשר על אפליה זו להיפסק. נשאלת רק השאלה אם כבר הגיעה העת. נראה כי בשנת הארבעים של המדינה ולאחר שהקיום הבסיסי של ישראל נראה מובטח, עלינו להיות בעלי ביטחון עצמי המאפשר נקיטת צעדים אמיצים שיעשו את המדינה צודקת ונעימה יותר.

המתנגדים העיקריים להצעה מעין זו יהיו כנראה הקיצוניים משני העמים. אלה המעוניינים בהמשך ליבוי היצרים והשנאה. הקיצוניים הערבים יחששו, ובצדק, שהצעת חוק מעין זו תפתח לעין שנזר אח, רגשות התסכול והאפליה המניעים את התמיכה של ערביי ישראל בארגוני הטרור. הקיצונים היהודים, מבית מדרשו של כהנא, יחששו גם הם שהצעה כזו תוכל להביא, חלילה, להרגעת הרוחות ולהפחתת שנאת הערבים שמהווה בסיס לכוחם הפוליטי. אך בין שני קצוות אלו צריך שימצאו בעלי האומץ והמעוף, כדי להביא לשינוי הדרגתי, אך מרחיק לכת, ביחסי יהודים ערבים במדינת ישראל.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
התחנה לחקר הבניה
הסימפוזיון הבינלאומי הרביעי על רובוטיקה ובינה מלאכותית בבניה
מלון דן פנורמה, חיפה, 23-24 ביוני 1987
בסימפוזיון ינתנו הרצאות ע"י למעלה מ-60 מומחים מארה"ב, יפן, בריטניה, צרפת, גרמניה, פינלנד, הולנד, פולין, הונגריה וישראל

יום ג' — 23.6.1987
מושב פתיחה
08:00-10:00
ברכות: מר גדעון פת, שר המדע והפתוח; ד"ר מקס רייס, נשיא הטכניון; פרופ' ג. סבסטיאן, מזכיר כללי של C.I.B (הארגון הבינלאומי של מוסדות המחקר בבניה)
הרצאות פתיחה: פרופ' א. ורשבסקי (ישראל); פרופ' ס. פנבס (ארה"ב); פרופ' י. הסגאווא (יפן)

מושבים מקבילים (בכל מושב ארבע הרצאות)
10:00-12:00 רובוטיקה בבניה — פיתוח ויישום (1)
10:00-12:00 מערכות מומחה לתכנון וניהול הבניה (1)
14:00-16:00 רובוטיקה בבניה — פיתוח ויישום (2)
14:00-16:00 מערכות מומחה לתכנון וניהול הבניה (2)
16:00-18:00 יישום מערכות רובוטיות לבניה
16:00-18:00 הנדסת ידע בבניה

יום ד' 24.6.87
מושבים מקבילים (בכל מושב ארבע הרצאות)
08:00-10:00 תכנון בניה רובוטית
08:00-10:00 ייצוג המידע בבניה
08:00-10:00 מערכות מומחה בהנדסה אזרחית (1)
10:00-12:00 מערכות אוטומטיות בבניה (1)
10:00-12:00 אוטומציה של תכן לבניה
10:00-12:00 מערכות מומחה בהנדסה אזרחית (2)
14:00-16:00 מערכות אוטומטיות לבניה (2)
14:00-16:00 מערכות מומחה לשימוש כללי בבניה
16:00-18:00 כיווני התפתחות לעתיד (דיון)

הסימפוזיון מיועד למהנדסים, אדריכלים, מנהלי ומבצעי בניה ובעלי מקצוע אחרים מתחום המיחשוב והאוטומציה.
הדיונים יתקיימו בשפה האנגלית.
דמי השתתפות: $100 לפי השער היציג ביום התשלום
בדבר פרטים נוספים והרשמה — יש לפנות לחברת
אופיר טורס, מח' כנסים
אל: אניטה או ברברה 03-209777
התחנה לחקר הבניה: אל חיה 04-292242

האיגוד הישראלי לעיבוד אינפורמציה
איגוד משתמשי יוניקס בישראל
אמיX
UNIX
הכנס הארצי השני
שיתקיים בימים 15—1 ביוני 1987
בכפר המכביה.
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות
טל' 03-715770 ,03-715772

הודעה
לרוכשי יחידות נופש שבועיות בטבריה קלאב הוטל
תנאי לאישור הצטרפותם להסדר של רוכשי יחידות הנופש הינו סילוק החובות המגיעים לחברת טבריה קלאב הוטל בע"מ (בפירוק) וקבלת אישור מפרק החברה להצטרפות להסדר.
רוכשי יחידות הנופש מתבקשים להתקשר מיידית לנציגות המפרק בטלפון 03—902426 על מנת לתאם פגישה לסילוק חובות ולקבלת האישורים בדבר הצטרפות להסדר.
לא ניתן יהיה להבטיח את השימוש ביחידת הנופש לרוכש יחידה שלא יסדיר קבלת האישור לפחות שבועיים לפני המועד הקבוע לשימוש בה או עד יום 15.10.87 לפי המוקדם שבין המועדים הנ"ל.
עו"ד בנימין קריתי
בתפקידו כמפרק של חברת טבריה הוטל בע"מ — בפירוק

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית/מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית/מתאר מקומית הנקרא: "שינוי תכנית/מתאר מקומית מס' רצ/16/11/1".
אלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3927 חלקות 44, 45, 46, 87 חלק מחלקות 6, 36, 37, 39, 28, 29, 82, 88, 94, 95, השטח בין גדרות גרין.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: שנוי יעוד מאזור חקלאי לשטח לבנייני ציבור לצורך הקמת מבני חינוך, הנדסה ודרכים חדשות.
הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3155 התשמ"ה, עמ' 1296 ובעיתון בוקר הארץ מתאריך: 21.1.85 ובעיתון ערב מעריב מתאריך: 21.1.85 בשפה העברית ובעיתון בוקר דבר נוסף דבר מתאריך: 21.1.85 בשפה העברית/הערבית.
שנוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה.
כל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז
1.6.1987

יאה תעשיית אריזות אמנותיות בע"מ
ניתנת בזאת הודעה כי:
אסיפה כללית יוצאת מן הכלל של בעלי המניות
של חברת יאה תעשיית אריזות אמנותיות בע"מ תתקיים במשרדי החברה ברח' הרושת 12 אור יהודה ביום 3.7.87 שעה 10.00.
על סדר היום
א. קבלת החלטות רגילות בדבר:
1. לצורך ביצוע חלוקת מניות הטבה בשעור 275% לבעלי המניות בחברה בהתאם להחלטות מועצת המנהלים בחברה מיום 5.6.87 יהוו סך של 327,250 ש"ח שהינו חלק מתוך רווחים שנצברו, ובהתאם לכך להכריז על הטבה קפיטלית של 327,250 ש"ח אשר תשמש לסילוק מלא של 327,250 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. אשר יוקצו כמניות הטבה.
2. לחלק דיבידנד במזומן בסך כולל 238,000 ש"ח מתוך רווחי החברה בשנים קודמות באופן שלמחזיקי מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. יחולק דיבידנד במזומן מתוך רווחי החברה בשנים הקודמות בשיעור של 200% על הערך הנקוב.
3. הסמכת מר משה זינגר ושמואל אלברמן לעשות כל הפעולות הדרושות ו/או הנחוצות לצורך חלוקת מניות ההטבה ולצורך חלוקת הדיבידנדים.
ב. קבלת החלטה מיוחדת בדבר:
הגדלת ההון הרשום של החברה בסך 1,000,000 ש"ח (מ-500,000 ש"ח ל-1,500,000 ש"ח) על ידי יצירת 1,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח כ.א. שוות בזכויותיהן למניות הקיימות.
יגאל מזרחי, עו"ד מזכיר החברה
בפקודת מועצת המנהלים

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון לציון הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רצ/1/38" ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי: יעוד שטח לשכונת מגורים לבניה צמודת קרקע, חלוקת השטח חלוקה חדשה למגרשים המיועדים למבני מגורים חד ודו משפחתיים, קביעת הנחיות ותנאים לבנית מבני מגורים, קביעת תנאים להבטחת חזית שכונתית מתאמת, יעוד שטחים למטרות צבוריות ש.צ.פ. ומבני צבור, התוויית דרכים, מערכת דרכים, חניות ושבילים להולכי רגל.
ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3946 חלק מחלקה 102 חדשה חלקה 20 ישנה.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנימוקים להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר ומאומת ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
דב שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז
1.6.1987

המועצה המקומית קצרין
טלפון 04-979108
מכרז לבניית בית-ספר 1/87
המועצה מזמינה בזה הצעות מקבלנים רשומים בשיטת המפתח הסגורה לבניית בית-ספר יסודי חוש ג' בקצרין בשטח של 750 מ"ר בגוש 19092 חלקה 19.
ניתן לעיין במסמכי המכרז ולקבל עותק מהמפרט והתכניות תמורת תשלום סך של 200.- ש"ח שלא יוחזר למשלם במשרדי המועצה בקצרין כל יום משעה 8.00 עד 14.00 (פרט ליום א').
הקבלן יצרף להצעה את המסמכים המפורטים להלן, כל הצעה שלא יצורפו אליה האישורים הר"מ תיפסל ולא תובא לדיון:
1) תעודת רישום הקבלן / החברה אצל רשם הקבלנים בסוג קבלן ראשי לעבודות בנייה (100) ועפ"י דרגת רישום המתאימה להיקף העבודה.
2) ערבות בנקאית בסכום השווה ל-5% מערך ההצעה לפקודת המועצה ותוקפה שלושה חודשים מיום הגשת ההצעה.
3) אישורים על ניהול חשבונות והגשת דוחות עפ"י תקנות מס הכנסה ומע"מ.
סיור קבלנים ייערך ביום ו' בתאריך 19/6/87 שעה 11.00 למקום העבודה ויתחיל ממשרדי המועצה.
המועד האחרון להגשת הצעות הוא יום ג' תאריך 30/6/87 שעה 12.00 ותימסר למזכיר המועצה או בדואר רשום עד לאותו מועד.
אין המועצה מתחייבת למסור את העבודה להצעה הזולה ביותר או לכל הצעה אחרת.
בכבוד רב
יוסף מזרר
יו"ר מועצה מקומית קצרין

הועדה המקומית לתכנון ולבניה — הגליל המזרחי — טבריה
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להיתר בניה להקמת מגורים בגוש 16624 חלקה 30 בטורעאן.
מהות הבקשה — בית מגורים באזור תעשיה.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
סעיד ע. חן — יו"ר הועדה

קבלת מודעות 24 שעות
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל' הארץ
מתקבלות
24 שעות ביממה
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

هكذا منذ الأصل

מכתבים למערכת הארץ

שנים של יחס סלחני

כי שנרצח היום מהתפרעות המי־ליציות המובשות של גוש אמונים במהנה הפליטים דהיישה, או שהוא כיתמם או שהוא חי עד היום בתוך בועה.

שנים של יחס סלחני ולעתים אף אוהד לבריוני הגוש הביאו הזה שיוביל לאותם מעשים נפשעים. יקצר המצע מלמנות את שלל הפרות הסדר ורמיסת החוק שהגוש זקוף לזכותו. ומה שמרגיז יותר הוא המסע המביש למתן חנינה לרוצחים מן המחתרת היהודית.

המתנחלים מחברים אחד לאחד ומסיקים שהכל מותר וכי ממילא לא יאונה להם כל רע. הן לא מסילים עוצר על קריית ארבע כאשר יוצאים מתוכה פורעים, ואין אוטמים בתים של יהודים.

יואב מימון
ירושלים

יש גם תיאטרון אחר

סוקרסקי יש חומר למחזאי מתחיל מקרב המתנחלים, חומר שבקלות הוא יכול לעבד כדי להציג את מתנגדיו הרעיוניים באור השלילי הטבעי שלהם ללא מאמץ יתר.

העלילה תעסוק בקיבוץ בצפון הארץ שהממשלה כפתה עליו לפנות את אדמתיו ולהחזיר ל־ערבים שגרו באיזור עוד לפני 40 שנה. המחזה יתרחש בחדר־האוכל הבפואר של הקיבוץ בזמן אסיפת־חברים. במשך הלילה הארוך תתנהל מחלוקת קשה ותוקפת בין ה־ותיקים, שרובם מבקשים לדחות את ביצוע ההחלטה, לבין הצעירים השששים להוכיח את "מוסריותם" ולמלא אחר ההוראה בתור ציונים שפויים.

יש אפשרויות רבות להוסיף לשלד־עלילה זה, כגון נסיגת המפלגה לטובת מפלגות שמאלנית חרשה סקמה, עזיבת הקיבוץ על ידי בניו, אסמנות לבני קיבוץ המסיי־לים בחו"ל, מתגרבים לא־יהודים, מין וסמים, ועוד כהנה וכהנה.

נקווה רק שהמבקרים — לכ־שיעלה המחזה לבמה — יתעלמו מאי־אלו עיוותים הטפות פוליטיות שקופות ורק יתייחסו לערך ה־תיאטרוני שלו.

ישראל מידד
שילה

"הוא היה לבנוני והרגו אותו"

בפרק השלישי של תוכנית הטלוויזיה על בן־גוריון, שודר ראיון שנתן ה"זקן" לטלוויזיה בשנת 1970. בראיון נקב בשמות של מנ־היגים ערבים שעמם ניהל משא־ומתן בשנות השלושים. בשמו של אחד החשובים שבהם מיאן בן־גוריון לנקוב. הוא רק אמר: "הוא היה לבנוני, והרגו אותו אחר־כך".

אין לי ספק כי מדובר בריאד א־צולח, בן המנהיגים הערבים המתו־נים. הוא כיהן כאחר יותר כראש ממשלת לבנון, ונרצח בשנות החמי־שים בעקבות ביקור כבת־עמנן.

עם ריאד אצולח התנהלו מגעים כבר בראשית שנות העשרים. הוא נפגש בנובמבר 1922 עם חיים וייצמן בקהיר. זאת אני למד מיר־כנות של איתמר בר־אבי". ששימש באותה תקופה קצין קישור של וייצמן עם מנהיגי הערבים.

ביומנו כתב בר־אבי על ריאד א־צולח: "הוא מוכן לנהל מיד תעמולה גלויה לקראת הסכמה, ולרדת עמי מצרימה להיפגש עם וייצמן. ריאד באמינן שלא ככל ה"רוסים" הוא וייצמן ואפשר לעבוד עמו בגלוי, רק אם נחדל מהבטחות שלא נעמוד בהן".

להלן (ב־13 בנובמבר 1922) רשם בר־אבי ביומנו: "וייצמן הד־ריעני מברקית כי יגיע למצרים כס־פינה האיטלקית "אספריה"... ידידי ריאד המתין לי המתוכנן בתחנת לה, כאשר הוחלט בינינו בשיחת טלדרזוק... אנו הולכים להגיע לוייצמן תכנית מסויימת ומופית על כוחית למועצה המחוקקת בהתאמה לשאיפותינו".

על הפגישה עצמה, שהיתה במלון "קלאריג'" באלכסנדריה, לא רשם בר־אבי דבר ביומנו.

אהרן אבן־חן
נתניה

כמה תעלה לנו שנת השמיטה

כמה בעיות כספיות דחופות אפשר לפתור בעזרת חמישים מיליון שקלים? זהו הסכום שהמדינה מפסידה, לפי הערכת אנשי המפד"ל, מיבוא חיטה בשנת השמיטה. עסקה זו תבוצע לפי הסכם בין השר שרון לבין כמה יהודים יראי שמים. זאת, למרות ההיתר מהרבנות הראשית (המושבת כפי הנראה בחוגים מסוימים כארגון של אפיקור־סים מופקרים) להשתמש בחיטה שגדלה בארץ. כמה ניתוחים אפשר היה לבצע, כמה שעות הוראה אפשר היה לתת, כמה קילומטרים של כביש מסוכן אפשר היה להרחיב בסכום זה?

אם חיטת ארץ ישראל אינה כשרה לפי הלכת החרדים, שייבאו חיטה מחו"ל. יאפו את לחמם תחת השגחת רבניהם הנאמנים. ידביקו פיתקה "כשר למהדרין, ללא חשש שמיטה" וימכרו אותו עם רווח נאה.

רוב הציבור עדיין חוגג את חג העצמאות, ממלא אחר חוקי המדינה ובחלקו גם מקבל את מרות הרבנות הראשית. הציבור הזה שילם כבר יותר מדי בעבור שאיפותיו הפוליטיות של אריאל שרון.

אברהם הרצברג
חיפה

ופרס צריך להמשיך?

לידעת "הארץ" כל "הארבעה" צרי־כים ללכת (כדי שתהיינה בחירות), אך שמעון פרס, המחותן הראשי בפרשת פולארד ואיראן — הוא יכול להמשיך (גדעון סאמט, "הארץ" 29.5). האם באמת שמיר וארנס, נסים וקצב, דן מרידור, אולמרט וקופמן — כולם רשאים, נכלים, שקרנים, מסואבים, דבוקים לכיסא — לעומת שמעון פרס, אביר הטוהר?

ראובן מור
רחובות

תקליטים קלים / **רפי קינן**

כי מציון יצא ה"פלאג'אזקו"

באלדי אוליאר (גיטארה) ו־אהרלה קמינסקי (תופים וכלי הקשה) עם אודיאל אטלאס (באס) וראובן פרוסי (גיטארה מלווה) בבמה קטעים; הוקלט באולפני סינתרון; המפיק: גיורא מנור.

שניהם נגנים מוכרים מאוד בארץ: באלדי אוליאר כגיטאריסט פלא־מנקו ואהרלה קמינסקי כמתופף ג'אז. שיתוף פעולה בין שני כלים אלה, לכאורה, אינו מבשר גדולות ונצורות: אם אוליאר ינגן ג'אז, זה לא יהיה פלאמנקו. ומי שמע על פלאמנקו מנוגן בתופים? אלא ששי־תוף פעולה חוזר־פעמי בין השניים, בפסטיבאל הגיטארה, היה מוצלח מאוד, ובימים אלה הוא הניב תקליט מוצלח לא פחות.

המפגש הוא אצל אוליאר. ק־מינסקי בא אליו, והאופי שנושא התקליט הוא בדרך כלל של פלאמנקו. אין זה מפליא, שכן הכלי ההארמוני המלודי הוא גיטארה הפלאמנקו, ואוליאר הוא שכתב את קטעי התקליט, לבד מקטע־סולו של קמינסקי, שנכתב עליידה.

שני דברים עושים את המוסיקה של הצמד הזה למקורית, אישית, מעניינת ומהנה: יציאתו של אוליאר מהכללים הנוקשים של הפלאמנקו, ולא רק הוא עושה זאת — רוח שלם של נגני גיטארה בספרד מחפש נתיבים חדשים לפלאמנקו, בעקבות פאקו דה לוסיה. אלא שאצל אוליאר, היותו לא־ספרדי מוסיף נופך אישי נוסף. (הקטע "דראגנו" מוכיר מאוד מוסיקה עממית מארץ מוצאו של אוליאר, רומניה.)

הדבר השני, אולי החשוב יותר, שתורם להיווצרות שפה אישית של השניים, היא יכולתו המפליאה של קמינסקי להשתלב בפלאמנקו הכ־קצבי. תוספת התופים היתה יכולה לקלקל את המוסיקה לוא הרגישה פעימות, ולהפוך אותה למוסיקת מעליות. אבל קמינסקי, ברגישות רבה ובמוסיקאליות יוצאת מהכלל, לא רק מדלג באלגאנטיות מעל המשוכה הזאת, אלא מוסיף צבעים בנגינת הגיטארה, שמשתלבים נפלא בצבעיה. הוא עושה זאת כשהוא מלווה, כשהוא מנהל דו־שיח מוסיקאלי עם עמיתו וכשהוא מנגן סולו. בכמה קטעים, כמו "מוּד קאדדה", שהם קטעי ריקוד, ממלאים כלי ההקשה של קמינסקי את תפקיד הריקוד עם הרבה דמיון. אוליאר, שהוא נגן וירטואוזי בנגינתו על הגיטארה, מתגלה כאן שוב כמלחין מחונן ורגיש. אהבתי ב־מיוחד את הלחן "רונדנה־אוליאר", שבו הוא מנגן סולו.

אהבתי פחות את הקטעים שבהם מצטרפים לשני הכלים גם באס או גיטארה נוספת. התוספת הזאת רק גורעת.

מומלץ.

אחרון הטרובאדורים

"על אש קטנה" — אבנר שטראוס (שירה, גיטארות, באס, פסנתר, מנדולינה, עיבודים, הפקה מוסיקאלית, עיצוב עטיפה), כל המלים וההלחנים מלבד הלחן של "אמשטרדאם" — אהוד בנאי; מנ־גנים ושרים אתו: שייקה מיכאלי, בריאן בן, בתי וייקוב, איתן רייך, מיקי שביב, שמואל מגן, יני פלבה, יורם חסיד, שרשי רותם, תובל כסף, נואל קלנו, רוחמה גורדון, אלון הלל, אורן פריה, טל ברגמן, יורם לב הר־טיב פסקוף; הוקלט באולפני סינ־מאג; הפצה: איסטרוניקס.

לא שהכל בתקליטו של אבנר שטראוס עשוי כהלכה — יש בו לא מעט מגרעות. אבל נושבת ממנו רוח רעננה וסימפאטית, שעושה את ההאזנה לרוב הקטעים בו לחוויה מהנה מאוד.

תקליט זה שונה בהרבה מאוד היבטים מהמוצר הנפוץ שכיח כיום את השוק. זהו אוסף של שירים שנכתבו במשך שנים רבות, שנאספו אחד לאחר, ורק כאשר נראה היה לשטראוס כי יש בהם כדי להוציא תקליט — התחיל להרים את הפרויקט.

הבדל אחר הוא בנושאי השירים, שכמעט כולם עניינם בחוויות שחווה המחבר. בעיקר נדודים וג־סיעות, אם בארץ ("באר־שבע"), אם בחו"ל ("אמשטרדאם"), אם בארץ ובחו"ל ("חורף אחרי") אם במקום לא מוגדר ("רגטיים בלוז"). אבל המלים הן גם נקודת התורפה של שטראוס. הכוונה והעניין הסיפורי שבהן סוב־לים לעתים מוויתור על עשייה עד הסוף, אם תרצו — מהיעדר ביקורת עצמית. הדימויים לא תמיד עוברים. יש מלים צורמות וחוסר הקפדה על משקל וחריזה, אפילו חופשיים.

הלחנים של שטראוס שואבים, ברובם, השראה מהמוסיקה העממית האמריקאית: רגטיים, בלוז, בלוז מרכזי, קאנטרי. הם נעימים מאוד, ובדרך כלל קליטים בלי לאבד את פשטותם. הוא מלווה את השירים — ומנגן בהם קטעי סולו — בגיטרה יוצאת מהכלל בגיטארות, בסגנונות של ג'אז, בלוז, רגטיים. השירים שבהם הגיטארה היא כלי הליווי הבולט והכמעט בלעדי, הם לדעתי הטובים בתקליט והמבטאים יותר מכל האחרים את ייחודו של שטראוס. הכוונה היא לשירים "מש־פטים שאנשים אומרים", "רגטיים בלוז" ו"שני ילדים". משני קטעי הסולו בגיטארה, אהבתי מאוד את "קטע הודי", שבו הוא מנגן לחן בהשראת הראגה ההודית, בגיטארה קלאסית המכוונת בסולם מיוחד. (הקטע זכה להצלחה אדירה בקרב הקהל, בפסטיבאל הג'אז הישראלי השנה, שבו נבחר שטראוס לגיטאר־יסט הטוב ביותר על־ידי הקהל).

לשטראוס קול ערב ומחוספס, ושירתו, כמעט בכל השירים, זורמת בקלילות, בלי לחץ, בלי לנסות להרשים, בלי יומרות — וזה יפה. דברים אלה אינם תופסים בשני שירים, שהוקלטו לפני חמש שנים: "תראי כשהוא מלא" ו"באר־שבע". חבל שלשטראוס לא היתה הסבלנות למצוא את המשאבים כדי להקליטם מחדש, וכדי להמשיך ולעבוד על המלים (ואם אין לו די ביקורת עצ־מית לכך — לבקש ממישהו שהוא מאמין בו, שילחץ עליו או שיעשה זאת בשבילו).

בסך הכל זה תקליט מהנה וסימ־פאטי מאוד — מומלץ במיוחד למי שרוצה לשמוע משהו אחר, נטול סינתזרים.

יש תרופות זולות יותר

"עד הסוף" — אסתר שמיר; עיבוד והפקה מוסיקאלית — עדי רנרט; מנגנים: עדי הגני (קלידים), דאקי׳טול זימברים (תופים), מיקי שביב (גיטארות ובאס), חיים ויד־מנו (גיטארה בהרכבת כבר עבודה בתחנה"א הוקלט באולפני דייב; הפקה: אסתר שמיר; הפצה: איסט־רוניקס.

פסח והחודש שאחריו הניבו מבול של תקליטים ישראליים, של שמות מוכרים ושל שמות חדשים. מעט מאוד מביניהם ראויים לציון — הרוב מוחמצים או משעממים במקרה הטוב, עילגים ויומרניים במקרה הפחות טוב. קשה לכתוב על תקלי־טים אלה, הבנבסים כאוזן אחת ויוצאים מהאחרת. התקליט של אסתר שמיר הוא יוצא דופן, מבחינה זאת, שכן הוא מצליח להצחיק ולהרגיז. נראה לנו ששמו, "עד הסוף", אכן מתאים לה: קשה להגיע נמוך יותר. (נקודת האור היחידה הם עיבודיו של עדי רנרט).

שמיר כתבה מלים עילגות ומטו־פשות, עטפה אותן בלחנים בנוסח השראה והיא מבצעת את הצירוף הזה בפאתוס וברגשנות. לא נכביד מלים, נביא רק שתי דוגמאות קטנות, המושרות בהרבה רגש הדראמה: "נקודה שחורה באמצע הבסודר/ זה מזוק לה את הזויך מהפנים/ לא הכל הולך לפי הספר/ צריך לשמור את זה בפנים" ("נקודה שחורה באמצע הבסודר"); והדוגמה השנייה: "כמעיים משתולל העצב/ לא מותיר מקום, הוא לא מותיר מקום/ כבר שבועיים מתגבר בקצב/ משהו לא עובד בפנים נכון (...)" ("אל תכסה אותי").

יש תרופות זולות מהפקת תקליט לבעיות במעיים.

הארץ ממליץ

נרדפי החוק (ת"א) — סרטו המקסים של ג'ים ג'ארמוש על שלישייה תמהונית בשולי החיים בארה"ב. הבורחות מבית הסוהר ומנסה לחיות את חייה בדרך הפשוטה ביותר, הנזהרת ביותר האפ־שרית. קומדיה דרומית.

אנשי המה (ת"א) — סיפור שנות השישים באמריקה בעיניים של האורחים המבוגרים יותר, המנסים בכל כוחם להשיג עוד דולר אחד לפרנסה טובה יותר. קומדיה של מצבים עם הרבה מרירות של בארי לוינסון.

יומן חוף ברייטון (ת"א) — מחזהו של ניל סיימון על התבגרותו של צעיר יהודי בברוקלין של שנות השלושים, בצלה הכבד של אימו הדומיננטית, זוכה לעיבוד קולנועי לא מרוחק מהמקור. מי שאהב את המחזה יאהב את הסרט.

סיפורים שסיפרתי לאמא (ת"א) — שנה בחייו של ילד, בשוודיה של שנות החמישים.

שם הוורד — (ת"א, חיפה) — סי־פור מתח המתרחש במנזר במאה ה־14, לפי ספרו של ההיסטוריון אומברטו אקו.

בקצב השעון (ת"א) — קומדיה בריטית על מנהל תיכון נפוח חשיבות, התועה בדרכו לוועידה חשובה. בכיכובו של ג'ון קליז מחבורת "מונטי פייתון".

פלאטון (ת"א, ירושלים, חיפה) — סרט מלחמה אמריקאי על חוסר הטעם שבמלחמת וייטנאם. נכתב ובוים ע"י אוליבר סטון. שלחם בוייטנאם ואף זכה בעיטור גבורה.

חליפת ערב (ת"א, ירושלים, חיפה) — סאטירה העגשית למלר דרמה, על משחקי כוח המשנים את הגדרת הזהות המינית. סרט צרפתי.

שתי אצבעות מציירון (ת"א) — סרטו של אלי כהן על מלחמת לבנון דרך עיני החייל הפשוט.

פרטים מיוחדים

מלו (ת"א) — משולש רומנטי, בקולנוע קרוב לשלמות של אלאן רנה, לפי מחזה תיאטרון מסוף שנות העשרים.

שיחות מלובלבות (ת"א, חיפה) — סאטירה קנדית שנונה, שכולה שיחות, על אינטלקטואלים, מין, התפוררות התרבות המערבית, והפ־ער בין הגוף ובין הדיבורים עליו.

דקה לחצות (ת"א, חיפה) — אהבתם של הצרפתים לתרבות האמריקאית ולג'ז בפרט, מתגלמת בסרטו האמריקאי של טברניה הצרפתי, המספר על טיפולו המסור של צעיר פריזאי ונגן סקסופון אמריקאי המכור לטיפה המרה. (נגן הסקסופון גורדון דקסטר, המתגלה כאן כשחקן מעולה). לאוהבי ג'ז.

פרטי בידור

חנות קטנה ומטריפה (ת"א) — בחור עני ויתום, בלונדינית טובת לב, וצמח אוכל אדם, מככבים בסרטו המסוגנן של פרנק עוז (אחד מיוצרי "החבובות"), שהינו סרט אימים־מחזמר־קומדיה.

קרוקודיל דנדי (ת"א, ירושלים, חיפה) — קומדיה קופתית לכל המשפחה, על ציד תנינים קשוח המארח עתונאית אמריקאית בערבה האוסטרלית, ובתמורה זוכה בביקור ב"ג'ונגל" הניו־יורקי, ובאהבתה.

תיאטרוני ישראל

הערב יום ד' 10.6

תיאטרון הבימה:
מירלה אפרת — 20.30
דקה מאוחר מדי — 21.00
איינשטיין — במרתף 20.30
התיאטרון הקאמרי:
אגי לא רפפורט — בקאמרי
הדולמי האחרון — בצוותא
אהבה מאוחרת — כפר סבא
התיאטרון העירוני חיפה:
הימנוס — אודי סאליב
ב־16.30 (24) ב־20.30 (12)
הסוד מן הבאר — מועדון
ב־21.00 סדרה 7

דו"ח בנק ישראל לשנת 1986

הופיע

ניתן לרכישה בכל חנויות רשת סטימצקי בע"מ ברחבי הארץ; בהוצאה לאור של משרד הבטחון,רח' דוד אלעזר 29, תל־אביב; ושירות — בהזמנה בכתב בלבד, ובצרוף שיק לפקודת בנק ישראל, בהוצאה לאור של בנק ישראל, ת"ד 780, ירושלים 91007.

המחיר: 22.50 ש"ח

קבלת מודעות ל"לוח העיר"
מ־8.00־20.00
"פרסום בון"
אשראי מיוחד!!!
03־735588־9 03־738707
לבעלי כרטיסי אשראי

לאכול אותה בגדול

"...ההתפעלות מהכנות המוזמנות מפנה את מקומה להתפעלות מהטעם. בשר עגל מצויין שטופל במקצועיות והוכן כהלכה. "הדיישר" בוקר נבחר במחפרשורה של כאפה מעולות. ושהה שם לפחות שבועיים...

בשר באיכות כזו וכמחיר מינה שכזו לא פוגשים הרבה במסעדות ארצנו, ואולי בכלל לא...

מי שגבו וקיבתו עורגים לבשרים טובים על האש — המקום הזה ברחוב מנדלי — מומלץ".

מעריב, חגיו 87

steak house WHITE HALL
רח' מנדלי 6 תל־אביב. טל. 03-249282

נגיסה אחת תשכנע אותך

להשכרה
750 מ"ר
אולם 500 מ"ר
גלריה 250 מ"ר
הכוללת שטח משרדים.

המושכר מתאים במיוחד לעוסקים בתחום האלקטרוניקה והמחשבים
ברמת גימור גבוהה במיוחד.

- רצפות פ.וי.סי.
- שטיחים מקירלקיר.
- מערכת מיזוג מרכזית.
- תאורה מושלמת.
- תיקרות אקוסטיות.
- רשת חשמל, שקעים+ כת.
- גישה נוחה לרכב.

פרטים בבית מרכזים, א. התעשיה הרצליה
טלפון 03־810977 ● 052־540444

אחים עופר נכסים בע"מ

50 התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

הודעה למנויים

מנויים שבידיהם נותרו כרטיסים שלא נוצלו במהלך העונה הנוכחית מוזמנים לבוא לאחת החזרות הכלליות לאופרות של מוצרט שיועלו ביוני 1987.

המנויים מתבקשים לגשת לקופת התזמורת (היכל התרבות) עם הכרטיס כדי לקבל בתמורה כרטיס־כניסה לחזרה הכללית.

לא יינתן יותר מכרטיס יחיד לכל מנוי לאחת משלוש החזרות

יום א', 14.6.87 — בשעה 5.00 אחה"צ — "נישואי פיגרו"
יום ב', 15.6.87 — בשעה 2.00 אחה"צ — "דון ג'ובני"
יום ג', 16.6.87 — בשעה 5.00 אחה"צ — "כך עושות כולן"

קופת התזמורת פתוחה בימים א־ה בשעות 10־1, 5־7; ביום שישי בשעות 10־1 בלבד.

מנויי ירושלים וחיפה בלבד
יוכלו להזמין מקום באמצעות טלפון (03)295092
בימים ד, ה, א, בשעות 10 לפנה"צ עד 3 אחה"צ
וביום שישי בין 10 ו־1.

כל הקודם זוכה

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הסעות רופאים בסקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבקר בתחנת מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541333
נהריה 823333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 8.00—20.00
בימי ו' — 8.00—15.00
טלפונים: 03־433300
שירותי רפואה — שירות הפאי ערב
(24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים):
ירושלים, מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי
סס' 1788 (ולהשאיר הודעה לרופא תורן)
תל־אביב, מוקד יום 218820, 218896
מוקד לילה 631011 מנוי 3752
ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכוון בל"ר
"שקט" — שירות רפואי לקשיש
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים, תינוקות בשעות 19—24:
טל' 03־7549111 "שקט" קוד מנוי 222
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר)

טלפון: 294869, 05—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי השעות בתאום טלפוני בלבד. בר כוכבא 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א'ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קופ"ח לבית —
שרות מניים לרופאה, שיקום ומיפוי בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052—548575
1500 איתורית 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053־35316
באר־שבע 057־418111
מרכז הסיוע באר־יעקב 08־223958
מרכז סיוע לנפגעות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע לנפגעי להורן מטעם "מעגלים":
א' ו־ה 11.00—15.00
ב' ו־ד 16.00—18.00
טל: 220031
רח' נמאם 13 תל־אביב
יד ביד — אוזן קשבת לילד ולהורים
תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה
להורים, בימים ב', ה' מ־17.00—20.00
222732
ירושלים 243358
חיפה תחניה — 229486 מ־11.00—20.00
הגליל המערבי 04־922222

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח — (ילדים,פנימית, כירורגית)
ירושלים הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגית, עיניים)
הדסה ה"צ — (עיניים, אורטופדיה)
בקור חולים — (א.א.ג)
שערי צדק — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב לב העיר אחד העם 69 613862
קופ"ח כללית אמסטרדם 7 225142
ירושלים אליסון ישעיהו 10 232553
חיפה הנשיא שד' הנשיא 33 533312
חולון עין יהב 2 884854
אזרון הפרין 52 889153
בת ים בני בת ים הנביאים 3 5515671
נתניה סורה כ"ח 76 340967
רמת גן אמונה ז'בוטינסקי 41 7511874
פתח תקוה קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות הרמן סמטת מהייפין ק. מוצקין 715136
רחובות כללית בני משה 452581

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' — 16.00—19.00.
רמב"ם 9 5101511/2
היכל ימים א' וד' 16.00—19.00 רח' הסטורים 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

04—549121
02—528231—2
03—432777

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

- 08.00 טלטקסט
- 08.05 שעת כושר
- 08.15 ארץ מולדת
- 08.40 אנגלית ד'
- 09.00 מדעי הטבע (יסודי)
- 09.20 אנגלית ד'
- 10.00 שעת כושר
- 10.10 מדעי הטבע ה'־ו'
- 10.30 פרפר נחמד
- 11.00 חשבון 11
- 11.15 אנגלית (י"א־י"ב)
- 11.30 מושגים ביהדות
- 12.00 אנגלית ה'
- 12.25 אנגלית ו'
- 13.00 מדעי הטבע
- 13.30 גיאוגרפיה — הרי געש
- 14.00 טלטקסט
- 14.02 האוניברסיטה הפתוחה
- 15.00 חיפוש האוצר האבוד
- 15.30 רכבת ההפתעות
- 15.50 שעת כושר
- 16.00 פרפר נחמד
- 16.30 פיצוחים
- 17.00 ערב חדש

כללית

- 17.30 שמיניות באויר
- 18.00 (ע) קיצור החדשות
- 18.52 (ע) חקלאות היום
- 19.00 (ע)בקו הבריאות
- 19.30 (ע)חדשות
- 20.00 כותרות מבט
- 20.02 משחק מהסרטים
- 20.30 בין הכסאות
- 21.00 מבט לחדשות
- 21.30 תשדירי שרות
- 21.35 מוקד
- 22.05 סרט קולנוע — שמש ירוקה
- 23.35 פסוקו של יום חדשות

ישראל ערוץ 2

- 19.00 שישאר בינינו
- 19.30 משמרת הארץ
- 20.30 תעודה
- 21.00 קליפים

ירדן ערוץ 6

- 18.00 שנות האשליות
- 19.00 חדשות בצרפתית
- 19.15 ירדן כיום
- 19.30 חדשות בעברית
- 19.45 לקט שירים
- 20.00 חדשות בערבית
- 20.30 שלושה זה צפוף (קומי)
- 21.10 סדרה חדשה
- 22.00 חדשות באנגלית
- 22.20 המורדים

לבנון ערוץ 12

- 13.30 חיים אחרים (סדרה)
- 14.00 מועדון 700
- 14.30 התעמלות
- 15.00 סרט: מאחורי השמש העולה
- 16.30 ילדי ההכוכבות
- 17.00 סופר־בוק (מצויר)
- 17.30 היצורים הסלעיים (לילדים)
- 18.00 פאבקי ברוסטר
- 18.30 משפחת קמבל (סדרה)
- 19.00 חדשות
- 20.00 סיימון את סיימון (בלש)
- 21.00 מבחיג הכתה
- 22.00 קנני ולייסי (משטרתי)
- 23.00 מועדון 700
- 23.30 חיים אחרים

רדיו

קול המוסיקה

- 06.02 צלילי בוקר
- 07.07 בהאזנה בינוחה
- 09.00 קונצרט לבוקר
- 11.57 פינת השיר
- 12.00 מן הפרטיטה
- 13.05 בהאזנה נינוחה
- 15.00 מוסיקה צעירה
- 16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם
- 17.30 קולות
- 18.00 ממדף התקליטיה
- 19.00 פניני אפרות
- 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקאלי
- 20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו
- 23.00 מחוזי יצירות

רשת א'

- 16.05 מועדון שעון הזהב
- 17.10 שירים עבריים
- 17.20 האוניברסיטה הפתוחה
- 18.06 מנחת ערב
- 19.05 שיעור בתלמוד
- 19.30 שיחורים לעולים
- 22.05 שניגנו ביחד: וכל אור להוד

רשת ב'

- 17.07 העברת משחק הגמר בגביע המדינה בכדורגל שידור חי
- 19.00 היום הזה
- 19.35 עולם חדש
- 20.05 פרקי חזנות בבקשתך
- 22.05 עוד פעם אחת
- 23.05 קפה ראשו

רשת ג'

- 18.06 מקום בצמרת
- 21.05 אוזם עתיק
- 23.05 פניני ג'אז

גלי־צה"ל

- 18.05 שעה קלה על כלכלה
- 18.45 משולש — עיתות יומי
- 19.05 שירים מכאן
- 19.50 מפגש בגן איכון ומיאגיק
- 20.05 יושב על הגדר
- 21.00 מבט לחדשות
- 21.30 אוניברסיטה משודרת
- 22.05 על הדבש ועל העוקץ
- 23.55 שיחת חצות עם ד"ר חם חן
- 00.05 ציפורי לילה
- 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה
- 05.05 צלילי בוקר

שידור קבוע

רשת א'

- 07.30 רדיו קל — עברית קלה
- 08.05 חוגה
- 08.30 משפט ראמיניק — שידור חי
- 14.06 בראש צעיר — מגאזין לילדים
- 15.30 השכלה הדעת לכל
- 16.05 משפט ראמיניק — שידור חי

רשת ב'

- 07.00 הבוקר הזה
- 08.00 עשים עניין
- 09.05 בראש צעיר — לילדים בחופשה
- 10.10 כל צבעי הקשת:מגאזין יומי
- 11.30 סע לשלום
- 12.10 אלף־אלפי ב"ב
- 13.00 כותרי היום:חדשות ומגזינים
- 14.06 להיות לאו לא—תרבות האמנות
- 14.30 בת צחוק—הדי ההומור
- 15.05 רגעי קסם
- 16.05 תוצרת הארץ—שירים עבריים
- 16.55 קוראי ספר—קוראים ממליצים
- 17.10 יומן כלכלה
- 17.30 על מספרים ואנשים

רשת ג'

- 06.05 בהורה לאורה—להיטים
- 07.05 שיר בבוקר בבוקר—עיתונים
- 09.05 מה, כבר תשע?
- 10.05 שבעים מי יודע
- 11.05 בדור פורח
- 12.05 רק מוסיקה
- 13.05 תג לאוזן
- 14.05 מוכן וחוזר
- 15.05 הרש, חרש, חרים ומתורים
- 16.05 הצגה יומית

גלי צה"ל

- 06.05 אוניברסיטה משודרת
- 06.30 פרסומים עין—מידע ומוסיקה
- 07.07 שבע אפס שבע
- 08.05 בוקר־טוב ישראל — אקטואליה
- 09.05 אילה בוקר
- 10.05 הפסקת עשר
- 11.05 נכון לעכשיו
- 13.05 אחד אחר מזמנים ישראליים
- 14.05 רדיו־דימוי
- 15.05 מה יש
- 16.05 ארבע אחר הצהרים—שירים
- 17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2

- 19.05 רדיו, רדיו
- 20.05 באבאמה בכסים
- 22.05 על הדבש ועל העוקץ
- 23.05 לילה לילה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.30
אסתר — מועדון גן עדן 5.00, 7.30, 9.45
בן יהודה — רוקדות זהב 5.00, 7.15, 9.30
גורדון — נשיקה של פריה בראון 5.00, 7.30, 9.40
גת — סיפור מהדים 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 1 — פושע מובטל וילדה קטנה 11.00, 13.30, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 — שיחות מלובלבות 11.00, 13.30, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 3 — הפורדת 11.00, 13.30, 5.00, 7.30, 9.50
דיסנוות אהבה מפירנצה
דקל — קרוקודיל דנדי 7.15, 9.30
דרייב אין — מעבר לשיא 8.00, 10.00, 12.00 סקס
הוד — בקש 5.00, 7.15, 9.30
הקלנוע — בית ציורי אמריקה — אין הקרנות
חן 1 — אנשי המה 5.00, 7.30, 9.45
חן 2 — חנות קטנה ומטריפה 5.00, 7.30, 9.45
חן 3 — אל תקרא לי לבן 5.00, 7.35, 9.45
חן 4 — מספים שלב 11.00, 2.00, 5.00, 7.30, 9.45
חן 5 — צבע הכסף 11.00, 2.00, 4.45, 7.15, 9.45
לימור — הפרוטוקול הרביעי 4.30, 7, 9.30
לב 1 — נרדפי החוק 7.30, 9.40
לב 2 — בקצב השעון 7.40, 9.40
לב 3 — מלו 7.30, 9.40
לב 4 — חליפת ערב 7.50, 9.50
מוזיאון ת"א — שואה 13.00, מתנו של מגן 4.30, 7.00, 9.30
הסינמטק — אין הקרנות
סינמה 1 — הבוקר שאחרי 5.00, 7.15, 9.30
סינמה 2 — חנה האחיות 5.00, 7.15, 9.30
פאר — ביילי באלבין 5.00, 7.30, 9.30
סינמטק ישראלי — מכירה כללית 7.15 סלוחד 9.30
פריז — בטי בלו 2.00, 4.00, 7.00, 11.45, 1984 11.30 בלילה 9.30
צפון המכוער — סם הוורד 4.30, 7.00, 9.45
שחף — פלאטון 4.15, 7.00, 9.30
תכלת — דקה לחצות 4.30, 7.15, 9.50
תל־אביב — מעבר לשיא 5.00, 7.15, 9.30

כפר סבא

חן — פלאטון 7.15, 9.30
שמל — יהושע אתמול היום 7.15, 9.30
בית בראל — הנה האחיות 8.00, 10.00

חדרה

חדרה — קרוקודיל דנדי 7.15, 9.30
חוף — פלאטון 4.30, 7.00, 9.30

ירושלים

אדיסון — מעבר לשיא 4.30, 7.30, 9.30
אורגיל — בריה בראון 4.30, 7.00, 9.15
אור 1 — ללא רחמים 4.30, 7.15, 9.15
אור 2 — קרוקודיל דנדי 4.30, 7.15, 9.15 אור' המטוסים 11.15 בלילה
אור 4 — הפרוטוקול הרביעי 4.30, 7.00, 9.15 חזרה לעשרים 11.15 בלילה
אור 5 — בק פלאס הבמקצ 4.30, 7.15, 9.15 בדרכיסר 11.15 בלילה
ארמון — חנות קטנה ומטריפה 4.30, 7.15, 9.15
בית אגרון — אנשים יפים 4.15 וחוף עם הרוח 6.00 הבטב 9.30
גאולה — סם הוורד 4.30, 7.00, 9.30
חביבה — סיפורים שסיפרתי לאמא 7.30, 9.30
מיטשל — ילדים חורגים לאלוהים 7.15, 9.30
סמדר — אבראמס 6.30, 9.15
סינמטק 1 — ראשומון 7.00, מבצה התיכונית 9.30
סינמטק 2 — בשורות סרוסות 7.00, כותב של חוכב אמריקים 9.00
עדן — פושע מובטל וילדה קטנה 4.30, 7.30, 9.30
רון — דקה לחצות 4.30, 7.00, 9.15

רמת גן

ארמון — מועדון גן עדן 7.30, 9.45
אורדע — מעבר לשיא 4.30, 7.15, 9.30
ארמן — קרוקודיל דנדי 5.00, 7.30, 9.45
הוד — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.30
רב גן 1 — בשם פראי 5.00, 7.30, 9.15
רב גן 2 — אנשי המה 5.00, 7.30, 9.15
רב גן 3 — הבוקר שאחרי 5.00, 7.30, 9.45
רב גן 4 — חנות קטנה ומטריפה 5.00, 7.30, 9.45
לילי — מסרה חנה 7.15, 9.30
שבים — הפרוטוקול הרביעי 7.30, 9.30

רחובות

בית העם — בעקבות האוצר הרומאנטי 6.30
הוד — קרוקודיל דנדי 7.15, 9.15
חן — מבסוד השדים 5.00, בק פלאס המקצף 7.15, 9.15

בת־ים

אורדים — פלאטון 7.15, 9.30
קונסאות — מעבר לשיא 5.00, 7.15, 9.30

נצרת עילית

כתגב ברקביק — ללא רחמים 7.00, 9.15

עפולה

היכל התרבות — נערת הפלטון הצהלה 9.00
חן — בשר הרב 9.15

חיפה והסביבה

אורה — סם הוורד 4.00, 6.30, 9.00
אורלי — בטי בלו 7.00, 9.15
אמפיתיאטרון — אבינון חורגים 4.30, 7.00, 9.15
חן — קרוקודיל דנדי 4.30, 7.00, 9.15
סינמטק — צומת הקסם 5.00, היידם 7.00
עצמון 1 — ילדים חורגים לאלוהים 4.15, 6.45, 9.10
עצמון 2 — שיחות מלובלבות 4.15, 6.45, 9.10
עצמון 3 — שכוני בחו לשרה 4.15, 6.45, 9.10
קרן אור המחודש — סבכ עורף קין 4.30, 7.00, 9.15
פאר — 8 מיליון דרכים למות 4.30, 7.00, 9.15
רון — מעבר לשיא 4.30, 7.15, 9.30
שביט — נרדפי החוק 7.00, 9.15
רב גת 1 — חנות קטנה ומטריפה 4.30, 7.00, 9.15
רב גת 2 — בקצב השעון 4.30, 7.00, 9.15
בית הקפ — אהבות אהבה מפירנצה 9.15
היובל — קין 9.15
ציון — פלאטון 7.00, 9.15
סביה — הדבו שלי באיצ'סמוד 7.00, 9.15
פאיד — 8 מיליון דרכים למות 7.15, 9.30

הרצליה

דוד — אל תקרא לי לבן 5.00, 7.15, 9.30
היכל — מעבר לשיא 5.00, 7.15, 9.30
סלון דניאל — אין הקרנות
רון אבוריה — מעשיין קלוש — מעריך מוסקים 7.00, 9.30

חולון

מגיל — אנשי המה 7.15, 9.30
אירמון — נקית ליוזי 7.30, 9.30
סבוי — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.30
רינה — מעבר לשיא 5.00, 7.30, 9.30

נתניה

מכודיר — אל תקרא לי לבן 5.00, 7.00, 9.15
שרון — פושע מובטל וילדה קטנה 5.00, 7.00, 9.15

פתח־תקוה

היכל 1 — מעבר לשיא 4.30, 7.15, 9.30
היכל 2 — ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.00, 9.30
היכל 3 — יומן חוף ברייטון 4.30, 7.15, 9.30

טבריה

יד טבריה — אל תקרא לי לבן 7.15, 9.15

בית־שאן

מתנב — יומן חוף ברייטון 9.15